2023-24

প্ৰবন্ধ বীথিকা

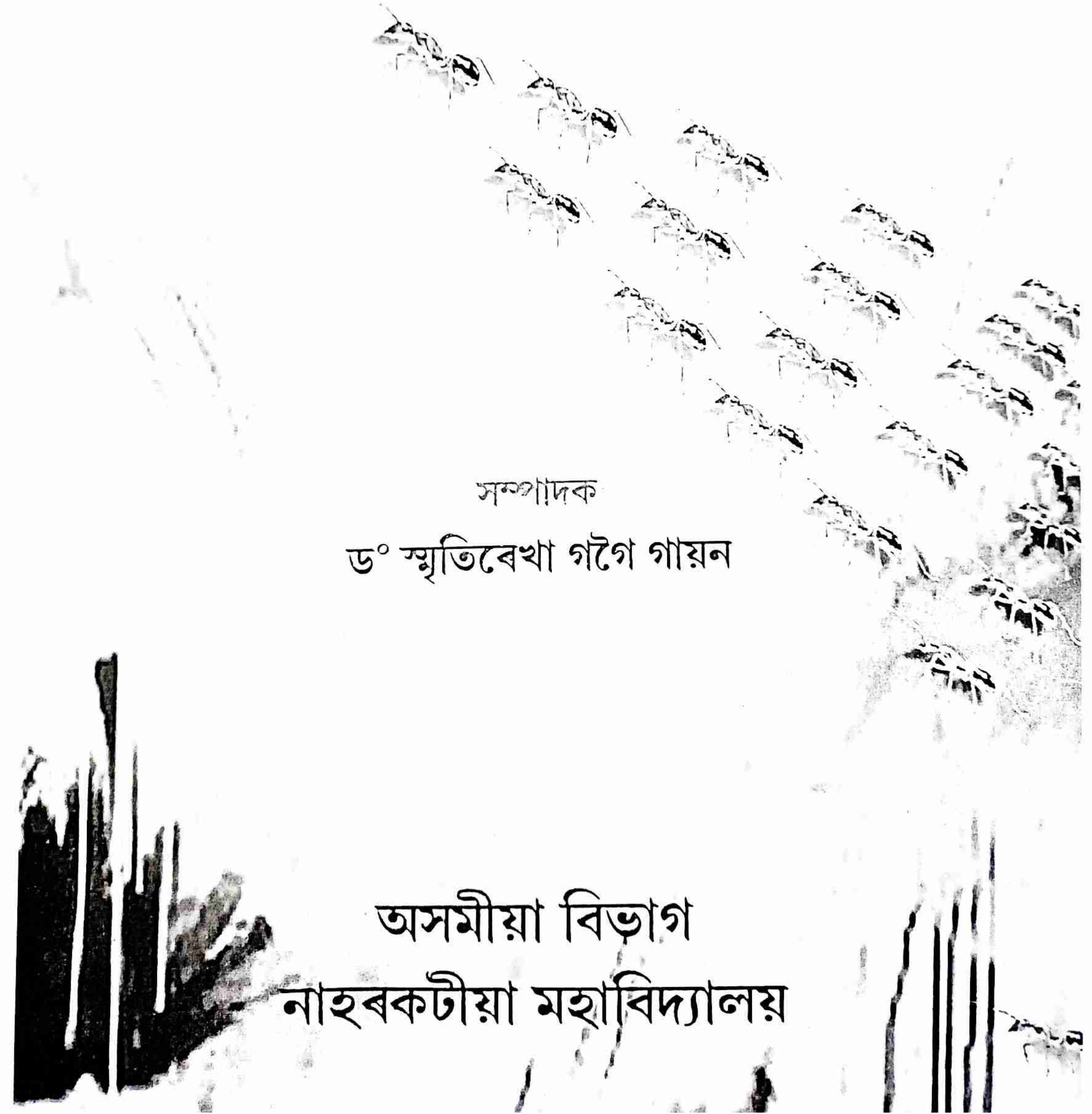

সম্পাদক

ড° স্মৃতিৰেখা গগৈ গায়ন

অসমীয়া বিভাগ

নাহৰকটীয়া মহাবিদ্যালয়

প্ৰবন্ধ বীথিকা

Prabandha Bithika

A collection of research article about Assamese Language, Literature and Culture, edited by **Dr Smrity Rekha Gogoi Gayan**, Associate Professor, Department of Assamese, Naharkatiya College, Published by Department of Assamese, Naharkatiya College, Naharkatia, Dibrugarh Assam-786610, Price Rupees Four Hundred Fifty Only.

1st Edition : Octuber, 2023 Price : INR 450.00

ISBN : 978-93-92610-54-7

প্ৰকাশক ঃ অসমীয়া বিভাগ, নাহৰকটীয়া মহাবিদ্যালয়ৰ হৈ প্ৰকাশন কোষ, নাহৰকটীয়া মহাবিদ্যালয়, ডিব্ৰুগড়, অসম-৭৮৬৬১০

প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ অক্টোবৰ, ২০২৩

মূল্য ঃ ৪৫০.০০ টকা

সম্পাদনা সমিতি

উপদেষ্টা ঃ ড° জ্যোতিপ্ৰসাদ কোঁৱৰ

সম্পাদক ঃ ড° স্মৃতিৰেখা গগৈ গায়ন

সম্পাদনা সহযোগী ঃ ৰুণুমী সোণোৱাল
ড° জ্যোতিৰেখা গগৈ
ড° পৰেশ খনিকৰ
ড° সঙ্গীতা গগৈ

অক্ষৰ বিন্যাস, অংগসজ্জা ঃ ড° পৰেশ খনিকৰ

প্ৰচ্ছদ ঃ বিতু বৰগোহাই

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent resold, hired out, or otherwise circulate in any form or by any means electronics, mechanical, photocopying, recording or otherwise, or stored on any retrieval system ofany nature without the publisher's written consent in form of binding cover. this right is asserted by the publisher in accordance with the Copyright Act, 1957 (as amended)

মুদ্ৰক ঃ ৰামধেনু প্ৰিন্টিং, দুবৰাচুক, ডিব্ৰুগড়

❑ লুম্মেৰ দাইৰ উপন্যাস 'পৃথিৱীৰ হাঁহি' ১৫৯
✍ সঞ্জয় আচাৰ্য
❑ অসমীয়া উপন্যাসত নাৰী হিংসা প্ৰতিফলন ১৬৮
✍ নিজুমণি বনিয়া
❑ ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ 'শাস্তি' ঃ এটি আলোচনা ১৭৩
✍ ড° স্মৃতিৰেখা গগৈ গায়ন
❑ মনালিছা শইকীয়াৰ গল্প সংকলন 'বিগ বজাৰ' ঃ এক বিশ্লেষণ ১৭৮
✍ ড° জ্যোতিৰেখা গগৈ
❑ অৰূপা পটংগীয়া কলিতাৰ চুটিগল্প ১৮৮
✍ বিনি শইকীয়া
❑ আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যত প্ৰকাশিত একাকীত্ব ২০৩
✍ তুলিকা তামুলী
❑ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ 'কাৰেঙৰ লিগিৰী' ঃ ২১১
এক চমু অৱলোকন
✍ তুলসী হাতীবৰুৱা, নৱনীতা গগৈ
❑ হেম বৰুৱাৰ ভ্ৰমণ সাহিত্যত 'ইজৰাইল'ৰ বিবিধ ২২৪
দিশৰ প্ৰতিফলন
✍ জয়শ্ৰী গগৈ
❑ উপন্যাসকৃত জীৱনী হিচাপে বাবুল দাসৰ *সন্তান তুমি বিপ্লৱৰ* ২২৯
✍ ড° বুলবুলি বৰগোহাঁই
❑ অসমীয়া পত্ৰ সাহিত্য আৰু প্ৰসেনজিৎ চৌধুৰীৰ তিনিখন গ্ৰন্থ ২৪১
✍ ভাস্কৰ ভূঞা
❑ দেৱকান্ত সন্দিকৈৰ 'জীৱনৰ সুখ-দুখ' গ্ৰন্থত বৈজ্ঞানিক ২৫৬
চিন্তাৰ প্ৰতিফলন
✍ ৰাজীৱ হাজৰিকা
❑ বিপুল সম্ভাৱনাময় পৰ্যটন প্ৰকল্প 'চাচনী মেৰবিল' ২৬১
✍ ড° জ্যোতিপ্ৰসাদ কোঁৱৰ

সঞ্জয় আচাৰ্য

লুম্মেৰ দাইৰ উপন্যাস 'পৃথিৱীৰ হাঁহি'

লুম্মেৰ দাইৰ পৰিচয়

অৰুণাচল প্ৰদেশৰ অন্তৰ্গত পূব চিয়াং জিলাৰ চিলুক নামে গাঁৱত ১৯৮০ চনৰ ১ জুন তাৰিখে লুম্মেৰ দাইৰ জন্ম হয়। সহজ-সৰল সাধাৰণ আদি পৰিয়ালত জন্মগ্ৰহণ কৰা লুম্মেৰ দাই ঘৰখনৰ কনিষ্ঠতম সন্তান। তেওঁ নিজৰ গাঁৱতে প্ৰাথমিক শিক্ষা লাভ কৰাৰ পিছত পাছিঘাটত প্ৰথম শ্ৰেণীৰ পৰা নামভৰ্ত্তি কৰে। অৱশ্যে প্ৰাথমিক শিক্ষা সাং কৰি দায়ে উচ্চ শিক্ষাৰ বাবে কটন মহাবিদ্যাললৈ যায়।

দশম শ্ৰেণীত অধ্যয়নৰ সময়ত প্ৰথম উপন্যাস 'পাহাৰৰ শিলে শিলে'ৰ জৰিয়তে লুম্মেৰ দায়ে সাহিত্যিক হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰে। ইয়াৰ পিছত তেওঁ ৰামধেনু, জনমভূমি, নতুন অসমীয়া, সাপ্তাহিক নীলাচল আদি কাকতত নিয়মীয়াকৈ লিখি যায়। শ্বিলঙত অধ্যয়নৰ সময়খিনি আছিল দাইৰ বাবে আটাইতকৈ মনোৰম। কিয়নো তেওঁ শ্বিলঙতে জীৱনৰ দ্বিতীয়খন উপন্যাস 'পৃথিৱীৰ হাঁহি' লিখি উলিয়ায়। য'ত সাধাৰণ আদি জনজাতিৰ সামাজিক ৰীতি-নীতিৰ লগতে প্ৰেম-প্ৰণয়ৰ কথাও বিশেষভাৱে উল্লেখ আছে।

বিষয়ঃ অসমীয়া চৌহদ্যকেন্দ্ৰিক উপন্যাস

সম্পাদনা ঃ
ড° লুৎফা হানুম ছেলিমা বেগম
দীপক নাথ

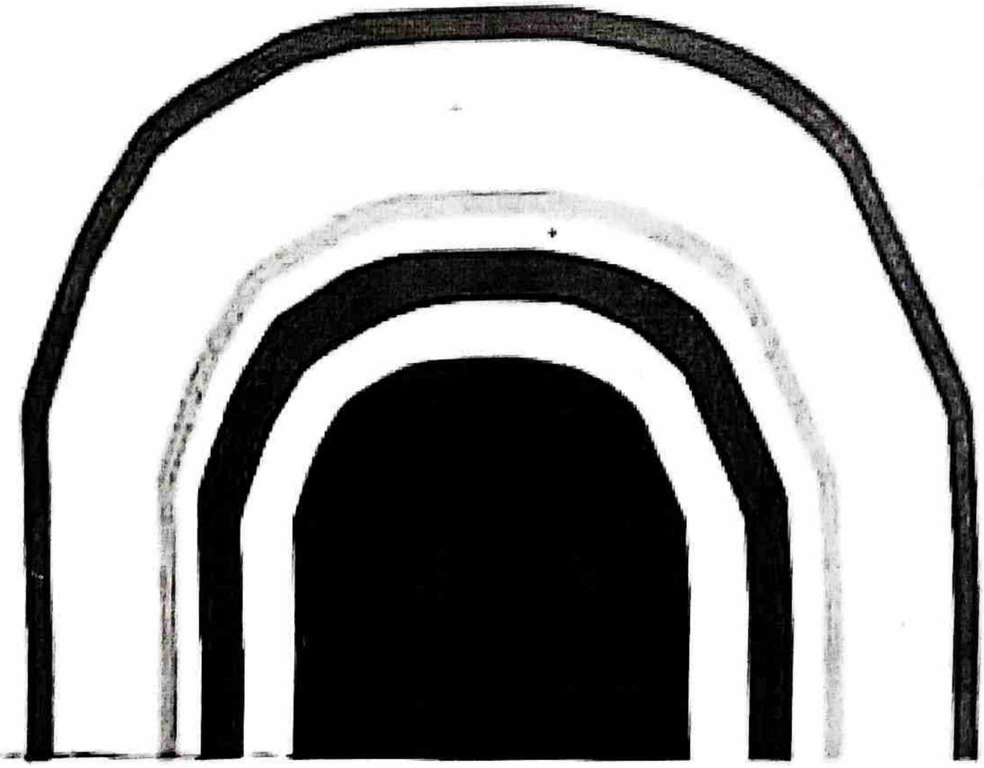

Bishoy: Asomiya Chouhadkendric Upanyax
A collection of articles based on the Assamese campus novels edited by Dr. Lutfa Hanum Salima Begum & Deepak Nath published by Nitul Neog on behalf of Assam Book Trust, Market Comfort, Jaswanta Road, Panbazar, Guwahati-781001. E-mail: assambooktrust@gmail.com
First Edition: January, 2024
Price: 600/-

ISBN : 978-81-19958-68-9

বিষয় ঃ
অসমীয়া চৌহদকেন্দ্ৰিক উপন্যাস

প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ জানুৱাৰী, ২০২৪

বেটুপাত ঃ অভিজিৎ বৰা

গ্ৰন্থস্বত্ব ঃ সম্পাদক

প্ৰকাশক ঃ
অসম বুক ট্ৰাষ্ট
মাৰ্কেট কমফোৰ্ট, যশোৱন্ত ৰোড, পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

মূল্য ঃ ৬০০/-
পুথিভঁৰাল সংস্কৰণ ঃ ৮০০.০০ টকা
মুদ্ৰক ঃ ৰোণ অফছেট প্ৰিণ্টাৰ্ছ
কাহিলিপাৰা, গুৱাহাটী-১৯

চতুৰ্থ পৰিচ্ছেদ :

- নবীন বৰুৱাৰ 'কটন কলেজ' ।। ২৯৪
  ড° দিলীপ ৰাজবংশী
- 'মনস্বিনী' : কেম্পাচ, কল্পনা আৰু বাস্তৱ চিত্ৰণ ।। ৩০৫
  ড° দেৱপ্ৰতীম হাজৰিকা
- 'কমাৰ্চ পইণ্ট' : এক সামগ্ৰিক বিশ্লেষণ ।। ৩১৩
  ড° বি ডি মিশ্ৰা
- দীপিকা শৰণেশীৰ 'মাটোপানৰ চিনাকি মুখ' ।। ৩২৫
  ড° দিলীপ ৰাজবংশী
- নীতা চৌধুৰীৰ 'হৃদয় নিৰুপায়' : এক কেম্পাচকেন্দ্ৰিক উপন্যাস ।। ৩৩৩
  ড° সংগীতা শইকীয়া ◆ মাধুৰী বৰুৱা
- প্ৰণৱ কুমাৰ শৰ্মাৰ উপন্যাস : 'মেডিকেল কলেজ' ।। ৩৩৯
  দিপাংকৰ বৰুৱা
- 'মোৰ স্বপ্ন-দুঃস্বপ্নৰ মেডিকেল কলেজ' : এটি বিশ্লেষণ ।। ৩৫১
  দীপক নাথ
- কেম্পাচকেন্দ্ৰিক উপন্যাস 'ওকনুল কমল শোভিত' : এটি অধ্যয়ন ।। ৩৭৭
  পাখী বৰা
- মুক্ত চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ 'যোৱা! বি এড কলেজৰ পৰা কৈছো' ।। ৩৮৫
  পূজা বৰা
- কমল শৰ্মাৰ 'নলবাৰী কলেজ' : এক বিশ্লেষণাত্মক অধ্যয়ন ।। ৩৯১
  জাহ্নৱী বসুমতাৰী
- দীনেশ বৈশ্যৰ 'বি. বৰুৱা কলেজ' ।। ৪০০
  আনন্দিতা দুৱৰা
- সুৱাসনা হাজৰিকাৰ 'বৰ্তুলক্ষ আন্দোলিত সময়' : লেখকীও কমল দুৱৰা কলেজৰ তোৰণীয়া স্মৃতি ।। ৪০৬
  শিল্পী শৰ্মা

দুৰ্গা চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ 'হেল্প'! বি এড কলেজৰ পৰা কৈছোঁ'

পূজা বৰা

'কেম্পাছ নভেল' অৰ্থাৎ 'চৌহদ উপন্যাস'ৰ ধাৰণা অসমীয়া সাহিত্যত অৰ্বাচীন যদিও বিশ্বসাহিত্যৰ পৰিমণ্ডলত এনে চৌহদকেন্দ্ৰিক উপন্যাসৰ এক সুদীৰ্ঘ ইতিহাস পৰিদৃষ্ট হয়। আমেৰিকা আৰু ব্ৰিটেইনত পোনপ্ৰথমে এই ধাৰাৰ সাহিত্যৰ উন্মেষ ঘটে। দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ পৰৱৰ্তী দশকত বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষা যথেষ্ট প্ৰসাৰিত কৰাৰ বাবে নতুন নতুন বিশ্ববিদ্যালয় প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল। সমসাময়িক সময়ছোৱাত আমেৰিকাত Creative writing বিষয়টো শৈক্ষিক পাঠ্যক্ৰমত অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত বিশ্ববিদ্যালয়সমূহত পেছাগত লেখকক এই বিষয়ত শিক্ষাদান কৰিবলৈ নিয়োজিত কৰা হৈছিল। যিহেতু লেখকসকলে সাধাৰণতে পাৰিপাৰ্শ্বিক অৱস্থান পৰাহি সমল সংগ্ৰহ কৰে। সেয়েহে স্বাভাৱিকতেই আমেৰিকা আৰু ব্ৰিটেইন দুয়োখন দেশতেই কেম্পাছ নভেলৰ এক ধাৰা প্ৰবাহিত হ'বলৈ ধৰে। Malcolm Bradbury আৰু David Lodge আছিল এই ধাৰাৰ অন্যতম পথিকৃৎ। মূলতঃ চৌহদ উপন্যাসৰ বিষয়বস্তু গ্ৰথিত হৈছিল শিক্ষানুষ্ঠানসমূহৰ বিভিন্ন অনুষংগক কেন্দ্ৰ কৰি। ক্ৰমশ বিশ্ববিদ্যালয়ত অধ্যয়নৰত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক মুখ্য উপজীব্য হিচাপে লৈ সৃষ্ট 'Versity Novel'ৰ পৰা আৰম্ভ কৰি বিভিন্ন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিবিধ প্ৰসংগৰ আধাৰত কেম্পাছ নভেলৰ বহুতো উপ-শ্ৰেণী (Sub genre)ৰ উদ্ভৱ হৈছিল। এই ভিন্নধৰ্মী অনুষংগবোৰে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰাত্যহিক জীৱনচৰ্যাৰ আধাৰত ৰচিত বিদ্যায়তনিক কেম্পাছনভেল; বিশ্ববিদ্যালয় চৌহদত সংঘটিত হত্যাকাণ্ডৰ ৰহস্যময় ঘটনাৰ আলমত ৰচিত ৰহস্যজনক কেম্পাছনভেল; সমাজত নতুনৰ বাট কাটি পৰিবৰ্তনৰ ন-দিগন্ত সূচনা কৰা কেম্পাছ নভেল যেনে- বিশ্ববিদ্যালয়সমূহত শিপাই থকা পুৰুষতান্ত্ৰিকতাৰ বিৰুদ্ধাচৰণ কৰা নাৰীবাদী কেম্পাছ নভেলবিলাকে ভিন্ন স্বাদৰ চৌহদ উপন্যাসক সামৰি লৈছিল।

স্বৰ্ণগাথা

স্মাৰক গ্ৰন্থ

সৰুপথাৰ মহাবিদ্যালয় সোণালী জয়ন্তী সমাৰোহ

৩,৪,৫ নবেম্বৰ, ২০২৩

সম্পাদক
ড° প্ৰণৱ ফুকন
ড° ববিতা দত্ত
ড° প্ৰেমকান্ত বৰা

SWARNAGATHA

A commemoration volume on the occasion of golden jubilee celebration of Sarupathar College, Sarupathar, Golaghat, Assam. Published by, golden jubilee celebration committee and edited by Dr. Pranab Phukan, Dr. Prem Kanta Borah and Dr. Bobita Dutta. 2023

স্বৰ্ণগাথা

স্মাৰক গ্ৰন্থ

২০২৩

প্ৰকাশকাল ঃ নৱেম্বৰ, ২০২৩

সম্পাদনা সমিতিঃ

উপদেষ্টাঃ

ড° প্ৰাপ্তি ঠাকুৰ (অধ্যক্ষ), ড° ৰীতা বৰা, অঞ্জন গোস্বামী,
মণিপ্ৰভা বৰা, ধৰ্মেশ্বৰ দুৱৰা, নৰেন চুতীয়া,
দিলীপ কুমাৰ শৰ্মা, নৰমী চুতীয়া, প্ৰফুল্ল গগৈ

সম্পাদকঃ

ড° প্ৰণৱ ফুকন, ড° ববিতা দত্ত, ড° প্ৰেমকান্ত বৰা

সহকাৰী সম্পাদকঃ

ড° অমৰ শইকীয়া,

সদস্য/সদস্যাঃ

সত্যব্ৰত দত্ত, ভাৰতী শইকীয়া, অগ্নি ছেত্ৰী,
নৱজ্যোতি গোস্বামী, প্ৰাঞ্জল দত্ত, ড° ৰিদিপ খনিকৰ,
দুতিৰাম বৰা, অজিত দুৱৰা,
নৰমী চুতীয়া, ঘনকান্ত ফুকন

'স্বৰ্ণগাথা'ত প্ৰকাশ পোৱা কোনো লেখা যদি আন কোনো গ্ৰন্থ, আলোচনী বা কোনো ব্যক্তিৰ লেখাৰ পৰা হুবহু ৰূপত লোৱা হৈছে আৰু সেয়া যদি আমাৰ অজ্ঞাতে এই আলোচনীত প্ৰকাশ হৈছে তাৰ বাবে সম্পাদনা সমিতি জগৰীয়া নহয়।

বেটুপাত ঃ মনজিত ৰাজখোৱা

অলংকৰণ পৰিকল্পনা ঃ ড° অমৰ শইকীয়া

অংগসজ্জা ঃ ড° অমৰ শইকীয়া, যুগল মেধি

ৰঙীন পৃষ্ঠা সজ্জা ঃ ড° প্ৰণৱ ফুকন, তাৰিফ আহমেদ

অক্ষৰ বিন্যাস ঃ ঘনকান্ত ফুকন, যুগল মেধি

ISBN : 978-93-6013-589-8

আৰ্হি নিৰীক্ষণ ঃ ভাৰতী শইকীয়া, ড° হিমাদ্ৰী দত্ত আৰু সম্পাদনা সমিতি

প্ৰকাশক ঃ সৰুপথাৰ মহাবিদ্যালয় সোণালী জয়ন্তী উদ্‌যাপন সমিতি

মুদ্ৰক ঃ ভবানী অফ্‌ছেট এণ্ড ইমেইজিং ছিষ্টেমছ্ প্ৰাইভেট লিমিটেড
৭ লাচিত লেন, ৰাজগড় ৰোড, গুৱাহাটী-৭৮১ ০০৭, অসম
ফোন ঃ ৯৮৫৪০৮৩৭৫৬

Challenges to Managing Pluralism in Assam ☐ Dr Jyoti Prasad Saikia ▌ ১১১
'চুনেজাবুৰ' মেকিণ্ডচি আৰু শিক্ষানীতিৰ পুনৰুজ্জীৱিতকৰণৰ প্ৰস্তাৱ ☐ অচ্যুত কুমাৰ বৰা ▌ ১১৮

ভাষা চিন্তা

মানুহৰ ভাষা শক্তি ঃ দীঘ অনুশীলনৰ ফলপ্ৰাপ্তি ☐ ড° নগেন ঠাকুৰ ▌ ১২১
অসমীয়া ভাষাত বড়ো ভাষাৰ উপাদান ☐ ভৱপ্ৰসাদ দেউৰী ▌ ১৩২
বিদ্যা দদাতি বিনয়ং ☐ ধ্ৰুৱজ্যোতি কোঁৱৰ ▌ ১৩৭
অস্তিত্ব সংকটৰ দিশে নেকি অসমীয়া ভাষা ? ☐ প্ৰতিম শইকীয়া ▌ ১৪১

কলা, সাহিত্য বীক্ষণ

মাধৱ কন্দলি ৰামায়ণৰ সময় নিৰূপণ ☐ ড° মালিনী ▌ ১৪৫
অসমীয়া শিশু সাহিত্যলৈ কেশদা মহন্তৰ অৱদান ☐ ড° জিতাঞ্জলি বৰপূজাৰী বৰঠাকুৰ ▌ ১৪৮
নাট্যশিক্ষণৰ প্ৰয়োজনীয়তা ☐ সপোনজ্যোতি ঠাকুৰ ▌ ১৫৩
অসমতত্ত্ব আৰু ড° মহেশ্বৰ নেওগৰ অসমতত্ত্ব চৰ্চা ☐ ড° ৰঞ্জন ভট্টাচাৰ্য্য ▌ ১৫৭
পাৰ্শ্ব গল্প ☐ বন্তি শেনচোৱা ▌ ১৬৩
স্বাৰ্থপৰতাৰ পাঠ ☐ অতনু ভট্টাচাৰ্য ▌ ১৬৭
ৰফিকুল হোছেইনৰ কবিতা ☐ ড° অনুৰাধা শৰ্মা ▌ ১৬৯
আত্মকথাত ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়া ☐ ড° জ্যোতিৰ্ময়ী ভট্টাচাৰ্য ▌ ১৭৪
সময়ৰ পৰিক্ৰমাত দেশে দেশে নাৰী স্বাধীনতা ☐ ডাঃ নন্দিতা দেৱী ▌ ১৭৯
আবৃত্তি এক স্বতন্ত্ৰ কলা ৰূপে প্ৰতিষ্ঠাৰ পথ পৰিক্ৰমা ঃ এক বৌদ্ধিক যাত্ৰা ☐ শান্তিছায়া শইকীয়া ▌ ১৮৩
বৰগীত-মই যেনেদৰে বুজোঁ ☐ মিতালী দে ▌ ১৮৯
অংকীয়া নাটত সংস্কৃত নাটক আৰু স্থানীয় উপাদান ☐ অঞ্জুমণি নাথ ▌ ১৯১
সাহিত্যত মহামাৰীৰ প্ৰসংগ ☐ ড° নিৰোদ গোহাঁই ▌ ১৯৫
অসমীয়া আৰু বাংলা কবিতাত প্ৰেম ঃ এটি অধ্যয়ন ☐ ড° জয়ন্তী সাহা ▌ ২০০
অসমীয়া সাহিত্যত প্ৰেম ☐ প্ৰাঞ্জল প্ৰতিম বড়া ▌ ২০৫
মহেন্দ্ৰ বৰঠাকুৰৰ উপন্যাসত শ্ৰমজীৱী মানুহৰ জীৱন সংঘাতৰ ছবি ☐ ড° হেমেন ৰাজবংশী ▌ ২০৯
জীৱনানন্দ দাশ আৰু দেৱকান্ত বৰুৱাৰ কবিতাত প্ৰেম ☐ ৰঞ্জয় সাহা ▌ ২১৪
✓ বংগৰ বাউল গীতত এক বিহঙ্গম দৃষ্টিপাত ☐ ড° দীপশিখা কলিতা ▌ ২১৯
ৰংবং তেৰাঙৰ মিৰ্‌বিন ☐ ড° ৰত্নজিত গগৈ ▌ ২২৩
প্ৰতীকধৰ্মী নাটক হিচাপে 'এটা চোলাৰ কাহিনী' ☐ ৰেৱত মহন্ত ▌ ২২৭
'নৈ বৈ যায়' ঃ অসমীয়া জীৱনৰ জীৱন্ত দলিল ☐ ভনী দেৱী ▌ ২৩০
অসমৰ সংবাদক্ষেত্ৰত নাৰীৰ অপ্ৰতিহত যাত্ৰা ☐ আনমনা গগৈ ▌ ২৩৪
কলাগুৰু বিষ্ণুৰাভাৰ গীতত মানৱতাবাদ ☐ ঘনকান্ত ফুকন ▌ ২৩৭
অনুৰাধা শৰ্মা পূজাৰীৰ 'জলছবি' উপন্যাসৰ গদ্যশৈলী ☐ প্ৰিয়ংকা শইকীয়া ▌ ২৪০
সনন্ত তাঁতিৰ কবিতাত সমাজ বাস্তৱতাবাদ ঃ এক অধ্যয়ন ☐ অনিতা ফুকন ▌ ২৪৬

সংস্কৃতি চেতনা

কোচ ৰাজবংশী লোক সংস্কৃতিত লোকবাদ্যঃ এটি আলোচনা ☐ ড° লিলি দাস ▌ ২৫০
বড়ো জনগোষ্ঠীৰ স্বকীয় ধৰ্ম বাথৌ আৰু সাম্প্ৰতিক প্ৰেক্ষাপটত ইয়াৰ প্ৰাসংগিকতা ☐ মহেশ্বৰ বসুমতাৰী ▌ ২৫৪

বংগৰ বাউল গীতত এক বিহঙ্গম দৃষ্টিপাত

ড° দীপশিখা কলিতা

ভূমিকাঃ

পুৰণি সময়ৰ মানৱৰ ব্যক্তিগত আৰু সামূহিক ভাৱ-অনুভূতিৰ প্ৰকাশক হিচাপে তথা সাহিত্যৰ অনাবিল সৌন্দৰ্যৰ ফালৰ পৰাও লোকগীত সমূহ সকলো ভাষাৰে অমূল্য সম্পদ। প্ৰথম অৱস্থাত কথিত ৰূপেৰেই মুখ বাগৰি প্ৰচলিত হৈ অহা লোকগীত সমূহ মানুহৰ স্মৰণ গুণৰ বাবেই পুৰুষাণুক্ৰমে পৰিবৰ্ত্তিত সময়ৰ সৈতে সাঙোৰ খাই একোটা জাতিৰ মাজত যুগমীয়া হৈ আছে। এই ধাৰাৰে অন্তৰ্গত বংগৰ বাউলগীত। প্ৰাচীন মূল্যবোধ, লোকজীৱনৰ পৰম্পৰা আৰু চাৰিওফালৰ সমাজখনৰ ভিন্ন অভিজ্ঞতা সামৰি বৰ্তমানলৈকে প্ৰবাহিত হৈ আছে বাউলগীতৰ চিৰন্তন গতি।

বংগৰ লোক-সাহিত্যৰ ভঁৰাল চহকী কৰি ৰখা, সাংস্কৃতিক বৈচিত্ৰ্যৰ মাজত উল্লেখযোগ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি অহা এক প্ৰকাৰৰ গীত হৈছে বাউলগীত। বংগত অসমীয়া সমাজৰ ব'ৰাগীৰ দৰে এক শ্ৰেণীৰ গায়ক আছে, তেওঁলোক হৈছে বাউল আৰু তেওঁলোকৰ মুখ নিসৃত গীত সমূহ হৈছে বাউলগীত।

বাউল গীতৰ পৰিচয়ঃ

প্ৰধানতঃ দেহতত্ত্বৰ গভীৰতা লক্ষণীয় বাউলগীত সমূহ সম্পৰ্কীয় অধ্যয়ণৰ পৰা জনা যায় যে - 'বাউল' শব্দটো তিনি প্ৰকাৰে ব্যাখ্যা কৰা যায়। বায়ু অৰ্থাৎ (স্নায়বিক শক্তিৰ লগত)ল প্ৰত্যয় যোগ কৰি (বায়ু + ল = বায়ুল) বায়ুল আৰু বায়ুলৰ পৰা বাউল শব্দৰ উৎপত্তি বুলি জনা গৈছে। অৰ্থাৎ সৰল ভাৱে ক'বলৈ হ'লে - যি সাধনাত মানুহৰ দেহত থকা স্নায়বিক শক্তিৰ সঞ্চাৰ হয় সেয়েই বাউল। আনহাতে বায়ুৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বিষয় হৈছে উশাহ-নিশাহ- শ্বাস-প্ৰশ্বাস। এই শ্বাস-প্ৰশ্বাস নিয়ন্ত্ৰণৰ যোগেদি দীৰ্ঘ আয়ুস আৰু সুন্দৰ জীৱন লাভ কৰিবৰ বাবে কৰা সাধনাকেই বাউল সাধনা বুলিব পাৰি। অন্য এক মতৰ প্ৰকাশ এনেধৰণৰ - সংস্কৃত ভাষাৰ বাতুল শব্দৰ অপভ্ৰংশই হৈছে বাউল শব্দৰ উৎপত্তিৰ মূল। যিসকল বাতুল অৰ্থাৎ যিসকলৰ জীৱন আৰু মনন গতিশীলতাৰ মাজত অনেক বাতুলতা আছে, যি কোনো

অসমীয়া হাস্য-ব্যংগ সাহিত্যৰ ৰূপৰেখা

সম্পাদক

ড° দীপ্তি বৰুৱা

ড° ৰণ্টু দত্ত

ASAMIYA HASYA BYANGA SAHITYAR RUPREKHA:
A Collection of research articles edited by **Dr. Dipti Baruah, Dr. Rantu Dutta,** Published by **purbanchal prakash**, H. No.- 2, Seujee Path, Dr. B. N. Saikia Road, Wireless, Dispur, Guwahati - 781006.

₹. 350 only

ড° কৰবী ডেকা হাজৰিকাৰ তত্বাৱধানত গৱেষণা কৰা গৱেষকসকলৰ সংস্থা **'দক্‌চিৰি'**ৰ উদ্যোগত প্ৰকাশিত।

সম্পাদনা সমিতি

উপদেষ্টা ঃ ড° কৰবী ডেকা হাজৰিকা
ঃ ড° মামণি গগৈ বৰগোহাঁই

সম্পাদক ঃ ড° দীপ্তি বৰুৱা
ঃ ড° ৰণ্টু দত্ত

সদস্য ঃ ড° বিভা দত্ত নেওগ
ঃ ড° জীৱন কলিতা
ঃ ড° চিত্ৰা দুৱৰা
ঃ ড° চন্দ্ৰকমল চেতিয়া
ঃ ড° জ্যোতিৰঞ্জন মিলি

॥ প্ৰকাশক ঃ পূৰ্বাঞ্চল প্ৰকাশ, ঘৰ নং-২, সেউজী পথ, ৱায়াৰলেছ, গুৱাহাটী-৭৮১০০৬ ॥
॥ মুদ্ৰণ ঃ অৰ্পিতাজ গ্ৰাফিক্স, গুৱাহাটী-৭৮১০০৩ ॥
॥ প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ জানুৱাৰী, ২০২৪ ॥
॥ বেটুপাতৰ শিল্পী ঃ মনজিৎ ৰাজখোৱা ॥
॥ © লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত ॥
ISBN : 978-81-968498-9-4

॥ মূল্য ঃ ৩৫০ টকা ॥

◆ লম্বোদৰ বৰা আৰু সমসাময়িক অন্যান্য লেখকৰ হাস্য ব্যংগ ৰচনা —ড০ বীণা শ্‌ইকীয়া ১৪০
◆ কৃপাবৰী হাস্যৰসৰ স্বৰূপ ঃ এটি আলোচনা —ড° জীৱন কলিতা ১৫৭
◆ পদ্মনাথ গোহাঞিবৰুৱাৰ সামাজিক নাটত হাস্যৰসৰ জিলিঙনি —ড° মৌচুমী বৰুৱা ১৬৭
◆ চন্দ্ৰধৰ বৰুৱাৰ 'ৰঞ্জন' কাব্য পুথিত হাস্য-ব্যংগ —ড° বিশ্বদীপা দাস ১৭৩
◆ দণ্ডিনাথ কলিতাৰ ৰচনাত হাস্য-ব্যংগ ঃ এটি সমীক্ষা —ড° দীপ্তি বৰুৱা ১৮৪
◆ অতুলচন্দ্ৰ হাজৰিকাৰ ৰচনাত হাস্য-ব্যংগ ঃ এটি আলোচনা —ড° চিত্ৰা দুৱৰা ২০০
◆ ড° লীলা গগৈৰ হাস্য-ব্যংগ ৰচনা ঃ এটি চমু আলোকপাত —ড° দীপশিখা কলিতা ১১৫
◆ ভদ্ৰ বৰা আৰু ভৃংগেশ্বৰ শৰ্মাৰ হাস্য-ব্যংগ ৰচনা ঃ এক বিশ্লেষণাত্মক আলোচনা (নিৰ্বাচিত ৰচনাৰ আধাৰত) —তাম্ৰপালি ৰাজকোঁৱৰ ২৩০
◆ ভদ্ৰ বৰাৰ হাস্য-ব্যংগ সাহিত্য —ড° জ্যোতি ৰঞ্জন মিলি ২৪৯
◆ পুণ্য শইকীয়া আৰু বিকাশ বৰুৱাৰ ৰচনাত হাস্য-ব্যংগৰ সমাহাৰ —ড° মন্দিৰা বৰঠাকুৰ শইকীয়া ২৫৭
◆ অসমীয়া গীতত হাস্য-ব্যংগৰ ৰেঙণি —চুমি ফুকন , নয়নমণি ফুকন ২৬৫
◆ বিশেষ টোকা আৰু লেখক পৰিচিতি ২৭৫

ড° লীলা গগৈৰ হাস্য-ব্যংগ ৰচনা ঃ এটি চমু আলোকপাত

ড° দীপশিখা কলিতা

সৃষ্টি কৰ্মৰ মৌখিক তথা ছন্দোবদ্ধ কাব্য চয়নৰ আদি অৱস্থাৰে পৰাই অসমীয়া হাস্য-ব্যংগ সাহিত্যই বিকাশমুখী যাত্ৰা পথত অগ্ৰগতি লাভ কৰি আহিছে বুলি ক'ব পাৰি। অসমীয়া লোক-সাহিত্য, পুৰণি অসমীয়া সাহিত্য, ডাকৰ-বচন, ফকৰা-যোজনা, পটন্তৰ, বিবিধ প্ৰবাদ-প্ৰবচনকে আদি কৰি সাহিত্যৰ আধুনিক ৰূপৰ পৰা অতি সাম্প্ৰতিক অৱস্থালৈকে হাস্য-ব্যংগৰ যুগোপযোগী নিৰবধি ধাৰা এটা বৈ থকা দেখা গৈছে। সময়ে সময়ে এই ধাৰাই কোবাল আৰু সময়ে সময়ে মন্থৰ ৰূপ পৰিগ্ৰহ কৰিলেও আজিকোপতি স্বকীয় অস্তিত্ব বৰ্তাই ৰাখিছে। হাস্য আৰু ব্যংগ এটা আনটোৰ পৰিপূৰক আৰু নিবিড় সম্পৰ্ক যুক্ত বুলিব পাৰি। সাহিত্যত ব্যংগ থাকিলেও হাস্যৰসৰ মধুৰতাও অপৰিহাৰ্য। মানৱৰ সৃষ্টিশীল মনৰ অযুত কল্পনা, বুদ্ধিমত্তা, শ্লেষ, আক্ৰমণ এই সকলোৰে সংমিশ্ৰণতহে উৎকৃষ্ট হাস্য-ব্যংগ সম্ভৱ হৈ উঠিব পাৰে। সমাজত প্ৰচলিত আসোঁৱাহ পূৰ্ণ ব্যৱস্থাৰ উন্নতি সাধন, সমাজ সংস্কাৰ, সমাজলৈ যোগাত্মক বাৰ্তা প্ৰেৰণ আদিয়েই একোজন সঁচা অৰ্থৰ হাস্য-ব্যংগ লেখকৰ মুখ্য উদ্দেশ্য বুলিব পাৰি। চাৰিওফালৰ সমাজখনত দৃষ্টিগোচৰ হোৱা ভণ্ডামি, গোড়ামি, কু-সংস্কাৰ, শোষণ-নিষ্পেষণ, ভুৱা আভিজাত্য, মুখাৰ আঁৰৰ মুখ, সমাজৰ নৈতিক অৱক্ষয়, মূল্যবোধৰ স্খলন আদি দিশকলৈ বিপৰীত অৰ্থযুক্ত উক্তি, বক্ৰোক্তি, কটূক্তি, অতিশয়োক্তি, ঠাট্টা-মস্কৰা, আক্ৰমণাত্মক শ্লেষোক্তি আদিৰে, হাস্য-ব্যংগৰ মাধুৰ্যৰে একোজন হাস্য-ব্যংগ লেখকে সমাজখনক শুধৰোৱাৰ যত্ন কৰা দেখা যায়।

পূৰ্বৰে পৰা কম বেছি পৰিমাণে প্ৰচলিত হৈ আহিলেও অসমীয়া হাস্য-

2023-24

FYUGP (NEP) Syllabus

অসমীয়া
সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ২০২৩-২৪ শিক্ষাবৰ্ষৰ পৰা প্ৰৱৰ্তন হোৱা ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষা নীতি(NEP)ৰ অধীনত চাৰিবছৰীয়া স্নাতক মহলাৰ দ্বিতীয় ষাণ্মাসিকৰ অসমীয়া বিষয়ৰ গৌণ(Minor) পাঠ্যক্ৰমৰ আধাৰত প্ৰস্তুত কৰা প্ৰসংগ পুথি

সম্পাদনা : প্ৰতিম শইকীয়া

mahaveerpublications.com

...MIY SHAHITYAR BURANJI : A Book on History of Assamese Literature, ... Four Years Degree Course prepared as per new NEP-2020 syllabus of ...ugarh University for Assamese Minor Students, written by some faculty ...mbers of different college's, under Dibrugarh university and edited by ...tam Saikia , Assistant Professor of Assamese Departmant, Melamora College, ...aghat. published by Mr. Amit Jain, on behalf of Mahaveer Publications, ...brugarh, Assam.

Price: ₹ 140.00/-

Published by:

MAHAVEER PUBLICATIONS
C/o Kangan Stationery Stores
New Market, Dibrugarh 786001
E-mail : mahaveerpub@gmail.com
www.mahaveerpublications.com

Exclusively Distributors:

Dibrugarh: KANGAN STATIONERY STORES
New Market, Near Vegetable Market, Dibrugarh-786001
M : 94011-06920

Guwahati : BOOKS & BOOKS CENTRE
Shop No. A3, Bhawani Enclave
Jaswanta Road, Panbazar, Guwahati-01
M : 98541-52607/96783-90776
E-mail: booksnbookscentreghy@gmail.com

© : Publisher

No part of this book may be reproduced in any form or by any means without prior written permission of the publisher.

The publisher have made every effort to provide authentic, accurate & upto-date matter in this book. However, they do not take any legal responsibility for any misrepresentations or errors inadvertently overlooked.

First Edition: January, 2024

ISBN: 987-81-961736-3-0

Price: 140.00/-

Printing at : Aadinath Enterprise, Beltola, Guwahati

DISCLAIMER: While the authors of this book have made every effort to avoid any mistakes or omissions and have used their skill, expertise and knowledge to the best of their capacity to provide accurate and updated information, the authors and Mahaveer Publications do not give any representation or warranty with respect to the accuracy or completeness of the contents of this publication and are selling this publication on the condition and understanding that they shall not be made liable in any manner whatsoever. Mahaveer Publications and the authors expressly disclaim all and any liability/ responsibility to any person, whether a purchaser or reader of this publication or not, in respect of anything and everything forming out of the contents of this publication. Mahaveer Publications shall not be responsible for any errors, omissions or damages arising out of the use of the information contained in this publication.

Further, the appearance of the personal name, location, place and incidence, if any; in the illustrations used herein is purely coincidental and work of imagination. Thus the same should in no manner be termed as defamatory to any individual.

সূচীপত্ৰ ঃ

প্ৰথম গোট --

অসমীয়া সাহিত্যৰ যুগবিভাজনৰ আভাস — ৭-১৮
প্ৰতিম শইকীয়া

অসমীয়া লোক সাহিত্য — ১৯-৪৮
প্ৰতিম শইকীয়া

দ্বিতীয় গোট --

প্ৰাক্-শংকৰী যুগৰ সাহিত্য — ৪৯-৫৬
ৰিজুমণি দাস

শংকৰী যুগৰ সাহিত্য — ৫৭-৭০
নাচৰিণ বেগম

শংকৰোত্তৰ যুগৰ সাহিত্য — ৭১-৮২
প্ৰতিম শইকীয়া

তৃতীয় গোট --

আধুনিক অসমীয়া ভাষাৰ সাহিত্যিক প্ৰতিষ্ঠা — ৮৩-৮৮
নিৰুপমা বড়া

চতুৰ্থ গোট --

জোনাকী আৰু উত্তৰ জোনকী স্তৰৰ সাহিত্য — ৮৯-১১০
অৰুণিমা বৰা

আৱাহন যুগৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য — ১১১-১১৯
ড° দীপশিখা কলিতা

আৱাহন যুগৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য

ভূমিকা ঃ

সাহিত্যৰ এক মুখ্য ভাগ-গদ্য সাহিত্য। পুৰণি সময়ৰে পৰাই প্ৰয়োগ আৰম্ভ হৈ ক্ৰমাৎ বিৱৰ্তনৰ মাজেৰে গদ্য সাহিত্যই সাম্প্ৰতিক সময়লৈকে বিভিন্ন অংশৰ মাধ্যমেৰে আত্মপ্ৰকাশ কৰি সৃষ্টিধৰ্মী সাহিত্যৰ মনোহাৰিত্ব দাঙি ধৰা দেখা গৈছে। পূৰ্বাবস্থাৰ ক্ৰমবিৱৰ্তিত ৰূপৰ মাজেৰে যুগ উপযোগী ভাৱে বিকাশ লাভ কৰা গদ্য সাহিত্যৰ এক আকৰ্ষণীয় অংশ হৈছে গল্প (চুটি গল্প)। সন্দেহ, যুক্তি, বিজ্ঞান, তৰ্ক, নীতি, ধৰ্মীয়, আদৰ্শ, অভিজ্ঞতা, বাস্তৱ এই সকলোবোৰ সামৰি পৰিচিত হৈ পৰা গল্প সাহিত্যৰ প্ৰাচীনতাৰ কথা ক'বলৈ হ'লে আমি নিশ্চিত ভাৱে সাধুকথা অথবা বিবিধ কাহিনী সাহিত্যৰ নাম ল'ব লাগিব। মানৱৰ ইতিহাস যিমান প্ৰাচীন সাধুকথাও সিমানেই প্ৰাচীন বুলিব পাৰি। প্ৰকৃতিৰ অফুৰন্ত বিষয় সম্ভাৰৰ মাজত বিস্মিত হৈ উঠা আদিম মানৱৰ শক্তিশালী সৃষ্টি ক্ষমতাৰ ফলতেই কল্পনাক আশ্ৰয় কৰি গঢ় লৈ উঠা নানান কাহিনীক আমি গল্প সাহিত্যৰ প্ৰাথমিক অৱস্থা বুলি ক'ব পাৰোঁ। মানৱৰ চিৰন্তন সৃষ্টি ক্ষমতাৰ মনোৰম প্ৰকাশ, কাহিনী অথবা সাধুকথাই মৌখিক ভাৱে প্ৰচলিত অৱস্থাৰ পৰাই লিখিত ৰূপ লাভ কৰাৰো কেইবা শতিকাৰ পিছলৈকে ভিন্নমুখী পৰিবৰ্ত্তনৰ মাজেৰে আহি আহি ঊনবিংশ শতিকাৰ পূৰ্বৰ আকৰ্ষণীয়তা অটুট ৰাখি এক শক্তিশালী ৰূপ লাভ কৰে, যাক আমি গল্প বুলি ক'ব পাৰোঁ। ক্ৰমাগত ভাৱে চুটি কাহিনী সম্বলিত হোৱাৰ বাবে এই ধাৰাটো চুটিগল্প ৰূপে পৰিচিত হৈ পৰে। অসমীয়া চুটিগল্পৰ সম্পূৰ্ণ অথবা নিটোল ৰূপটোৰ অন্তৰালত ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰাচীন আৰু চহকী কাল্পনিক কাহিনীৰ প্ৰভাৱৰ উপৰিও পশ্চিমীয়া সাহিত্যৰ সুদূৰপ্ৰসাৰী প্ৰভাৱৰ কথাও স্বীকাৰ কৰিব লাগিব। অষ্টাদশ শতিকাৰ শেষৰ ফালৈ

তথা ঊনবিংশ শতিকাৰ আৰম্ভণিৰ সময়ছোৱাত ইউৰোপত ঘটা শিল্প বিপ্লৱ আৰু ফৰাচী বিপ্লৱৰ দৰে ঐতিহাসিক ঘটনাই আমুল পৰিবৰ্তনৰ সূত্ৰপাত ঘটাই, যাৰ ফলস্বৰূপে ইউৰোপত ঊনবিংশ শতিকাত নৱজাগৰণৰ আৰম্ভণি হয় আৰু মানুহৰ জীৱন আৰু জগত সম্পৰ্কীয় দৃষ্টি ভংগীৰ পৰিবৰ্তনৰ হ'বলৈ ধৰে। মানৱৰ

নতুন ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষানীতি, ২০২০ (NEP-2020) অনুসৰি
ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ে ২০২৩-২০২৪ শিক্ষাবৰ্ষৰ পৰা প্ৰবৰ্ত্তন কৰা
চাৰি বছৰীয়া স্নাতক মহলাৰ পাঠ্যক্ৰম (FYUGP) ৰ অন্তৰ্গত দক্ষতা বৃদ্ধি
পাঠ্যক্ৰম (AEC-1) ৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা প্ৰসংগ পুথি

অসমীয়া ভাষাৰ কৌশল আৰু দক্ষতা বিকাশ

স্নাতক প্ৰথম ষান্মাসিক AECASMI-4 ক্ৰেডিট (কলা, বাণিজ্য আৰু বিজ্ঞান)

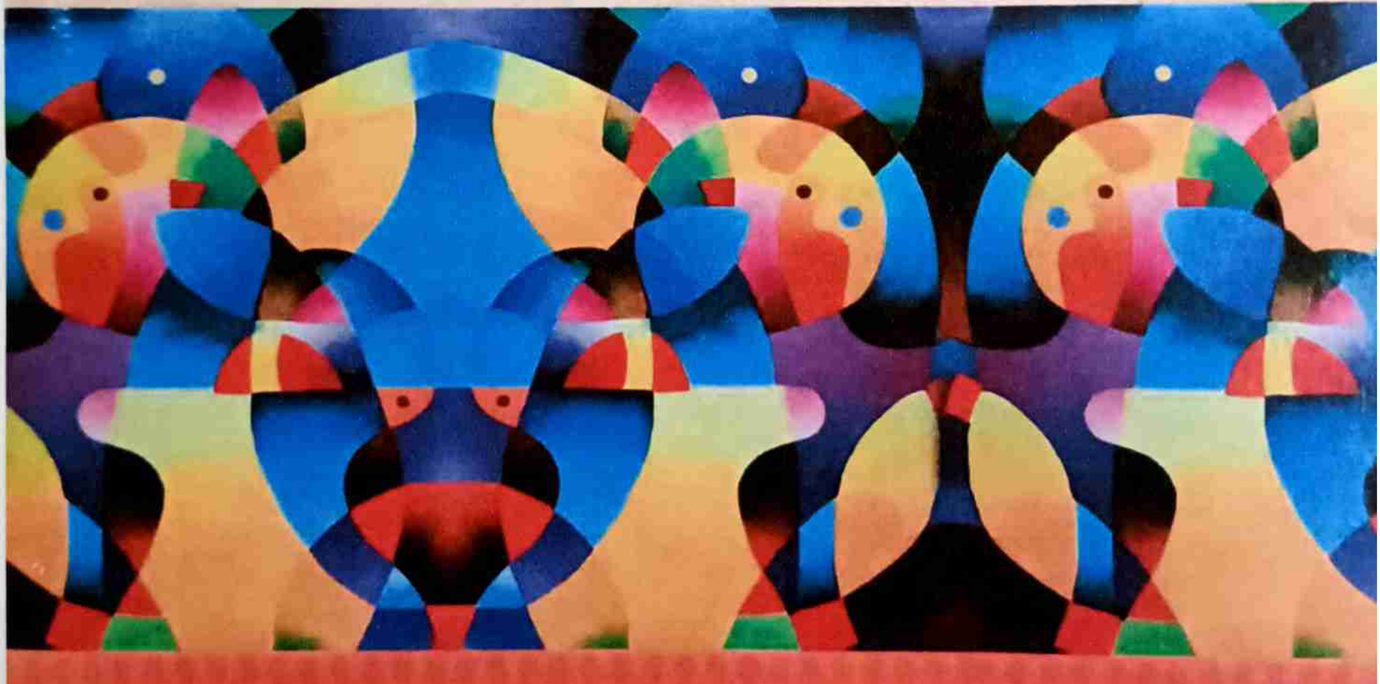

সম্পাদনা ঃ
ড° প্ৰণৱ ফুকন
প্ৰতিম শইকীয়া

- *No part of this book may be reproduced in any form or by any means without prior written permission of the author & the publisher.*
- *The Author & the Publisher have made every effort to provide authentic, accurate & upto-date matter in this book. However they do not take any legal responsibility for any misrepresentations or errors inadvertently overlooked.*

প্ৰকাশক ঃ

পাৰ্থ প্ৰতীম দাস
শান্তি পুস্তকালয়
সৰুপথাৰ - ৭৮৫৬০১
গোলাঘাট, অসম

গ্ৰন্থস্বত্ব ঃ সম্পাদকদ্বয়

প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ আগষ্ট, ২০২৩

ISBN : 978-93-92483-06-6

মূল্য ঃ ২৫০.০০ (টকা) মাত্ৰ

অক্ষৰ বিন্যাস ঃ ড° প্ৰণৱ ফুকন
শ্ৰীঅশোক চাহা

মুদ্ৰণ ঃ শিৱানী গ্ৰাফিক্স
গুৱাহাটী -২২

ক্ৰমসূচী.....

❊ অসমীয়া ভাষাৰ কথন আৰু লেখন কৌশল

- উচ্চাৰণৰ স্পষ্টতা আৰু শুদ্ধতা ... মালামণি গোস্বামী ৯
- সাময়িক বিৰতি ... ড° ৰত্নজিৎ গগৈ ১৬
- শব্দপ্ৰয়োগ আৰু বক্তৃতা ড° মালা হাজৰিকা ২৩
- অসমীয়া ভাষাৰ শব্দ প্ৰয়োগ ... ধ্ৰুৱজ্যোতি কোঁৱৰ ৩৪
- বাক্য গাঁথনি ... ধ্ৰুৱজ্যোতি কোঁৱৰ ৪৫
- আখৰ জোঁটনি আৰু শব্দগঠন ... ধ্ৰুৱজ্যোতি কোঁৱৰ ৬০
- জতুৱা প্ৰয়োগ ... ড° প্ৰণৱ ফুকন ৭৭
- ভাল লেখনৰ বৈশিষ্ট্য ... দিপুমণি গগৈ ৮১

❊ অসমীয়া ভাষাৰ ব্যৱহাৰিক প্ৰয়োগ -১

- আবেদন পত্ৰ লিখন, কাৰ্যবিৱৰণি লেখন, স্মাৰক পত্ৰ লেথন ... মালামণি গোস্বামী ৯৩
- নিমন্ত্ৰণী পত্ৰ, বিজ্ঞাপন, প্ৰতিবেদন... প্ৰতিম শইকীয়া ১২৬

❊ অসমীয়া ভাষাৰ ব্যৱহাৰিক প্ৰয়োগ -২

- বিদ্যায়তনিক প্ৰবন্ধ ৰচনা ... ৰিংকুমণি গগৈ ১৪৪
- সাহিত্য পাঠৰ সমালোচনা ... দিপুমণি গগৈ ১৫০

❊ নিৰ্বাচিত পাঠৰ আধাৰত ভাষা -সাহিত্যৰ বোধগম্যতা

- যতীন্দ্ৰনাথ দুৱৰাৰ 'মোৰ শেষ পাঠ' ... ডেইজী বুঢ়াগোহাঁই ১৬০
- হেম বৰুৱাৰ 'ভাৰতীয় সংস্কৃতি' ... অঞ্জুমণি নাথ ১৬৭
- ড° হীৰেন গোহাঁইৰ 'মানুহ শংকৰদেৱ' ... ড° ৰত্নজিৎ গগৈ ১৭৫
- 'অসমীয়া চাহৰ আতি-গুৰি' ... কাকলি চুতীয়া ১৭৯
- 'অসমীয়া বৈজ্ঞানিক পৰিভাষা' ... ড° দ্বীপশিখা কলিতা ১৮৬

ক্ষীৰধৰ বৰুৱাৰ 'অসমীয়া বৈজ্ঞানিক পৰিভাষাঃ ইতিহাস আৰু বিকাশ' ঃ চমু আলোচনা

ড° দীপশিখা কলিতা

বিজ্ঞান সাহিত্যৰ কিছু কথা ঃ

বিজ্ঞান আৰু সাহিত্য দুয়োটা বিষয়েই যদিও সুকীয়া তথাপি 'বিজ্ঞান সাহিত্য' বুলি কলে সাধাৰণ অৰ্থত বিজ্ঞানৰ ধ্যান - ধাৰণা, তথ্যপাতি অথবা তত্বপূৰ্ণ সাহিত্য সমৃদ্ধ ৰচনাকে বুজা যায়। সাহিত্যৰ ৰস আৰু সৌন্দৰ্য সমৃদ্ধ ৰচনাৰ দ্বাৰা জনসমাজক বৈজ্ঞানিক জ্ঞানেৰে পৰিপুষ্ট কৰি জনসাধাৰণৰ মাজত বিজ্ঞান মনস্কতাৰ প্ৰসাৰ, ঘটোৱা কাৰ্যক বিজ্ঞান সাহিত্যৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ উদ্দেশ্য বুলিব পাৰি ।

প্ৰাচীন সময়ৰে পৰা অসমত বিজ্ঞান সাহিত্যৰ চৰ্চাই সুকীয়া স্থান দখল কৰি আহিছে। এই ক্ষেত্ৰত অসমীয়া লোক সাহিত্যৰ অমূল্য সম্পদ, সাহিত্যিক মূল্যৰে ভৰপূৰ 'ডাকৰ বচন' সমূহতেই অসমীয়া বিজ্ঞান সাহিত্যৰ অঙ্কুৰণ ঘটে বুলি নিশ্চয়কৈ ক'ব পাৰি। খ্ৰীঃ চতুৰ্থ আৰু ষষ্ঠ শতিকাৰ বুলি অনুমান কৰা ডাকৰ বচন সমূহত জীৱনৰ বিচিত্ৰ অভিজ্ঞতা, যেনে- কৃষি-প্ৰকৰণ, স্বাস্থ্য, ৰন্ধন, গৃহ নিৰ্মাণ, প্ৰসূতি যতন, সন্তান পালন আদি বিবিধ দিশৰ উল্লিখনেৰে 'ডাকৰ বচন' সমূহ অসমীয়া লোকজীৱনত বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভংগী প্ৰতিফলনৰ নিদৰ্শন বুলি ক'ব পাৰি। অতুলনীয় সাহিত্যিক মূল্যৰ সমানেই বৈজ্ঞানিক মানসিকতাৰ স্পষ্টতা থকা ডাকৰ বচন সমূহৰ জনপ্ৰিয়তা আজিও অদ্বিতীয়।

১৪৩৪ খ্ৰীষ্টাব্দত কোঁচৰজা নৰনাৰায়ণৰ পৃষ্ঠপোষকতাত বকুল কায়স্থই পদ্যত ৰচনা কৰা 'কিতাবত মঞ্জৰী' নামৰ গণিতৰ পুথিখনেই অসমীয়া বিজ্ঞান সাহিত্যৰ লিখিত নিদৰ্শনৰ শুভাৰম্ভণি বুলি জনা যায়। ১৬৯৫

Recent Trends in Education Opportunities and Obstacles

Editors:
Mridula Hazarika
Rinky Sahu

Published by
ADHYAYAN PUBLISHERS & DISTRIBUTORS
4378/4 B, 105, J.M.D. House, Murari Lal Street
Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi-110002
Ph. : 9899349433
E-mail : adhyayanpublishers@yahoo.com

Recent Trends in Education: Opportunities and Obstacles

© Editors
Edition : January 2024
ISBN : 978-93-91943-77-6

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, transmitted, or utilised in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior permission of the author.

Printed in India

Published by Rakesh Kumar Yadav for Adhyayan Publishers & Distributors, Laser Typesetting at Net Graphics and Printed at Tarun Offset Printers, Delhi.

CONTENTS

Preface 9

1. Musings on the Muse: Revisiting Comparative Literature: Its Theory and Practise 11
   Ashim Hazarika[1] & Puhar Pallab Bharali[2]
2. Visualizing the Impact of NEP 2020 in view of Science Education 23
   Aashis Dutta
3. Blended Learning: An overview 32
   Bidisha Borchetia
4. A Study on Implementation of National Education Policy 2020 by the Primary Teachers with Special Reference to Bongaigaon Education Block Under Bongaigaon District 48
   Debabrat Sutradhar
5. Phygital Learning: Digital Transformation of Educational Landscape 68
   Dr. Tribeni Saikia
6. Impact of NEP 2020 on Higher Education System of India 87
   Jahanara Begum
7. The Role of Feedback and Rewards in Gamified Learning Environments 98
   Ms. Jahnabi Hazarika
8. Public – Private Partnership and Vision of NEP 2020 in Higher Education 120
   Dr. Karabi Konwar
9. Unlocking Knowledge: The Power of Concept-Based Learning in Education 126
   Manash Protim Neog

10. Teaching Strategies for Inclusive Classroom 139
Mrigakshi Sarma[1] & Nilutpal Borah[2]

11. Transforming Science Education: Exploring Recent Trends and the Impact of NEP 2020 150
Nisha Agarwal

12. Transforming Indian School Education: Exploring The Impact of National Education Policy (NEP) 2020 162
Nupur Gorai

13. Importance of Gamification in Teaching and Learning Assamese Grammar : A Discussion 175
Papori Borah

14. Innovative Practice of Science Education at The Secondary School Level in Nagaon Town, Assam 181
Poojashri Borah

15. NEP 2020 And Teacher Education: Issues and Challenges 191
Chimparani Dowarah[1] & Punendra Das[2]

16. Evaluating The Degree of Accessibility Based On WCAG 2.1: A Study of E-Learning Platforms in India 199
Rimzim Boruah

17. The Effect of Life Skill Education on Self-Identity and Social-Behavioral Development 216
Rumpa Nandi

18. Identifying The Growing Dimensions of Higher Education in India During 2010-2020 - A Time Series Study 227
Samarita Kashyap

19. Gamification in Learning 251
Satarupa Dhar

20. Artificial Intelligence in Education: A Comprehensive Review and Future Prospects 262
Shahnaz Hussain[1] & Nazbin Salma Hussain[2]

21. Importance Of Blended Learning and Web Based Education in Teaching Learning Process:

A Study on B.Ed.Trainees of Tezpur University 268
Smriti Rekha Das[1] & Dipsikha Das[2]

22. Transforming Higher Education in India: NEP's Ideas and Teachers' Perception 275
Surajita Bora

23. Entrepreneurship Education and India's Economic Development 285
Malobika Gogoi

24. Availability of Resources for Effective Implementation of Inclusive Education in Primary Schools: A Study in Golaghat District, Assam 301
Rinky Sahu[1] & Mridula Hazarika[2]

Preface

"Recent trends in education", is the most emerging topic in the education system of the present scenario. It is seen that with the introduction of the New Education Policy 2020, the whole system of education is being changed with new ideas like integrated education, blended learning, multidisciplinary approaches etc. Again, with the impact of modernisation and globalisation, the education system has also been influenced by artificial intelligence, gamification in learning, web-based education, technology in education, life-skill education, concept-based learning etc. Education also has a number of recent concepts like privatisation, sustainable development, lifelong learning, inclusive education etc. The system of education implemented in recent times helps learners deal with the issues facing in the modern world. In contrast to the lifelong study of philosophy and religion that constituted ancient conventional education, modern education is more practical and engaging.

The goal of modern education is to prepare learners for success in the global digital environment by developing their personalities both intellectually and professionally. In response to the growing demand for digital education from parents, teachers, students and administrators, some educational institutions have introduced distinct digital curricula also. As a necessary part of education, online and virtual learning are popular in today's educational environment. Therefore, it is very much vital to conduct research in this field, to enquire about the various opportunities and challenges faced by the teachers, learners and administrators. With the view to develop a deeper idea in this regard, the editorial team initiated these subjects for thinking among the researchers to analyse, evaluate and develop every aspects of these topics.

The editorial team extend their heartfelt gratitude to the national publisher '***Adhyayan Publishers & Distributors***', New Delhi for taking the effort to publish the book. Here, the team, also like to offer their deep sense of gratitude towards all

the researchers and authors for their contribution of valuable research papers in this edited book. At the same time, the editorial team also obliged to ***Mr. Sundar Saikia***, Artist, for designing the cover page by representing the essence of the topic.

Editors,
Mridula Hazarika
Rinky Sahu

Recent Trends in Education Opportunities and Obstacles

Editors:
Mridula Hazarika
Rinky Sahu

Recent Trends in Education: Opportunities and Obstacles

Editors

Mridula Hazarika

Rinky Sahu

ADHYAYAN

Adhyayan Publishers & Distributors

New Delhi-110002

Published by
ADHYAYAN PUBLISHERS & DISTRIBUTORS
4378/4 B, 105, J.M.D. House, Murari Lal Street
Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi-110002
Ph. : 9899349433
E-mail : adhyayanpublishers@yahoo.com

Recent Trends in Education: Opportunities and Obstacles

© Editors
Edition : January 2024
ISBN : 978-93-91943-77-6

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, transmitted, or utilised in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior permission of the author.

Printed in India

Published by Rakesh Kumar Yadav for Adhyayan Publishers & Distributors, Laser Typesetting at Net Graphics and Printed at Tarun Offset Printers, Delhi.

CONTENTS

Preface 9

1. Musings on the Muse: Revisiting Comparative Literature: Its Theory and Practise 11
   Ashim Hazarika[1] & Puhar Pallab Bharali[2]
2. Visualizing the Impact of NEP 2020 in view of Science Education 23
   Aashis Dutta
3. Blended Learning: An overview 32
   Bidisha Borchetia
4. A Study on Implementation of National Education Policy 2020 by the Primary Teachers with Special Reference to Bongaigaon Education Block Under Bongaigaon District 48
   Debabrat Sutradhar
5. Phygital Learning: Digital Transformation of Educational Landscape 68
   Dr. Tribeni Saikia
6. Impact of NEP 2020 on Higher Education System of India 87
   Jahanara Begum
7. The Role of Feedback and Rewards in Gamified Learning Environments 98
   Ms. Jahnabi Hazarika
8. Public – Private Partnership and Vision of NEP 2020 in Higher Education 120
   Dr. Karabi Konwar
9. Unlocking Knowledge: The Power of Concept-Based Learning in Education 126
   Manash Protim Neog

10. Teaching Strategies for Inclusive Classroom 139
Mrigakshi Sarma[1] & Nilutpal Borah[2]
11. Transforming Science Education: Exploring Recent Trends and the Impact of NEP 2020 150
Nisha Agarwal
12. Transforming Indian School Education: Exploring The Impact of National Education Policy (NEP) 2020 162
Nupur Gorai
13. Importance of Gamification in Teaching and Learning Assamese Grammar : A Discussion 175
Papori Borah
14. Innovative Practice of Science Education at The Secondary School Level in Nagaon Town, Assam 181
Poojashri Borah
15. NEP 2020 And Teacher Education: Issues and Challenges 191
Chimparani Dowarah[1] & Punendra Das[2]
16. Evaluating The Degree of Accessibility Based On WCAG 2.1: A Study of E-Learning Platforms in India 199
Rimzim Boruah
17. The Effect of Life Skill Education on Self-Identity and Social-Behavioral Development 216
Rumpa Nandi
18. Identifying The Growing Dimensions of Higher Education in India During 2010-2020 - A Time Series Study 227
Samarita Kashyap
19. Gamification in Learning 251
Satarupa Dhar
20. Artificial Intelligence in Education: A Comprehensive Review and Future Prospects 262
Shahnaz Hussain[1] & Nazbin Salma Hussain[2]
21. Importance Of Blended Learning and Web Based Education in Teaching Learning Process:

A Study on B.Ed.Trainees of Tezpur University 268
Smriti Rekha Das[1] & Dipsikha Das[2]

22. Transforming Higher Education in India: NEP's Ideas and Teachers' Perception 275
Surajita Bora

23. Entrepreneurship Education and India's Economic Development 285
Malobika Gogoi

24. Availability of Resources for Effective Implementation of Inclusive Education in Primary Schools: A Study in Golaghat District, Assam 301
Rinky Sahu[1] & Mridula Hazarika[2]

Availability of Resources for Effective Implementation of Inclusive Education in Primary Schools: A Study in Golaghat District, Assam

Rinky Sahu[1]
Mridula Hazarika[2]

ABSTRACT

'Education for all' and 'zero rejection policy' led to the development of the concept of "inclusive education". But this is a challenging concept too, because the teacher needs to meet the diversified needs of the students at the same time. Therefore, it requires the availability of a variety of material resources as well as human resources to ensure the success of inclusive education. With the aim to analyse the availability of various necessary resources for the holistic development of all students, the researchers make a survey and try to suggest some ways for the successful and smooth functioning of inclusive schools. The researchers developed a questionnaire in Google form having 10 items of questions for primary school teachers to reveal the real scenario of inclusive setup in primary schools. The descriptive survey method is used in the study and the purposive sampling technique is used to collect data.

Keywords: *resource, inclusive education, primary school, implementation*

1.0 INTRODUCTION:

The education system of a country shapes its destiny. For the successful and smooth running of the education system, there must

1 Lecturer, Teaching of Social Science, Post Graduate Training College, IASE, Jorhat, rinkysahugowala888@gmail.com, 9365524712

2 Assistant Professor and HOD, Department of Education, Kamargaon College, mridulahazarika04@gmail.com, 9101880401

Recent Trends in Education Opportunities and Obstacles

Editors:
Mridula Hazarika
Rinky Sahu

Recent Trends in Education: Opportunities and Obstacles

Editors

Mridula Hazarika

Rinky Sahu

ADHYAYAN

Adhyayan Publishers & Distributors

New Delhi-110002

Published by
ADHYAYAN PUBLISHERS & DISTRIBUTORS
4378/4 B, 105, J.M.D. House, Murari Lal Street
Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi-110002
Ph. : 9899349433
E-mail : adhyayanpublishers@yahoo.com

Recent Trends in Education: Opportunities and Obstacles

© Editors
Edition : January 2024
ISBN : 978-93-91943-77-6

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, transmitted, or utilised in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior permission of the author.

Printed in India

Published by Rakesh Kumar Yadav for Adhyayan Publishers & Distributors, Laser Typesetting at Net Graphics and Printed at Tarun Offset Printers, Delhi.

CONTENTS

Preface 9

1. Musings on the Muse: Revisiting Comparative Literature: Its Theory and Practise 11
   Ashim Hazarika[1] & Puhar Pallab Bharali[2]
2. Visualizing the Impact of NEP 2020 in view of Science Education 23
   Aashis Dutta
3. Blended Learning: An overview 32
   Bidisha Borchetia
4. A Study on Implementation of National Education Policy 2020 by the Primary Teachers with Special Reference to Bongaigaon Education Block Under Bongaigaon District 48
   Debabrat Sutradhar
5. Phygital Learning: Digital Transformation of Educational Landscape 68
   Dr. Tribeni Saikia
6. Impact of NEP 2020 on Higher Education System of India 87
   Jahanara Begum
7. The Role of Feedback and Rewards in Gamified Learning Environments 98
   Ms. Jahnabi Hazarika
8. Public – Private Partnership and Vision of NEP 2020 in Higher Education 120
   Dr. Karabi Konwar
9. Unlocking Knowledge: The Power of Concept-Based Learning in Education 126
   Manash Protim Neog

10. Teaching Strategies for Inclusive Classroom 139
Mrigakshi Sarma[1] & Nilutpal Borah[2]

11. Transforming Science Education: Exploring Recent Trends and the Impact of NEP 2020 150
Nisha Agarwal

12. Transforming Indian School Education: Exploring The Impact of National Education Policy (NEP) 2020 162
Nupur Gorai

13. Importance of Gamification in Teaching and Learning Assamese Grammar : A Discussion 175
Papori Borah

14. Innovative Practice of Science Education at The Secondary School Level in Nagaon Town, Assam 181
Poojashri Borah

15. NEP 2020 And Teacher Education: Issues and Challenges 191
Chimparani Dowarah[1] & Punendra Das[2]

16. Evaluating The Degree of Accessibility Based On WCAG 2.1: A Study of E-Learning Platforms in India 199
Rimzim Boruah

17. The Effect of Life Skill Education on Self-Identity and Social-Behavioral Development 216
Rumpa Nandi

18. Identifying The Growing Dimensions of Higher Education in India During 2010-2020 - A Time Series Study 227
Samarita Kashyap

19. Gamification in Learning 251
Satarupa Dhar

20. Artificial Intelligence in Education: A Comprehensive Review and Future Prospects 262
Shahnaz Hussain[1] & Nazbin Salma Hussain[2]

21. Importance Of Blended Learning and Web Based Education in Teaching Learning Process:

A Study on B.Ed.Trainees of Tezpur University 268
Smriti Rekha Das[1] & Dipsikha Das[2]

22. Transforming Higher Education in India: NEP's Ideas and Teachers' Perception 275
Surajita Bora

23. Entrepreneurship Education and India's Economic Development 285
Malobika Gogoi

24. Availability of Resources for Effective Implementation of Inclusive Education in Primary Schools: A Study in Golaghat District, Assam 301
Rinky Sahu[1] & Mridula Hazarika[2]

NEP 2020 And Teacher Education: Issues and Challenges

Chimparani Dowarah[1]
Punendra Das[2]

Abstract

Education is the backbone of any country's development. According to the demands of society as well as time change, every country should develop its education policy. India come with a New Education Policy at the National level called New Education Policy 2020. The New Education Policy 2020 comes after 34 years in India and was approved by the Union Cabinet of India on 29 July 2020. The policy focused on equality, quality, affordability as well and accountability in education across the country. The New Education Policy is comprehensive; it covers elementary to higher education levels with vocational training in both the local and urban areas in India. Mainly the policy aims to transform the whole Indian education system at a national level by 2030. The NEP 2020 highlights that teachers must have values, content knowledge, methodology, skills, pedagogies and advanced practice on technology in the field of education. Teacher education is one of the fields that shape the next generation of every country. The policy makes sure that all the Teacher Education Institutes (TEIs) will be converted into multidisciplinary institutions by 2030 where they will offer a 4-year integrated teacher education program. Therefore, the policy brings so many changes in the education system as well as in teacher education. The process of changing it will create many issues and challenges in the field of teacher education. Some of the major issues and challenges of teacher education are discussed in the present paper. Also, review the NEP 2020 concerning Teacher Education.

***Keywords**: Issues, Challenge, Teacher Education, NEP 2020*

1 Faculty of Chandrakanta B.Ed College
2 Assistant Professor, Kamargaon College

10

2023-24 ISBN : 978-93-92394-75-1
Vol - I, 2024

ABHIPSA

অভীপ্সা

An Annual Publication of Interdisciplinary Research

JOGANANDA DEVA SATRADHIKAR GOSWAMI COLLEGE
BOKAKHAT
तमसो मा ज्योतिर्गमय

Published by
J.D.S.G. COLLEGE, BOKAKHAT

Editor
Rittwick Parasar

Co-Editor
Silpika Gogoi

ABHIPSA : An Annual Publication of Interdisciplinary Research, Vol-1, 2024, Published by JDSG College, Bokakhat, Edited by Rittwick Parasar & Silpika Gogoi (Students of M.A., Department of Assamese)

ISBN : **978-93-92394-75-1**

পৰ্যালোচনা সমিতি

: ড° কবী বৰা, জে.ডি.এচ.জি. মহাবিদ্যালয়, অসমীয়া বিভাগ
: ড° অংগীতা শৰ্মা বৰুৱা, কটন বিশ্ববিদ্যালয়, শিক্ষা বিভাগ
: ড° ভাগ্যশ্ৰী শৰ্মা, ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়, অসমীয়া বিভাগ
: শশাংক ধৱল শইকীয়া, জে.ডি.এচ.জি. মহাবিদ্যালয়, ৰাজনীতিবিজ্ঞান বিভাগ
: ড° মিতালী নাথ, জে.ডি.এচ.জি. মহাবিদ্যালয়, অসমীয়া বিভাগ
: দিগন্ত বৰা, জে.ডি.এচ.জি. মহাবিদ্যালয়, হিন্দী বিভাগ
: হিৰিম্পা শইকীয়া, জে.ডি.এচ.জি. মহাবিদ্যালয়, অসমীয়া বিভাগ
: ড° বিদ্যুৎ জ্যোতি কলিতা, জে.ডি.এচ.জি. মহাবিদ্যালয়, বাণিজ্য বিভাগ
: আকাশ জ্যোতি শৰ্মা, জে.ডি.এচ.জি. মহাবিদ্যালয়, ইংৰাজী বিভাগ
: ড° প্ৰীতম পান্দা, জে.ডি.এচ.জি. মহাবিদ্যালয়, ইংৰাজী বিভাগ

উপদেষ্টা : ড° অৰুণ কুমাৰ বৰা
: বায়া পাদি (পেগু)
: ড° মিতালী নাথ
: হিৰিম্পা শইকীয়া
: কৃষ্ণ ৰংপি

সভাপতি : ড° জয়ন্ত গগৈ

তত্ত্বাৱধায়ক : ড° কবী বৰা

সম্পাদক : ঋত্বিক পৰাশৰ

সহঃসম্পাদক : শিল্পীকা গগৈ

সদস্য : নীলম গগৈ, মৃন্ময়ী ৰাজখোৱা, মনীষা হাজৰিকা, প্ৰিয়া দত্ত, ৰাচিকা চাংহ

প্ৰকাশক : **জে.ডি.এছ.জি. মহাবিদ্যালয়, বোকাখাত**

অক্ষৰ বিন্যাস : প্ৰশান্ত দত্ত (এন.চি.এচ. বোকাখাত)

মূল্য : ৬০০ টকা

বিঃদ্ৰ ঃ 'অভীপ্সা'ত প্ৰকাশ পোৱা কোনো লিখনি যদি আন কোনো গ্ৰন্থ, আলোচনী বা কোনো ব্যক্তিৰ লেখাৰ পৰা হুবহু ৰূপত লোৱা হৈছে আৰু সেয়া যদি আমাৰ অজ্ঞাতে হৈ গৈছে তাৰ বাবে সম্পাদনা সমিতি জগৰীয়া নহয়। — সম্পাদক

সূচীপত্র

❖	অভিধানত অন্তৰ্ভূক্ত নামবাচক শব্দ আৰু ইয়াৰ অৰ্থ *ড° উপেন ৰাভা হাকাচাম*	১১
❖	অসমীয়া শিশু সাহিত্য ঃ চমু আলোকপাত *জয়ন্ত মাধৱ বৰা*	৩০
❖	আত্মজীৱনীৰ জলঙাৰে হোমেন বৰগোহাঞিৰ মানুহজন *ড° জ্যোতিৰেখা হাজৰিকা*	৪২
❖	কালপুৰুষ উপন্যাসত ইতিহাসসম্মত কথনৰীতিৰ প্ৰয়োগ *ড° প্ৰফুল্ল কুমাৰ নাথ*	৬০
❖	সাহিত্য সমালোচনা তত্ত্বঃ এক সম্যক অধ্যয়ন (প্লেটো আৰু এৰিষ্টটলৰ সাহিত্যত অনুকৰণৰ ধাৰণাৰ বিশেষ উল্লিখনেৰে) *ড° ৰুবী বৰা*	৬৮
❖	লোক নাট্য পৰম্পৰাৰে অসমীয়া আধুনিক নাট ঃ গোলাপ চন্দ্ৰ বৰাৰ 'বিদ্ৰোহী জনা' *ড° গায়ত্ৰী বৰা কাকতি*	৮০
❖	হোমেন বৰগোহাঞিৰ উপন্যাস 'সাউদৰ পুতেকে নাও মেলি যায়' ঃ চমু আলোচনা *ড° প্ৰণৱ ঢেকিয়াল ফুকন*	৮৮
❖	সামাজিক মাধ্যমত অণুগল্পৰ চৰ্চা *নীলাক্ষি চেতিয়া*	১০৬

লোক নাট্য পৰম্পৰাৰে অসমীয়া আধুনিক নাটঃ গোলাপ চন্দ্ৰ বৰাৰ 'বিদ্ৰোহী জনা'

ড° গায়ত্ৰী বৰা কাকতি

সহযোগী অধ্যাপক, ইংৰাজী বিভাগ

কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয়

প্ৰস্তাৱনা ঃ

শ্ৰী শ্ৰী শংকৰদেৱৰ অংকীয়া নাটৰ পৰা আৰম্ভ কৰি তাৰো আগতে অসমত প্ৰচলিত ওজাপালি, ঢুলীয়া ভাওনা, কুশান গান, পুতলা নাচ, আদি বিভিন্ন উপাদানেৰে সমৃদ্ধ অসমীয়া নাটৰ এক সুদৃঢ় ভেটি আৰু সমল আছে। অৱশ্যে বৃটিছৰ আগমনে পশ্চিমীয়া নাটৰ প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰি নাটকক মঞ্চৰ চাৰিবেৰৰ মাজলৈ লৈ যায়। দীৰ্ঘদিন ইংৰাজৰ প্ৰভাৱত থকা নাট্য পৰম্পৰাত হঠাতে এক পৰিবৰ্তনৰ সূচনা হয় আৰু কুৰি শতিকাৰ শেষৰ ফালে লোকনাট্য সমূহক বিশ্লেষণ কৰি সেই লোকনাট্যক সমল কৰি আধুনিক নাট লিখাৰ প্ৰচেষ্টা আৰম্ভ হয়। কপিলা বাৎসায়নৰ 'পৰম্পৰাগত ভাৰতীয় নাটক' নামৰ কিতাপখনত ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন ৰাজ্যত প্ৰচলিত লোকনাট্য সমূহৰ পুংখানুপুংখ অধ্যয়ন কৰা হয়। বিভিন্ন নাট্যকাৰে বৃটিছৰ মঞ্চ নাটৰ আৰ্হি গ্ৰহন নকৰি লোকনাট্য পৰম্পৰাৰে আধুনিক নাট লিখি উপস্থাপন কৰাৰ পোষকতা কৰে। হবীব তনবীৰ, কানহাইলাল, ৰতন থিয়াম, আলি হাইদৰ, অখিল চক্ৰৱৰ্তী, গোলাপচন্দ্ৰ বৰা, প্ৰথমৰঞ্জন দাস আদি ব্যক্তিসকলে লোকনাট্য পৰম্পৰাৰে নাট মঞ্চস্থ কৰি আধুনিক চিন্তাৰ সমল দৰ্শকক দিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। এইসকলৰ ভিতৰত অন্যতম গোলাপচন্দ্ৰ বৰাদেৱে 'বিদ্ৰোহী জনা' নাটকৰ দ্বাৰা জনা গাভৰুৰ গীতক সমল হিচাপে গ্ৰহণ কৰি নাৰীমুক্তি তথা নাৰীবাদৰ বাণী প্ৰচাৰৰ চেষ্টা চলাইছিল।

As per
NEP
Syllabus

For Four Year Undergraduate Programme (FYUGP)

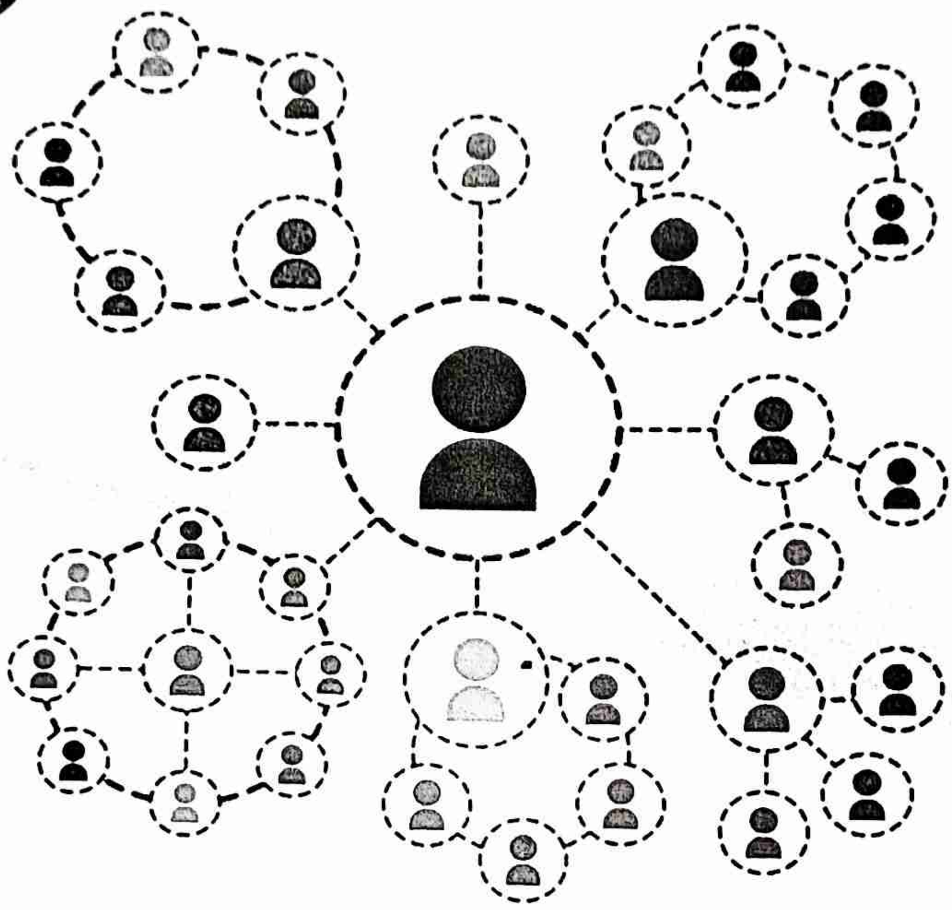

Introduction to Sociology -II

For B. A. 2nd Semester Major Course of Dibrugarh University
& B.A. 3rd Semester Core Course of Gauhati University

30
GLORIOUS YEARS

Dr. Purabi Bhagawati
Dr. Bijit Das

INTRODUCTION TO SOCIOLOGY -II : A text book For For Degree 2nd Semester Ma... Course of Dibrugarh University under FYUGP Syllabus written by Dr. Purabi Bhag... Assistant Professor, Department of Sociology, Government Model College, Kaziranga, ... Bijit Das, Assistant Professor in the Department of Sociology, Kamargaon College, Golagh... and published by Ashok Publication, Panbazar, Guwahati - 1.

First Impression : 2024

Price : ₹ 195/-

© : Author

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmi... in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying or otherwise, without the prior permis... of the publisher, in writting.

This book is sold subject to the condition that is shall not, by way of trade or otherwise be lent, re-sold, hir... out, or otherwise circulated without the publisher prior conset in any form of binding or cover other than th... in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subseque... purchaser.

GLOBAL OFFICE

- **New Delhi** **Global Net Publication**
  (An Imprint of Asian Humanities Press)
  3rd Floor, 4736/23 Ansari Road, Daryaganj, New Delhi-11000...
  Contact No. : 75770-73317; Email : globalnetpublication@gmail.com

HEAD OFFICE

- **Guwahati** **Ashok Publication**
  Jaswanta Road, Panbazar, Guwahati-1
  Contact No : 94350-44525, 70028-46982
  E-mail : absguw@gmail.com
- **Guwahati** **Ashok Book Stall**
  Jaswanta Road, Panbazar, Guwahati-1
  Contact No : 94350-44525, 70028-46982
  E-mail : absguw@gmail.com

ISBN : 978-93-6078-646-5

Cover illustration : Sanjib Kalita

Printed in India at Das offset, Guwahati
Publisher : Ashok Publication, Guwahati, Assam

Price: ₹ 195/-

PREFACE

The study on Sociology is not the new subject. Since thousands of years, people have observed and reflected upon societies and groups in which they live but after emergence of Sociology as discipline systematic study of the society has been started. The subject is considered as the youngest branches of social sciences and eventually it tends to get popularised. In contemporary time the importance of sociology has been apprehended by the intellectual community and such interest helps the subject to evolve over the period of time. August Comte has evolved the subject Sociology in the year 1839. Comte in his classification of the sciences, made Sociology both logically and chronologically subsequent to the other sciences. For him, sociology is considered as the most complex of all. Sociology has evolved through various stages in the last three decades. It has been established as significant sub-discipline of social sciences in the 21st century. The origin of sociology resides in political philosophy, the philosophy of history, biographical theories of evolution and the movements for social and political reform. In the early part of nineteenth century the philosophy of history became an important intellectual influence through the writings of Hegel and Saint-Simon. On the basis of these two thinkers, Marx and Comte contributed important strands in modern sociology. Since the commencement of the subject as 'Sociology', the subject has evolved in terms of methods and subject matter as well. Sociology has been studying human society by analysing various issues from sociological point of view. The subject logically and rationally analysing every aspect of the society. The development of the subject depends on the transformation of society. As society transforms different new challenges and problems have been come and to address such societal problems the subject needs evolve with the changing period of time.

The initial series of changes that were brought to Sociology by mostly 'Two great Revolution' that were took place in Europe. The enlightenment period and industrial revolution made remarkable changes to the European Society. Different new challenges have been the part of society as society transformed through revolutions. In India there are section of prominent sociologist who have engaged in the process of sociological process. Sociologists like G.S.Ghurye, Radha Kamal Mukherjee, D.P. Mukherjee, M.N.Srinivas,André Beteille, Prof. M. N.Karna who have been remembered for their significant work in the field of sociology. Prof M. N. Karna was considered one of the important thinkers who mostly dealt with the classical tradition of sociology. This preface is as tribute to Prof. M.N.Karna. Prof. Karna was one of the important intellectual figures in the field of sociology who was related with Patna School of Sociology. In the initial stage of sociology there are two most popular school of sociology in India – one is Bengal School of Sociology and Bombay of School of Sociology. Panta School of Sociology is considered as marginalised sibling of Bengal School of Sociology. Prof Karna played major role in

popularising sociology specially in outside of Hindi heart land. His major fo to study about Sociology of Movement. He did extensive study on differen movements of North- East India. His understanding on North-East India is di and which differs from the understanding of little tradition and great traditio Karna did significant contribution in both academics and teaching. He ser Professor in Department of Sociology, North- East Hills University, Shillon Tezpur University in the later period of his teaching career. Again, he work director in the A.N. Sinha Institute of Social Studies, Patna. Prior to that he w as visiting faculty at IIT Kanpur in the Department of Humanities and Social Sc Prof Karna will be remembered for his extensive contribution in understandin society of North-East India. On 8th April 2023 Prof Karna took his last breath that creates an irreparable loss to the field of sociology. We pay our de homage to Prof. M. N. Karna. This book is dedicated to Prof. M.N. Karna Sir, inspired us to write every day.

Different perspectives and concepts have been developed to understand var emerging issues of society. This book aims to provide basic sociological perspecti The focus is on studying from the original text to give an overview how diffe sociological perspectives are emerged. The book tries to stretch the foundation sociological perspectives for the learners. There are four chapters in this course. first chapter 'Sociological Perspective : Functionalism- Radcliffe Brown and Em Durkheim' In this section understanding on sociological perspective was discuss Within this section learners will get idea on Functionalism as perspectives wh thinkers like Radcliffe Brown and Emile Durkheim's contributions are discussed. T second chapter is all about interpretative sociology where Max Weber's contributio have been mentioned. The third chapter indicates the conflict perspective whe conflict theorist Karl Marx and Ralf Dahrendorf's understanding of conflict perspecti are discussed. The fourth chapter is about Interactionism perspective where Herbe Blumer and George Herbert Mead understanding on interactionism are discusse with the help of detail analysis.

We extend our sincere gratitude to all the thinkers who enriched sociologic thinking by their contributions. We wholeheartedly express gratitude to our teacher who have taught and help us in understanding Sociology. Meanwhile we would lik to extend our regards to respected Principal Sir, Dr. H.P. Deka Borua, Principal o Government Model College Kaziranga and respected Principal Ma'am Dr. Bijul Borchetia, Principal of Kamargaon College for inspiring and motivating us to writ for students. Last but not the least we express our heartiest thanks to Team o Ashok Publication, who helped us in every step of writing and without their suppor the project would not have been possible.

With Regards

Purabi Bhagawati

Bijit Das

CONTENTS

UNIT 1 Sociological Perspective Functionalism : Redcliff Brown, Durkheim 9

UNIT 2 Interpretive Sociology Max Weber 39

UNIT 3 Conflict PerspectiveKarl Marx, Ralf Dahrendorf 60

UNIT 4 Interactionism:Herbert Blumer, George Herbert Mead 84

নতুন শিক্ষানীতিৰ পাঠ্যক্ৰমৰ আধাৰত

As per NEP Syllabus

অসমীয়া সংস্কৃতিৰ স্বৰূপ

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ২০২৩-২৪ শিক্ষাবৰ্ষৰ পৰা প্ৰবৰ্তন হোৱা ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষানীতি ২০২০ৰ আধাৰত স্নাতক মহলাৰ তৃতীয় ষাণ্মাসিকৰ অসমীয়া সন্মানীয় বিষয়ৰ (Major) পাঠ্যক্ৰমৰ আৰ্হিত প্ৰস্তুত কৰা প্ৰসংগপুথি

SEMESTER -III

সম্পাদনা

ড° অমল চন্দ্ৰ দাস

ASOMIYA SANSKRITIR SWARUP : A Collection of few articles on various aspects of Nature of Assamese culture, written by a group of Professor, scholars edited by Dr. Amal Ch. Das M.A. (Double), Ph.D and published by Ashok Publication, Panbazar, Guwahati-1.

First Edition : July, 2024

©: Editor

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying or otherwise, without the prior permission of the publisher, in writting.

This book is sold subject to the condition that is shall not, by way of trade or otherwise be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

GLOBAL OFFICE

- **New Delhi** — **Global Net Publication**
  (Printing Your Needs)
  3rd Floor, 4736/23 Ansari Road,
  Daryaganj, New Delhi-110002
  Contact No. : +91 80113 48501
  E-mail : globalnetpublication@gmail.com

HEAD OFFICE

- **Guwahati** — **Ashok Publication**
  Jaswanta Road, Panbazar
  Guwahati-1
  Contact No : 94350-44525, 70028-46982
  E-mail : absguw@gmail.com

- **Guwahati** — **Ashok Book Stall**
  Jaswanta Road, Panbazar
  Guwahati-1
  Contact No : 94350-44525, 70028-46982
  E-mail : absguw@gmail.com

ISBN : 978-93-6078-147-7

Cover Design : Sanjib Kalita

Printed in India at Ador Graphics, Guwahati

Publisher : Ashok Publication, Guwahati, Assam

Price : ₹ 180/-

-ঃ সূচীপত্ৰ ঃ-

☞ সংস্কৃতিৰ সংজ্ঞা, স্বৰূপ আৰু উপাদান ১১-৩০
— ড° অমল চন্দ্ৰ দাস

☞ অসমৰ মানুহৰ নৃ-বৈজ্ঞানিক পৰিচয় ৩১-৬১
— ড° ৰুবী বৰা

☞ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ পৰিচয় আৰু স্বৰূপ ৬২-৭৩
— ড° বনিতা বুঢ়াগোহাঁই

☞ অসমৰ মৃৎ শিল্প ৭৪-৮৮
— ড° প্ৰফুল্ল কুমাৰ নাথ

☞ অসমৰ বস্ত্ৰ শিল্প ৮৯-১০০
— ড° বি ডি নিশা

☞ অসমৰ ধাতুশিল্প ঃ এক চমু আলোচনা ১০১-১২৫
— ড° ৰমেন মেধি

☞ অসমৰ বাঁহ-বেতৰ শিল্প ১২৬-১৩২
— ড° ৰাখী দেওধাই ফুকন

☞ অসমৰ স্থাপত্য আৰু ভাস্কৰ্য ১৩৩-১৪৯
— ড° দীপশিখা কলিতা

অসমৰ স্থাপত্য আৰু ভাস্কৰ্য

ড° দীপশিখা কলিতা

ভূমিকা ঃ

সাধাৰণতেই মানৱৰ দৃষ্টিগোচৰ হোৱা কোনো ৰূপ বা ৰূপৰ সৈতে সম্পৰ্কিত ভাৱৰ বহিঃপ্ৰকাশে যেতিয়া ব্যক্তিৰ সাধনা, সৃষ্টিগুণ মিশ্ৰিত হৈ ন-স্থিতিশীল ৰূপ লাভ কৰে আৰু সেই সৃষ্টিশীলতাই নন্দনতাত্বিক (কলাৰ সৌন্দৰ্য) অনুভূতি স্পৰ্শ কৰে তাকেই আমি সাধাৰণভাৱে কলা (Art) বুলিব পাৰোঁ। সৌন্দৰ্যপ্ৰয়াসী মানৱৰ বিবিধ ক্ৰিয়া কলাপৰ প্ৰকাশ ঘটে কলাৰ যোগেদি, য'ত প্ৰতিফলিত হয় সৃষ্টি, সৌন্দৰ্য তথা আকৰ্ষণৰ সমগুণগত স্থিতিশীল স্বৰূপ। শিল্প অথবা কলাৰ বাহ্যিক প্ৰকাশ বহুমুখী। কলা বিভিন্ন শাখাত বিভক্ত। কলাৰ মুল শাখা সমুহৰ ভিতৰত স্থাপত্য আৰু ভাস্কৰ্যকো প্ৰধান বুলি ক'ব পাৰি।

স্থাপত্য যাক ইংৰাজীত Architecture বুলি কোৱা হয়। স্থাপত্যৰ মুল হৈছে বস্তু সত্বা। আৰ্হি প্ৰস্তুত,নিৰ্মাণ তথা সৌন্দৰ্যবোধৰ সৈতে জড়িত স্থাপত্য, পৰিকল্পনা আৰু নিৰ্মাণ প্ৰক্ৰিয়াৰ সু-সংমিশ্ৰণ। বস্তুৰ দ্বাৰা পৰিপূৰ্ণতা লাভ কৰা নিৰ্মাণ কাৰ্যত দৃষ্টিৰ যোগেদি সৌন্দৰ্যৰ উপলব্ধি কৰিব পাৰি। প্ৰাক্ ঐতিহাসিক সময়ৰে পৰা বিশ্বৰ সভ্যতাৰ সমূহৰ ক্ষেত্ৰত স্থাপত্যক সংস্কৃতিৰ প্ৰতীক হিচাপে গণ্য কৰি অহা দেখা গৈছে। প্ৰাচীন সময়ৰে পৰা বৰ্তমানলৈকে ৰচিত হোৱা বিভিন্ন গ্ৰন্থত স্থাপত্য কলাৰ অনেক উদাহৰণ দেখা যায়। এইক্ষেত্ৰত Understanding Architecture, The Architecture, Architecture of Assam, 'ভাৰতৰ ইতিহাস', 'অসমৰ শেষ মধ্যযুগীয় মন্দিৰ-স্থাপত্য'

MULTIDISCIPLINARY RESEARCH TRENDS

Editors
Bidisha Borchetia
Piku Doley
Udeshna Devi

J S Publications
Panbazar, Guwahati-01

Multidisciplinary Research Trends: A collection of research papers and articles edited by **Bidisha Borchetia, Piku Doley** and **Udeshna Devi** and published by **Pranab Hazarika** on behalf of J. S. Publications, Panbazar, Guwahati- 01.

First Edition: September, 2024 Rs.300/- Only

ISBN: 978-93-93419-83-5

Editors : Bidisha Borchetia
Piku Doley
Udeshna Devi

Publisher: J.S. Publications, Panbazar, Guwahati-1
Email : jspublications2016@gmail.com
Phone : +919678316718

Price : 300.00 Only

Cover : Pankaj Poran

Printing : Taz Printing Press, Guwahati-21

Disclaimer: The publisher and editors are not responsible for the authenticity of the data and the opinions Stated by the authors.

CONTENTS

- Effectiveness of Choice Based Credit System (CBCS) for Undergraduate Level Students: A Study in Golaghat District, Assam — **Mridula Hazarika** — 9
- Life Skill Education for Adolescents in Achieving Sustainable Development Goals in Assam — **Ilaxi Bora** — 23
- Skill Development and Higher Education: An Overview of Indian Scenario and Government Initiatives — **Porishmita Saikia** — 34
- Vocational Education from the Perspective of NEP-2020 in India — **Piku Doley** — 46
- Implementation of ICT in Teacher Education as per NEP-2020 — **Shahnaz Hussain** — 57
- Information and Communication Technology in Education — **Rajashree Dutta** — 66
- Barriers to Integrating ICT in Secondary Education: Challenges and Solution — **Dipsikha Das**, **Smriti Rekha Das** — 75
- Information and Communication Technology (ICT) in Education: Its Role Issues and Challenges — **Kabita Handique** — 86
- Online and Digital Education: It's Impact on Modern Education System — **Junti Das** — 94
- Empowering Education: The Transformative Role of Technology in Student Learning and Engagement — **Manash Protim Neog**, **Raja Boruah** — 103
- Education and Women Empowerment — **Susmita Hazarika** — 115
- Women Empowerment: Its Challenges and Opportunities — **Krishnangi Dutta** — 127

EFFECTIVENESS OF CHOICE BASED CREDIT SYSTEM (CBCS) FOR UNDERGRADUATE LEVEL STUDENTS: A STUDY IN GOLAGHAT DISTRICT, ASSAM

Mridula Hazarika

Assistant Professor, Department of Education
Kamargaon College, Golaghat, Assam
E-mail: mridulahazarika04@gmail.com

ABSTRACT:

The education system of a country has a tremendous impact on its development. Higher education in India is undergoing a significant transformation from a traditional teacher-centred system to a student-centred approach. It is necessary to overhaul and alter India's higher education system in which it currently operates. This can be achieved by incorporating different points of view, making an effort to develop procedures that focus on the needs of the learner, and setting up systems for assessment that are well-known on a global basis. The UGC has mandated the introduction of a Choice Based Credit System in all undergraduate and postgraduate programmes under the 11th Plan of Higher Education as a result of considerable discussion among educators and experts in the relevant field. The CBCS is a system for creating, putting into practice, and reviewing curricula. In addition to giving students flexibility in their course choices, it also allows them to transfer between educational institutions of their choice anywhere in the

VOICES from BELOW

EXPLORING POSTCOLONIAL SUBALTERNITY IN INDO-ANGLICAN LITERATURE

Dr. Gautom Kumar Saikia

VOICES FROM BELOW

EXPLORING POSTCOLONIAL SUBALTERNITY IN INDO-ANGLICAN LITERATURE

Dr. Gautom Kumar Saikia

purbanchal prakash
GUWAHATI

VOICES FROM BELOW

EXPLORING POSTCOLONIAL SUBALTERNITY IN INDO-ANGLICAN LITERATURE

Dr. Gautom Kumar Saikia

purbanchal prakash

H.No.-2, Sewjee Path, Dr. B.N. Saikia Path, Wireless, Guwahati-6

e-mail : purbanchal_prakash@yahoo.com.

ISBN : 978-81-967403-7-5

Rs. 400.00

PREFACE

With the emergence of postcolonial consciousness, subalternity emerges as one of the most significant social issues. Postcolonialism, as an emerging critical discourse of the twentieth century, attempts to examine the core issues such as colonial plunder, socio-political domination and exploitation of the colonized and continuation of the same in the decolonized countries even after being liberated from the web of colonization. Although, the decolonized countries witnessed some kind of economic progress after liberation, development in the real sense of the term remained elusive for most them. It is worth mentioning here that in the decolonized countries, colonialism was gradually replaced by a new type of hegemony called 'neo-colonialism'. Hence, under such dismal circumstances, postcolonialism turned out to be a strong voice of resistance of non-Western people against Western hegemony and 'Subaltern Studies', as a branch of study, obviously gained much more significance. The trend of critical study called "Subaltern Studies" was set by leading postcolonial thinkers like Ranajit Guha, Gayatri Chakravorty Spivak, and followed by other South Asian scholars such as Gautam Bhadra, Dipesh Chakrabarty, Partha Chatterjee, Gyanendra Pandey etc. These postcolonial thinkers highlighted the colonial experiences of the South Asian colonized subalterns through various critical works on postcolonial issues. Shahid Amin, David Arnold, David Hardiman are some other renowned historians who dealt with the issue of subalternity in South Asian context.

Apart from the impact of the colonization on the colonized masses, the internal colonization is another source of exploitation which further consolidates the problem of subalternity in the society. Internal colonization is a system of domination that does not come from outside the nation-state but comes from within. In India, internal colonialism was visible in three different levels. They are – the Domination of ethnic races, the untouchables and religious minorities such as Tibeto-Burma people, Dalits, Muslims ; the

subordination and exploitation of rural people by the urban elites ; and the subordination of regions not dominated by the descendants of Ancestral North Indians. The ethnic groups in India's northeast and the oppression of the Indian administration on them is an appropriate example of the internal colonization existing in India. The tribal people of this geographically isolated region have been the victims of various types of violence and injustice in the Indian mainland. Moreover, this region has also been neglected and deprived on many occasions by the Indian government. as a result, the people of this region have tried to challenge the state constructed definition of a nation and sought to construct a new identity and define their their own nationhood. Ethnic groups from Nagaland, Mizoram, Assam and Meghalaya have been fighting for their socio-political independence through various organized movements from time to time.

Within the colonized class, there is another strata of domination and that is of the woman. Now it was left to the woman writers to strive to explore the space and establish the identity of the women subalterns in the society. Postcolonial theorist Gayatri Chakravarty Spivak raised the issue of difference between men and women which was ignored by both Said and Bhabha. In his views regarding the colonizer and the colonized, Bhabha does not make any difference between men and women. Similarly, both Bhabha and Said ignore the cultural difference between the colonizer and the colonized. As Hans Bertens says, "Spivak, however, tries to be attentive to difference or *heterogeneity,* even within feminism itself..." – (*Literary Theory-The Basics* 212). Therefore, according to Bertens, "Spivak can be said to be the first postcolonial theorist with a fully feminist agenda." (211).

Literature reflects the concerns of different classes and categories of people in the society including the oppressed classes. However, there is always a marked biasness in the society towards the deprived section of people and hence the life and problems of the subalterns never get a true reflection in literature. Therefore, the postcolonial writers tried to address the unheard voices of the oppressed section by advocating for them through their writings.

They realized that history and literature should be rewritten to acknowledge the sacrifice and struggles of the deprived classes which is always undermined by the dominant powers. Some prominent Indian writers writing in English have dealt with the issues related to the colonized Indian masses in a significant manner. The writers such as Raja Rao, R.K. Narayan, Mulk Raj Anand, and Rabindra Nath Tagore highlighted the colonial oppression experienced by colonized Indians and advocated their liberation from colonial bondage. Similarly, the issues of class, caste and racial subalternity were given utmost importance in the works of Mulk Raj Anand, Amitav Ghosh, Arundhati Roy and Arvind Adiga etc.

The writers from northeast India express their concern for various socio-political and economic issues which are responsible for the backwardness of this region. Writers like Temsula Ao, Mamang Dai, Mitra Phukan, Dhruba Hazarika, Shrutimala Duara, Manalisa Chankija, Nini Lungalung, and Easterine Kire have dealt with some of the vital social issues concerning the people of their respective states.

In order to carry out a comprehensive study on the topic of subalternity in the context of postcolonialism, a research work titled "Appropriating Subalternity: A Study of Fictional Narratives of Easterine Kire" has already been completed for which I have been awarded Ph.D. by Mahapurusha Srimanta Sankardeva Viswavidyalaya in the year 2022. The present work is based on my Ph.D. research work.

Date: Dr. Gautom Kumar Saikia

CONTENTS

		Preface	
		Acknowledgement	
Chapter - 1	:	Postcolonial Paradigms and Subaltern Perspectives	13
Chapter - 2	:	Subaltern Voices in Indian English Literature	59
Chapter - 3	:	Easterine Kire- The Champion of Unheared Voices	95
Chapter - 4	:	Conclusion	144
		Reference	148

POSTCOLONIALISM PARADIGMS AND SUBALTERN PERSPECTIVES

Postcolonialism as a literary theory has played a significant role in influencing subaltern studies and shaping critical mind of its practitioners. It is a state or condition which represents the after-effects of the encounter between Western colonizers and non-Western colonized masses. It is a movement which demonstrates sharp distaste and disgust towards the repression and oppression of Western colonial powers. It also emphasizes the need of delineating the colonial experiences of colonized subalterns in various literary works with a purpose "to reclaim and rethink the history and agency of people subordinated under various forms of imperialism" (Ivison *Britannica*). The theoretical base of postcolonialism lies in the monumental works such as *Orientalism* (1978) and *Culture and Imperialism* (1993) by Edward Said, *In Other Worlds* (1987) by Spivak, *The Empire Writes Back* (1989)by Ashcroft, and *Nation and Narration* (1990)by Homi K. Bhabha. Commenting on postcolonialism, Eve Darian Smith writes "[a]s an intellectual movement, postcolonialism is emerging alongside and within conditions of globalization and a current preoccupation among West and non-West intellectuals with a global/local rhetoric that claims to give voice to a localized, discrete, oppressed yet restraint periphery." (*Postcolonialism : A Brief Introduction* 295).

As a literary theory, postcolonialism is a discourse which evaluates the life of the colonized natives who were dominated,

SHIFTING PARADIGMS

GENDER IN CONTEMPORARY SOCIETY

RACHEAL D SANGMA
ASSISTANT PROFESSOR
DEPT. OF SOCIOLOGY

SHABNAM RICHA SONOWAL
ASSISTANT PROFESSOR
DEPT. OF ENGLISH

ANGKRITA CHETIA
ASSISTANT PROFESSOR
DEPT. OF ENGLISH

SHIFTING PARADIGMS : **Gender in Contemprorary Society**

Edited by : Racheal D Sangma
Shabnam Richa Sonowal
Angkrita Chetia

Published by : SUNBEAM, Rupnagar, Guwahati- 32
on behalf of Racheal D Sangma,
Shabnam Richa Sonowal and
Angkrita Chetia

Copy right : Editorial Board

First Published : June, 2024

Price : 1000/- (Rupees one thousand) only

ISBN : 978-93-93092-60-1

Printed at : SUN BEAM, 1 Sankardev Path
Rupnagar, Guwahati- 781032
email : anujkmazumdar@gmail.com

DISCLAIMER

The authors bear sole responsibility for the content of the papers compiled in this book. The publisher and editors disclaim any responsibility in any manner. Any inadvertent errors are regretted, and readers are kindly requested to notify the editors of such errors to prevent discrepancies in the future, using the following Email ID: rsabibliophile@gmail.com

28. Punendra Das and Thunumoni Chutia-
Role of Education for Women Empowerment. / 292
29. Gagan Khanal-
Unveiling Gender Dynamics: A Critical Examination of Indira Goswami's *Sanskaar.* / 305
30. Mintu Kumar Konch-
Exploring Sexuality and Subjugation: Analysing Oppression and Suppression in Kate Chopin's *The Story of an Hour.* / 311
31. Dipshikha Rabha-
Women are the Worst Sufferers of War and Conflict. / 319

Role of Education for Women Empowerment

Punendra Das
Assistant Professor
Kamargaon College, Golaghat

Thunumoni Chutia
D.EL. ED 3rd Semester
Basic Training Centre, Chabua

Abstract

Education is the most essential prerequisite for any person and a constitutional right. It helps the person to minimize inequality and plays a central role in human development that influences the overall growth of the society. Women are the backbone of society which helps to build the foundation of the society. Although, the role of women is immense in society, historically women have been believed to be weaker than men in various fields. Discrimination of women from womb to tomb is well known. There is continued inequality and vulnerability of women in all sectors and women oppressed in all spheres of life. They need to be empowered in all walks of life. In order to fight against the socially constructed gender biases, women have to swim against the system that requires more strength.

Climate Change
In
North East India

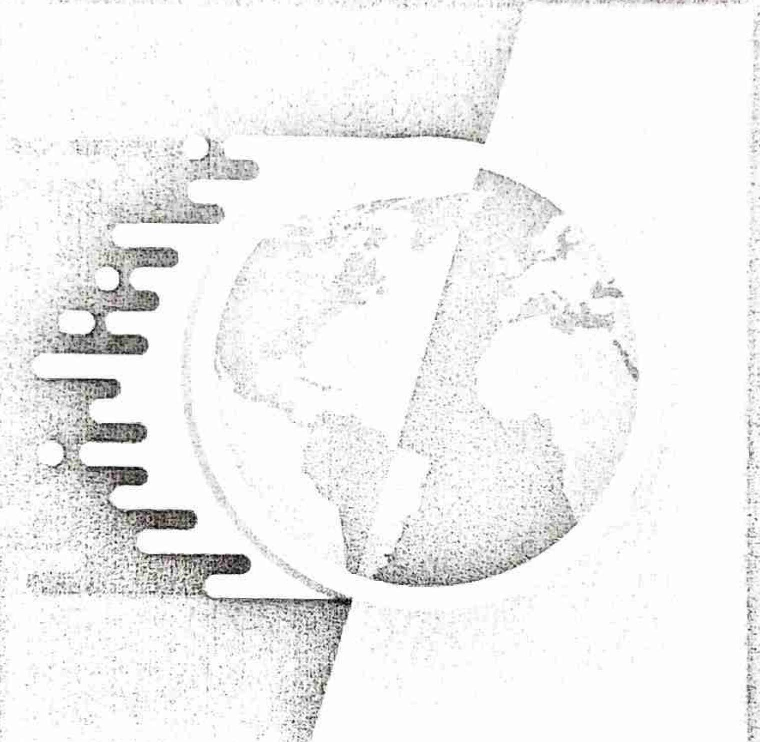

Editor
Dr. Bijit Das

Climate Change in North East India Editor Dr. Bijit Das

ISBN 978-81-971380-7-2
9 788197 138072

Climate Change in North East India

Editor

Dr. Bijit Das

JD Printers & Publication
Kamakhya, Guwahati-10
Assam

CLIMATE CHANGE IN NORTH EAST INDIA: *A book on the compilation of selected articles presented at the ICSSR Sponsored National Seminar on the topic "Climate Change and its Impact in North East India: Understanding Recent Trends and Patterns", organized by the Department of Sociology and IQAC, Kamargaon College, Golaghat, Assam from 9-10 November, 2023. The book is edited by* ***Dr. Bijit Das****, Assistant Professor, Dept of Sociology, Kamargaon College and published by* ***JD Printers & Publication****, Kamakhya, Guwahati-10, Assam.*

ISBN : 978-81-971380-7-2

© : Editor

Published : 2024

Price : 600.00

Cover : Bhriguttam Borah

Editor : Dr. Bijit Das, Assistant Professor, Dept. of Sociology, Kamargaon College, Golaghat, Assam

Joint Editor : **Anjan Saikia**, Assistant Professor, Department of English, & Co-ordinator, IQAC, Kamargaon College, Golaghat, Assam

Nitul Kumar Borah, Assistant Professor, Department of Sociology, & Assistant Co-ordinator, IQAC, Kamargaon College, Golaghat, Assam

Robin Hazarika, Assistant Professor, Department of Political Science & Assistant Co-ordinator, IQAC, Kamargaon College, Golaghat, Assam

Sanjay Acharjya, Assistant Professor, Department of Assamese, Kamargaon College, Golaghat, Assam

---

Disclaimer : All rights reserved. No production in any form of this research book in whole or in part(except for brief quotation with proper reference in critical articles or reviews) may be made without written autorization from the publisher given below. The researcher are solely responsible for the content of their research papers including views, data and plagiarism, if any. The publisher and editor & others are not responsible for the views of the authors, authenticity of data not information and plagiarized content, in any way whatsoever.

❖ Community in Environment Protection and Climate Action-the concerns of Group of 20 (G20) under India's Presidency 67
✍ **Dr. Parimita Bhuyan**

❖ Climate Change and agriculture: A sociological study based on Sivasagar District of Assam 82
✍ **Dr. Priyanka Tamuli, Mohananda Tamuli**

❖ Evaluating the Variability of Indian Summer Monsoon Rainfall (ISMR) in Response to El Niño Southern Oscillation (ENSO) in a Warming Climate Scenario 89
✍ **Mriganko Kakoti*, Rajib Lochan Deka, Parishmita Das and Kuldip Medhi**

❖ Examining Assam's Recent Initiatives Towards Achieving Climate Justice 99
✍ **Anangsha Rajguru**

❖ Reading Amitav Ghosh's *The Great Derangement* (2016) in the Anthropocene: Climate Crisis and the Need for Sustainable Living 111
✍ **Payel Ghosh**

❖ Green Finance: A study of Green Banking Practices in Electric-Vehicles segment of India 123
✍ **Dr Ratul Dutta, Mr Ankur Das**

❖ Impact of climate change on the livelihood of beekeepers: A Case Study in Golaghat district, Assam 139
✍ **Bhairab Talukdar, Dr Jitu Saikia**

❖ Impact of Climate Change as Migration, in Assam with reference to the phenomenon of Land-slides 149
✍ **Anwesha Hazarika**

❖ Metaphoric Retelling of the Histories of Colonization and Extractive Industrialization in Amitav Ghosh's The Living Mountain (2022) 165
✍ **Meeraz Hoque**

❖ Climate Change and Health Risks for Slum Dwellers in Assam 169
✍ **Dr. Pallabi Devi**

❖ 'The Risks of Late Modernity': Understanding Climate Change Adaptation Experiences From Assamese and Zimbabwean Students' Narratives. A Comparative Analysis 176
✍ **Ngonidzashe Kafesu, Dr. Upasona Sarma**

❖ The Role of Digital Libraries in Sustainable Development 195
✍ **Mrs. Bornali Chutia**

❖ Impact of climate change on livelihood and lifestyle of people residing in Guwahati 202
✍ **Parashmita Bora, Arpita Buragohain**

❖ Flood and it's effects on people and livelihood of the Lower Subansiri sub-basin at Lakhimpur District of Assam 211
✍ **Arpita Buragohain, Dr. Sangita Devi**

❖ জলবায়ু পৰিবৰ্তন আৰু দিচাংমুখ অঞ্চলৰ মিচিং জনজাতিৰ লোকসকলৰ সংস্কৃতি আৰু জীৱনশৈলীত ইয়াৰ প্ৰভাৱ 223
✍ **ৰাজলক্ষ্মী দিহিঙ্গীয়া**

River Bank Erosion and Indigenous Knowledge of Deori's in Dhakuakhana Sub-Division: A Case Study of Kanchan Plantation and its Efficacy

Mr. Bidyut Deori
Assistant Professor, Dept. of Political Science,
Kamargaon College, Golaghat, Assam

Introduction

Floods are the most perennial havoc that affects most of the peoples, infrastructures and along with the natural environment with its vast intensity for almost half of the year. The north –eastern region of the country receives a large share of the summer south –west monsoon's rainfall that usually lasts between June to September, in comparison to rest of the country. When the monsoon winds, make its way over Assam, the Brahmaputra swells manifold, as do its tributaries. And the impact, the resultant floods cause, is devastating. Assam has always been prone to floods, but the Great Earth-quake of 1950,led to massive changes in the topography and the Brahmaputra valley has, thereafter, been seeing increased devastation, due to floods (Centre for Disaster Management, Assam, date not specified). Expert

Climate Change in North East India

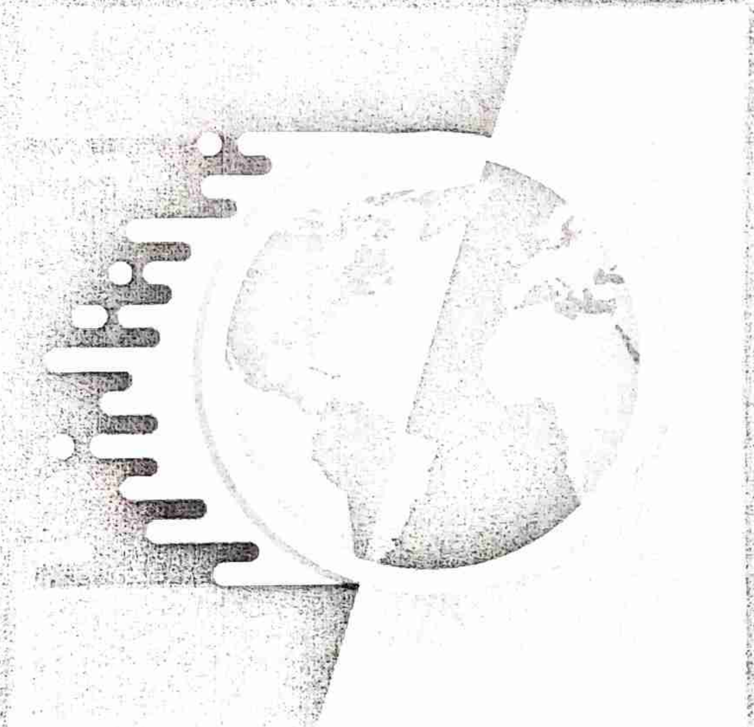

Editor

Dr. Bijit Das

Climate Change in North East India   Editor Dr. Bijit Das

ISBN 978-81-971380-7-2

9 788197 138072

Climate Change
in
North East India

Editor
Dr. Bijit Das

JD Printers & Publication
Kamakhya, Guwahati-10
Assam

CLIMATE CHANGE IN NORTH EAST INDIA: *A book on the compilation of selected articles presented at the ICSSR Sponsored National Seminar on the topic "Climate Change and its Impact in North East India: Understanding Recent Trends and Patterns", organized by the Department of Sociology and IQAC, Kamargaon College, Golaghat, Assam from 9-10 November, 2023. The book is edited by* ***Dr. Bijit Das****, Assistant Professor, Dept of Sociology, Kamargaon College and published by* ***JD Printers & Publication****, Kamakhya, Guwahati-10, Assam.*

ISBN : 978-81-971380-7-2

© : Editor

Published : 2024

Price : 600.00

Cover : Bhriguttam Borah

Editor : Dr. Bijit Das, Assistant Professor, Dept. of Sociology, Kamargaon College, Golaghat, Assam

Joint Editor : **Anjan Saikia**, Assistant Professor, Department of English, & Co-ordinator, IQAC, Kamargaon College, Golaghat, Assam

Nitul Kumar Borah, Assistant Professor, Department of Sociology, & Assistant Co-ordinator, IQAC, Kamargaon College, Golaghat, Assam

Robin Hazarika, Assistant Professor, Department of Political Science & Assistant Co-ordinator, IQAC, Kamargaon College, Golaghat, Assam

Sanjay Acharjya, Assistant Professor, Department of Assamese, Kamargaon College, Golaghat, Assam

---

Disclaimer : All rights reserved. No production in any form of this research book in whole or in part(except for brief quotation with proper reference in critical articles or reviews) may be made without written autorization from the publisher given below. The researcher are solely responsible for the content of their research papers including views, data and plagiarism, if any. The publisher and editor & others are not responsible for the views of the authors, authenticity of data not information and plagiarized content, in any way whatsoever.

- Community in Environment Protection and Climate Action-the concerns of Group of 20 (G20) under India's Presidency 67
  Dr. Parimita Bhuyan
- Climate Change and agriculture: A sociological study based on Sivasagar District of Assam 82
  Dr. Priyanka Tamuli, Mohananda Tamuli
- Evaluating the Variability of Indian Summer Monsoon Rainfall (ISMR) in Response to El Niño Southern Oscillation (ENSO) in a Warming Climate Scenario 89
  Mriganko Kakoti*, Rajib Lochan Deka, Parishmita Das and Kuldip Medhi
- Examining Assam's Recent Initiatives Towards Achieving Climate Justice 99
  Anangsha Rajguru
- Reading Amitav Ghosh's *The Great Derangement* (2016) in the Anthropocene: Climate Crisis and the Need for Sustainable Living 111
  Payel Ghosh
- Green Finance: A study of Green Banking Practices in Electric-Vehicles segment of India 123
  Dr Ratul Dutta, Mr Ankur Das
- Impact of climate change on the livelihood of beekeepers: A Case Study in Golaghat district, Assam 139
  Bhairab Talukdar, Dr Jitu Saikia
- Impact of Climate Change as Migration, in Assam with reference to the phenomenon of Land-slides 149
  Anwesha Hazarika
- Metaphoric Retelling of the Histories of Colonization and Extractive Industrialization in Amitav Ghosh's The Living Mountain (2022) 165
  Meeraz Hoque
- Climate Change and Health Risks for Slum Dwellers in Assam 169
  Dr. Pallabi Devi
- 'The Risks of Late Modernity': Understanding Climate Change Adaptation Experiences From Assamese and Zimbabwean Students' Narratives. A Comparative Analysis 176
  Ngonidzashe Kafesu, Dr. Upasona Sarma
- The Role of Digital Libraries in Sustainable Development 195
  Mrs. Bornali Chutia
- Impact of climate change on livelihood and lifestyle of people residing in Guwahati 202
  Parashmita Bora, Arpita Buragohain
- Flood and it's effects on people and livelihood of the Lower Subansiri sub-basin at Lakhimpur District of Assam 211
  Arpita Buragohain, Dr. Sangita Devi
- জলবায়ু পৰিবৰ্তন আৰু দিচাংমুখ অঞ্চলৰ মিচিং জনজাতিৰ লোকসকলৰ সংস্কৃতি আৰু জীৱনশৈলীত ইয়াৰ প্ৰভাৱ 223
  ৰাজলক্ষ্মী দিহিঙ্গীয়া

Interpreting Climate Change through Magic Realism: A Study on *Gun Island*

Dr. Gayatree Bora
Associate Professor, Department of English
Kamargaon College, Kamargaon, Golaghat, Assam

Introduction

Amitabh Ghosh, the Gyanpith award winner in 2018 has published his novel *Gun Island* in 2019 and it deals with climate change, migration, etc. Itis an ecological novel and it encompasses nature and environment. Amitabh Ghosh published his book *The Great Derangement* in 2016 and in this book the writer explains why people are not taking the issue of climate change seriously and people are not willing to act on the climate change. This book examines the problem from three major cultural modes -literature, history, and politics. *The Hungry Tide* is another novel set in Sudarban and the main character Piya Roy is in search of the rare Irrawaddy dolphin. *Gun Island* is the sequel of this interesting and famous novel *The Hungry Tide*. In this novel Amitabh Ghosh starts the story at Sundarban with the myth of Manasa Devi and the legend of Chand Sadagar and the later part of the novel deals with migration of two teenagers, Tipu and Rafi where Italy is the background. wrapping with the myth and supernatural elements the novel uses magic realism and criticizes the men-made climate change and its effect and

State and Politics in Assam Since Independence

A.C.T.A

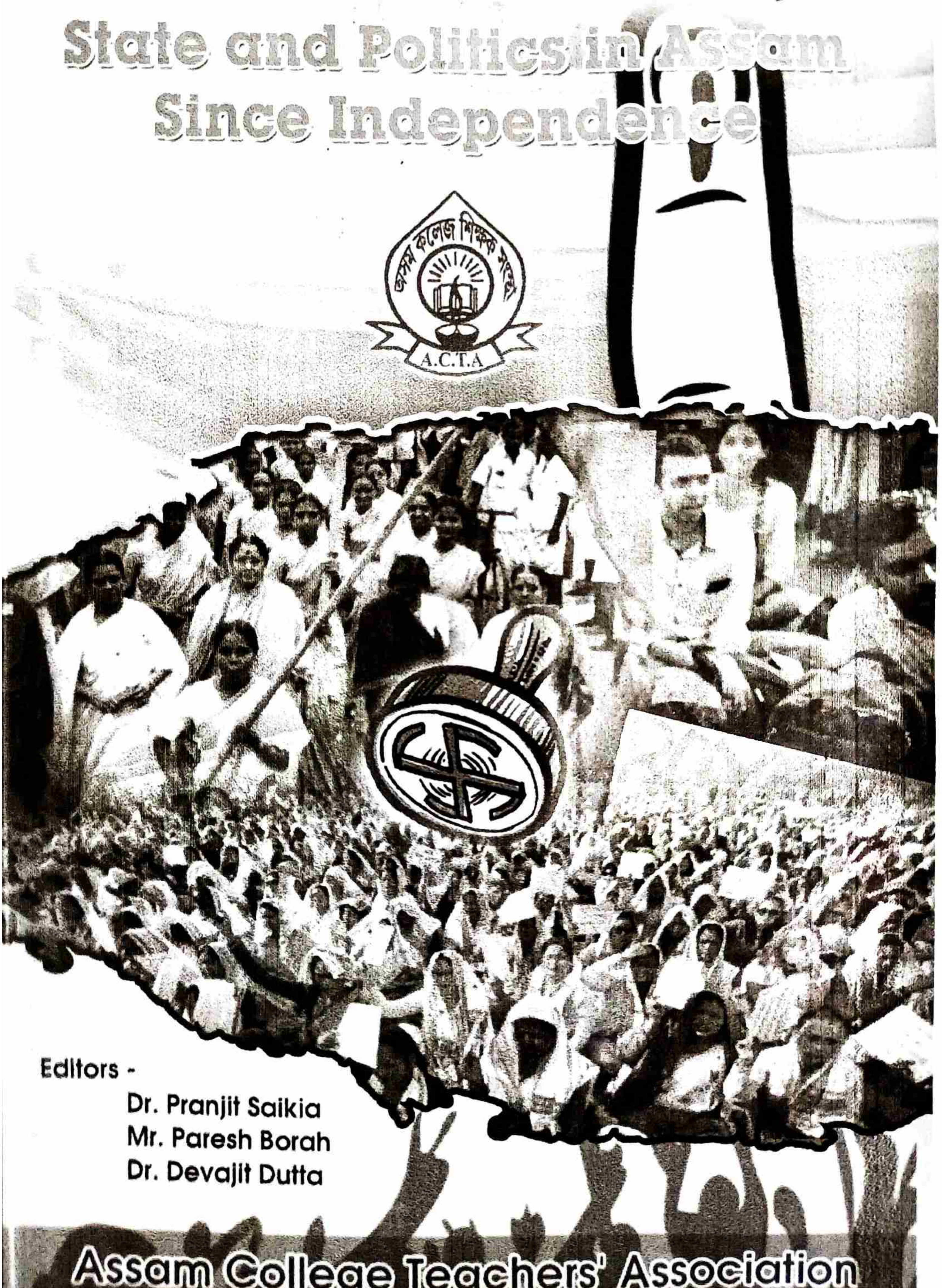

Editors -

Dr. Pranjit Saikia
Mr. Paresh Borah
Dr. Devajit Dutta

Assam College Teachers' Association

STATE AND POLITICS IN ASSAM SINCE INDEPENDENCE

Editors

Dr. Pranjit Saikia
Mr. Paresh Borah
Dr. Devajit Dutta

Assam College Teachers' Association

2024

State and Politics in Assam Since Independence: A collection of articles on various aspects of state and politics of Assam edited by Dr. Pranjit Saikia, Mr. Paresh Borah & Dr. Devajit Dutta and published by Dr. Jayanta Baruah, General Secretary, Assam College Teachers' Association (ACTA), Solapara, Guwahati – 8

Disclaimers:

This book has been published with all efforts taken to make the resources error-free and the consent of the authors. The editors, reviewers and publishers shall not be responsible or liable to any person or entity in respect of any error, plagiarism, improper citations, credits and any loss incidental or consequential, commercial damages accruing thereof.

All rights reserved. No part of the work may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the copyright owner or the publisher.

ISBN : 978-93-84900-65-6

Copyright : Assam College Teachers' Association

Published by :
Dr. Jayanta Baruah, General Secreratry
Assam College Teachers' Association (ACTA)
Solapara, Guwahati – 781008, Assam

First published : January, 2024

Price : 300.00

Printed at : Impact Printing Press, Baroholia, Tezpur :: 8724831851

List of Contributors

1. **Dr. Dikshita Buragohain**, Assistant professor, Department of Political Science, Damdama College, Kulhati, Email: dikshitaburagohain@gmail.com

2. **Mr. Paresh Borah**, Assistant Professor, Department of Political Science, Rangapara College, Sonitpur, Assam, Email: pareshpolsc@gmail.com

3. **Dr. Lakhinanda Bordoloi**, Department of Political Science, Dhing College, Nagaon, Assam, Email: bordoloiln@gmail.com

4. **Ranjit Daimari**, Assistant Professor, Department of Political Science, Udalguri College, Udalguri, Email: ranjitdaimari.uc@gmail.com

5. **Trishnashree Devi**, Assistant Professor, Department of Political Science, Rupahi College,Nagaon, Assam.

6. **Dr Phulmoni Das**, Assistant Professor, Department of Political Science, Government Model College, Deithor, Karbi Anglong

   Robin Hazarika, Assistant Professor, Department of Political Science, Kamargaon CollegeGolaghat, Assam

   Mehjubin Sultana, Assistant Professor, Department. of Political Science, Tezpur College

   Rahul Bania, Assistant Professor, Department. of Political Science, Tezpur College

8. **Dr. Konkumoni Boro**, Assistant Professor, Department of Political Science, Barama College, Barama

9. **Mr. Paresh Borah**, Assistant Professor, Department of Political Science, Rangapara College, Sonitpur, Assam, Email: pareshpolsc@gmail.com

   Dr. Jayanta Baruah, Associate Professor, Department of Political Science, Tyagbir Hem Baruah College, Sonitpur, Assam, Email: jayantathb@gmail.com

10. **Istiaque Hussain Mazumder**, Assistant Professor, Patharkandi College, Karimganj

Contents :

- Editorial Board
- Acknowledgement
- Preface
- List of Contributiors
- Consolidation of Hindu Nationalism in Assam: Sangh Parivar and its offshoots
  - Dr. Dikshita Buragohain 01
- Exploring the Dynamics of Ethnic Identity Movements : A Study of Koch Rajbanshis
  - Mr. Paresh Borah 12
- Identity Question and Ethnic Movements in Assam
  - Dr. Lakhinanda Bordoloi 24
- Insurgency in Assam with Special Reference to National Democratic Front of Boroland
  - Ranjit Daimari 34
- Emergence of the Idea of Sixth Schedule in North EastIndia : A Colonial Perspective
  - Trishnashree Devi 43
- Analysing the rise of BJP in the ThengalKachari Autonomous Council Election of Assam,2022: Understanding the Experiences of the Natives
  - Dr Phulmoni Das, Robin Hazarika 56
- Bodo Movement and Formation of BTC : The Rise of Ethnic Movements in Assam After Independence
  - Mehjubin Sultana, Rahul Bania 71
- Conflict and Contestation : Assam-Nagaland Border Dispute
  - Dr. Konkumoni Boro 78

Analysing the Rise of BJP in the Thengal Kachari Autonomous Council Election of Assam, 2022 : Understanding the Experiences of the Natives

Dr Phulmoni Das
Assistant Professor
Department of Political Science
Government Model College
Deithor, Karbi Anglong

Robin Hazarika
Assistant Professor
Department of Political Science
Kamargaon College, Golaghat, Assam

Abstract :

Winning of ThengalKachari Autonomous Council Election by the BJP party has again given the party strong foothold in the region. In this context the present paper attempted to study the factors which favoured BJP in winning the election. Moreover, the paper also highlights the opinion of the ThengalKachari tribal people in favouring BJP in the state.

Key Words :

ThengalKachari, Tribe, Assam, Election, Identity, Politics, BJP.

Climate Change In North East India

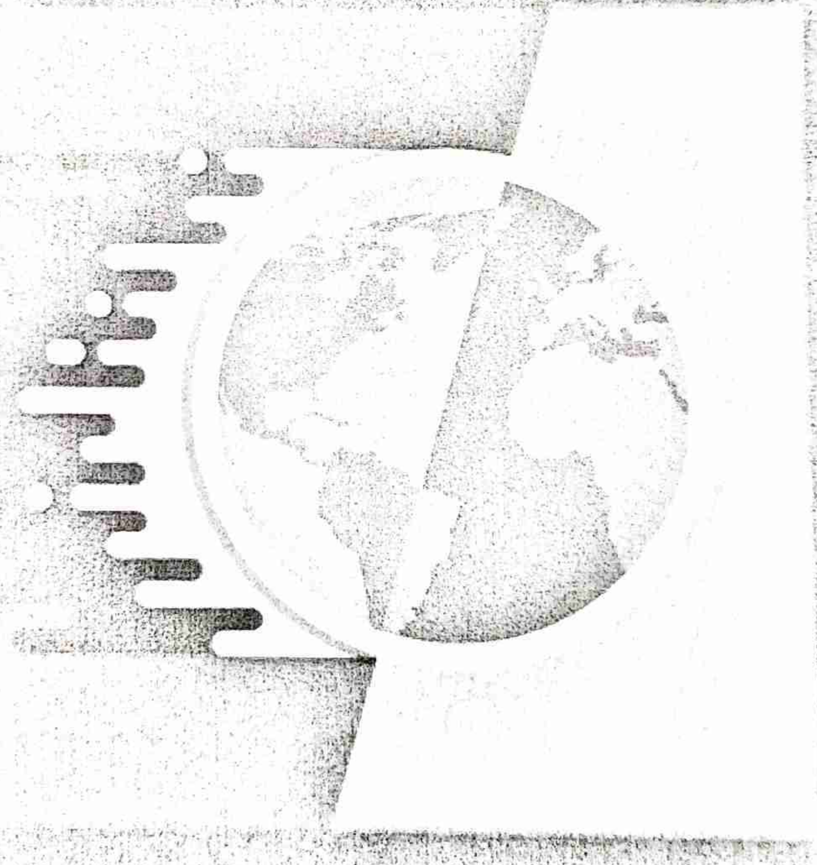

Editor
Dr. Bijit Das

BN 978-81-971380-7-2
788197 138072

Climate Change in North East India

Editor

Dr. Bijit Das

JD Printers & Publication
Kamakhya, Guwahati-10
Assam

CLIMATE CHANGE IN NORTH EAST INDIA: *A book on the compilation of selected articles presented at the ICSSR Sponsored National Seminar on the topic "Climate Change and its Impact in North East India: Understanding Recent Trends and Patterns", organized by the Department of Sociology and IQAC, Kamargaon College, Golaghat, Assam from 9-10 November, 2023.The book is edited by* ***Dr. Bijit Das****, Assistant Professor, Dept of Sociology, Kamargaon College and published by* ***JD Printers & Publication****, Kamakhya, Guwahati-10, Assam.*

ISBN : 978-81-971380-7-2

© : Editor

Published : 2024

Price : 600.00

Cover : Bhriguttam Borah

Editor : Dr. Bijit Das, Assistant Professor, Dept. of Sociology, Kamargaon College, Golaghat, Assam

Joint Editor : **Anjan Saikia**, Assistant Professor, Department of English, & Co-ordinator, IQAC, Kamargaon College, Golaghat, Assam

Nitul Kumar Borah, Assistant Professor, Department of Sociology, & Assistant Co-ordinator, IQAC, Kamargaon College, Golaghat, Assam

Robin Hazarika, Assistant Professor, Department of Political Science & Assistant Co-ordinator, IQAC, Kamargaon College, Golaghat, Assam

Sanjay Acharjya, Assistant Professor, Department of Assamese, Kamargaon College, Golaghat, Assam

---

Disclaimer : All rights reserved. No production in any form of this research book in whole or in part(except for brief quotation with proper reference in critical articles or reviews) may be made without written autorization from the publisher given below. The researcher are solely responsible for the content of their research papers including views, data and plagiarism, if any. The publisher and editor & others are not responsible for the views of the authors, authenticity of data not information and plagiarized content, in any way whatsoever.

EDITORIAL

Northeast India, an enchanting land of rich biodiversity, lush forests, pristine rivers, and vibrant cultures, but today it stands at a critical crossroad. With its unique ecology and distinct geographical position, the region is acutely sensitive to the growing impacts of climate change. As this once seemingly isolated part of the world grapples with rising temperatures, unpredictable weather patterns, and the threat of environmental degradation, the urgency to address climate change in Northeast India has never been greater.

Northeast India is home to the Eastern Himalayas, the Indo-Burma Biodiversity Hotspot, and the Brahmaputra and Barak river basins, making it one of the most ecologically diverse regions in the world. Yet, this same diversity is also its vulnerability. The region is witnessing increasing instances of extreme weather events: flash floods, landslides, prolonged droughts, and unseasonal rainfall have become more frequent and severe, challenging traditional agriculture and destabilizing fragile ecosystems. The Brahmaputra River, the lifeline for millions, has seen increased flooding, partly driven by erratic rainfall patterns. With floods often comes devastation, displacement of communities, destruction of crops, and loss of infrastructure. Coastal ecosystems, such as the Sundarbans to the southwest, are threatened by rising sea levels, endangering both wildlife and human settlements. On the other hand, rainfall patterns in the region are becoming alarmingly inconsistent. This has led to water stress in certain parts, severely affecting agriculture, which is the mainstay of the region's economy. Traditional farming systems, which once thrived in harmony with nature, are increasingly at risk as unpredictable

monsoons bring either too much or too little rain, jeopardizing food security and livelihoods.

Northeast India is celebrated for its incredible flora and fauna, but climate change poses an existential threat to this natural wealth. Species that rely on specific temperature ranges and ecosystems, like the endangered red panda and the snow leopard, are finding their habitats shrinking. Forests, which cover about 70% of the region, are already experiencing shifting vegetation zones, leaving native species unable to adapt quickly enough. This not only threatens wildlife but also the indigenous communities that rely on forests for sustenance and cultural practices. Moreover, increased human encroachment into forests, driven by economic pressures and population growth, exacerbates the degradation of these critical habitats. Deforestation, already a concern, accelerates climate change by reducing carbon sinks and increasing the risk of soil erosion. The region, thus, faces a dual challenge of protecting its biodiversity while fostering economic growth.

While the impacts of climate change are global, the solutions must be local. Thus, this book with a plethora of research papers from Humanities, Science and Social science presented at the national seminar titled "Climate Change in North East India: Understanding Recent Trends and Patterns" gives a multi-faceted approach, encompassing diverse areas of economic development, environmental protection, indigenous knowledge and traditions, embracing modern innovations in sustainable practices etc will provide the readers with nuanced ideas to unearth the depth of climate change .

Bijit Das

Dr. Bijit Das

– CONTENTS –

❖ Impact of Climate Change on Tea Sector with Special Reference to Assam: A Systematic Review 13

✍ **Panchi Haloi**

❖ Pollution and Climate Change: A Secondary Study on Urban Pollution in Assam 29

✍ **Dr. Nitul Saikia**

❖ River Bank Erosion and Indigenous Knowledge of Deori's in Dhakuakhana Sub-Division: A Case Study of Kanchan Plantation and its Efficacy 35

✍ **Mr. Bidyut Deori**

❖ Interpreting Climate Change through Magic Realism: A Study on *Gun Island*..................................... 43

✍ **Dr. Gayatree Bora**

❖ Climate Change: Effects on Indigenous People of Assam 49

✍ **Aparajita Kaushik & Chayanika Saikia**

❖ Climate Change, Environmental Issues and Prospects of Jute Farming in Assam: An Analysis 58

✍ **Dr. Bidyut Jyoti Kalita**

❖ Community in Environment Protection and Climate Action-the concerns of Group of 20 (G20) under India's Presidency 67
✍ **Dr. Parimita Bhuyan**

❖ Climate Change and agriculture: A sociological study based on Sivasagar District of Assam 82
✍ **Dr. Priyanka Tamuli, Mohananda Tamuli**

❖ Evaluating the Variability of Indian Summer Monsoon Rainfall (ISMR) in Response to El Niño Southern Oscillation (ENSO) in a Warming Climate Scenario 89
✍ **Mriganko Kakoti*, Rajib Lochan Deka, Parishmita Das and Kuldip Medhi**

❖ Examining Assam's Recent Initiatives Towards Achieving Climate Justice 99
✍ **Anangsha Rajguru**

❖ Reading Amitav Ghosh's *The Great Derangement* (2016) in the Anthropocene: Climate Crisis and the Need for Sustainable Living 111
✍ **Payel Ghosh**

❖ Green Finance: A study of Green Banking Practices in Electric-Vehicles segment of India 123
✍ **Dr Ratul Dutta, Mr Ankur Das**

❖ Impact of climate change on the livelihood of beekeepers: A Case Study in Golaghat district, Assam 139
✍ **Bhairab Talukdar, Dr Jitu Saikia**

❖ Impact of Climate Change as Migration, in Assam with reference to the phenomenon of Land-slides 149
✍ **Anwesha Hazarika**

❖ Metaphoric Retelling of the Histories of Colonization and Extractive Industrialization in Amitav Ghosh's The Living Mountain (2022) 165
✍ **Meeraz Hoque**

❖ Climate Change and Health Risks for Slum Dwellers in Assam 169
✍ **Dr. Pallabi Devi**

❖ 'The Risks of Late Modernity': Understanding Climate Change Adaptation Experiences From Assamese and Zimbabwean Students' Narratives. A Comparative Analysis 176
✍ **Ngonidzashe Kafesu, Dr. Upasona Sarma**

❖ The Role of Digital Libraries in Sustainable Development 195
✍ **Mrs. Bornali Chutia**

❖ Impact of climate change on livelihood and lifestyle of people residing in Guwahati 202
✍ **Parashmita Bora, Arpita Buragohain**

❖ Flood and it's effects on people and livelihood of the Lower Subansiri sub-basin at Lakhimpur District of Assam 211
✍ **Arpita Buragohain, Dr. Sangita Devi**

❖ জলবায়ু পৰিবৰ্তন আৰু দিচাংমুখ অঞ্চলৰ মিচিং জনজাতিৰ লোকসকলৰ সংস্কৃতি আৰু জীৱনশৈলীত ইয়াৰ প্ৰভাৱ 223
✍ **ৰাজলক্ষ্মী দিহিঙ্গীয়া**

DISCOURSES IN CITIZENSHIP AND IDENTITY: PERCEPTION AND REALITY

EDITORS-
Dr. Noni Gopal Goswami
Dr. Afruza Nasrin Islam

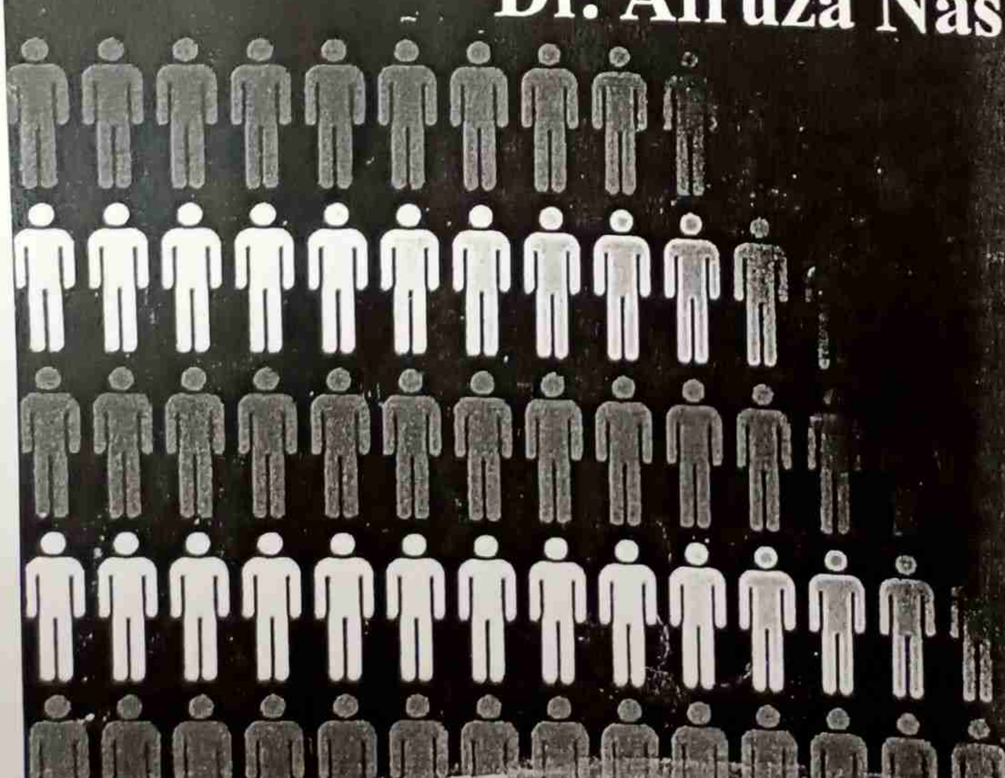

DISCOURSES IN CITIZENSHIP AND IDENTITY : PERCEPTION AND REALITY

A collection of Peer Reviewed Research Papers submitted at National Seminar

EDITORS

Dr. Noni Gopal Goswami
Dr. Afruza Nasrin Islam

Published by

Bidya Bhawan, M.G. Road, Jorhat-1

DISCOURSES IN CITIZENSHIP AND IDENTITY: PERCEPTION AND REALITY : (A collection of Research Papers submitted at National Seminar held at Jorhat Law College, Jorhat on 23rd and 24th April, 2022) Edited by Dr. N.G Goswami, President, Governing Body, Jorhat Law College, Jorhat & former Principal, J.B. College, Jorhat and Dr. A.N. Islam, Director, General Administration & Extension, Jorhat Law College, Jorhat and Co-Ordinator of the seminar.

PEER MEMBERS

- Prof. Manik Chkaraborty, Prof. Emeritus Sister Nivedita University, Kolkata, West Bengal
- Prof. K.C. Raval, Director, University School of Law Gujarat University, Ahmedabad
- Prof. Subhram Rajkhowa, USLR, USTM, Meghalaya
- Prof. Adil-Ul-Yasin Member, Governing Body, Jorhat Law College, Jorhat, Former HOD, Political Science, Dibrugarh University.

EDITORIAL BOARD

- Dr. N.G Goswami, President, Governing Body, Jorhat Law College, Jorhat, Former Principal, J.B. College, Jorhat.
- Dr. A. K. Das, Principal, Jorhat Law College, Jorhat
- Dr. A.N. Islam, Director, General Administration & Extension, Jorhat Law College, Jorhat
- Ms. Panchali Borgohain, Asstt. Prof., Jorhat Law College, Jorhat
- Mr. Sisir Kumar Gogoi, Asstt. Prof., Jorhat Law College, Jorhat
- Ms. Monmirekha Bora, Asstt. Prof., Jorhat Law College, Jorhat
- Mr. Dipom Boruah, Asstt. Prof., Jorhat Law College, Jorhat
- Ms. Salma Yasmin, Asstt. Prof., Jorhat Law College, Jorhat

Published by	:	Bidya Bhawan, M. G. Road, Jorhat-1
First Edition	:	April, 2023
©	:	Editors
Price	:	₹ 1200.00 only
Cover Design	:	Parvez Hussain
Typing & Settings	:	Dipom Baruah & Jitul Bora
ISBN	:	978-93-91527-34-1
Printed at	:	Delta Commercial, Bongal Pukhuri, Jorhat

Contents

- New Orientation of "Illegal Migrants" and Amendment of Citizenship Act — How to lift the Veil of Legislative Intent — Dr. Rupan Saikia — 13
- Indian Citizenship and Its Discontents: Understanding from Historical Perspectives — Dhananjoy Biswas — 24
- Situating Illegal Immigration and the Complexity of the Discourses of Citizenship and Identity in Assam: A Reading of Jahnavi Barua's Undertow — Anjan Saikia — 34
- Citizenship Rights & Ethnicity- A Case Study on Targetting of Karbi Student Community in Assam — Sadiqur Rahman, Ms. Klirdap Lekthepi — 47
- Legal challenges and benefits of using Blockchain and Artificial Intelligence in Citizenship and E-Governance — Jakey Khan — 55
- Refugees, Citizenship and the Internally Displaced People in the Context of North East India — Sriparna Rajkhowa, Sumita Gope — 76
- Constitutional Mandates on Citizenship with Special Reference To CAA — Ms. Panchali Borgohain — 99
- National Register of Citizens : Legal Framework and Implementation — Anjushri Bora — 106

Situating Illegal Immigration and the Complexity of the Discourses of Citizenship and Identity in Assam: A Reading of Jahnavi Barua's Undertow

✍ **Anjan Saikia**
Assistant Professor Dept. of English
Kamargaon College, Golaghat, Assam.

Abstract:

Citizenship and identity are perhaps the most critical issues engulfing Assam and the Assamese society in the post-independent era. These vexed issues have affected everyone including layman and the reaching of these is so enormous that everyone has got involved in these discourses directly or indirectly. This paper is an attempt to address the perennial problem of illegal immigration in Assam in the post-independent period and locate the complexities that it has brought in the discourses of citizenship and identity based on a reading of Jahnavi Baruah's novel Undertow. The paper would bring into the context of AASU and its long-term effort to identify and deport the illegal immigrants from Assam apart from delving deep into the plight of the common man entangled in such a broad and complex spectrum of conflict

and distrust through critical insights of the interweaving stories of Rukmini, Loya, Torun, Arun, Robin khura, etc. While looking into these complex discourses in Assam and their widespread ramifications in every stratum of society, the discussion would situate some of the critical phases of Assam's history, especially from the 1980s onwards including Assam agitation.

Keywords : Citizenship, Illegal immigration, identity, AASU, Assam agitation, Deportation.

Introduction :

The issues of illegal immigration and identity have remained central to the society and politics of Assam in the post-independent era. These perennial issues have pushed all other areas in Assam connected to human development to the margins. The impacts of these are enormous in the lives of people, and therefore the more the people talk about these issues the more they find them enmeshed in the state's recent past and events. It is important to note here that the greater part of today's North East was known as Assam at the time of independence. In other words, the process of territorial break-up started only after the independence from the British. Today, Assam is constituted mainly of the Brahmaputra and Barak valley and the Karbi hills.

Many of the issues like immigration, identity, citizenship, and demographic change have received unprecedented urgency in contemporary politics and society of Assam. These socio-political issues have increasingly occupied the center stage in different debates due to their perceived threat to the Assamese society and language. Unabated immigration from Bangladesh especially from the 1970s onwards has transformed the political geography of Assam and turned the fear of Assamese people becoming a minority in their land more realistic. All these areas which have left an enduring effect on the politics and society of Assam have been accorded great attention in works of literature and it is in this context the novel titled Undertow by the Assamese novelist Jahnavi Barua poses significance.

Undertow is the second novel written by this Assamese novelist and was published in 2020. Based in Bengaluru, Baruah

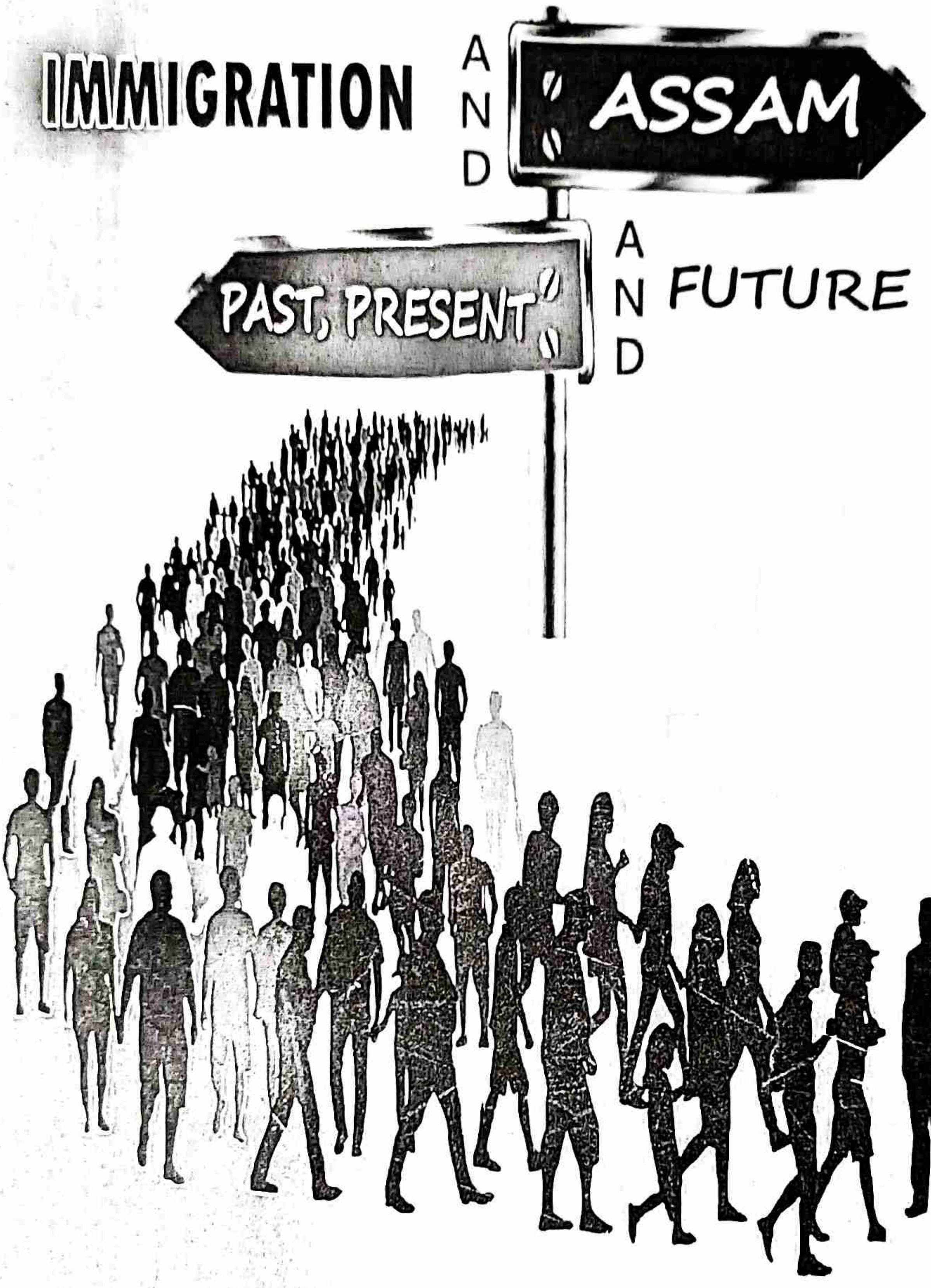

Editors

Sazzad Hussain, Dr.Hasinus Sultan, Dr. Pranjit Saikia
Assam College Teachers Association

This book has been published with all efforts taken to make the materials error free after the consent of the authors. The editors, reviewers and the publisher shall not be responsible or liable to any person or entity with respect to any error, plagiarism, improper citation, credits and any loss, incidental or consequential, commercial damages accruing thereof.

All rights reserved. No part of this work may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise without the prior written permission of the copyright owner and the publisher.

© Assam College Teachers Association

Adivisors
BiswajitBhuyan, President, ACTA and
Associate Professor in Economics, Nowgong College

Dr Kishor Kumar Deka, Vice President, ACTA and
Associate Professor in English BBK College

Himangshu Maral, General Secretary, ACTA and
Associate Profesor in History, Dimoria College

Dr Anupam Dutta, Asst. Secretary (Academic), ACTA and
Associate Professor in English, Barbhag College

Editors
Sazzad Hussain, Assistant Professor in English, Lakhimpur Commerce College
Hasinus Sultan, Associate Professor in English, Doboka College
Pranjit Saikia, Assistant Professor in Political Science, Doomdooma College

Member
Samrat Bora, Assistant Professor in Botany, AryaVidyapeeth College
Deepanjali Baruah, Assistant Professor in English, JB College
Durlav Raj Taid, Assistant Professor in History, Lakhimpur Girls College

First Published: 2021

Published by :
Pratishruti Publication
House No. 3, K.K.B. Road, Bye Lane-2, Chenikuthi, Guwahati-3

ISBN: 978-93-89696-33-2

Price : Rs. 450/-

Cover : Gigabyte offset, North Lakhimpur

Printed at : GRAFIX, Hedayetpur, Guwahati-3, Mobile : 9435017839

Problem of "illegal" Migration and Assam Movement: A Critical Study 11
Monoranjan Neog

The Quest for Identity and the Problem of Assimilation of the Tea Tribe Community in Assam 12
Dr. Partha Protim Borthakur

An Identity called *Bangladeshi*: Internal Displacement vis-à-vis Migration in Indo-Bangladesh Border 13
Parvin Sultana

Politics of Immigration and Contested Discourses of Citizenship: A Case of Assam 148
Dr. Phulmoni Das
Robin Hazarika

'Illegal' Migration from Bangladesh to Assam: A Search for Causes, Effects and Solutions 165
Ranandra Khaund

India's Partition, Migration and Assam: A Qualitative Enquiry from Economic Perspective 176
Sanjib Dutta

Assertion, Poetry and Protests: Voices of the 'Other' 187
Shilpi Shikha Phukan

Immigration and the Economy of Assam 204
Smita Buragohain

A study on the Immigration of Tea Labours to Assam in Nineteenth Century:Historical Perspective 216
Tinamoni Rajkumari

Politics of Immigration and Contested Discourses of Citizenship: A Case of Assam

Dr. Phulmoni Das
Robin Hazarika

Colonial Legacy of Immigration

Immigration is not a new phenomenon for the state of Assam. Because of its unique geo- political space, Assam continues to be a strategic location between South East Asia and South Asia. Assam has been witnessing migration much before the colonial period. Migration of different groups of people over a long period of time laid the foundation of its uniquely diverse demographic landscape. Assam was an independent state till the advent of the British power in 1826, when the six hundred –year old Ahom rule came to an end. With the loss of its independence, Assam became a part of the colonisation policy of the imperialist British power. The colonisation gradually broke the isolation of Assam by making it a part of British India and thereby linking Assam with that of the colonialist world economy. The penetration of colonialism added new complexities into the socio economic aspects of Assam. The British established new administrative, economic and social linkages between Assam and the rest of India. It is with the new colonial set up, colonial administration also started the policy of inviting migrants to the land

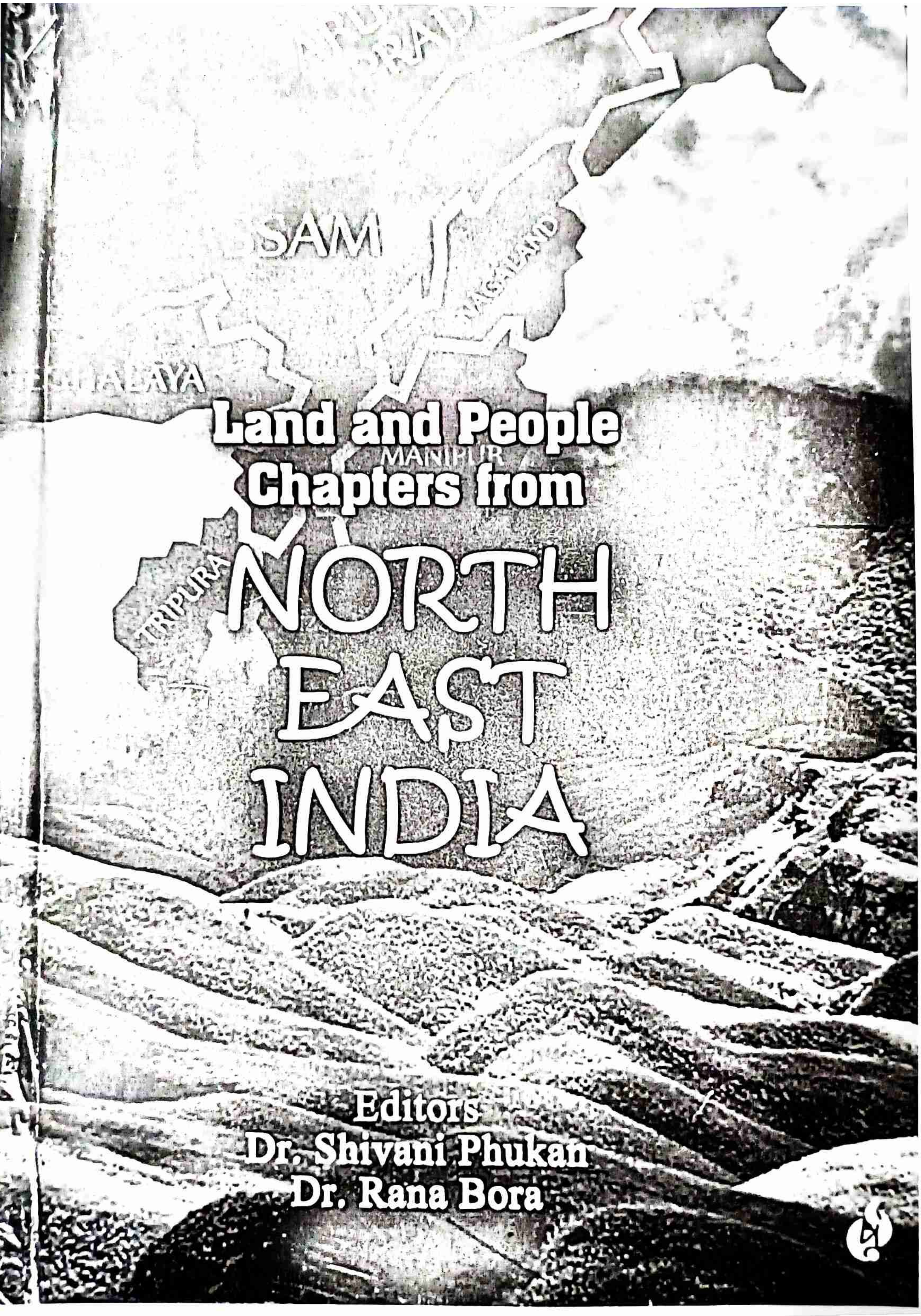

Land and People Chapters from NORTH EAST INDIA

Editors
Dr. Shivani Phukan
Dr. Rana Bora

Land and People: Chapters from North East India
A book on modest attempt to explore diverse issues related to India's North East, edited by Dr. Shivani Phukan and Dr. Rana Bora and Published by Teachers' Unit, Borholla College

Land and People : Chapters from North East India

ISBN : 978-93-90919-78-9

First Edition: December, 2020

© **Editors**

Price : 500/-

Cover design : Abhijit Bora

Published by:
Teachers' Unit, Borholla College
Borholla, Jorhat, Assam
Pin-785631

Printed at :
Purbayon Publication
Jaswanta Road, Near Panbazar Aadarsha Prathamik Vidyalaya
Panbazar, Guwahati- 1, Assam
Email-purbayonindia21@gmail.com
website: purbayonpublication.com
Contact No. +91- 9864422157

Disclaimer : The materials presented in the book are of the opinions of the authors; any information provided right or wrong is held to be authors views. The editorial board and editor are not responsible directly or indirectly for any information provided in this volume.

Contents

1. Land Erosion and Internal Displacement: A case study of Majuli District, Assam /23

Robin Hazarika

2. A schematic presentation of changing house pattern with changing forest cover scenario: A generic study on few forest villages of Assam-Nagaland border region /37

Madhujya Mili and Dr B.N.Goswami

3. Influence of Climatic parameters on Watershed, A study in Bojalkata Watershed, Assam-Nagaland, India /60

Dr Rana Bora

4. Diversity of Bamboo and its distribution on NE region of India /71

Minakshi Deka Baruah and Ashima Borahom

5.Environment Protection through Sustainable Entrepreneurship Development with special reference to Bamboo Cultivation and its potentialities in Flood affected area of Assam /80

Pharida Begum

6. Globalization, FDI and North East India: Challenges and Opportunities /87

Anamika Hazarika

7. Foreign Direct Investment in NE India, Current Status and Future Prospects /99

Nirmali Borkakoty

Land Erosion and Internal Displacement: A Case study of Majuli, Assam

Robin Hazarika

Abstract:

In recent years one social issue as well as a big problem which has emerged as a great cause of concern is "Internal Displacement". It is an issue because it has created intense debate and concern among the policy makers, academics, social activists and humanitarian agencies. It is a big problem in the sense that because of this the affected people not only loses his habitual residence, but also losses sources of earning and faces various socio economic problems. Simultaneously it creates some other problems which have now raised some questions the relation between state and its people. Like some other parts of India, Assam is also a victim of this problem of internal displacement. In Assam, especially in Majuli district, large numbers of people have been internally displaced due to flood and land erosion since last few decades. In this context the paper is an attempt to study the land erosion and internal displacement scenario of Majuli, the most affected district of Assam by flood and erosion. The paper also highlights in brief the state responses towards the problem of land erosion and internally displaced people of the island.

Key words: Land erosion, Internal displacement, Majuli, state etc.

Introduction

Meaning of Internal Displacement:

Displacement is defined as the act of moving someone or something from one position to another. But in social science,

Trends in Postcolonial Language Literature and Culture

Editors:

Abhilasha Phukan
Sukanya Das
Nirupam K. Sinha

Trends in Postcolonial Language, Literature and Culture

Editors:
Abhilasha Phukan
Sukanya Das
Nirupam K. Sinha

PURBAYON
publication

Trends in Postcolonial Language, Literature and Culture : A collection of articles published by Purbayon Publication, Panbazar, Guwahati-1, Assam, India

First Edition: August, 2020 Price: 300/-

ISBN : 978-93-89940-72-5

Trends in Postcolonial Language, Literature and Culture

First Edition:

August, 2020

© Editors

Price: 300/-

Cover : Dr. Sanjib Bora

Published by:
Purbayon Publication
Jaswanta Road
Near Panbazar Aadarsha Prathamik Vidyalaya
Panbazar, Guwahati- 1, Assam, India
Email-purbayonindia21@gmail.com
website: purbayonpublication.com
Contact No. +91- 9864422157

Personal Resistances and the Love of the Subaltern: Postcolonial Identities in Arundhati Roy's The God of Small Things /65

Heba Thankam Varghese

Subalterns and their Resistance in Contemporary India: A Reading of the Select Novels of Aravind Adiga /73

Anjan Saikia

A Defense of the Creole in Jean Rhys's *Wide Sargasso Sea* /84

Daisy Priya Gogoi

Loss of Traditional values of the Igbo people in Chinua Achebe's *Things Fall Apart* /92

Akshina Neog

A Postcolonial Study of Vikram Seth's Travelogue *From Heaven Lake* /97

Thomas A. Mattappallil

An Ecocritical Study of *The Legends of Pensam* /105

Paharee Konwar

Is English the language of the postcolonial? : Refashioning of the English language by select postcolonial writers /112

Abhilasha Phukan

Re-reading and Re-writing Satyajit Ray's *Charulata* (1964) in Postcolonial Rubric /116

Shyamal Mondal

Blurred Identities: A study of *One Half from the East* by Nadia Hashimi /123

Pauline Lalthlamuanpuii

Encountering the Other: Colonialism and *Bevis of Hampton* /131

Sayantika Sen

Wounded Psyche in Search of Identity: A Post-Colonial Reading of Bama's *Karukku* /138

Subalterns and Their Resistance in Contemporary India: A Reading of the Select novels of Aravind Adiga

Anjan Saikia, M.A., M.Phil
Assistant Professor, Dept. of English,
Kamargaon College, Golaghat, Assam.

Introduction:

The discourse of Postcolonialism has been proved vital and instrumental in probing into the issues of colonial plunder, the complex structures of underdevelopment, and the disenchantments of the third world decolonized nations. In the immediate aftermath of liberation, almost all the third world decolonized countries experienced heavy optimism and wished rapid development in the hands of the local self government. But the reality has proved to be much more difficult than these expectations. Barring a few countries like South Korea, Taiwan, Hong Kong, and Singapore, almost all the third world decolonized countries including India are presently reeling under the cycle of poverty, squalor, and economic backwardness. Thus, it is, at present, a known reality that almost all the postcolonial countries and societies are still undergoing overt or subtle forms of neocolonial domination.

Interestingly, the newly decolonized countries are found to be entrenched into several new challenges and complexities including the growth of new elites, internal conflicts, and divisions based on race, language, and religion. Therefore, the readings on "Subaltern Studies" assume great importance to highlight upon subalterns in the decolonized countries. It is worth mentioning here that Subaltern Studies emerged in the discourse of postcolonialism in the 1980s and largely debated the issues connected to the subalterns and their peripheral positions.

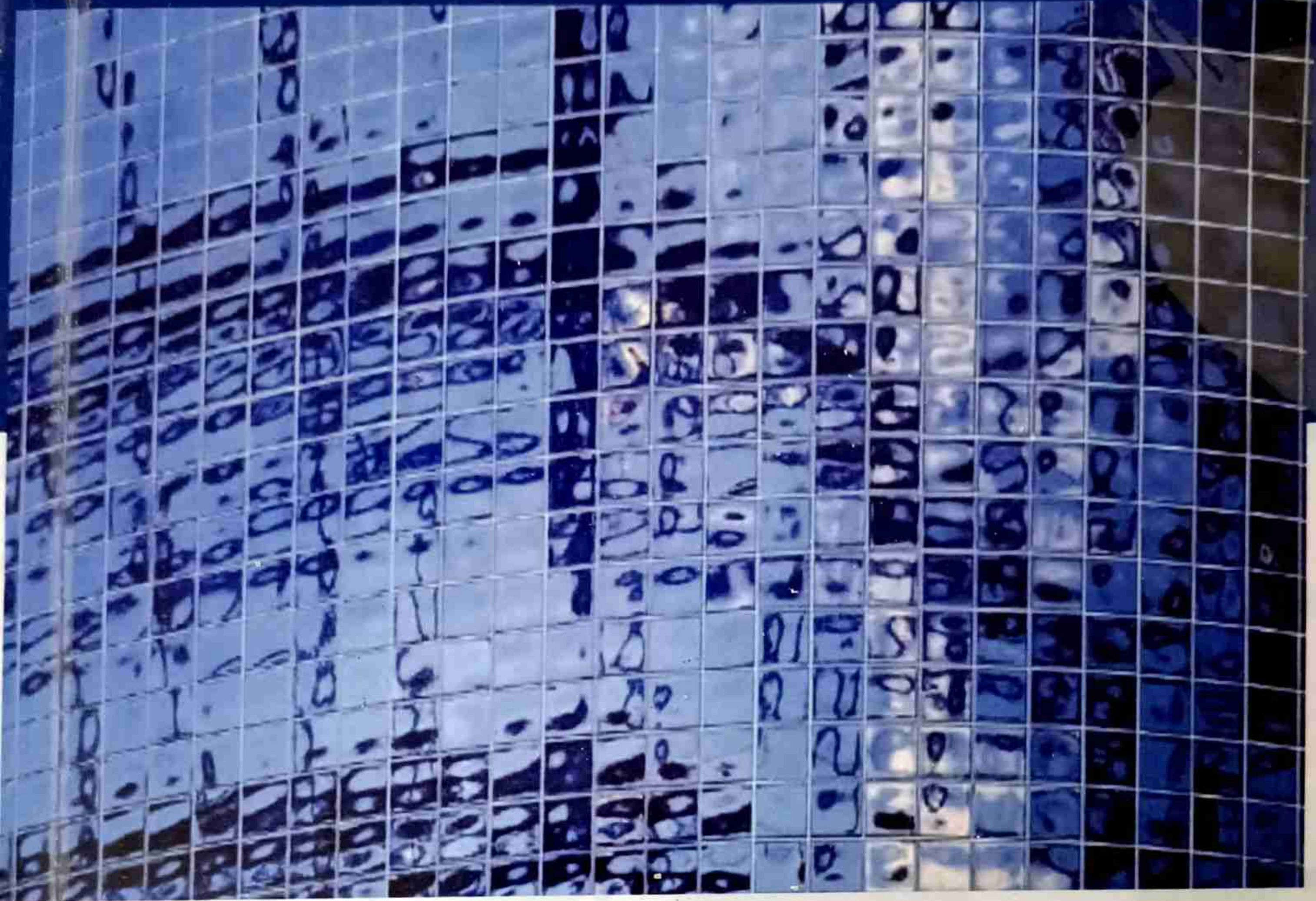

MODERNISM AND POSTMODERNISM

REFLECTIONS AND SPECULATIONS

VOLUME-I

EDITORS
DR. ABUL FOYES MD MALIK
DR. DIPAK KUMAR DOLEY

MODERNISM AND POSTMODERNISM : *Reflections and Speculations*

VOLUME-I

Editors
DR. ABUL FOYES MD MALIK
DR. DIPAK KUMAR DOLEY

MODERNISM AND POSTMODERNISM :
Reflections and Speculations

PUBLISHED BY	:	DR ABUL FOYES MD MALIK, DEPT. OF BENGALI DIGBOI MAHILA MAHAVIDYALAYA, DIGBOI DR. DIPAK KUMAR DOLEY, DEPT. OF ENGLISH DIBRUGARH UNIVERSITY, DIBRUGARH
FIRST PUBLISHED	:	NOVEMBER, 2020
EDITED BY	:	DR ABUL FOYES MD MALIK DEPT. OF BENGALI, DIGBOI MAHILA MAHAVIDYALAYA DR. DIPAK KUMAR DOLEY, DEPT. OF ENGLISH DIBRUGARH UNIVERSITY, DIBRUGARH
COVER DESIGN	:	EDITORS
PRICE	:	1000/- (RUPEES ONE THOUSAND ONLY)
PRINTED BY	:	THE ASSAM COMPUTERS SECTOR - 49, BY LANE - 5TH BAMUNIMAIDAN INDUSTRIAL AREA GUWAHATI
ISBN	:	**"978-2-12-345680-3"**

No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, recording or by any information, storage and retrieval system without prior permission in writing from the publisher.

The views and research findings provided in this publication are those of the author's only and the editors are in no way responsible for its content.

- Post Modernism and Post Structuralism Thinkers' Philosophical Movement: An Analysis • **Anil Konwar** 179
- Jollywood and Postmodernism (An Assamese Film Study on Psychological Trauma and Postmodernism) • **Anindita Hazarika** 183
- Conflicting Identification or Hybrid Identity: *My Beautiful Laundrette* • **Pranamika Das** 187
- Realism and Its Implication to Education • **Anangahana Das** 192
- Globalization and Its Impact on Environment: Opportunity and Challenges • **Ranjan Das** 196
- Postmodernism and Education • **Barnali Saikia** 200
- Negotiating an Escape in an Alternate Reality: A Thematic study of Tennessee Williams' *The Glass Menagerie* • **Barsha Dutta Kalita** 203
- COVID-19 and Its Global Impact • **Swarnali Basumatary** 207
- Critical Positions on Modernism and Post Modernism • **Sukanya Mukherjee** 214
- Economic Globalization: Performance of Recent Indian Foreign Trade • **Nomu Pawe** 218
- Importance of Intangible Cultural Heritage within Postmodern Reality: Discerning the Folk Culture of the Deori Community residing in Assam • **Atrayee Kashyap** 222
- Rewriting *Robinson Crusoe* as a Postcolonial Text: an exploration of postmodernism in J.M. Coetzee's *Foe* • **Trishmita Borah** 228
- Hasreality Become Hysterical? : A Study of the Representation Of Realism in *White Teeth* • **Gautami Bharali** 233
- Women, Home and Pandemic • **Dr. Neetu Kumari Gupta** 237
- Studying Postmodern Immigrants : A Thematic Analysis of Hanif Kureishi's *My Beautiful Laundrette* • **Swati Chakraborty** 240
- Modernism and Postmodernism in Cinema • **Ashik Ikbal** 244
- Exploring Margaret Atwood's *The Handmaid's Tale* as a 'Feminist Dystopia' in the Light of a Postmodern Society • **Orisha Gogoi** 248
- Era of Globalization and Its Impact on North-East India • **Rinashree Khound** 252
- Postmodernism and its challenges to History: Michael Foucault's perspective • **Geetashree Gogoi** 256
- Towards A Postmodernist Poetics: A Study of Beat Poetry and Advent of Literary Postmodernism • **Abhijit Sarmah** 260
- A Study on Hussel's Thought on Phenomenology • **Miss Korishmita Borgohain** 266
- Analyzing the existential crisis in Anita Desai's novel *In Custody* • **Richa Gogoi** 270
- Negotiating the Notion of Space in Peter Carey's *Illywhacker*: A Postmodern Perspective • **Anjan Saikia** 273
- Modernism in the Kherai Festival of the Bodos • **Tapashi Hajowary** 279

Negotiating the Notion of Space in Peter Carey's *Illywhacker*: A Postmodern Perspective

Anjan Saikia
Assistant Professor, Department of English
Kamargaon College, Golaghat

Introduction:

In the Postmodern discourse, the notion of 'space' has occupied a central position for its thematic and conceptual importance. This specialty of space in postmodern geography lies in the fact that none of the approaches before the postmodern geographers dealt with the spatial turn and negotiations in a systematic manner. Hence postmodern geography is credited to have pinpointed the spatial turn evolved basically after the 1970s and paved the way for rethinking of the concept of space and its inseparable relation to place.

Peter 'Carey is an Australian English novelist of great repute. Carey is widely considered as one of the most recognized Australian writers in English. He had been conferred to the Booker prize for *Oscar and Lucinda* in 1988 and for *True History of the Kelly Gang* in 2000. Carey's novels have prominently focused upon the issues of place and space in Australia and their ramifications. In fact, his novels can be reckoned as a fictional biography of Australia. Carey's exploration of the wide-ranging issues of the nation of Australia can be traced on his novels namely *Bliss* (1981), *Illywhacker* (1985), *Oscar and Lucinda* (1988), *The Tax Inspector* (1991), *The Unusual Life of Tristan Smith* (1994), *Jack Maggs* (1997), *True History of the Kelly Gang* (2000), *My Life as a Fake* (2003), *His Illegal Self* (2008), *Parrot and Olivier in America* (2009), *The Chemistry of Tears* (2012), *Amnesia* (2014), and *A Long Way from Home* (2017).

Objective:

The basic objective of the article is to critically appropriate the idea of space from the postmodern perspective in the Australian contexts through the meticulous reading of Peter Carey's one of the seminal novels titled *Illywhacker*. The article delves deep into the spatial dilemma and anxiety in the nation of Australia and showcases the ramifications on the basis of the reading of *Illywhacker*.

Research Methodology:

In the article, analytical method is applied to negotiate the spatial dilemma and anxiety in Australia on the basis of the reading of the chosen text. In this process, both the primary and secondary data are used to deal with and substantiate the aspects. The text chosen for the study has served as the primary source of information while the secondary data are taken from edited books, essays, and other such similar sources.

Postmodern geography has insisted on the spatial turns and brought into fore the inextricable relation of space and place. In fact, place and space have innumerable and varied impacts in shaping human experiences, existence, psychology, identity, actions, and subjective responses. Citing the importance of space in postmodern philosophy and the necessity to investigate upon this extensively, Foucault remarked in the essay "Of Other Spaces" that "The Present epoch will perhaps be above all the epoch of space (22). Importantly, Edward Soja in *Postmodern Geographies: The Reassertion of Space in Critical*

104

2020 - 2021

CURRENT MAJOR ISSUES IN INDIA (BOOKLET-2)

Edited by: Dr. Dilipkumar A. Ode & Mr. Jigeshkumar D. Chauhan

■

RED'SHINE PUBLICATION PVT. LTD.
Headquarters (India): 88, Patel Street, Navamuvada,
Lunawada, India-389 230
Contact: +91 76988 26988
Registration no. GJ31D0000034

In Association with,

RED'MAC INTERNATIONAL PRESS & MEDIA. INC

India | Sweden | Canada

■

Text ©*AUTHOR*, 2020
Cover page ©RED'SHINE Studios, Inc, 2020

■

All right reserved. No part of this publication may be reproduced or used in any form or by any means- photographic, electronic or mechanical, including photocopying, recording, taping, or information storage and retrieval systems- without the prior written permission of the author.

■

ISBN: 978-93-89840-78-0(paperback)
DIP: 18.10.780/89840
Price: ₹850
November, 2020 (First Edition)

■

The views expressed by the authors in their articles, reviews etc. in this book are their own. The Editor, Publisher and owner are not responsible for them. All disputes concerning the publication shall be settled in the court at Lunawada.

■

www.redshine.co.in | info.redmac@gmail.com
Printed in India | Title ID: 89840780

INDEX

NO.	TOPIC WITH AUTHOR'S NAME	PAGE NO.
01.	नयी राष्ट्रीय शिक्षा नीति–2020 -DR. RAJESH MOURYA -PROF. J.P.MITTAL	01
02.	A HISTORICAL PERSPECTIVE OF COVID-19 IN INDIA -DR.DWIJENDRA NATH BURMAN	08
03.	A RESEARCH STUDY ON E-LEARNING THE NEW NORMAL-TRANSFORMING THE FACE OF EDUCATION IN INDIA -KRISHNA. KULIN. TRIVEDI	11
04.	DIGITALISATION IN INDIA- THE NEW NORMAL -KRISHNA. KULIN. TRIVEDI	14
05.	CURRENT EFFECTS OF RELIGIOUS CONFLICTS IN INDIA -DR.CHANDRA KANTA PANDA	17
06.	CHALLENGES OF E-LEARNING IN RURAL INDIA: STUDENTS' PERSPECTIVES -PHULOMA DAIMARY	21
07.	COVID-19 PANDEMIC AND EDUCATION: NEW WAVE OF E-LEARNING -BHADRASING BRAHMA	25
08.	COVID-19 AND CHANGING SCENARIO OF TEACHING-LEARNING PROCESS IN INDIAN HIGHER EDUCATION -MISS PRIYA DAS	29
09.	AN OVERVIEW OF VIOLENCE AGAINST WOMEN -DR. BHASWATI CHAKRABORTTY	33
10.	AN INVESTIGATION TOWARDS THE AWARENESS ON BASIC SANITATION- IN REFERENCE TO WOMEN -PRONAMI MAHANTA	37
11.	AGRARIAN DISTRESS IN TELANGANA: ISSUES AND CHALLENGES -DR. R KRISHNA VARDHAN REDDY	39
12.	WOMEN EMPOWERMENT IN INDIA WITH SPECIAL REFERENCE TO WOMEN WITH DISABILITIES -GOURAB DAS	45
13.	POVERTY- THE SOCIAL EVIL -SUNNY SHREYA DUTTA	50
14.	PERCEPTION OF STUDENTS TOWARDS PRIVATIZATION OF HIGHER EDUCATION IN ASSAM -KALPANA CHETRI	53
15.	INDIA'S CHANGING GEOPOLITICS IN POST-COVID ASIA -ATANU MONDAL	56
16.	TERRORISM- A THREAT TO UNITY AND INTEGRITY OF INDIA -AUGUSTY KASHYAP	59
17.	E-LEARNING DURING COVID-19 IN INDIA -SHAMIMA KHANAM JUNA	62

ISBN: 978-93-89840-78-0

DIP: 18.20.89840780.17

E-LEARNING DURING COVID-19 IN INDIA

SHAMIMA KHANAM JUNA
Research Scholar
Assam University, Silchar, (ASSAM)

❖ ABSTRACT:

E-learning in India was not very popular before the lockdown due to Covid-19. To combat the deadly virus, it required social distancing which lead to closing the educational institutions hampering the classroom learning in a conventional way. This triggered in sudden rise of e-learning in India. Teachers used internet and various online applications to connect with their students to ensure the continuity of the teaching learning situation. This chapter seeks to find out how e-learning was helpful in the lockdown period in India. It also tries to find out whether e-learning can be used as a substitute for classroom learning or not.

❖ INTRODUCTION:

The deadly and infectious Coronavirus Disease (Covid-19) took over the world since the last part of 2019. The World Health Organization declared this as pandemic as it affected wide range of regions all over the world. The whole world went into lockdown in 2020 as a preventive measure to combat covid-19. It lead to closing all the non-essential activities across the world. India too went through lockdown since March 2020 closing all the educational institutions leading to an educational crisis as students were out of the classroom for a very long period of time. Globally 1.2 billion children were out of the classroom. This unusual situation pushed the leaders and educationists as well as teachers and parents to think out of the box to provide education to the students regularly in a non-conventional way. It brought a sudden rise in the e-learning facilities in India along with the whole world.

❖ E-LEARNING:

In India, educational institutions follow traditional set up for teaching learning process. Generally, schools and colleges tend to follow the lecture method for transmission of knowledge to the students in a face to face classroom setting. Since, face to face learning is not possible in this pandemic situation, e-learning comes to the scene. E-learning simply refers to the learning which takes place with the help of electronic resources. It is the process of learning in which the use of computers and the internet are the major components. It is the system of acquiring knowledge and skills through electronic technologies at any time and in any place. Rosenberg defined e-learning as using of internet technologies to deliver a broad array of solutions that enhance knowledge and performance. The basic characteristic of e-learning is the delivery of the contents in digital platforms. Clark and Mayer (2016) viewed e-learning as instructions delivered through digital devices with the intent of supporting classroom learning. To sum up, e-learning can be said as learning by utilizing electronic technologies for accessing educational curriculum outside of traditional classrooms.E-learning and online learning is often used synonymously but it is not necessary that e-learning should be online only. Computer Managed Learning (CML) and Computer Assisted Instruction (CAI) are types of learning that helps in the traditional classroom setting in providing information. The other types of e-learning includes- Synchronous Online Learning, Asynchronous Online Learning, Fixed e-learning, Adaptive e-learning, Interactive Online Learning, Individual Online Learning, Collaborative Online Learning.

❖ THE RISE OF E-LEARNING IN INDIA:

The age-old chalk and talk teaching model of India was hampered to a great extent when all educational institutions were temporarily closed from March 2020. This pushed the government and

GLOBAL ENVIRONMENTAL PROBLEMS (BOOKLET-2)

Edited by: Dr. Dilipkumar A. Ode & Mr. Jigeshkumar D. Chauhan

■

RED'SHINE PUBLICATION PVT. LTD.
Headquarters (India): 88, Patel Street, Navamuvada,
Lunawada, India-389 230
Contact: +91 76988 26988
Registration no. GJ31D0000034

In Association with,

RED'MAC INTERNATIONAL PRESS & MEDIA. INC

India | Sweden | Canada

■

Text ©*AUTHOR*, 2020
Cover page ©RED'SHINE Studios, Inc, 2020

■

All right reserved. No part of this publication may be reproduced or used in any form or by any means- photographic, electronic or mechanical, including photocopying, recording, taping, or information storage and retrieval systems- without the prior written permission of the author.

■

ISBN: 978-93-89840-77-3(paperback)
DIP: 18.20.773/89840
Price: ₹800
November, 2020 (First Edition)

■

The views expressed by the authors in their articles, reviews etc. in this book are their own. The Editor, Publisher and owner are not responsible for them. All disputes concerning the publication shall be settled in the court at Lunawada.

■

www.redshine.co.in | info.redmac@gmail.com
Printed in India | Title ID: 89840773

INDEX

NO.	TOPIC WITH AUTHOR'S NAME	PAGE NO.
01.	पर्यावरण का मानव जीवन पर प्रभाव एंव भूमि का घटता उत्पादन -SARDARSINGH DODWE -BABULAL BHURA	01
02.	VEDIC SOLUTION FOR AIR POLLUTION -DR.CHANDRA KANTA PANDA	08
03.	GLOBAL WARMING AND CLIMATE CHANGE: CAUSES, EFFECTS AND SOLUTIONS -KARTICK CHANDRA BARMAN	12
04.	AGROFORESTRY AND ITS BENEFITS -VANITHA R.	19
05.	SOLID WASTE MANAGEMENT BY THE RESIDENTS OF CHOWKIDINGEE IN DIBRUGARH DISTRICT, ASSAM -PRASANTA DAS	24
06.	SUSTAINABLE FORESTRY -DR.VARTIKA SINGH	29
07.	STUDY ON EFFECTIVENESS OF HUMAN RESOURCE METRICS IN INDIA -DR.K.KAMALAKKANNAN	34
08.	भारतीय अर्थव्यवस्था पर ग्लोबल वार्मिंग का प्रभाव -DR. RAJESH MOURYA -PROF. J.P.MITTAL	37
09.	A RESEARCH STUDY ON GLOBAL WARMING- AN EMERGED CHALLENGE AND EVER INCREASING -KRISHNA. KULIN. TRIVEDI	45
10.	A RESEARCH STUDY ON AIR POLLUTION- A MAJOR ENVIRONMENTAL RISK -KRISHNA. KULIN. TRIVEDI	48
11.	वर्तमान पर्यावरणीय परिप्रेक्ष्य में आत्मनिर्भर भारत में स्वदेशी संकल्पना की वर्तमान आवश्यकता प्राचीन भारतीय संस्कृति संदर्भ में -DR. GAURAV DEEP KAROLA	51
12.	REVIEW OF ENVIRONMENT - HUMAN RELATIONSHIP MODEL & ITS IMPACT ON HUMAN HEALTH: A REVIEW OF HEALTH GEOGRAPHY -DR . GANESH K. CHAVHAN	55
13.	CLIMATE CHANGE AND SOME GLOBAL ENVIRONMENTAL PROBLEMS:SOLUTION BY EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT -DR. NAVINKUMAR K. GUPTE	59
14.	THE IMPACT OF ENVIRONMENTAL POLLUTION -DR.DWIJENDRA NATH BURMAN	66
15.	PEDAGOGICAL APPROACH TO GLOBAL ENVIRONMENTAL ISSUES -SHAMIMA KHANAM JUNA	71

ISBN: 978-93-89840-77-3
DIP: 18.20.89840773.15

PEDAGOGICAL APPROACH TO GLOBAL ENVIRONMENTAL ISSUES

SHAMIMA KHANAM JUNA
Research Scholar
Assam University, Silchar (ASSAM)

❖ INTRODUCTION:

"The Environment is everything that affects the individual except his genes."

-Anastasi

Environment is the surrounding in which we live in. It includes all the external conditions which affect the life and development of the individual. Whatever is found around the individual comes under the term environment. The surrounding of the individual is comprised of both biotic and abiotic components. The biotic components of the environment include the flora and fauna in it whether the abiotic components are consisted of the non-living things like air, water, and soil etc. People carry out various activities for the development of human community within the environment. These may be classified as physical, social and economic functions of man. It is the economic functions of men which is more exploitative in nature and is disturbing the equipoise of the environment in large scale. We are taking everything from environment for our survival from the very beginning of the human race. We depend upon environment for food to shelter from birth to death. While doing this we are completely forgetting the enormous destruction we are doing to the environment.

Global environmental problems: The world is facing huge issues relating to environment. The blue planet is struggling with wide range of environmental problems. These problems are the causes for environmental disasters and tragedies occurring all over the globe. Major environmental issues which are shattering the world can be summarized as below-

1) Climate Change: According to United Nations, Carbon Dioxide emissions have increased by almost 50% since 1990 leading to global warming. The average temperature of many regions has been increased. The frequency of weather extremes has increased causing floods, droughts, fires etc. The World Health Organization has declared climate change as the greatest menace to human health worldwide. Climate change has large impact on environment as it may lead to extinction of many species due to changing ecosystem or may lead to relocate some species most likely in coral reefs, mountains and in the Arctic.
2) Ozone Layer Depletion: the upper atmosphere is consisted of ozone which is extended upto 60 km above the surface of the earth. When Chlorofluorocarbons (CFCs) and halons are released into atmosphere, ozone depletion occurs. Ozone depletion have many serious effects which include the increasing risk of cancer as ozone layer prevents the harmful ultraviolet rays from passing through the atmosphere. It can also be harmful for the plants as it affects the ability of the plants to capture light energy in the process of photosynthesis which leads to reducing nutrient content in plants. Ozone layer depletion induces global warming as it increases the concentration of carbon dioxide, nitrogen oxides, methane and CFCs near the earth's surface leading to trap the heat in the form of infra-red radiation.

Pollution: The effect of infelicitous changes in the surroundings is considered as pollution. The plants, animals and human beings are affected by various kinds of pollution-air, water, soil etc. 90% of the world's population is breathing polluted air according to the report of the World Health Organisation. Along with human health, it causes harm to the environment in several ways. One of the major environmental affect of air pollution is acid rain. The acids are formed by nitrogen oxides sulphur oxides released into the

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ ২০১৯-২০২০ বৰ্ষৰ পছন্দ ভিত্তিক মূল্যাংকন পদ্ধতি (CBCS)ৰ পাঠ্যক্ৰম অনুসৰি শিক্ষা বিভাগৰ তৃতীয় ষাণ্মাসিকৰ Generic Elective আৰু পঞ্চম ষাণ্মাসিকৰ সন্মান (Honours) আৰু সাধাৰণ (Non-honours) পাঠ্যক্ৰমৰ আধাৰত যুগুত কৰা গ্ৰন্থ

স্নাতক মহলাৰ

মানসিক স্বাস্থ্যৰ বিচাৰ্য বিষয়সমূহ

তৃতীয় ষাণ্মাসিকৰ GENERIC ELECTIVE

তথা পঞ্চম ষাণ্মাসিকৰ সন্মান আৰু সাধাৰণ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে

ড° বেদ কুমাৰ চলিহা • তৰুণ শইকীয়া

ৰুণু বৰা শইকীয়া • পুনেন্দ্ৰ দাস

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ ২০১৯-২০২০ বৰ্ষৰ পছন্দ ভিত্তিক মূল্যাংকন পদ্ধতি (CBCS)ৰ পাঠ্যক্ৰম অনুসৰি শিক্ষা বিভাগৰ তৃতীয় যাণ্মাসিকৰ Generic Elective আৰু পঞ্চম যাণ্মাসিকৰ সন্মান (Honours) আৰু সাধাৰণ (Non-honours) পাঠ্যক্ৰমৰ আধাৰত যুগুত কৰা গ্ৰন্থ

স্নাতক মহলাৰ

মানসিক স্বাস্থ্যৰ বিচাৰ্য বিষয়সমূহ

ড° বেদ কুমাৰ চলিহা (এম. এ., বি. এড., পি. এইচ. ডি.)
অধ্যক্ষ, ৰহা মহাবিদ্যালয়, নগাঁও

তৰুণ শইকীয়া (এম. এ., এম. ফিল.)
মুৰব্বী অধ্যাপক, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ
চিনামৰা মহাবিদ্যালয়, যোৰহাট

ৰুণু বৰা শইকীয়া (এম. এ., এম. ফিল.)
সহকাৰী অধ্যাপিকা, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ
চিনামৰা মহাবিদ্যালয়, যোৰহাট

পুনেন্দ্ৰ দাস (এম. এ., এম. ফিল.)
সহকাৰী অধ্যাপক, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ
কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয়, গোলাঘাট

22823
370
CHA

Acc No - 22823
Class no - 370

Comp
30.7.24

বিদ্যা ভৱন
মহাত্মা গান্ধী পথ, যোৰহাট — ১

MANASIK SAISTHAR BISARJAYA BYABASTHASAMUH : A book on Education for Three Year Degree Course prepared as per new CBCS Syllabus (2019-20) of Dibrugarh University, written by Dr. Beda Kr. Chaliha, Principal, Raha College, Raha, Nagaon; Sri Tarun Saikia, Head, Department of Education, Cinnamara College, Jorhat; Mrs. Runu Borah Saikia, Asst. Professor, Department of Education, Cinnamara College, Cinnamara, Jorhat and Mr. Punendra Das, Department of Education, Kamargaon College, Golaghat and published by Bidya Bhawan, Jorhat–1, Assam.

Fourth revised edition : May, 2023 **Price: Three hundred only**

প্ৰকাশক আৰু পৰিবেশক

বিদ্যা ভৱন

মহাত্মা গান্ধী পথ, যোৰহাট - ১

প্ৰথম সংস্কৰণ ঃ অক্টোবৰ, ২০২০

দ্বিতীয় সংশোধিত সংস্কৰণ ঃ ছেপ্টেম্বৰ, ২০২১

তৃতীয় সংশোধিত সংস্কৰণ ঃ আগষ্ট, ২০২২

চতুৰ্থ সংশোধিত সংস্কৰণ ঃ মে’, ২০২৩

ⒸⓇ সংৰক্ষিত

মূল্য ঃ ৩০০/- টকা মাত্ৰ

বেটুপাত ঃ পাৰভেজ হুছেইন

অনুলিখন ঃ পাৰভেজ হুছেইন

ISBN : 978-81-946924-8-5

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocoping, recording or any information, storage and retrieval system without permission in writing from the publisher.

মুদ্ৰণ ঃ বৰকটকী অফছেট প্ৰিন্টাৰ্ছ, মালো আলি, যোৰহাট

SYLLABUS OF THE UG PROGRAMME IN EDUCATION
DIBRUGARH UNIVERSITY
B.A. IN EDUCATION (GENERIC ELECTIVE), 3rd Sem.
GEED301 : MENTAL HEALTH ISSUES
B.A. IN EDUCATION (MAJOR/NON-MAJOR), 5th Sem.
EDDSEN:508/DSEED:504 MENTAL HEALTH ISSUES
CREDIT: 6 [MARKS: 100 (IN-SEMESTER: 20; END-SEMESTER: 80)]

Expected Learning Outcome: On completion of the course, the students will be able to :

1. explain the need and importance of understanding the concepts of mental health and hygiene in the emerging society.
2. empathize with people having psychological and maladjustment problems.
3. describe the role of different agencies of society and their impacts on the development of an individual's personality.
4. describe the various components of positive psychology and its significance in the teaching learning processes.
5. integrate yoga in their day-to-day lives for holistic health.

Course Content:

Unit	Content	Marks	L	T	P
I	**Fundamentals of Mental Health and Hygiene**	16		2	
	1.1 Concept of Mental health		2		
	1.2 Criteria of a Mentally Healthy Person		2		
	1.3 Concept, Objectives, Goals and Principles of Mental Hygiene		1 2		
	1.4 History of development of Mental Health and Hygiene		2		
	1.5 Concept of Normality and Abnormality, Classification of Abnormal Behaviour		3		
	1.6 Characteristics of a Mentally Healthy Person		2		
II	**Education and Mental Health**	16		2	
	2.1 Principles of Good Mental Health		3		
	2.2 Factors Affecting Mental Health (Home, Society and school)		2		
	2.3 Adjustment: Concept and Processes		2		
	2.4 Maladjustment : Concept and Causes				
	2.5 Types of maladjustment		4		
	2.5.1 Frustration: concept and causes				
	2.5.2 Conflict: Concept, Types and Causes				
	2.6 Adjustment Mechanisms		3		

সূচীপত্ৰ

প্ৰথম অধ্যায় ঃ ১১ — ৬৪

মানসিক স্বাস্থ্য আৰু স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ আধাৰ (Fundamentals of Mental Health and Hygiene) ঃ

◈ মানসিক স্বাস্থ্যৰ ধাৰণা তথা অৰ্থ ◈ মানসিক স্বাস্থ্যৰ সংজ্ঞা ◈ মানসিক স্বাস্থ্যৰ বৈশিষ্ট্য ◈ মানসিক স্বাস্থ্যৰ গুৰুত্ব ◈ মানসিকভাৱে সুস্থ ব্যক্তিৰ গুণ বা লক্ষণ ◈ মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ ধাৰণা আৰু অৰ্থ ◈ মানসিক স্বাস্থ্য বিজ্ঞানৰ সংজ্ঞা ◈ মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ বৈশিষ্ট্য ◈ মানসিক স্বাস্থ্য-বিজ্ঞানৰ উদ্দেশ্য ◈ মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ লক্ষ্য ◈ মানসিক স্বাস্থ্য-বিজ্ঞানৰ নীতি ◈ মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ পৰিসৰ ◈ মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ দিশ তথা কাম ◈ মানসিক স্বাস্থ্য আৰু স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ বিকাশৰ ইতিহাস ◈ স্বাভাৱিকতাৰ ধাৰণা ◈ স্বাভাৱিকতা বা স্বাভাৱিক আচৰণ তথা স্বাভাৱিক ব্যক্তিৰ বৈশিষ্ট্য বা লক্ষণ ◈ অস্বাভাৱিকতাৰ ধাৰণা ◈ অস্বাভাৱিকতা বা অস্বাভাৱিক আচৰণৰ কাৰণ ◈ অস্বাভাৱিক আচৰণৰ শ্ৰেণীবিভাজন ◈ মানসিকভাৱে সুস্থ ব্যক্তিৰ বৈশিষ্ট্য।

দ্বিতীয় অধ্যায় ঃ ৬৫ — ১২৩

শিক্ষা আৰু মানসিক স্বাস্থ্য (Education and Mental Health) ঃ

◈ সুস্থ মানসিক স্বাস্থ্যৰ নীতি ◈ মানসিক স্বাস্থ্যক প্ৰভাৱিত কৰা দিশবোৰ ◈ ঘৰখনত শিশুৰ মানসিক স্বাস্থ্যক প্ৰভাৱিত কৰা উপাদানসমূহ ◈ শিশুৰ মানসিক স্বাস্থ্যত প্ৰভাৱ পেলোৱা সামাজিক উপাদানসমূহ ◈ শিক্ষাৰ্থীৰ মানসিক স্বাস্থ্যত প্ৰভাৱ পেলোৱা বিদ্যালয়ৰ উপাদান ◈ সমাযোজনৰ ধাৰণা ◈ সমাযোজনৰ প্ৰক্ৰিয়া ◈ সমাযোজনৰ বৈশিষ্ট্য ◈ সুস্থ সমাযোজিত ব্যক্তিৰ বৈশিষ্ট্য ◈ অপসমাযোজন ◈ অপসমাযোজনৰ বৈশিষ্ট্য ◈ অপসমাযোজনৰ কাৰণ ◈ অপসমাযোজন ৰোধ কৰাৰ উপায় ◈ অপসমাযোজিত আচৰণ প্ৰদৰ্শন কৰা শিক্ষৰ্থীক চিনাক্তকৰণ ◈ অপসমাযোজনৰ প্ৰকাৰ ◈ হতাশগ্ৰস্ততাৰ সংজ্ঞা ◈ হতাশগ্ৰস্ততাৰ বৈশিষ্ট্য ◈ হতাশা বা হতাশগ্ৰস্ততা বা নৈৰাশ্যৰ কাৰণ ◈ হতাশগ্ৰস্থতা বা হতাশা নিৰাময়ৰ উপায় ◈ সংঘাত বা অন্তৰ্দ্বন্দ্ব ◈ সংঘাতৰ বৈশিষ্ট্য ◈ সংঘাতৰ প্ৰকাৰ ◈ সংঘাতৰ কাৰণ ◈ সংঘাত নিৰাময়ৰ উপায় ◈ সমাযোজন কৌশল ◈ সমাযোজন কৌশলৰ সংজ্ঞা ◈ সমাযোজন কৌশলৰ প্ৰকৃতি আৰু বৈশিষ্ট্য ◈ সমাযোজন কৌশল।

K... College Library
Date: ....
...gaon (Golaghat)

প্ৰথম অধ্যায়

মানসিক স্বাস্থ্য আৰু স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ আধাৰ
(Fundamentals of Mental Health and Hygiene)

মানসিক স্বাস্থ্যৰ ধাৰণা তথা অৰ্থ (Concept and Meaning of Mental Health)ঃ

আমাৰ সুস্থ জীৱন-যাপনৰ প্ৰধান চাবি-কাঠি হৈছে সুস্থ স্বাস্থ্য। সুস্থ স্বাস্থ্য বুলি ক'লে শাৰীৰিক (Physical) আৰু মানসিক (Mental) দুয়োটা দিশকে সামৰি-লোৱা হয়। স্বাস্থ্যই সম্পদ (Health is wealth) আৰু সুস্থ স্বাস্থ্য সকলোৰে কাম্য। গতিকে শাৰীৰিক আৰু মানসিক দুয়োটা দিশৰ সুস্থতাই আমাৰ সুস্থ জীৱন-যাপনৰ বাবে অতি প্ৰয়োজনীয়।

আমাৰ মনৰ বা মনোজগতখনৰ সুস্থ অৱস্থাকে মানসিক স্বাস্থ্য বুলি ক'ব পাৰি। মনৰ আৱেগ-অনুভূতিবোৰৰ মাজত ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰি মানসিক সুস্থতা বজাই ৰাখিব পৰা অৱস্থাটোকে মানসিক স্বাস্থ্য বুলি কোৱা হয়।

সুন্দৰ জীৱন-যাপনৰ বাবে ব্যক্তি, সমাজ আৰু বিভিন্ন পৰিৱেশৰ লগত সুন্দৰভাৱে সমাযোজন কৰিব পৰা মানসিক অৱস্থাটোকে মানসিক স্বাস্থ্য বুলি ক'ব পাৰি।

মানসিক স্বাস্থ্য বুলি ক'লে সফল ব্যক্তিত্বৰ সমাযোজন আৰু সামাজিক কামবোৰ সাধাৰণভাৱে সমাধান কৰিবৰ বাবে আৱেগিক ভাৰসাম্য বজাই ৰাখিব পৰা সুস্থ মানসিক অৱস্থাটোকে বুজা যায়।

ব্যক্তিৰ মানসিক স্বাস্থ্যক দুটা ভাগত ভাগ কৰিব পাৰি। যেনে— (১) সুস্থ মানসিক স্বাস্থ্য আৰু (২) অসুস্থ মানসিক স্বাস্থ্য।

মানসিক স্বাস্থ্যৰ ধাৰণাটো তলৰ ছটা প্ৰধান সূচক বা দিশে অধিক স্পষ্ট কৰি তুলিব।

2019-2020

108-110

স্মৃতিগ্ৰন্থ

দয়ানিধি

DAYANIDHI

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সংঘ

৮৯ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন

৫, ৬, ৭ আৰু ৮ ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২০ খ্ৰীষ্টাব্দ

'বিশ্ব-ঐতিহ্য কাজিৰঙা সমন্বয় ক্ষেত্ৰ'

দিহিঙীয়া-মহুৰাপথাৰ, কমাৰগাঁও, বোকাখাত

গোলাঘাট, অসম

স্মৃতিগ্ৰন্থ

দয়ানিধি

DAYANIDHI দয়ানিধি

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সংঘ

৮৯ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন

৫, ৬, ৭ আৰু ৮ ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২০ খ্ৰীষ্টাব্দ

'বিশ্ব-ঐতিহ্য কাজিৰঙা সমন্বয় ক্ষেত্ৰ'

দিহিঙীয়া-মহুৰাপথাৰ, কমাৰগাঁও, বোকাখাত

গোলাঘাট, অসম

DAYĀNIDHI

Souvenir, 89th annual session of **Srimanta Sankardeva Sangha** held from 5 February to 8 February, 2020 at *Biswa Aoitijya Kaziranga Samanway Kshetra*, Dihingia-Mohura Pathar, Kamargaon, Bokakhat, Dist. Golaghat (Assam)
Edited by **Mrinal Kumar Baruah** (Chief Editor), **Hem Chandra Baruah** (Editor) and published by **Chandra Kanta Bhuyan**, General Secretary, Reception Committee of the Session.
Rs. 170/- only

ISBN : 978-93-89196-16-0

স্মৃতিগ্ৰন্থ সম্পাদনা আৰু গ্ৰন্থ প্ৰকাশন উপ-সমিতি

উপদেষ্টামণ্ডলী— ড° সুৰেশ চন্দ্ৰ বৰা, অন্নদা শইকীয়া, সুৰেন বড়ি, ড° চৌধুৰী নাথ শইকীয়া, ডাঃ অজিত বৰুৱা

সভাপতি— শোভন চন্দ্ৰ শইকীয়া

উপ-সভাপতি— সুৰেন্দ্ৰ মোহন হাজৰিকা

মুখ্য সম্পাদক — মৃণাল কুমাৰ বৰুৱা, সম্পাদক, সাহিত্য শাখা, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সংঘ

সম্পাদক — হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা

সহ-সম্পাদক — ভাগৱতী প্ৰসাদ দাস

বিভাগীয় সম্পাদক

অসমীয়া— ভাৰতী হাজৰিকা

ইংৰাজী — ড° গায়ত্ৰী বৰা কাকতি, ৰাতুল ৰাজখোৱা

হিন্দী— নাৰায়ণ গগৈ

বোকাখাত দৰ্পণ — নিজৰা বৰঠাকুৰ, গীতাঞ্জলি কলিতা

সদস্য— সৰ্বশ্ৰী ড° ৰুবী বৰা, প্ৰপন্ন মাধৱ দত্ত, পবিত্ৰ বৰবৰা, দীপশিখা কলিতা, হেমেন হাজৰিকা, ৰুমী বৰা, নিজৰা শইকীয়া, মিনাক্ষী গগৈ, অৰ্চনা বৰুৱা, নিবেদিতা বাঢ়ৈ, ৰেখা ফুকন, ইনু হাজৰিকা, প্ৰদীপ শৰ্মা, অনুপ তামুলী, প্ৰাঞ্জল শইকীয়া, ডেকনাথ উপাধ্যায়, বুবুল দত্ত

প্ৰকাশক

চন্দ্ৰকান্ত ভূঞা, সাধাৰণ সম্পাদক, আদৰণী সমিতি
শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সংঘৰ ৮৯ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন
দিহিঙীয়া-মহুৰাপথাৰ, কমাৰগাঁও, বোকাখাত, গোলাঘাট, অসম

প্ৰচ্ছদ— দেৱব্ৰত মহন্ত

অৰিহণা — ১৭০/- টকা

ছপা — পাৰ্থ ইম্প্ৰিণ্ট, দেৰগাঁও, জিলা ঃ গোলাঘাট, অসম
ফোন — ৯৪৩৫২০৪৪৯৮, ৮১৩৬০৫৪২৯৫

স্মৃতিগ্ৰন্থ

দয়ানিধি

DAYĀNIDHI দয়ানিধি

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সংঘ

৮৯ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন

৫, ৬, ৭ আৰু ৮ ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২০ খ্ৰীষ্টাব্দ

'বিশ্ব-ঐতিহ্য কাজিৰঙা সমন্বয় ক্ষেত্ৰ'

দিহিঙীয়া-মহুৰাপথাৰ, কমাৰগাঁও, বোকাখাত

গোলাঘাট, অসম

DAYĀNIDHI

Souvenir, 89th annual session of **Srimanta Sankardeva Sangha** held from 5 February to 8 February, 2020 at *Biswa Aoitijya Kaziranga Samanway Kshetra*, Dihingia-Mohura Pathar, Kamargaon, Bokakhat, Dist. Golaghat (Assam)
Edited by **Mrinal Kumar Baruah** (Chief Editor), **Hem Chandra Baruah** (Editor) and published by **Chandra Kanta Bhuyan**, General Secretary, Reception Committee of the Session.
Rs. 170/- only

ISBN : 978-93-89196-16-0

স্মৃতিগ্ৰন্থ সম্পাদনা আৰু গ্ৰন্থ প্ৰকাশন উপ-সমিতি

উপদেষ্টামণ্ডলী— ড° সুৰেশ চন্দ্ৰ বৰা, অন্নদা শইকীয়া, সুৰেন বড়ি,
ড° চৌধুৰী নাথ শইকীয়া, ডাঃ অজিত বৰুৱা

সভাপতি— শোভন চন্দ্ৰ শইকীয়া

উপ-সভাপতি— সুৰেন্দ্ৰ মোহন হাজৰিকা

মুখ্য সম্পাদক — মৃণাল কুমাৰ বৰুৱা, সম্পাদক, সাহিত্য শাখা, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সংঘ

সম্পাদক — হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা

সহ-সম্পাদক — ভাগৱতী প্ৰসাদ দাস

বিভাগীয় সম্পাদক

অসমীয়া— ভাৰতী হাজৰিকা

ইংৰাজী — ড° গায়ত্ৰী বৰা কাকতি, ৰাতুল ৰাজখোৱা

হিন্দী— নাৰায়ণ গগৈ

বোকাখাত দৰ্পণ — নিজৰা বৰঠাকুৰ, গীতাঞ্জলি কলিতা

সদস্য— সৰ্বশ্ৰী ড° ৰুবী বৰা, প্ৰপন্ন মাধৱ দত্ত, পবিত্ৰ বৰবৰা, দীপশিখা কলিতা, হেমেন হাজৰিকা, ৰুমী বৰা, নিজৰা শইকীয়া, মিনাক্ষী গগৈ, অৰ্চনা বৰুৱা, নিবেদিতা বাঢ়ৈ, ৰেখা ফুকন, ইনু হাজৰিকা, প্ৰদীপ শৰ্মা, অনুপ তামুলী, প্ৰাঞ্জল শইকীয়া, ডেকনাথ উপাধ্যায়, বুবুল দত্ত

প্ৰকাশক

চন্দ্ৰকান্ত ভূঞা, সাধাৰণ সম্পাদক, আদৰণী সমিতি
শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সংঘৰ ৮৯ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন
দিহিঙীয়া-মহুৰাপথাৰ, কমাৰগাঁও, বোকাখাত, গোলাঘাট, অসম

প্ৰচ্ছদ— দেৱব্ৰত মহন্ত

অৰিহণা — ১৭০/-টকা

ছপা — পাৰ্থ ইম্‌প্ৰিণ্ট, দেৰগাঁও, জিলা ঃ গোলাঘাট, অসম
ফোন — ৯৪৩৫২০৪৪৯৮, ৮১৩৬০৫৪২৯৫

■ মহুৰামুখৰ বোকাভাওনা	মহেশ্বৰ শইকীয়া	৩৫৬
■ ঐতিহাসিক ‘নুমলীগড়’	মহেন শইকীয়া	৩৫৮
■ যিসকলৰ ত্যাগ আৰু শ্ৰমেৰে ধন্য ‘কাজিৰঙা’	ৰিণুমণি শৰ্মা	৩৬২
■ বোকাখাত মহকুমাৰ নৱ-বৈষ্ণৱ সাহিত্য চৰ্চাৰ ৰেঙনি	পবিত্ৰ বৰবৰা	৩৬৬
■ কবিতাৰ পথাৰত বোকাখাত	মনালিছা শইকীয়া	৩৭০
■ সাহিত্যৰ পথাৰত বোকাখাতৰ উজ্জ্বলতা	কল্পনা চেতিয়া	৩৭৫
■ বোকাখাত মহকুমাৰ চাহ-জনগোষ্ঠীৰ সাহিত্যসেৱীসকল	নিবেদিতা তাঁতী বাঢ়ৈ	৩৮৩
■ বোকাখাতৰ সমাজ-জীৱনলৈ মুছলমানসকলৰ অৱদান	ৰফিউল হুছেইন (আনিচ)	৩৮৫
■ কমাৰগাঁও মহুৰাত শিল্পীৰ সন্ধানত জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা	ৰেখা ফুকন	৩৮৯
■ বোকাখাত মহকুমাৰ লোকবাদ্য ঢোলৰ সেৱক আৰু তেখেতসকলৰ অৱদান	ধনেশ্বৰ শইকীয়া	৩৯২
■ বিভিন্ন বিষয়ত বোকাখাত মহকুমাত বৰ্তমানলৈকে অনুষ্ঠিত হোৱা সদৌ অসমভিত্তিক অনুষ্ঠানসমূহ	চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়া ডেকা	৩৯৫
■ মহুৰা মৌজাৰ সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানসমূহৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ	চন্দ্ৰকান্ত দাস	৪০০
■ আলামিৰ স্থিতি আৰু অঙ্কীয়া ভাওনাৰ পৰম্পৰা	নগেন ফুকন	৪০৬
■ জ্যোতিপ্ৰসাদৰ ‘জয়মতী’লৈ বোকাখাতৰ অৱদান	সূবৰ্ণ শইকীয়া বৰদলৈ	৪০৯
■ কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান আৰু ইয়াৰ সংৰক্ষণত স্বেচ্ছাসেৱী অনুষ্ঠানৰ ভূমিকা	গীতাঞ্জলি কলিতা	৪১৫
■ কমাৰগাঁও আৰু মহুৰা অঞ্চলৰ শিক্ষানুষ্ঠানসমূহৰ অৱদান	মহেশ্বৰ ৰবিদাস	৪২২
■ শৈক্ষিক দিশত বোকাখাত	*সম্পাদনা সমিতি*	৪২৬
■ কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয় ঃ চমু অৱলোকন	ড° বিজুলী বৰচেতিয়া	৪২৮
■ বোকাখাতৰ চাহ-জনগোষ্ঠীৰ কলাকৃষ্টিৰ জগতলৈ অৱদান — এটি ৰেঙনি	পংকজ কালিন্দী	৪৩১
■ বোকাখাত মহকুমাৰ নেপালী সমাজ	পদ্মকেশৰ ছেত্ৰী	৪৩৪
■ ক্ৰীড়া ক্ষেত্ৰত বোকাখাত ঃ এক চমু আভাস	সুবোধ বৰা	৪৩৭
■ বোকাখাতৰ প্ৰয়াত লেখক সমাজ	অনুপ তামুলী	৪৪১
■ বোকাখাতৰ শৈক্ষিক জগত ঃ মাৰোৱাৰী জনগোষ্ঠী — বিহঙ্গম দৃষ্টি	ড° বাবুলাল মোৰ	৪৪৫

অন্যান্য

■ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ বোকাখাত জিলা শাখাৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি	৪৪৯
■ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ ৮৯ সংখ্যক অধিৱেশনৰ কৰ্ণধাৰ সমিতি	৪৪৯
■ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ ৮৯ সংখ্যক অধিৱেশনৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি	৪৫০
■ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ ৮৯ সংখ্যক অধিৱেশনৰ আদৰণী সমিতি	৪৫২
■ জিলা শাখাৰ অন্তৰ্গত আঞ্চলিক শাখাৰ প্ৰাথমিকসমূহৰ নাম	৪৬৯
■ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ ৮৯ সংখ্যক অধিৱেশনৰ সন্মানীয় বৰঙনি দাতাসকল	৪৭০

কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয় ঃ চমু অৱলোকন

ড° বিজুলী বৰচেতিয়া

কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয় বৃহত্তৰ কমাৰগাঁও অঞ্চলৰ একমাত্ৰ উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান। ১৯৭২ চনত এক মাহেন্দ্ৰ ক্ষণত আৰম্ভ কৰা এই মহাবিদ্যালয়খনি আজি আহি আহি এক পূৰ্ণ পৰ্যায়ত উপনীত হৈছেহি। কমাৰগাঁৱৰ বিশিষ্ট ব্যক্তিসকলৰ আৰ্থিক-কায়িক সহায়-সহযোগত প্ৰয়াত পৰাণ গগৈদেৱৰ অধ্যক্ষতাত বহুত ঘাত-প্ৰতিঘাত অতিক্ৰমি ১৯৭২ চনৰ জানুৱাৰী মাহৰ পৰা মহাবিদ্যালয়খনিৰ শুভাৰম্ভ হয়।

মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ পৰাণ গগৈদেৱৰ কষ্ট আৰু কৰ্তব্যনিষ্ঠাই আগবঢ়াই নিয়া মহাবিদ্যালয়খনলৈ স্থানীয় জ্ঞান প্ৰয়াসী ব্যক্তিসকলৰ সহযোগ, ইটাখুলি বাগান, কাজিৰঙা, বোকাখাত, নুমলীগড়, লেতেকুজান, বকীয়াল, চামৰাইপুৰ, বৰপথাৰ, সৰুপথাৰ, চিলনীজান, বোকাজান, তিতাবৰ, গোলাঘাট, শাওঁতলি, চিনাতলি, মৰঙী, খুমটাই, ভোলাগুৰি, ৰঙামাটি, বনগাঁও, দেৰগাঁও, বাদুলীপাৰ, ৰঙাগড়া, অফলা, গোটুং, বংকোৱাল, নামটেমেৰা, পাথৰি ইত্যাদি অঞ্চলৰ পৰা পুঁজি সংগ্ৰহ কৰিছিল। তাৰ উপৰি সুৰদেৱী, অসমষ্টাৰ, কহিনুৰ, আৰাধনা, ভাগ্যদেৱী, আৱাহন আৰু ইন্দ্ৰধনু থিয়েটাৰ অনুষ্ঠিত কৰি পুঁজি সংগ্ৰহ কৰিছিল।

কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ হিচাপে কৰ্ম সম্পাদন কৰা চিৰনমস্য ব্যক্তিজন হ'ল প্ৰয়াত পৰাণ গগৈদেৱ। ১৯৭২ চনৰ পৰা সুদীৰ্ঘ ২৭ বছৰ তেখেতৰ সুপৰিচালনাত মহাবিদ্যালয়খনিয়ে নতুন প্ৰাণ পাই উঠিছে। অধ্যক্ষ পৰাণ গগৈদেৱৰ অৱসৰৰ পিছত শ্ৰীযুতা বীণা দত্তই ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষৰূপে ২০০১ চনৰ পৰা ২০০৪ চনৰ আগষ্ট মাহলৈকে সেৱা আগবঢ়ায়। শ্ৰীযুত গজেন্দ্ৰনাথ বৰদলৈদেৱে ২০০৪ চনৰ চেপ্তেম্বৰ মাহৰ পৰা ২৮-০২-২০১৪ চনলৈ স্থায়ী অধ্যক্ষৰূপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰে। বৰদলৈদেৱ অধ্যক্ষ হৈ থকা কালচোৱাত মহাবিদ্যালয়ত বিভিন্ন উন্নয়নমূলক কাৰ্য সম্পন্ন হয়। বৰদলৈদেৱৰ দিনতে ড° ভূপেন হাজৰিকা প্ৰেক্ষাগৃহ, বৰ্তমান 'Smart Class Room' লাইব্ৰেৰী, ছাত্ৰী নিবাস আদি দিশত উন্নয়ন সাধন হয়। বৰদলৈদেৱৰ অৱসৰৰ পিছত ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষৰূপে ১-৩-২০১৪ৰ পৰা ১৫-০২-২০১৫ তাৰিখলৈ অপৰাজিতা দেৱীয়ে কাৰ্য সম্পাদনা কৰে। ১৬-০২-২০১৫ তাৰিখৰ পৰা অধ্যক্ষৰ গধুৰ দায়িত্ব আমি গ্ৰহণ কৰি আহিছোঁ। আৰম্ভণিতে মাত্ৰ ৭৫জন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰে আৰম্ভ কৰা মহাবিদ্যালয়ত ১৯৭৬ চনত স্নাতক শ্ৰেণীত মাত্ৰ ৭জন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে নামভৰ্তি কৰিছিল। অতি সৌভাগ্যৰ কথা যে, আজিৰ তাৰিখত এই মহাবিদ্যালয়ত অধ্যয়ন কৰি থকা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা ১২০০ শৰো অধিক। কলা শাখাৰ এই মহাবিদ্যালয়ে দুটামান বছৰৰ পাছতেই সোণালী জয়ন্তীবৰ্ষত ভৰি দিব। আমাৰ লিখনিত কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয়ৰ কেইটামান দিশৰ আলোকপাত কৰিব বিচাৰিছোঁ।

১৯৭২ চনৰ পৰাই মহাবিদ্যালয়ৰ শৈক্ষিক বাতাৱৰণ ক্ৰমান্বয়ে উন্নত হৈ আহিছে। ১৯৯৮ চনত ৰূপাঞ্জলি ভুএগ্ৰই উচ্চতৰ মাধ্যমিকত পঞ্চম স্থান আৰু ২০০৮ চনত মধুসূদন বৰপাত্ৰ গোঁহায়ে নৱম স্থান লাভ কৰিছিল। ১৯১৭-১৯২৮ চনত ৬৪ জন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে উচ্চতৰ মাধ্যমিকত প্ৰথম বিভাগত উত্তীৰ্ণ হৈ নুমলীগড় শোধনাগাৰে আগবঢ়োৱা জলপানি লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। তেনেদৰে প্ৰতি বছৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে এই জলপানি লাভ কৰি আহিছে। তেনেদৰে স্নাতক পৰ্যায়তো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে সুফল দেখুৱাবলৈ সক্ষম হৈছে।

প্ৰতি বছৰে উচ্চতৰ মাধ্যমিক পৰীক্ষাৰ ফলাফলত মহাবিদ্যালয়ৰ শ্ৰেষ্ঠ ছাত্ৰ বা ছাত্ৰীগৰাকীক পৰাণ গগৈদেৱৰ পৰিয়ালৰ তৰফৰ পৰা ১০,০০০ টকাৰ পুৰস্কাৰ প্ৰদান কৰা হয়। মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰ মঞ্চৰ তৰফৰ পৰাও স্নাতক পৰীক্ষাৰ ফলাফলত মহাবিদ্যালয়ৰ শ্ৰেষ্ঠ ছাত্ৰ বা ছাত্ৰীগৰাকীক প্ৰতি বছৰে পুৰস্কৃত কৰা হয়।

বিগত বছৰবোৰত মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক আলোচনী প্ৰকাশ হোৱাৰ উপৰি প্ৰতিটো বিভাগে নিজাকৈ বিভাগীয় আলোচনী প্ৰকাশ কৰি আহিছে। প্ৰতি বিভাগে নিজা একোখন প্ৰাচীৰ

স্মৃতিগ্ৰন্থ

দয়ানিধি

DAYĀNIDHI দয়ানিধি

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ

৮৯ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন

৫, ৬, ৭ আৰু ৮ ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২০ খ্ৰীষ্টাব্দ

‘বিশ্ব-ঐতিহ্য কাজিৰঙা সমন্বয় ক্ষেত্ৰ’

দিহিঙীয়া-মহুৰাপথাৰ, কমাৰগাঁও, বোকাখাত

গোলাঘাট, অসম

DAYĀNIDHI

Souvenir, 89th annual session of **Srimanta Sankardeva Sangha** held from 5 February to 8 February, 2020 at *Biswa Aoitijya Kaziranga Samanway Kshetra*, Dihingia-Mohura Pathar, Kamargaon, Bokakhat, Dist. Golaghat (Assam)
Edited by **Mrinal Kumar Baruah** (Chief Editor), **Hem Chandra Baruah** (Editor) and published by **Chandra Kanta Bhuyan**, General Secretary, Reception Committee of the Session.
Rs. 170/- only

✓ ISBN : 978-93-89196-16-0

স্মৃতিগ্ৰন্থ সম্পাদনা আৰু গ্ৰন্থ প্ৰকাশন উপ-সমিতি

উপদেষ্টামণ্ডলী— ড° সুৰেশ চন্দ্ৰ বৰা, অন্নদা শইকীয়া, সুৰেন বড়ি,
ড° চৌধুৰী নাথ শইকীয়া, ডাঃ অজিত বৰুৱা

সভাপতি— শোভন চন্দ্ৰ শইকীয়া

উপ-সভাপতি— সুৰেন্দ্ৰ মোহন হাজৰিকা

মুখ্য সম্পাদক — মৃণাল কুমাৰ বৰুৱা, সম্পাদক, সাহিত্য শাখা, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ

সম্পাদক — হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা

সহ-সম্পাদক — ভাগৱতী প্ৰসাদ দাস

বিভাগীয় সম্পাদক

অসমীয়া— ভাৰতী হাজৰিকা

ইংৰাজী — ড° গায়ত্ৰী বৰা কাকতি, ৰাতুল ৰাজখোৱা

হিন্দী— নাৰায়ণ গগৈ

বোকাখাত দৰ্পণ — নিজৰা বৰঠাকুৰ, গীতাঞ্জলি কলিতা

সদস্য— সৰ্বশ্ৰী ড° ৰুবী বৰা, প্ৰপন্ন মাধৱ দত্ত, পবিত্ৰ বৰবৰা, দীপশিখা কলিতা, হেমেন হাজৰিকা, ৰুমী বৰা, নিজৰা শইকীয়া, মিনাক্ষী গগৈ, অৰ্চনা বৰুৱা, নিবেদিতা বাঢ়ৈ, ৰেখা ফুকন, ইনু হাজৰিকা, প্ৰদীপ শৰ্মা, অনুপ তামুলী, প্ৰাঞ্জল শইকীয়া, ডেকনাথ উপাধ্যায়, বুবুল দত্ত

প্ৰকাশক

চন্দ্ৰকান্ত ভূঞা, সাধাৰণ সম্পাদক, আদৰণী সমিতি
শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ ৮৯ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন
দিহিঙীয়া-মহুৰাপথাৰ, কমাৰগাঁও, বোকাখাত, গোলাঘাট, অসম

প্ৰচ্ছদ— দেৱব্ৰত মহন্ত

অৰিহণা — ১৭০/- টকা

ছপা — পাৰ্থ ইম্প্ৰিণ্ট, দেৰগাঁও, জিলা ঃ গোলাঘাট, অসম
ফোন — ৯৪৩৫২০৪৪৯৮, ৮১৩৬০৫৪২৯৫

সূচীপত্র

- মহাভাৰত অনুবাদ প্ৰসংগত কবি ৰাম সৰস্বতী — যোগেশ্বৰ কাকতি — ১০০
- সংহতিৰ প্ৰতীক মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ চিন্তাধাৰাৰ প্ৰাসঙ্গিকতা — সুৰেন্দ্ৰ মোহন হাজৰিকা — ১০৩
- হৰিশ্চন্দ্ৰ উপাখ্যানত বিষ্ণুৰ মাহাত্ম্য — মনোজ কুমাৰ দেওৰজা — ১০৭
- শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ মূল্যবোধৰ শিক্ষা — যুগল বৰগোহাঁই — ১১৪
- ভাৰতৰ সংবিধান আৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ সংবিধান — ডাঃ অজিত বৰুৱা — ১১৭
- মধ্যযুগৰ অন্যান্য ভাৰতীয় লোক নাট্যানুষ্ঠানৰ লগত অঙ্কীয়া নাটৰ সাদৃশ্য — ভাৰতী হাজৰিকা — ১১৯
- ভক্তি আন্দোলন আৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ — ড° দীপশিখা কলিতা — ১২২
- অঙ্কীয়া শৈলীত ৰচিত অসমৰ সংস্কৃত নাট — ড° ইন্দিৰা শইকীয়া বৰা — ১২৪

সংস্কৃতি

- উজনি অসমৰ ঢোলৰ পৰিবেশ্য কলা কৃষ্ণ সংস্কৃতি প্ৰধান — দণ্ডেশ্বৰ বৰুৱা — ১৩২
- মহাপুৰুষ দুজনাৰ গায়নশৈলী — অজিত কুমাৰ বৰা — ১৪১
- আহোম ৰাজত্বকালত শঙ্কৰী গীত-নৃত্য-নাটৰ চৰ্চা — নিজৰা ডেকা বৰা — ১৪৫

সমাজ

- সতী শান্তি ৰাধিকা আৰু প্ৰাসংগিকতা — লতিকা শইকীয়া, ভাৰত বনিয়া — ১৪৮
- শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ, এক শৰণ নামধৰ্ম আৰু মিচিং জনগোষ্ঠী — সুৰেণ বড়ি — ১৫২
- মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ বিশ্ববিদ্যালয় ঃ বিকাশৰ পথত অবিৰত যাত্ৰা — ড° কন্দৰ্প কুমাৰ ডেকা — ১৫৭
- শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সংঘৰ থ্ৰিফ্‌ট এণ্ড ক্ৰেডিট কো-অপাৰেটিভ চ'চাইটি লিমিটেড — হৰেন্দ্ৰ বৰা — ১৬৪
- অন্ধবিশ্বাস, পৰম্পৰা আৰু কু-সংস্কাৰমুক্ত মিচিং সমাজত নব্য চিন্তা-চৰ্চাৰ উন্মেষ — যোগেশ লয়িং — ১৬৬
- শঙ্কৰদেৱৰ আদৰ্শৰে অনুপ্ৰাণিত মিচিং সমাজ — বিজু বৰি — ১৬৯

শিশু-যুৱ-আইমাতৃ

- শিশুৰ চৰিত্ৰ গঠনত আধ্যাত্মিক শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা — অৰবিন্দ দত্ত — ১৭৫
- শিবি ৰজাৰ সাধু পঢ়ি বোলা হয় হয় — সুৰেন্দ্ৰ নাথ দত্ত — ১৭৮
- শিশুৰ চৰিত্ৰ গঢ় দিয়াত আই-মাতৃৰ ভূমিকা — মামণি চলিহা — ১৮০
- শিশুৰ শাৰীৰিক, মানসিক উৎকৰ্ষ সাধনত সাত্বিক আহাৰ আৰু মাতৃৰ কৰ্তব্য — ডাঃ পুণিৰাম পাতৰ — ১৮৩
- কিশোৰী কন্যাৰ স্বাস্থ্য আৰু সামাজিক দায়বদ্ধতা — ডাঃ বিদ্যাৱতী দাস — ১৮৬
- অপসংস্কৃতি প্ৰতিৰোধত যুৱ সমাজৰ ভূমিকা — ভৱেন দুৱৰী — ১৮৯
- জাতীয় সাজ-পাৰ আৰু আইসকলৰ ৰুচিবোধ — অন্নদা শইকীয়া — ১৯১
- গুৰুজনাৰ জীৱন আৰু সৃষ্টি-কৰ্মত সংপৃক্ত মহীয়সী নাৰী — বৰদা শইকীয়া — ১৯৪

ভক্তি আন্দোলন আৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ

ড° দীপশিখা কলিতা

মানৱ সমাজ পৰিৱৰ্তন তথা পৰিবৰ্ধনশীল। মানৱৰ জ্ঞাতে-অজ্ঞাতেই সমাজৰ পৰিৱৰ্তন হৈ গৈ থাকে। সাধাৰণভাৱে চালে এই পৰিৱৰ্তন চকুত নপৰা ধৰণৰ অথচ ইয়াৰ প্ৰভাৱ সমাজৰ প্ৰত্যেক মানৱৰ ওপৰতেই পৰে। ঘাইকৈ অৰ্থনৈতিক পৰিৱৰ্তনৰ দ্ৰুতগতিৰ সৈতে খোজ মিলাবলৈ গৈ মানৱ মনৰ একান্ত ইচ্ছাৰ বিপৰীতেও মানি ল'ব লগা হয় নতুনত্বক। বাদ দিবলগীয়া হয় পূৰ্বৰে পৰা চলি থকা ৰীতি-নীতি অথবা পুৰাতন ধ্যান-ধাৰণাকো আৰু আদৰি ল'বলগা হয় নতুনৰ আহ্বান, নতুন চিন্তা-চৰ্চাক। মানৱৰ মনঃজগতখনৰ এই পৰিৱৰ্তন অথবা ৰূপান্তৰকেই সামাজিক বিপ্লৱ বুলিব পাৰি, যাৰ জৰিয়তে সলনি হয় মানৱৰ গতানুগতিক চিন্তন-মনন। এনেদৰেই সমাজ তথা ধৰ্মীয় দৃষ্টিভংগীৰ পৰিৱৰ্তনৰ ফলস্বৰূপে মধ্যযুগত ব্ৰাহ্মণ্য ধৰ্মৰ জটিল ক্ৰিয়াকলাপৰ সৰলীকৃত ৰূপ আৰু আন্তৰিক ভক্তি আচৰণেৰে কেৱল এজন ঈশ্বৰকেই আৰাধনা কৰাৰ এক ৰূপান্তৰমুখী ঢৌৱে অসম তথা বঙ্গকে আদি কৰি সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষক ঢৌৱাই গৈছিল। ধৰ্ম সংস্কাৰৰ বাবেই প্ৰাণ পাই উঠা এই বৈপ্লৱিক আন্দোলনকেই সাধাৰণভাৱে ভক্তি আন্দোলন বুলিব পাৰি।

মানৱ মনত ক্ৰমাৎ বৃদ্ধি পাই অহা বাস্তৱ চেতনাৰ ফলস্বৰূপে মানুহে লাহে লাহে ভ্ৰমণৰ প্ৰয়োজনীয়তা, জাতিভেদ প্ৰথা, শ্ৰেণী বিভাজিত জীৱনৰ অসাৰ্থকতা, আড়ম্বৰপূৰ্ণ আৰু ব্যয়বহুল ধৰ্মীয় আচাৰ-অনুষ্ঠানৰ সাৰ শূন্যতা আদি উপলব্ধি কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। সমাজৰ অগ্ৰণী ব্যক্তিসকলৰ এচামে সাম্যবাদী দৃষ্টিভংগীৰে মানুহক অনুপ্ৰাণিত কৰি তোলাৰ বাবে মানুহৰ মনত মুক্তিৰ ভাৱনা জাগি উঠিছিল। মানুহে ক্ৰমে ক্ৰমে বুজি উঠিছিল জাতিভেদ প্ৰথাৰ অসাৰ্থকতা আৰু সমস্ত মানৱৰ বাবে মানৱীয় অধিকাৰৰ সমতা। মুঠতে সমাজ আৰু অৰ্থনীতিলৈ আহি পৰা পৰিৱৰ্তনে সলনি কৰা মানৱ মনে যি ধৰণৰ ধৰ্মীয় ব্যৱস্থা তথা সহজসাধ্য কাৰ্যপন্থাৰ প্ৰতি আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰিলে ইয়াতেই যেন সাৰ্থক হৈ উঠিল ভক্তি আন্দোলনৰ মূল কথা।

শঙ্কৰদেৱৰ ধৰ্মীয় দৰ্শন ঃ

মানৱ জীৱনৰ সম উন্নতিৰ উদ্দেশ্য আগত ৰাখিয়েই ভক্তি আন্দোলন গঢ় লৈ উঠিছিল। ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰাচীন সাহিত্য বেদত বৰ্ণিত বিষ্ণুক উপাসনা কৰাৰ পদ্ধতিৰে সৈতে লোক ধৰ্মক সংযোগ কৰাৰ ফলতেই ভক্তিধৰ্মৰ উদ্ভৱ হোৱাৰ লগতে বিকাশ সম্ভৱ হৈছিল বুলিব পাৰি। এই ক্ষেত্ৰত দেখা যায় যে ভক্তি আন্দোলনৰ প্ৰৱৰ্তকসকলে ভক্তি ধৰ্মক মাধ্যমৰূপে লৈ, সাংস্কৃতিক চেতনাৰে উদ্বুদ্ধ কৰি মানৱৰ মাজত নতুন সামাজিক মূল্যবোধ জগাই তুলিছিল। ভক্তিধৰ্মৰ পটভূমি আছিল সমাজ। সমাজৰ সাধাৰণ লোকসকলৰ উন্নতিয়েই ভক্তিধৰ্মৰ মূল লক্ষ্য আছিল বুলিব পাৰি। এনে লক্ষ্যৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত ভক্তি আন্দোলনৰ গুৰি ধৰোঁতাসকলে সমাজৰ শিক্ষা, মূল্যবোধ, ৰুচি আদিৰ প্ৰতিও লক্ষ্য ৰাখিব লগা হৈছিল।

মধ্যযুগত ভাৰতবৰ্ষৰ ঠায়ে ঠায়ে গা কৰি উঠা ভক্তি আন্দোলনৰ বতাহজাকে অসমকো চুই গৈছিল। অসমত যি ভক্তি আন্দোলনৰ সোঁত বলিছিল, সেই ভক্তি আন্দোলন গুৰি ধৰোঁতা আছিল শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ। শঙ্কৰদেৱ প্ৰৱৰ্তিত নৱ-বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ মধ্যযুগীয় ভাৰতৰ ভক্তি আন্দোলনৰ সৈতে গভীৰ সম্পৰ্ক আছিল। দুবাৰকৈ তীৰ্থ ভ্ৰমণ কৰিবলৈ গৈ শঙ্কৰদেৱে তেওঁৰ সমসাময়িক ভাৰতৰ ভক্তি আন্দোলনৰ লগত জড়িত পুৰোধা

স্মৃতিগ্ৰন্থ

জয় গুৰু শঙ্কৰ

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ

দয়ানিধি

DAYĀNIDHI দয়ানিধি

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ

৮৯ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন

৫, ৬, ৭ আৰু ৮ ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২০ খ্ৰীষ্টাব্দ

'বিশ্ব-ঐতিহ্য কাজিৰঙা সমন্বয় ক্ষেত্ৰ'

দিহিঙীয়া-মহুৰাপথাৰ, কমাৰগাঁও, বোকাখাত

গোলাঘাট, অসম

DAYĀNIDHI

Souvenir, 89th annual session of **Srimanta Sankardeva Sangha** held from 5 February to 8 February, 2020 at *Biswa Aoitijya Kaziranga Samanway Kshetra*, Dihingia-Mohura Pathar, Kamargaon, Bokakhat, Dist. Golaghat (Assam)
Edited by **Mrinal Kumar Baruah** (Chief Editor), **Hem Chandra Baruah** (Editor) and published by **Chandra Kanta Bhuyan**, General Secretary, Reception Committee of the Session.
Rs. 170/- only

ISBN : 978-93-89196-16-0

স্মৃতিগ্ৰন্থ সম্পাদনা আৰু গ্ৰন্থ প্ৰকাশন উপ-সমিতি

উপদেষ্টামণ্ডলী— ড° সুৰেশ চন্দ্ৰ বৰা, অন্নদা শইকীয়া, সুৰেন বড়ি,
ড° চৌধুৰী নাথ শইকীয়া, ডাঃ অজিত বৰুৱা

সভাপতি— শোভন চন্দ্ৰ শইকীয়া

উপ-সভাপতি— সুৰেন্দ্ৰ মোহন হাজৰিকা

মুখ্য সম্পাদক — মৃণাল কুমাৰ বৰুৱা, সম্পাদক, সাহিত্য শাখা, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ

সম্পাদক — হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা

সহ-সম্পাদক — ভাগৱতী প্ৰসাদ দাস

বিভাগীয় সম্পাদক

অসমীয়া— ভাৰতী হাজৰিকা

ইংৰাজী — ড° গায়ত্ৰী বৰা কাকতি, ৰাতুল ৰাজখোৱা

হিন্দী— নাৰায়ণ গগৈ

বোকাখাত দৰ্পণ — নিজৰা বৰঠাকুৰ, গীতাঞ্জলি কলিতা

সদস্য— সৰ্বশ্ৰী ড° ৰুবী বৰা, প্ৰপন্ন মাধৱ দত্ত, পবিত্ৰ বৰবৰা, দীপশিখা কলিতা, হেমেন হাজৰিকা, ৰুমী বৰা, নিজৰা শইকীয়া, মিনাক্ষী গগৈ, অৰ্চনা বৰুৱা, নিবেদিতা বাঢ়ৈ, ৰেখা ফুকন, ইনু হাজৰিকা, প্ৰদীপ শৰ্মা, অনুপ তামুলী, প্ৰাঞ্জল শইকীয়া, ডেকনাথ উপাধ্যায়, বুবুল দত্ত

প্ৰকাশক

চন্দ্ৰকান্ত ভূএগ, সাধাৰণ সম্পাদক, আদৰণী সমিতি
শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ ৮৯ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন
দিহিঙীয়া-মহুৰাপথাৰ, কমাৰগাঁও, বোকাখাত, গোলাঘাট, অসম

প্ৰচ্ছদ— দেৱব্ৰত মহন্ত

অৰিহণা — ১৭০/- টকা

ছপা — পাৰ্থ ইম্প্ৰিণ্ট, দেৰগাঁও, জিলা ঃ গোলাঘাট, অসম
ফোন — ৯৪৩৫২০৪৪৯৮, ৮১৩৬০৫৪২৯৫

বিষয়-বিন্যাস

স্মৰণীয়-বৰণীয়

- কীৰ্ত্তনত অসুৰ বধ — বাগীশ্বৰ নীলমণি ফুকন — ১
- প্ৰেত আৰু প্ৰেতকাৰ্য — সোণাৰাম চুতীয়া — ৩
- তিমিৰ ফাঁৰিয়া বাজা ৰবিৰ কিৰণ — অচ্যুত কৃষ্ণ মিশ্ৰ — ৬
- এটি প্ৰাচীন মুদ্ৰণ-যন্ত্ৰৰ একশৰণ নামধৰ্মৰ প্ৰতি সেবা — ক্ষীৰোদ কুমাৰ গোস্বামী — ৯

ধৰ্ম-দৰ্শন

- বেদান্তৰ ব্ৰহ্ম-জিজ্ঞাসা — বিপিন চুতীয়া — ১১
- শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ ৰচনাৱলীত বেদৰ প্ৰসঙ্গ — কৈলাস দাস — ১৮
- গুৰু মাহাত্ম্য — ড° ফণীভূষণ দাস — ২৩
- ঈশ্বৰ কণা, আত্মা, ভক্তি, ধৰ্ম আৰু আধ্যাত্মিকতা — ড° চৌধুৰী নাথ শইকীয়া — ২৯
- মানসিক সংস্কাৰ আৰু উত্তৰণত মহাপুৰুষীয়া ধৰ্মৰ প্ৰভাৱ — ড° যতীন চুতীয়া — ৩৩
- 'নাম অপৰাধ'ৰ তাৎপৰ্য বিচাৰ — সুহাগমণি বৰ্মন — ৩৭
- প্ৰাক্ শঙ্কৰী অসমত বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ ঐতিহ্য — চন্দ্ৰ হাজৰিকা — ৪১
- কৃষ্ণস্তু ভগৱান স্বয়ম্ — উমেশ বড়া — ৪৪
- নিৰ্গুণ ভক্তিৰ সাধনা ঃ ভক্তি ধৰ্মৰ ঈপ্সিত লক্ষ্য — ড° দেৱজ্যোতি ভূঞা — ৪৭
- অসমৰ জাতীয় জীৱনত নামঘৰৰ স্থান — ভৱেন্দ্ৰনাথ ডেকা — ৫৫
- মানসিক প্ৰশান্তি আৰু ধৰ্মগ্ৰন্থ অধ্যয়ন — প্ৰীতিমা বাজখোৱা — ৫৯
- ভাৰতৰ বিভিন্ন স্থানত ভক্তি আন্দোলনৰ প্ৰসাৰতা আৰু নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্ম — কল্পনা বৰা দত্ত — ৬১
- ধৰ্ম আৰু ঈশ্বৰ বিশ্বাস — নিজৰা শইকীয়া — ৬৯
- বিষ্ণু বৈষ্ণৱৰ কিঞ্চিতেকো নাহি ভেদ — নগেন্দ্ৰ নাথ বৰুৱা — ৭১
- ভজনীয় দেৱ কৃষ্ণ — বিমল চন্দ্ৰ বুঢ়াগোহাঞি — ৭৩
- সামাজিক ৰূপান্তৰ আৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ — ড° লক্ষ্মীনন্দন বৰা — ৭৮
- সমন্বয়ৰ দৃষ্টিৰে শঙ্কৰ গুৰু আৰু আজান পীৰ — চৈয়দ আনিচুৰ ৰহমান — ৮০
- শঙ্কৰাচাৰ্য আৰু মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱ — ইন্দু হাজৰিকা — ৮২
- ধৰ্ম, সমাজ আৰু আধ্যাত্মিক শিক্ষা — অচ্যুৎ কৃষ্ণ কলিতা — ৮৫
- ভগৱদ্ ভক্তি আৰু হৰিনামৰ মাহাত্ম্য — নৰেন্দ্ৰ নাথ হাজৰিকা — ৮৭

সাহিত্য

- মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱ আৰু অসমৰ সাহিত্য-সংস্কৃতি — ভৱ প্ৰসাদ চলিহা — ৮৯
- ভাৰতবৰ্ষৰ জাতীয় জীৱনত ৰামায়ণ আৰু মহাভাৰতৰ প্ৰভাৱ — শোভন চন্দ্ৰ শইকীয়া — ৯৩
- জলনিধিজা ধৱ ধাতা — ড° বসন্ত কুমাৰ গোস্বামী — ৯৮

শঙ্কৰাচাৰ্য আৰু মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱ

ইনু হাজৰিকা

মধ্যযুগত উত্তৰ-পূৱ ভাৰতবৰ্ষত ভক্তিক কেন্দ্ৰ কৰি এক ভক্তি আন্দোলন গঢ় লৈ উঠিছিল। শবৰস্বামী, কুমাৰীল ভট্টৰ মীমাংসা দৰ্শন আৰু শ্ৰীপাদ শঙ্কৰাচাৰ্যৰ কৈৱল্যবাদৰ ৰীতি-নীতি, প্ৰেম, মায়া, ঈশ্বৰৰ পৰমাৰ্থিক প্ৰমূল্যক অস্বীকাৰ কৰি এই ভক্তি আন্দোলনে একমাত্ৰ ঈশ্বৰৰ (বিষ্ণুৰ) প্ৰতিহে ভক্তি নিবেদন কৰিছিল। ভাৰতীয় ধৰ্ম দৰ্শনৰ ইতিহাসত এই ভক্তি আন্দোলনে এক বিশেষ 'Practical spiritual Philosophy'ৰ জন্ম দিছিল।

এই ভক্তি আন্দোলনৰ উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ গুৰি ধৰোঁতা প্ৰৱক্তাসকলৰ মাজত মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ আছিল অন্যতম। সামাজিক, সাংস্কৃতিক, সাম্প্ৰদায়িক অনাচাৰ-অবিচাৰৰ বিৰুদ্ধে আৰ্থ-সামাজিক আৰু ধৰ্মীয় আচৰণৰ ক্ষেত্ৰত জাতিগত ভেদভাব নাৰাখি ঈশ্বৰৰ লগত ভক্তি স্থাপনৰ জৰিয়তে ভাৰতীয় জনজীৱনত এক নৱজাগৰণৰ সূচনা কৰা ব্যক্তিজনেই আছিল মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱ। সংগীত-নৃত্য, নাট-কাব্য আদি বিভিন্ন শিল্পকলা-সংস্কৃতিৰ সকলো ক্ষেত্ৰতে প্ৰতিভা দাঙি ধৰি গুৰুজনাই জাতি-বৰ্ণ নিৰ্বিশেষে ভক্তিৰসৰ নিৰ্মল আৰু অভিনৱ পন্থা অৱলম্বন কৰিছিল। প্ৰকৃততে শঙ্কৰদেৱ আছিল একেশ্বৰবাদী। আনহাতেদি, শ্ৰীপাদ শঙ্কৰাচাৰ্য আছিল কেৱলাদ্বৈতবাদত বিশ্বাসী। শঙ্কৰাচাৰ্য প্ৰচাৰিত দাৰ্শনিক মতবাদ কেৱলা দ্বৈতবাদ বা মায়াবাদ নামেৰে পৰিচিত। যিটো অৰ্থত শঙ্কৰাচাৰ্যক দাৰ্শনিক আখ্যা দিয়া হয় সেই একে অৰ্থত গুৰুজনাক দাৰ্শনিক বুলিব নোৱাৰি যদিও এটি স্থিৰ দাৰ্শনিক মতৰ অনুকূলে বিভিন্ন শাস্ত্ৰাদিৰ অংশবিশেষক অতি মনোগ্ৰাহীকৈ অনুবাদ কৰিছিল। এই আলোচনাত দুয়োগৰাকী শঙ্কৰৰ দৃষ্টিভঙ্গীৰ এটি তুলনামূলক আলোচনা অতি সংক্ষেপে দাঙি ধৰাৰ প্ৰয়াস কৰা হ'ল।

শঙ্কৰাচাৰ্য প্ৰচাৰিত দাৰ্শনিক মতবাদ কৈৱলাদ্বৈতবাদ বা মায়াবাদৰ নামান্তৰ মাত্ৰ। তেওঁৰ মতে ব্ৰহ্ম নিৰ্গুণ, নিষ্ক্ৰিয়, নিৰ্বিশেষ, নিঃশক্তিক আৰু নৈৰ্বক্তিক। এয়া সত নহয়, অসত্যো নহয়। কাৰ্য কাৰণ নাইবা জ্ঞাতা বা জ্ঞেয়ও নহয়। সগুণ ব্ৰহ্ম বা ঈশ্বৰ শঙ্কৰাচাৰ্যই গ্ৰহণ কৰা নাই।

শঙ্কৰদেৱৰ মতে নিৰ্বিশেষ ব্ৰহ্মাই একমাত্ৰ সত্য। প্ৰকৃতিয়েই মায়া আৰু মায়াৰ গৰাকীজনেই পৰমেশ্বৰ। চৰাচৰ জগত মায়াৰ ভ্ৰম মাত্ৰ। সেয়ে মিথ্যা আৰু জীৱ স্বৰূপাৰ্থত ব্ৰহ্মাই। মহাপুৰুষজনাৰ প্ৰচাৰিত বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ প্ৰকৃতাৰ্থত নাম হ'ল — 'এক শৰণ নামধৰ্ম'। এই ধৰ্মৰ মূলতত্ত্ব সম্পৰ্কে গুৰুজনাই 'ভক্তি প্ৰদীপ'ত অৰ্জুনৰ প্ৰতি শ্ৰীকৃষ্ণৰ বক্তব্য ৰূপে দাঙি ধৰিছে—

'জগতৰে আত্মা ব্ৰহ্মাদিৰো মই দেৱ।
জানিমোকে মাত্ৰ একচিত্তে কৰা সেৱ।।
মোক এৰি আন একো নভজে দেৱক।
সেহি ভক্তি এৰুৱাৰে সমস্তে কৰ্মক।।
সেহি একশৰণ ভজন অনুপাম।
নুশুনই আন একো দেৱতাৰ নাম।। (২৯-৩০)

ঈশ্বৰক অব্যভিচাৰী নিষ্ঠাৰে সেৱা কৰাই হৈছে শঙ্কৰদেৱৰ এক শৰণ নামধৰ্মৰ মূলমন্ত্ৰ। ইয়াতেই শঙ্কৰাচাৰ্যৰ দাৰ্শনিক মতবাদৰ লগত শঙ্কৰদেৱৰ ধৰ্মীয় দৰ্শনৰ পাৰ্থক্য। শঙ্কৰদেৱে জগতৰ আত্মা ঈশ্বৰক পাৰমাৰ্থিক মূল্য আৰোপ কৰি কায়মনবাক্যে ঈশ্বৰসেৱাকে এক শৰণ বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ মূল ভেটিৰূপে গ্ৰহণ কৰিছে। শঙ্কৰদেৱৰ ঈশ্বৰ স্বয়ং 'জগতৰে আত্মা', মায়াৰ অলীক কল্পনা নহয়, কাৰণ ঈশ্বৰ স্বয়ং মায়াধীশ।

শঙ্কৰাচাৰ্যই যিজনক জীৱ জগতৰ 'কায়া' বুলি কৈছে তেৱেঁই

111 (May 2020) 2019-20

Women Empowerment & Gender Sensitisation

Editor :
Dr. Jaherul Alam

Scanned with OKEN Scanner

Women Empowerment & Gender Sensitisation

Editor

Dr. Jaherul Alam
Assistant Professor
Department of Education
Barnagar College, PO - Sorbhog
Dist - Barpeta (Assam) - 781317

Published by

KNOWLEDGE PUBLICATIONS
Publishing your knowledge

Scanned with OKEN Scanner

This Edited Book is a collection of research papers/articles on women empowerment and gender sensitisation in Indian context and the book is entitled as ***Women Empowerment and Gender Sensitisation***, published by Knowledge Publications.

Editor : **Dr. Jaherul Alam**

Published by:
Knowledge Publications
Publishing your knowledge

Contact:
Shivam Books, Book Bazar, M. N. Road,
Panbazar, Guwahati, Assam- 781001
&
D K Enterprise, Khairabari, Barpeta Road,
PO- Barpeta Road, Dist- Barpeta, Assam
Pin- 781315
Contact No. 700214112/7002935051/9859572724
Website: www.knowledgepublications.in
E-mail: publishingyourknowledge@gmail.com

ISBN : 978-81-933014-4-9

Frist Edition : May, 2020

Price: ₹ 800.00

Disclaimer

The opinions expressed in the articles published in this edited book are opinions of the authors. The editor or publisher of this edited book entitled ***Women Empowerment and Gender Sensitisation***, are in no way responsible for the opinions deduced by them. In case of plagiarism responsibility of the same lies entirely with the author.

11. Role of NGOs in Women Empowerment: A Case Study
➢ *Dr. Rezaur Rahman Sarkar* / 128
12. Gender Marginalization and Inequalities in Education
➢ *Sangita Haloi* / 136
13. Empowering Women through Entrepreneurship: A Study in Jorhat District of Assam
➢ *Mridula Hazarika & Ankita Lahon* / 145
14. Scenario of Infant Mortality Rate in India: A State Level Analysis
➢ *Kashyapi Kalita & Manash Jyoti Pathak* / 151
15. Decision Making Power and Social Status of Women in India
➢ *Indina Senarpi* / 161
16. Identity Crisis in the Novels of Manju Kapur: The Feminine Voice
➢ *Mr. Sadananda Borah* / 168
17. Socio-Economic Status of Women in Mising Tribe
➢ *Dr. Merina Narah* / 176
18. Role of Mass Media in Women Empowerment
➢ *Pallabi Saikia* / 186
19. Self Help Group: An Effective Approach towards Women Empowerment in Assam
➢ *Deepa Karmakar & Anup Karmakar* / 195
20. Women Empowerment through Micro-Finance and Gender Equality
Soyada Ummonwara Hoque / 204
21. Rural Women in the field of Herbal Medicine in Barpeta District
➢ *Dr. Pallabi Goswami* / 217
22. Education and Women Empowerment in India
➢ *Dr. Daisy Rani Chutia* / 223
23. Women Empowerment and Sports in Indian Context with Special Reference to Northeast
➢ *Gunajeet Mazumdar* / 230
24. Role of Karbi Women in Socio-Economic Development in Rural Areas of Karbi Anglong District of Assam.
➢ *Reena Terangpi* / 239

Empowering Women through Entrepreneurship: A Study in Jorhat District of Assam

Mridula Hazarika
Assistant Professor, Department of Education
Kamargaon College, Golaghat, Assam

Ankita Lahon
Guest Faculty, Department of Education
Kakojan College, Jorhat, Assam

Abstract:

In the process of the development of society, it requires the full participation of people from all section of the population. As we have seen that women are dominated by men from ancient time and society expects women to act as a weak and subordinate section of society. But for the growing society, empowering women is very much necessary. Women empowerment process creates power in individual to control their lives which is much needed for improving the status of women. Involvement of women in entrepreneurial activities would ensure effective utilization of labour, generation of income and improvement in the quality of life and status of women.

At present, it is realized by all the nations that the status of women can be changed and developed through the participation of women in entrepreneurial activities. In this view, the paper aims to examine the involvement of women in entrepreneurial activities of Jorhat district of Assam. This paper also seeks its attention to the role of education in women empowerment. Descriptive survey method is used to collect data. The population covers women of all tea estate of Jorhat district of Assam. 5 tea estates are selected with the help of simple random sampling.

Keywords: *Women Entrepreneurship, Education, Women Empowerment, Tea Population.*

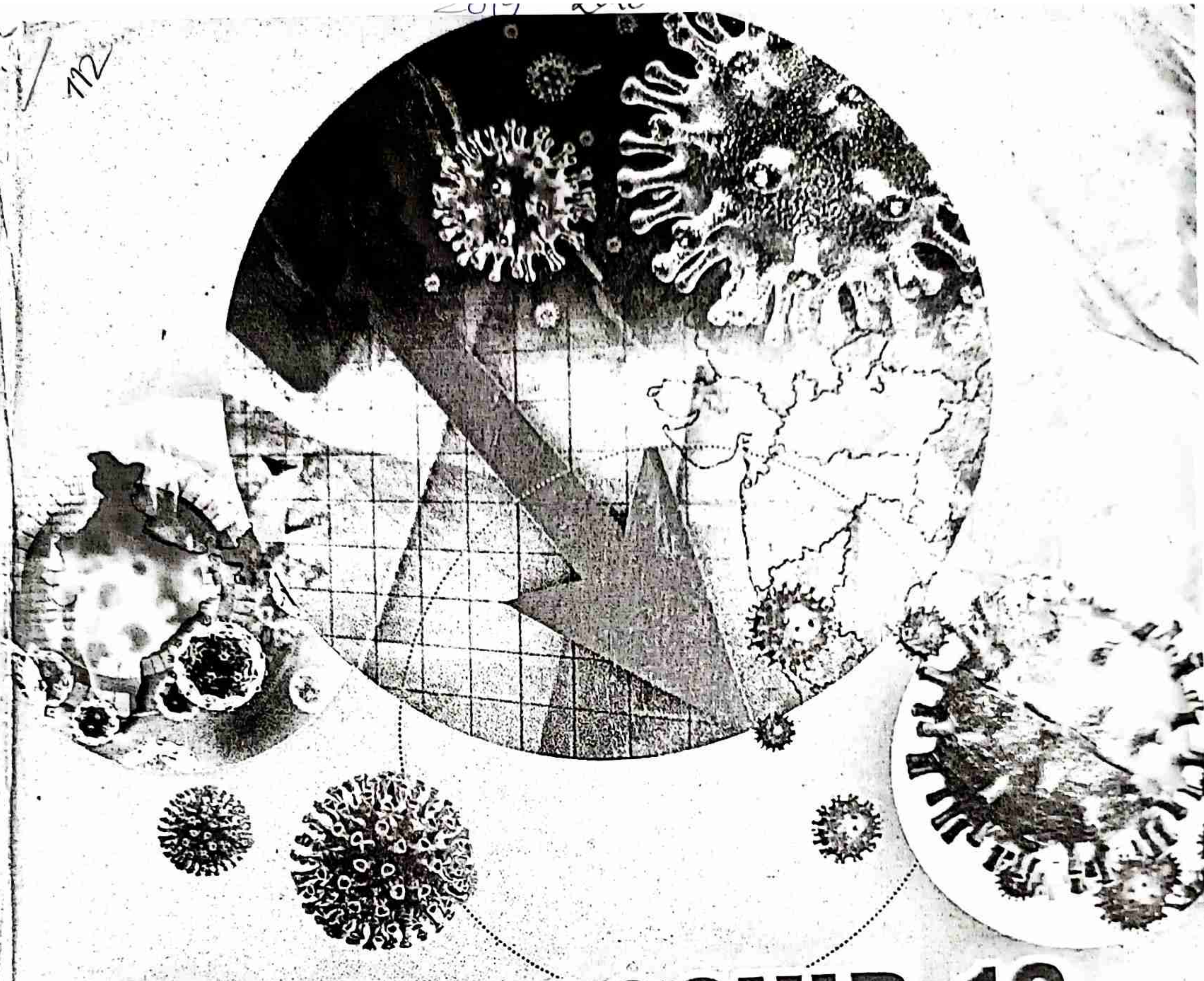

Effects of COVID-19 Pandemic in India

Dr. Birjesh Kumar
Dr. Smita Singh

Scanned with OKEN Scanner

Effects of COVID-19 Pandemic in India

Editor
Dr. Birjesh Kumar
M.Sc., M. Phil., Ph.D.
Assistant Professor, Dept. of Statistics
Ramanujan College, University of Delhi,
New Delhi

Co-editor
Dr. Smita Singh
Assistant Professor, Dept. of Management
Ajay Kumar Garg Engineering College, Ghaziabad
Uttar Pradesh

SHARP MIND- Publisher & Distributors
Meerut, Uttar Pradesh-250001 (INDIA)

Scanned with OKEN Scanner

Published by:
SHARP MIND- Publisher & Distributors
25, Ganga Puram, Rajpura Road, Near Yashoda Kunj,
Meerut, Uttar Pradesh, India-250001
Mobile: +91-8630997785
E-mail: sharpmindpub.20@gmail.com

Effects of COVID-19 Pandemic in India

First Edition 2020
ISBN : 978-81-947735-1-1

Disclaimer
All rights reserved no part of this work may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the Publishers.

Price: Rs 1299/-

Printed by :
METRO PRINTERS
Khair Nagar, Meerut
Uttar Pradesh.

Scanned with OKEN Scanner

20. Online Teaching During COVID-19 Pandemic: A Study in the Colleges of Golaghat District, Assam 192
Mridula Hazarika

21. Effects of COVID-19 in India 207
Dr Shaifali Agarwal[1] & Shilpi Saxena[2]

22. Covid-19 Pandemic: An Ordeal for MSME's 217
Nikita Sharma

23. Bridging the gap between pharmaceuticals and biotechnology: Advancements, Challenges and Scope 230
Jahanvi Sharma[1] Aashna Bansal[2] & Mr Rituraj Anand[3]

24. COVID-19 and Education System in India: Myopic view through the lens of Digital Divide 248
Smita Pandey[1] & Kosha Doshi[2]

25. Challenges in Higher Education in India: Communication in Online Education 261
Mehvish Iqbal[1], Nidhi Rawat[2] & Mr. Rituraj Anand[3]

26. Effectiveness of Online Teaching in Relation to Teacher's Motivation of Using E-Resources: A Study During the Pandemic of COVID-19, in Secondary Schools of Golaghat District, Assam 278
Rinky Sahu

27. Impact of COVID-19 on Education System and Adaptation of Teaching Style for Future Generation 292
Sangeeta Juyal

28. Impact of Online Learning : On Children's Health and Primary Education 302
Priyanka

Chapter-20

Online Teaching During COVID-19 Pandemic: A Study in the Colleges of Golaghat District, Assam

Mridula Hazarika

Assistant Professor, Department of Education, Kamargaon College, Golaghat, Assam, India

Abstract

Online education is an adjustable pedagogical transmission system which surrounds different types of learning which take place with the help of internet. It provides teachers a great possibility to connect the students who are unable to present in a conventional classroom. Online learning gives freedom to the students to learn according to their self pace. Now online education becomes the only way to continue the teaching learning process in this pandemic situation. Therefore the present study seeks to analyze the process of online teaching followed by the college teachers. The researcher has used descriptive survey method to conduct the study. The study is based on data collected from both primary and secondary sources. The primary data are collected with the help of a self made questionnaire which is developed in Google form and given to the samples through a survey link. 6 colleges of Golaghat District are selected for the study by using purposive sampling technique. 50 college teachers are selected as samples with the help of incidental sampling. The findings of the study reveal the online communication tools taken by the college teachers for imparting online classes as well as for assessment of the students' performance. The researcher suggests some measures to improve the online teaching learning process which will be helpful for further study.

Scanned with OKEN Scanner

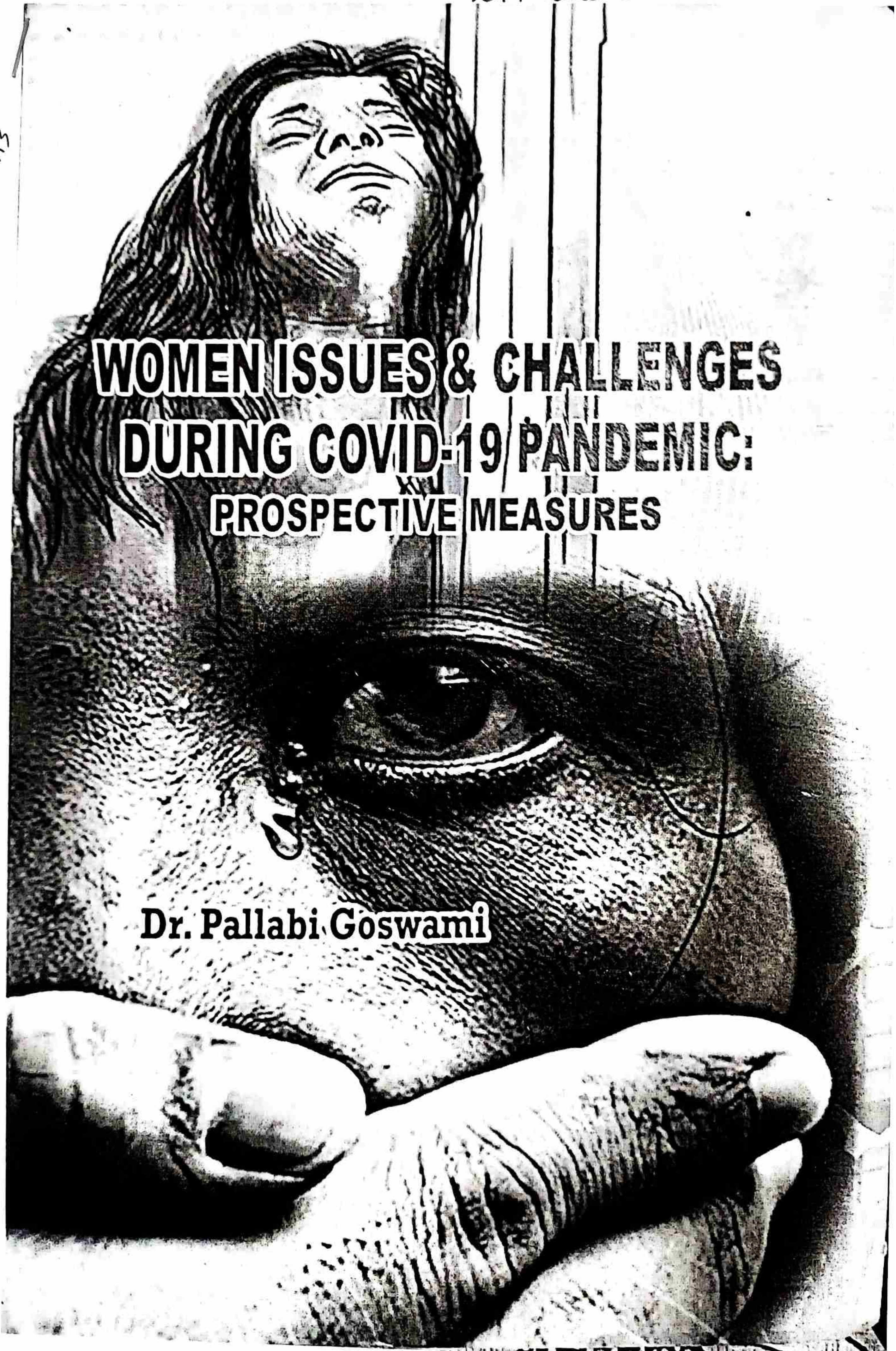

Scanned with OKEN Scanner

WOMEN ISSUES AND CHALLENGES DURING COVID-19 PANDEMIC: PROSPECTIVE MEASURES

Editor

Dr. Pallabi Goswami
Assistant Professor, Department of Zoology,
Secretary, Women Cell
(2018-2019 & 2019-2020)
and
Convenor, Women Study Centre
Barnagar College, Sorbhog
Dist - Barpeta (Assam) - 781317

Published by

KNOWLEDGE PUBLICATIONS
Publishing your knowledge

Scanned with OKEN Scanner

This Edited Book is a collection of research papers/articles submitted during the national webinar on "WOMEN ISSUES AND CHALLENGES DURING COVID-19 PANDEMIC: PROSPECTIVE MEASURES" organized by the IQAC (Internal Quality Assurance Cell) in association with the Women Study Centre and Women Cell, (BCTU), Barnagar College, Sorbhog, Assam on 27th June, 2020.

Editor: **Dr. Pallabi Goswami**
Assistant Professor, Department of Zoology,
Secretary, Women Cell (2018-2019 & 2019-2020) and
Convenor, Women Study Centre,
Barnagar College, Sorbhog, Dist - Barpeta (Assam) - 781317

Published by:
Knowledge Publications
Publishing your knowledge

Publisher's Address:
Knowledge Publications
Khairabari, Barpeta Road, Dist- Barpeta (Assam),
Pin-781315, Contact No. 700214112/7002935051
E-mail: publishingyourknowledge@gmail.com

Printed by: Design Space, Guwahati

Distributor:
Shivam Books, Book Bazar, M. N. Road,
Panbazar, Guwahati, Assam- 781001

ISBN: 978-81-948719-0-3
First Edition: October, 2020
Price: ₹ 1199.00
All rights reserved, no parts of this work may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the copyright of owner or publisher

Copyright © **Dr. Pallabi Goswami**

Disclaimer

The opinions expressed in the papers/articles published in this edited book are opinions of the authors. The editor or publisher of this edited book titled "WOMEN ISSUES AND CHALLENGES DURING COVID-19 PANDEMIC: PROSPECTIVE MEASURES" is in no way responsible for the opinions deduced by them. In case of plagiarism also responsibility lies solely with the author(s).

Contents

List of Contributors		1
1.	Women Issues and Challenges During COVID-19/ **Dr. Imrul Hussain**	4
2.	The Emerging Male-Narrative and Marginalizing Women in the Social Discourse: A Reading through the Covid-19 Pandemic/ **Sirajuddin Ahmed**	11
3.	Feminization of Poverty and Challenges during Covid-19 Pandemic/ **Dr. Kingshuk Chakraborty & Atul Kumar Paul**	17
4.	Pandemic due to COVID-19 and Repercussion on Women/ **Dr. Poonam Singh**	26
5.	Women Issues and Challenges during Covid-19 Pandemic: Prospective Measures/ **Rajshree Pegu**	31
6.	Covid-19 Pandemics through Gender Lens: A Brief Study in Context to Assam/ **Satabdi Sarkar**	37
7.	Violence against Women during Covid-19 Pandemic: It's Causes and Measures/ **Shyamali Saikia & Kabita Borthakur**	50
8.	Role of Women in Mental well-being of Children in the Pandemic Situation due to Covid-19: A study in Assam/ **Rinky Sahu**	59
9.	Post-Covid New Normal Challenges and its Impact on Working Women in India/ **Gitika Sharma**	71
10.	The Impact of Covid-19 on Women Working at Unorganised Sector in Assam/ **Navajyoti Gogoi**	84
11.	Challenges of Women Teachers in this Pandemic Situation: A study in Assam/ **Mridula Hazarika**	92
12.	Gender Stereotypes and Covid-19, Threats to Women's Life: A Need for Structural Change/ **Alaka Samal**	102
13.	Importance of Women Education for the Development of Present Society/ **Dr. Runjun Saikia**	114

Challenges of Women Teachers in this Pandemic Situation: A study in Assam

Mridula Hazarika
Assistant Professor, Department of Education
Kamargaon College, Golaghat, Assam

Abstract

This pandemic and ongoing lockdown has affected almost each and every aspects of our day to day life. Education sector is also harmed seriously during this pandemic time. Both teachers and students are facing lots of challenges in continuing the teaching learning process in online mode. In this regard, issues and challenges for women teachers are becoming more serious as they have to maintain various roles in family life along with the online teaching. It affects their professional life. Therefore the present study seeks to examine the issues faced by the women teachers in this pandemic situation. The researcher has used descriptive survey method to conduct the study. The study is based on data collected from both primary and secondary sources. The primary data are collected with the help of a questionnaire which is developed in Google form and given to the samples through a survey link. 100 samples are selected with the help of incidental sampling. The study identifies different challenges faced by the women teachers in imparting online teaching as well as in maintaining relationship between family life and professional life. The researcher suggests some measures to improve the work culture during this pandemic which will be helpful for further study.

Keywords: Pandemic, Online Teaching, Challenges, Women Teachers, Work Culture.

Introduction

The pandemic due to Covid-19 adversely affect almost every sphere of human life. Education sector is also not different and badly

ISBN: 978-81-948719-0-3

Routledge Contemporary South Asia Series

NATIONALISM IN INDIA

TEXTS AND CONTEXTS

Edited by Debajyoti Biswas and John Charles Ryan

ROUTLEDGE

First published 2022
By Routledge
2 Park Square, Milton Park, Abingdon, Oxon OX14 4RN

and by Routledge
605 Third Avenue, New York, NY 10158

Routledge is an imprint of the Taylor & Francis Group, an informa business

© 2022 selection and editorial matter, Debajyoti Biswas and John Charles Ryan; individual chapters, the contributors

The right of Debajyoti Biswas and John Charles Ryan to be identified as the authors of the editorial material, and of the authors for their individual chapters, has been asserted in accordance with sections 77 and 78 of the Copyright, Designs and Patents Act 1988.

All rights reserved. No part of this book may be reprinted or reproduced or utilised in any form or by any electronic, mechanical, or other means, now known or hereafter invented, including photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, without permission in writing from the publishers.

Trademark notice: Product or corporate names may be trademarks or registered trademarks, and are used only for identification and explanation without intent to infringe.

British Library Cataloguing-in-Publication Data
A catalogue record for this book is available from the British Library

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data
Names: Biswas, Debajyoti, editor. | Ryan, John (John Charles) (Poet), editor.
Title: Nationalism in India : texts and contexts / edited by Debajyoti Biswas and John Charles Ryan.
Description: London ; New York, NY : Routledge, Taylor & Francis Group, 2022. | Series: Routledge contemporary South Asia series | Includes bibliographical references and index.
Identifiers: LCCN 2021015602 | ISBN 9781032015446 (hardback) | ISBN 9781032020044 (paperback) | ISBN 9781003181408 (ebook)
Subjects: LCSH: Nationalism–India. | Nationalism in literature. | Indic literature–History and criticism.
Classification: LCC DS480.45 .N32915 2022 | DDC 320.540954–dc23
LC record available at

ISBN: 978-1-032-01544-6 (hbk)
ISBN: 978-1-032-02004-4 (pbk)
ISBN: 978-1-003-18140-8 (ebk)

DOI:

Typeset in Times New Roman
by KnowledgeWorks Global Ltd.

8 **Nationalism through the glorification of a precolonial Indian past in the work of *Chandamama*** 112
ALOYSIUS SEBASTIAN

9 **Re-examining nationalism and Hindu religious rhetoric in India: A reading of Arundhati Roy's *The Ministry of Utmost Happiness*** 130
ANJAN SAIKIA

10 **Unacceptable citizens: Queer communities and homonationalism in India** 149
HIMADRI ROY

11 **The "queer nation" – moving beyond boundaries?: A study of select South Asian novels** 160
PRATUSHA BHOWMIK

12 **The expression of ecological nationalism in the lyrical narratives of Bhupen Hazarika** 177
PANKAJ JYOTI GOGOI

13 **"This Is Our Homeland. Out With Foreign Infiltrators": A study of geography, nationalism and ethnicity in Mitra Phukan's *The Collector's Wife*** 195
ANINDYA SUNDAR PAUL

14 **Reconfiguring Indian nationalism** 208
DEBAJYOTI BISWAS

Index 241

9 Re-examining nationalism and Hindu religious rhetoric in India

A reading of Arundhati Roy's *The Ministry of Utmost Happiness*

Anjan Saikia

The objective of the chapter is to engage with the larger political realities of post-colonial India and the emergence of nationalism as a divisive problem after the rise of the Hindu fundamentalism. The chapter looks into issue of the rigid and provocative ideology associated with the Hindu fundamentalism and the widening disharmonies in the wake of such practices on the basis of the reading of Arundhati Roy's *The Ministry of Utmost Happiness*. The chapter delves deeply into the unprecedented growth of Hindu nationalism in India in the new millennium and the resultant increasing disharmony between the Hindus and the Minority Others, especially the Muslims through illustrations from the chosen novel.

The Ministry of Utmost Happiness, published in 2017, is the second novel of Arundhati Roy, an Indian novelist and activist of international fame. The novel graphically encapsulates the political, social and everyday realities of the Indian nation state especially of the last five decades. The novel skilfully decodes the various incidents and their crucial ramifications in the history of post-independent India. The novel is set in the old city of Delhi and extended subsequently to the Kashmir valley. The work covers a wide range of issues plaguing the Indian nation in the second half of the twentieth century and the current millennium as well.

India is known for her secularism and tolerance, and therefore, the events and policies of various governments in post-independent India have become subjects of intense scrutiny and discussions. Issues like the declaration of emergency and suspension of democracy during 1975–77, the rapid growth of Hindu fundamentalism, the growing acrimony between the Hindus and the Muslims in the wake of Hindu nationalism and the failure of the state in alleviating the poverty in the post-1990s, have received immense attention from all quarters of society in the history of independent India. Roy's novel describes independent India especially from the time of emergency to the present through the narration of the protagonist Anjum, a Muslim by birth and hermaphrodite in nature. Through the narration of Anjum and descriptions of other characters like Tilottama, Musa, Yeswi, Jebeen, Naga and Saddam, Roy recreates the situations of modern India with immaculate vividness and graphic representations. The novel unfolds the transforming face of the Indian democracy

DOI: 10.4324/9781003181408-9

2021-22

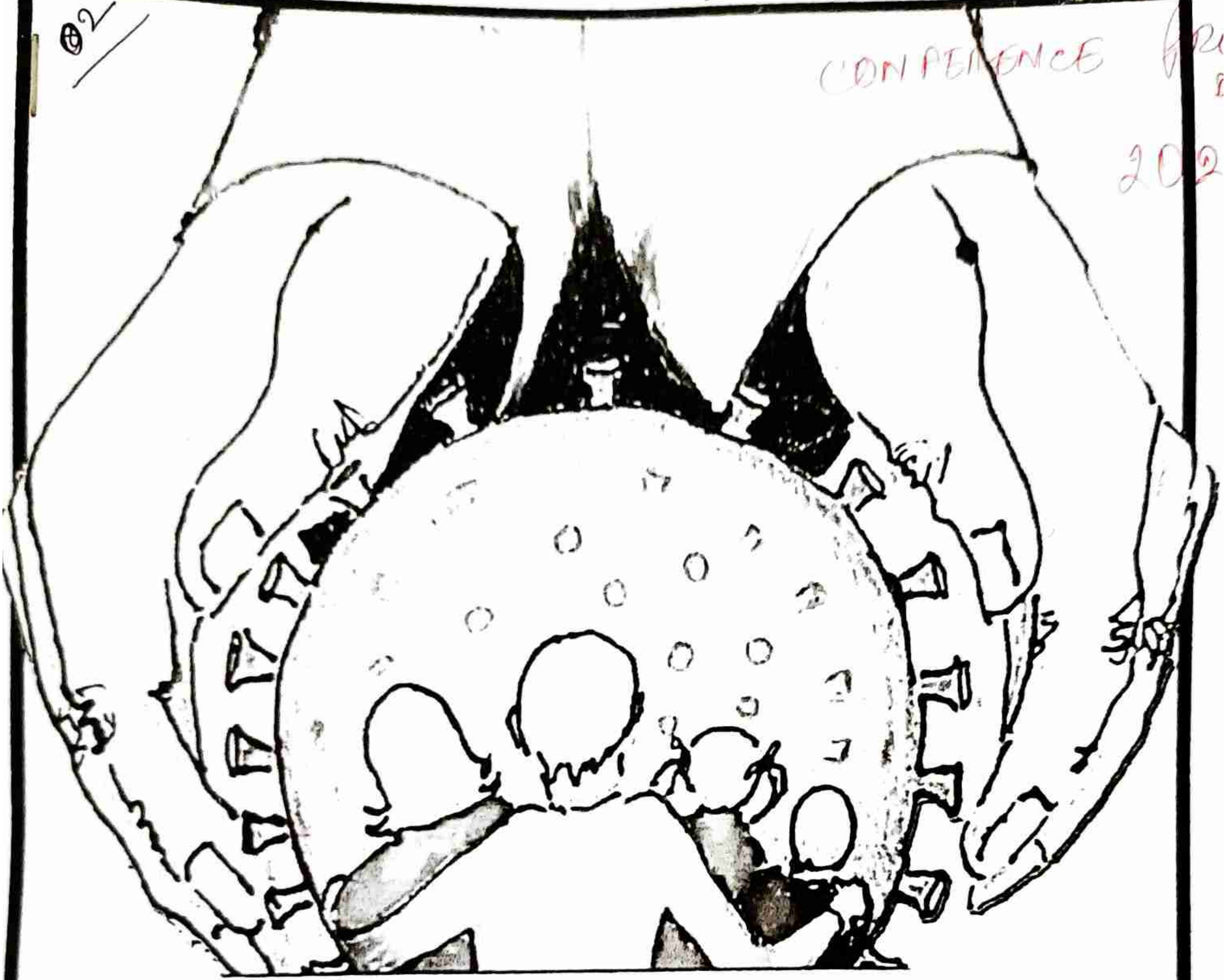

Post Pandemic Literary and Cultural Perspectives

Edited by

Gyanabati Khuraijam

IIP

Post Pandemic Literary and Cultural Perspectives

First Edition

Edited by

Gyanabati Khuraijam

IIP

Iterative International Publishers

Title of the Book: Post Pandemic Literary and Cultural Perspectives

First Edition -2022

Copyright-2022 © **Authors and Editor**

Editor

Gyanabati Khuraijam, Assistant Professor (Grade I), Department of Management, Humanities & Social Sciences, NIT Agartala, PO – NIT Agartala, Jirania, Tripura West.

No part of this book may be reproduced or transmitted in any form by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the copyright owners.

Disclaimer

The authors and editors are equally responsible for the contents published in this book. The publisher don't take any responsibility for the same in any manner. Errors, if any, are purely unintentional and readers are requested to communicate such errors to the editors or publishers to avoid discrepancies in future.

ISBN: 978-1-68576-380-0

MRP Rs. 399/-

Publisher, Printed at & Distribution by:
Selfypage Developers Pvt. Ltd.,
Paisley Circle, Novi, Michigan, USA.
&
Pushpagiri Complex,
Beside SBI Housing Board,
K.M. Road, Chikkamagaluru,
Karnataka, India.
Tel.: +91-8861518868
E-mail:info@iiponline.org

IMPRINT: I I P Iterative International Publishers

Acknowledgement

The concept of this book came from a conference organized on the theme "Post Pandemic Perspectives: Reflections and Realities" in August 2022 by the Department of Management, Humanities and Social Sciences at National Institute of Technology (NIT) Agartala, India. The overwhelming response to our invitation resulted in a healthy debate of over a hundred and fifty participants. Our reviewers had to undergo rigorous and harsh selection process to pick these research papers to be included in this book.

I express my gratitude and heartfelt congratulations to all the authors without whose contribution this work would not have seen the light of day. I would also like to acknowledge the support of my institute, NIT Agartala, India, and particularly my department that made the conference a success. My sincere thanks also goes to Mr. Atri Majumder for the active support and help throughout the process of editing and publishing the book. And I express my profound gratitude to IIP for bringing out this volume.

Gyanabati Khuraijam

Chapter 9. The Manifest, the Latent and the Metaphorical: Violence in the Post-Pandemic World 62
Angshuman Mukhopadhyay

Chapter 10. Covid-19 and the Abduction and Abjection of the Body: Re-reading *The Interesting Narrative of the Life of Olaudah Equiano* in the Shadow of the Pandemic 69
Madhuchhanda Ray Choudhury

Chapter 11. Post Pandemic Perspective: Has Covid-19 widened the gender gap? 79
Pritha Biswas

Chapter 12. Impact of Pandemic on Women: A Cartographical Representation 89
Santanu Panda & Shri Krishan Rai

Chapter 13. Re-locating Pandemic in Literature: A Study on Karen Malpede's play Troy Too 95
Supthita Pal & Dhishna Pannikot

Chapter 14. The Contexts of Unsettling Human Race and Pandemic Rethinking in Eugene Ionesco's *Rhinoceros* 102
Anjan Saikia

Chapter 15. Defining *Azadi* in the Time of Catastrophe: The Political Essays of Arundhati Roy 117
Jagriti Sengupta

Chapter 16. Digital Aging: Understanding the Post-Pandemic Digital Culture among the Elderly in Kolkata, India 124
Ahana Choudhury

Chapter 17. Extraordinary Catastrophe of Ordinary People: Migration, Survival, and Uncertainties in India during and after the Covid-19 Pandemic 137
Vineet Kumar

Chapter 14

The Contexts of Unsettling Human Race and Pandemic Rethinking in Eugene Ionesco's *Rhinoceros*

Anjan Saikia

14.1 Introduction

Recent interests in the discourse of diseases like Covid-19, Ebola, HIV/AIDS, etc. have raised serious questions regarding the history of "human infectious diseases" (Barnes 14). Intense discussions surrounding the evolution of various infectious diseases have tried to arrest the factors that have facilitated such diseases along with locating the root causes. Rigorous discussions on disease have brought into light various perspectives ranging from medical to human behaviour on the planet. Such discussions have remarkably brought into light the effects caused by major diseases in human civilization, evolution as a species, etc., and have highlighted "the interaction between human behaviour and the evolution of certain human diseases" (Barnes 14). Given that backdrop, the Covid-19 pandemic that shook the entire world merits serious discussion and scrutiny.

Throughout human history, the world has experienced numerous epidemics/pandemics and has witnessed their devastating consequences. Despite having a prolonged history of diseases and handling of those, the Covid-19 pandemic jolted the nations beyond borders and forced people to exercise social distancing, turning lives difficult on an unprecedented scale. The ferocity of the pandemic was such that nation after the nation resorted to the closure of all activities including economic and was compelled to seek remedy in a frenzied way. Mounting cases of illness across the world and piling up of deaths radically changed modes of human living and put serious questions on humans as a species and their behaviour on earth, the meaning of 'life', and the relationship between man and nature. It is in this context that the discourse of anthropocentrism requires mention and contextualization. Against such a backdrop, this paper seeks to portray the collective psychosis that humanity encountered in the wake of the Coronavirus pandemic and the increasing rethinking of anthropocentrism based on a re-reading of Eugene Ionesco's famous play *Rhinoceros* (1959). Applying the discourse of anthropocentrism, the paper argues that the pandemic has exposed the vulnerability of human existence on earth and has pointed out the necessity to rethink human behaviour and their relationship with other organisms of the universe. Through re-contextualization and re-reading of the events narrated in *Rhinoceros* from an anthropocentric perspective, the paper debunks the repercussions of an anthropogenic worldview and accentuates on converting the

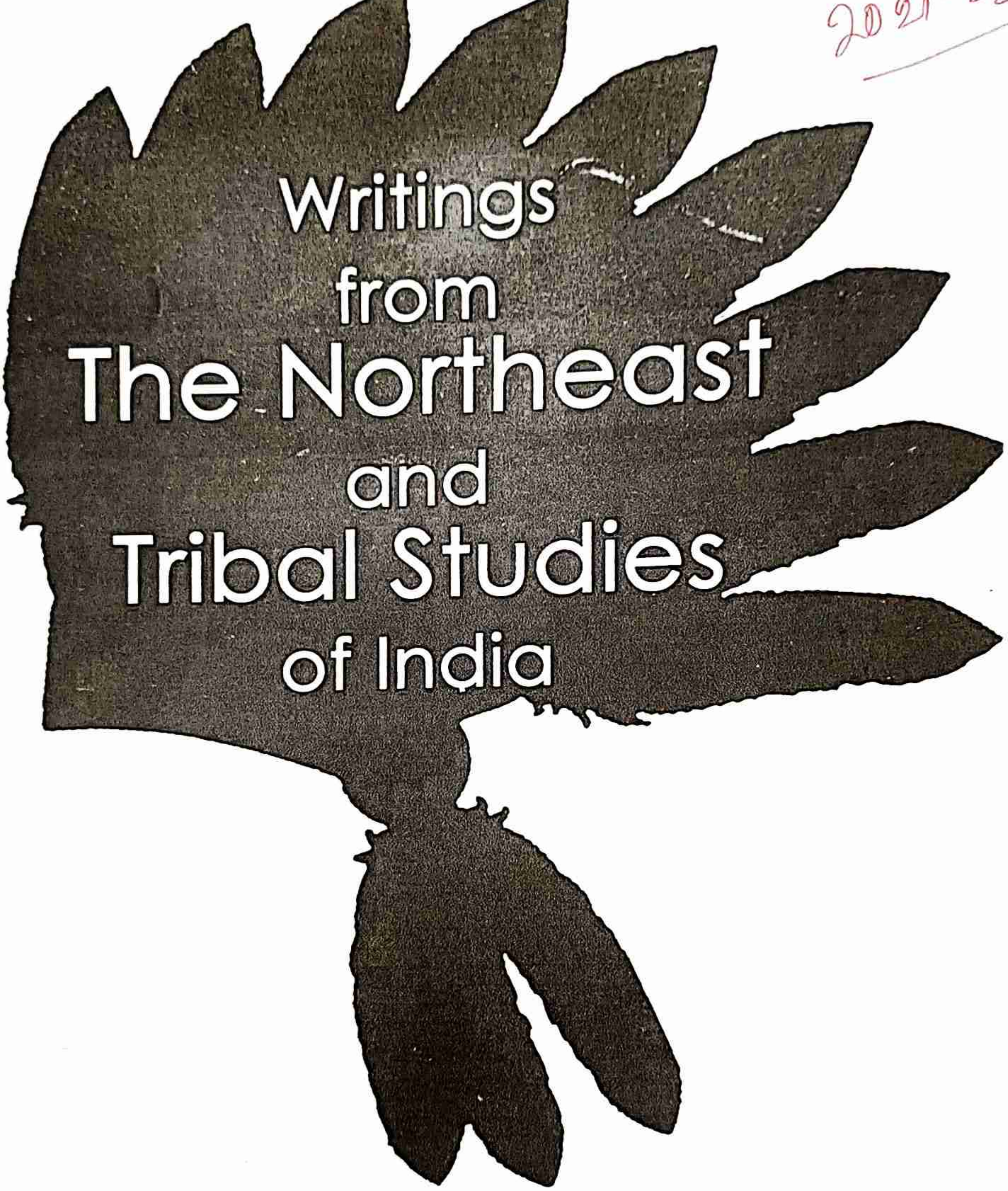

Writings from The Northeast and Tribal Studies of India

Editors:
Abhilasha Phukan
Anwesha Gogoi

Preface by : Dr. Amorjit Saikia

Writings from the North East and Tribal Studies of India : A collection of articles, edited by Abhilasha Phukan and Anwesha Gogoi and published by Purbayon Publication, Panbazar, Guwahati-1, Assam, India ₹ 450/-
First Edition : July, 2021

ISBN : 978-93-90919-80-2

Writings from the North East and Tribal Studies of India

Copyright@ Editors, 2021

First Edition :
July, 2021

Cover design : Abhijit Bora

Price: 450/-

Published by:
Purbayon Publication
Jaswanta Road, Near Panbazar Aadarsha Prathamik Vidyalaya
Panbazar, Guwahati- 1, Assam
Email-purbayonindia21@gmail.com
website: purbayonpublication.com
Contact No. +91- 9864422157

Concerned authors are solely responsible for their views, opinions, policies, copyright infringement, legal action, penalty or loss of any kind regarding their articles. Also, the preface is only a reflection of the articles written by the contributors and by no means, adhere or propagate personal views of the writer. Neither the publisher nor the editors will be responsible for any penalty or loss of any kind if claimed in future.

- Textualizing and Negotiating Reality : Exploring the Lives of Women during Times of Conflicts in Arupa Patangia Kalita's Story of Felanee and Temsula Ao's These Hills Called Home /52

  Barasha Lahkar

- Insurgency and the Problematics of Identity in Nagaland: A Reading of Temsula Ao's These Hills Called Home: Stories From a War Zone /61

  Anjan Saikia

- Love, Womanhood and Marginalization: A Study of Mamang Dai's Stupid Cupid /69

  Anwesha Gogoi

- Claims of Tribal Political Identity and Possibilities of 'Tribal English': Exploration in Selected Tribal Translations /76

  Muhammed Jabir MP

- A Polyphonic Narrative: Reading Insurgency In the short stories of Arumi Kashyap's anthology "How To Tell The Stories Of An Insurgency" /83

  Chandamita Basumatary

- Kynpham Sing Nongkinrih's Portraiture of Sohra: A Study of his poems ' A Day in Sohra ' and ' The Ancient Rocks of Cherra' /89

  Mintu Nath

- Representation of the Troubled Land in Malsawmi Jacob's Zorami: A Redemption Song /96

  Raam Kumar T. & Dr. B. Padmanabhan

- The Underrepresentation and Assimilation : Understanding the literary decline of zarginalized Ethnic Communities /105

  Abhilasha Phukan

Insurgency and the Problematics of Identity in Nagaland: A Reading of Temsula Ao's *These Hills Called Home: Stories From a War Zone*

Anjan Saikia*

The North Eastern region witnessed a lot of political unrest and violence in the past. However, it is to mention here that apart from the centre's stereotypical worldview as a violence prone region, the Northeastern region also boasts of a huge number of ethnic communities, their languages, distinct and rich cultures, and traditions as such. Among the many problems that the region has been doomed with, the aspect of identity and identity politics is certainly one of the most dominant issues, and perhaps, the biggest problem in many of the North eastern states. In fact, identity and identity politics is a very crucial area of concern in the North Eastern part of India which is also the stronghold of a huge number of ethnic communities. The problems surrounding identity have, to a huge extent, led into identity dilemma in many of the contexts. This identity dilemma among the people of the numerous groups in this part of the country has led many to wage protest against the dominants in the form of insurgency, demonstrations, and so on. Writers in English hailing from the North East have recorded these developments in their writings in a candid

*Assistant Professor, Dept. of English,Kamargaon College Golaghat, Assam.

GENDER SOCIETY and Development

Edited by
Antara Dutta
Indina Senarpi

GENDER
SOCIETY
and
DEVELOPMENT

Edited by

Antara Dutta
Indina Senarpi

Mahaveer Publications
Jain Mandir Road, Graham Bazar
Dibrugar h : 786001

The book 'GENDER , SOCIETY and DEVELOPMENT' Jointly Edited by Ms. Antara Dutta, Assistant Professor, Department of Economics and Ms. Indina Senarpi, Assistant Professor, Department of Education, Furkating College, Published By Amit Jain, Mahaveer Publications, Jain Mandir Road, Graham Bazar, Dibrugarh.

Editors :

Antara Dutta
Assistant Professor
Department of Economics
Furkating College

Indina Senarpi
Assistant Professor
Department of Education
Furkating College

Published by : Mahaveer Publications
Jain Mandir Road, Graham Bazar
Dibrugarh : 786001
E-mail : kanganbook@gmail.com
Mobile : 98644-30084
www.mahaveerpublications.com

ISBN : 978-93-89904-81-9
First published : 5th September, 2021

Cover and Design : Manjit Rajkowa
DTP : Pranjal Saikia

Price : 1000/-

Printed at : Sunbeam
1 Sankardev Path, Rupnagar, Guwahati- 32
email: sunbeampress.2007@gmail.com

(The statements and thoughts expressed in this book are totally that of the author and neither the editors nor the publisher is responsible for that.)

Content

English

Empowering Women through Schemes under BJP Regime
⏭ *Nipan Haloi/ Mongolsing Bey // 13*

Role of women in Socio Economic Development: A Case Study in Darrang District, Assam
⏭ *Aparupa Sarma* // 29

The Relevance and Need to Study Gender Studies: Its analysis
⏭ *Dr. Bibeka Nanda Gogoi* // 38

Gender Equality and Development in India
⏭ *Trishamani Deka // 49*

Status of gender inequality in assam and it's concise impact in Jorhat district.
⏭ *Paramita Gogoi /Bornali Bora // 59*

Position of women during Vedic period : a comparison of Today's prospective.
⏭ *Ankita Kashyap // 68*

Construction of Masculinism in 'Ankianaat'(Drama) of Mahapurush Sri Sankardeva : A Sociological Perspective Beyond Traditional Reading
⏭ *Jayanta Dutta //75*

Role of Library in Society Development
⏭ *Washim Ali // 86*

Triple Talaq: Constitutional Rights from Gender Values
⏭ *Manash Jyoti Nath // 96*

A journey of transformation from a homemaker to entrepreneur...
⏭ *Pratiksha Goswami // 108*

MGNREGA: A Tool Towards Women Empowerment and Inclusive Growth in India
⏭ *Rakhi Puzari // 112*

Inequality as a constraint to socio-economic devlopment : with special reference to NER
⏭ *Parismita Dutta // 118*

Education as the pathway towards the gender equality in the society
⏭ *Biswajit saikia // 134*

Social Media for Inclusive Rural Development
⏭ *Ranju Kumar Bharali // 143*

Exploring the issues of rural devlopment : A study of India
⏭ *Bidyutt Bikash Hazarika // 148*

Witch-hunting in Assam: A study of violence against women
⏭ *Nidhi Gogoi // 162*

A Study on the Meira Paibi Movement: Militarised Manipur, Conflict and Women's Response and War for Survival on Two Fronts
⏭ *Biraj Jyoti Kalita /Ankur Saikia // 170*

A Descriptive Study on Women Participation in Agriculture in India
⏭ *Anshumi Dutta // 180*

Study of family system with special reference to joint family and nuclear family
⏭ *Leela Das // 189*

Women in Ahom period: Assertion of Power in politics and religious sphere
⏭ *Supriya Dutta // 202*

Socio-Economic Status of Women Workers of Shamnating Tea Estate of Golaghat District of Assam : A Micro-Level Study
⏭ *Prasanna Bora, Suntoo Das // 211*

Assamese

লিঙ্গভিত্তিক সমাজতত্বঃ এক আলোচনা
⏭ ড° ৰঞ্জু মৰাং দলে *// 223*

সামাজিক, অৰ্থনৈতিক দিশত নাৰীৰ সৰলীকৰণ আৰু নাৰীবাদ
⏭ পিকু মনি গোস্বামী *// 228*

নাৰীবাদী দৃষ্টিকোণেৰে পিতৃতান্ত্ৰিক সমাজঃ এটি চমু আলোচনা
⏭ মানৱজ্যোতি শইকীয়া *// 237*

পুৰুষ আৰু নাৰীৰ ভাষিক বিভিন্নতা ঃ সমাজভাষা বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিৰে এক অৱলোকন
⏭ মাধুৰী কোঁৱৰ *// 242*

ভূপেন্দ্ৰ নাৰায়ণ ভট্টাচাৰ্য্যৰ 'অনুভৱ' উপন্যাসত লিঙ্গ-বৈষম্যৰ চিত্ৰণ
⏭ গীতাশ্ৰী শইকীয়া *// 249*

মাইনী মহন্তৰ 'স্পৰ্শ' উপন্যাসত চিত্ৰিত লৈংগিক-পৰিচয়ৰ অনুসন্ধানজনিত দ্বন্দ্ব প্ৰসংগ ঃ এক সংক্ষিপ্ত আলোকপাত
⏭ মৃদুল মৰাণ *// 264*

About the contributors *// 269*

লিঙ্গভিত্তিক সমাজতত্ব ঃ এক আলোচনা

ড° ৰঞ্জু মৰাং দলে

সমাজতত্বত আলোচনাৰ বাবে লিঙ্গভিত্তিক সমাজতত্ব এক নতুন অধ্যয়ন। প্ৰাণী মাত্ৰেই লিঙ্গভিত্তিত বিভাজন আছে। এনে দৃষ্টিকোণৰ পৰা লিঙ্গভিত্তিত মানৱ সমাজক অধ্যয়ন কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে। ইংৰাজী Gender শব্দৰ প্ৰতিশব্দ হিচাপে 'লিঙ্গ' শব্দ ব্যৱহাৰ কৰো আৰু ইংৰাজী Sex শব্দৰো অসমীয়া প্ৰতিশব্দৰূপে 'লিঙ্গ' শব্দ ব্যৱহাৰ কৰো। কিন্তু, Gender আৰু Sex ৰ অৰ্থ একে নহয়। সেয়ে, সমাজতাত্বিক অধ্যয়নত আমি Gender আৰু Sex বুজাবলৈ দুটা সুকীয়া প্ৰতিশব্দ ব্যৱহাৰ কৰাৰ দৰকাৰ।

According to Dictionary of Sociolgy, IF the Sex of a person has been biologically determined, the Gender of a person has been culturally and Socially constructed. নৃ-গোষ্ঠীয় পদ্ধতিবিদসকলে (Ethnomethodolosists) সামাজিক লিঙ্গক ব্যক্তিসকলৰ যৌনতা নিৰূপণ কৰাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি আলোচনা কৰে। Gender as the problem how individual Sevuality is assigned সমাজতত্বৰ অভিধানত Sex ৰ অৰ্থ প্ৰকাশ কৰি কোৱা হৈছে যে Sex শব্দটো পুৰুষ আৰু মহলাৰ জৈৱিক কৰ্মবিভাজন দুটা মুখ্য প্ৰস্থিতি, যি দুটা সকলো সমাজতে পোৱা যায়, তাৰ বৰ্ণনাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

দেখা গৈছে যে সমাজতাত্বিক অধ্যয়নত ব্যৱহাৰিক দিশৰ পৰা Sex মানে জৈৱিক লিঙ্গ আৰু Gender মানে সামাজিক 'লিঙ্গ' শব্দ দুটা ব্যৱহাৰ কৰিম। Sex

A Peer Reviewed Book

ISBN : 978-81-927985-2-3

DEVELOPMENT DYNAMICS OF WOMEN IN NORTH EAST INDIA

(SOCIO-ECONOMIC, CULTURAL AND POLITICAL DIMENSIONS)

Editors :
Dr. Gitamoni Handique Gogoi
Mrs. Meghali Boruah

DEVELOPMENT DYNAMICS OF WOMEN IN NORTH-EAST INDIA (SOCIO-ECONOMIC, CULTURAL AND POLITICAL DIMENSIONS): A Peer Reviewed Book of Cell for Women Studies and Development and Research and Publication Cell, HCDG College, Nitaipukhuri, Sivasagar, Assam – 785671

1st Publication 2021
ISBN 978-81-927985-2-3
Copyright : HCDG College, Nitaipukhuri

Advisory Board
President : Dr. S. Borgohain, Principal
Adviser : Phanidhar Saikia, Vice- Principal
Dr. Gitali Saikia, Associate Professor, Co-ordinator IQAC
Dr. Tarun Gogoi, Associate Professor, HOD,
Department of History, HCDG College
Editors : Dr. Gitamoni Handique Gogoi, Dept. of Political Science
Meghali Boruah, Dept. of English

Members: Dr. Diganta Gogoi, Siva Ranjan Sarmah, Manashi Gogoi, Dr. Niva Das, Bornali Saikia Sonowal, Tinku Pegu, Dr. Leena Dutta, Dr. L. X. Polin Hazarika

Published by Rupantar Publication, 2021

Printed at- Chandita Press, Moranhat

Disclaimer: Opinions expressed in this book are those of authors and they do not necessarily represent the views of the editors, advisory board or publisher have made every effort to ensure that the information in this journal was correct at present time, the editors and publisher do not assume and hereby disclaim any liability to any party for any loss, damage or disruption caused by errors or omissions, whether such errors or omissions result from negligence, accident or any other cause.

2021 2021
Prabha Rani Das

Contents:

- ড০ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ 'অন্তৰীপ' ৰ 'মেনকা' ঃ এক প্ৰতিবাদী সত্বা/ শ্ৰীমতী স্নিগ্ধা শইকীয়া/9
- জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ অভিভাষণ আৰু নাটকৰ মাজেৰে প্ৰকাশিত নাৰী মুক্তিৰ চেতনা/ ড° পিকুমণি চুতীয়া/15
- আহোম যুগৰ ৰাজনীতিত মহিলাৰ ভূমিকা/ভাৰ্গৱ বড়া/26
- Voices of Silence: A Reading of the Narratives of Gender Marginalization in Select Poetic Voices from Northeast India/ Gongutree Gogoi/39
- Contribution of Female Workforce and Wage Discrimination in Summer Paddy Cultivation: A Study of the Golaghat District, Assam / Ronjit Khanikar/49
- Women Entrepreneurs: The Present Scenario of India/ Dr. Joydev Gogoi/75
- Problematic Issues of Women in Tea Garden Community: A Case Study of Sessa Tea Estate, Dibrugarh District, Assam/ Bhadreswar Boruah/93
- Educational attainment and Socio- Economic status of women: A field study / Dr. Dimpi Chakravorty/107
- An overview of female workforce participation in Assam/ Dr Nilakshi Goswami/121
- Women Empowerment and Food Security of Women: In Reference to Special Food Security Packages for Women in India and Assam/ Dr. Nandita Das/133
- The impact of women in social change / Dr. Kanika Bezbarua Das/155
- Education and Women Empowerment Among the Kaivartas of Sivasagar District of Assam(Study based on three villages of Sivasagar District) / Probha Rani Das/168

EDUCATION AND WOMEN EMPOWERMENT AMONG THE KAIVARTAS OF SIVASAGAR DISTRICT OF ASSAM

(Study based on three villages of Sivasagar District)

Probha Rani Das

Introduction:

The men and women have equal contribution for all-round development of the society. Due to patriarchal nature of Indian society, the men are considered the real contributor for progress the whole society and the women suffer various forms of discrimination, inequalities, oppression, harassment etc. Since Vedic period, they had to acquaint own identity in the name of their father, husband or son. The women are lagging far behind from holding true power in the society including the arena of decision making. They have been discriminated all aspects like – social, political, economic, education and access to rights and so on. If we make a critical survey of the entire process it would be evident that they are in fact, a deprived section of the society. No society can flourish if the women are not given their due place in the process of development. So India is not considered the developed country after seventy years of independence. Like India, Assam is also under-developed in respect of economically, socially, educationally. Full-fledge development of India as well as Assam is not being achieved until then the women are not get sufficient education and lay emphasis on their empowerment. It is also demand of the hour to challenge the patriarchal social set up to change the position of women. Here, the education and empowerment of women is going to perceive as the means to change the traditional mindset especially among the Depressed class women. Women empowerment is possible only

অসমীয়া প্ৰকৃতি-সাহিত্য আৰু সৌম্যদ্বীপ দত্ত

সম্পাদনা

ড° অৰবিন্দ ৰাজখোৱা

অসমীয়া প্ৰকৃতি-সাহিত্য আৰু সৌম্যদীপ দত্ত

Asomiya Prakriti-Sahitya aru Soumyadeep Dutta

A collection of critical essays About life and works of nature conservator and writer Soumyadeep Dutta, by Dr. Arabinda Rajkhowa, Head and Assistant Professor, Dept. of Assamese, North Lakhimpur College [Autonomous]; Printed at Design Space, Guwahati, PIN- 781021, Price Rupees Two Hundred Twenty Only ; First Edition : 2021.

অসমীয়া বিভাগ, নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজ (স্বায়ত্তশাসিত)ৰ হৈ
নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজ প্ৰকাশনদ্বাৰা প্ৰকাশিত
প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ ২০২১

পৰিৱেশক ঃ বান্ধৱ, পানবজাৰ, গুৱাহাটী

সম্পাদক ঃ ড° অৰবিন্দ ৰাজখোৱা
সহকাৰী সম্পাদক ঃ বিতু বড়া

ISBN: 978-81-925881-2-4

আৰ্হি পাঠ ঃ বিতু বড়া, অনিতা বিশ্ব শৰ্মা, পূৰালী বৰা, শোভাকৃষ্ণ কুৰ্দন আৰু সঞ্জয় আচাৰ্য
Cover Design : Walden Creations
DTP : Mrinal Das
Printed at : Design Space, Guwahati, PIN- 781021

The book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent resold, hired out, or otherwise circulated in any form or by any means electronics, mechanical, photocopying, recording or otherwise, or stored on any retrieval system of any nature without the publisher's writing consent in form of binding cover. This right is asserted by the publisher in accordance with the Copyright Act, 1957 (as amended).

Price : ₹220/-

সূচীপত্ৰ

পাতনি
ড° অৰবিন্দ ৰাজখোৱা ।। ৭

প্ৰবন্ধাৱলী
পৰিৱেশ আন্দোলন, প্ৰকৃতি সাহিত্য আৰু সৌম্যদ্বীপ দত্ত
পংকজ কুমাৰ দত্ত ।। ৩৯
পাৰিপাৰ্শ্বিক সাহিত্য সমালোচনাৰ আলোকত 'অৰণ্যৰ ছাঁ-পোহৰ'
পূবালী বৰা ।। ৪৮
'অপৰূপা অৰুণাচল'ত অৰুণাচল প্ৰদেশৰ মানুহ আৰু প্ৰকৃতি
ময়ূৰী দত্ত ।। ৬৯
'অৰণ্য পথৰ পথিক'ত পৰিৱেশ সংৰক্ষণ চেতনা
যুতিকা বৰুৱা ।। ৭৫
'অৰণ্যাতুৰ ভ্ৰমণকথা' ঃ এক পৰিচয়মূলক আলোচনা
ভবানী দাস ।। ৮৪
'আমাৰ আপুৰুগীয়া স্তন্যপায়ী বন্যপ্ৰাণী আৰু তাৰ সংৰক্ষণ' ঃ এক অধ্যয়ন
দুলুমণি বৰা ।। ৯৪
সৌম্যদ্বীপ দত্তৰ 'মোহময়ী অৰুণাচল'
কাশ্মীৰী শইকীয়া ।। ১০৪
অসমৰ জলচৰ চৰাই সম্পৰ্কীয় প্ৰথমখন একক গ্ৰন্থ
নমিতা কোঁচ ।। ১১০
অসমৰ চিকাৰী চৰাই সম্পৰ্কীয় প্ৰথমখন একক গ্ৰন্থ
পঙ্কজ মৰাং ।। ১১৪
'অৰণ্যত এখোজ দুখোজ' ঃ প্ৰকৃতিক অনুভৱৰ অভিনৱ প্ৰয়াস
প্ৰিয়ংকা বৰা ।। ১১৮
'ডেমাজং' ঃ ভ্ৰমণ সাহিত্যলৈ মূল্যৱান সংযোজন
পূজা ভূঞা ।। ১২৩
ভূটান ভ্ৰমণৰ অনুপম স্বাক্ষৰ 'বজ্ৰড্ৰেগনৰ দেশত'
ৰাখী সোনোৱাল ।। ১২৮
সৌম্যদ্বীপ দত্তৰ 'অসমৰ বনৰীয়া মেকুৰী'
সঞ্জয় আচাৰ্য ।। ১৩২

সঞ্জয় আচাৰ্য

সৌম্যদ্বীপ দত্তৰ 'অসমৰ বনৰীয়া মেকুৰী'

অসম উত্তৰ- পূৰ্বাঞ্চলৰ এখন অন্যতম গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰাজ্য। অসমত প্ৰাচীন কালৰে পৰা বিভিন্ন আপুৰুগীয়া পশু-পক্ষী থকাৰ প্ৰমাণ পোৱা গৈছে। কেৱল পশু-পক্ষীয়ে নহয় বিভিন্ন মূল্যবান গছ-গছনি, চৰাই-চিৰিকটি, বনৰীয়া মেকুৰী ইত্যাদিৰে ভৰপূৰ অসম ঠাইখন। অৱশ্যে অসমত বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ বনৰীয়া মেকুৰী আছে যদিও এইসমূহক চৰকাৰে সংৰক্ষণৰ বাবে উপযুক্ত ব্যৱস্থা কৰা দেখা নাযায়। মুষ্টিমেয় দুই-এজন ব্যক্তি, বিভিন্ন বেচৰকাৰী সংস্থা ইত্যাদিৰ প্ৰচেষ্টাত অসমৰ বনৰীয়া মেকুৰীৰ কিছু তথ্য আৰু সংবাদ অসম, ভাৰতবৰ্ষ তথা বিশ্বৰ মানুহে লাভ কৰি আহিছে।

অসমৰ প্ৰকৃতিক অতি সবল ৰূপত তুলি ধৰা সাহিত্যিক হৈছে সৌম্যদ্বীপ দত্ত। তেওঁ অসমৰ ভৌগোলিক সীমাৰ মাজত বিশেষকৈ কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানকে ধৰি মানাহ ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান, সাধাৰণ বনাঞ্চল, অভয়াৰণ্য ইত্যাদিত বাস কৰা বনৰীয়া মেকুৰীৰ বৈশিষ্ট্য, খাদ্য, স্বভাৱ, বনৰীয়া মেকুৰীবোৰৰ প্ৰকাৰ, অবৈধ ব্যৱসায়, অসমত বনৰীয়া মেকুৰীৰ বাবে সংৰক্ষিত অঞ্চলৰ সাম্প্ৰতিক স্থিতি ইত্যাদি বিভিন্ন দিশ সন্নিৱিষ্ট কৰি *অসমৰ বনৰীয়া মেকুৰী* গ্ৰন্থখন ৰচনা কৰিছে।

মানৱ জাতি জীয়াই থাকিবলৈ হ'লে পশু-পক্ষী আৰু বনাঞ্চল বাচি থাকিবই লাগিব। অৰণ্যবোৰে প্ৰাকৃতিক ভাৰসাম্য বৰ্তাই ৰখাৰ লগতে প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্যও বৃদ্ধি কৰে। অসম তথা ভাৰতবৰ্ষত বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ বনৰীয়া মেকুৰী পোৱাৰ দৰে পৃথিৱীৰ বিভিন্ন দেশতো বনৰীয়া মেকুৰী আছে। পৃথিৱীৰ সমগ্ৰ মেকুৰীক দুটা ভাগত ভাগ কৰাৰ কথা উল্লেখ কৰি সৌম্যদ্বীপ দত্তই কৈছে 'পৃথিৱীৰ বনৰীয়া মেকুৰীবোৰক সামগ্ৰিকভাৱে দুটা ভাগত ভাগ কৰা হয়। সৰু মেকুৰী অৰ্থাৎ 'লেচাৰ কেট' আৰু ডাঙৰ মেকুৰী অৰ্থাৎ 'বিগ কেট'। বৰ্তমান পৃথিৱীৰ মুঠ ৩৮ প্ৰজাতিৰ মেকুৰীৰ ভিতৰত মাত্ৰ ৮ প্ৰজাতিৰ মেকুৰীক ডাঙৰ মেকুৰী শ্ৰেণীত ধৰা হয়, বাকী সকলো সৰু মেকুৰী- 'Lesser Cat'।[১] এই ৮ প্ৰজাতিৰ বনৰীয়া মেকুৰীৰ ভিতৰত অসমত ঢেঁকীয়াপতীয়া বাঘ, নাহৰফুটুকী আৰু গোধাফুটুকী বিচৰণ কৰে। অৱশ্যে দত্তই 'তুষাৰফুটুকী' মেকুৰী ডাঙৰ মেকুৰীৰ শাৰীত আলোচনা কৰি কৈছে 'তুষাৰফুটুকীৰ' বিচৰণ বৰ্তমান অসমত

2021-22

বৰগোহাঞিৰ ...
চৰ্চা ...

অসমীয়া বিভাগ

নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজ (স্বায়ত্তশাসিত)

বৰগোহাঞিঃ চৰ্চা

Borgohain Charcha

A collection of critical essays about life and works of Homen Borgohain, edited by Bhaskar Bhuyan, Published by Dept. of Assamese, North Lakhimpur College [Autonomous], Khelmati, Lakhimpur, Assam; Printed at Design Space, Guwahati, PIN- 781021, Price Rupees Two Hundred Forty Only : First Edition : 2021.

অসমীয়া বিভাগ, নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজ (স্বায়ত্তশাসিত)ৰ হৈ
নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজ প্ৰকাশনৰদ্বাৰা প্ৰকাশিত
প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ ২০২১

পৰিৱেশক ঃ বান্ধৱ, পানবজাৰ, গুৱাহাটী

ISBN: 978-81-925881-5-5

সম্পাদনা সমিতি
উপদেষ্টা ঃ অৰবিন্দ ৰাজখোৱা
সম্পাদক ঃ ভাস্কৰ ভূঞা
সদস্য ঃ পৰেশ খনিকৰ, বিতু বড়া, বিশ্বজিৎ দত্ত

Cover Design : Dr. Sanjib Borah, Cover Photograph : Utpal Datta
Printed at : Design Space, Guwahati, PIN- 781021

The book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent resold, hired out, or otherwise circulated in any form or by any means electronics, mechanical, photocopying, recording or otherwise, or stored on any retrieval system of any nature without the publisher's writing consent in form of binding cover. This right is asserted by the publisher in accordance with the Copyright Act, 1957 (as amended).

Price: ₹240.00

জীৱন আৰু স্বাস্থ্য ঃ সমাৰ্থক নে পৰিপূৰক
চয়নিকা বৰা ।। ৯৬
হোমেন বৰগোহাঞিৰ পত্ৰ সাহিত্য
ভাস্কৰ ভূএগ ।। ১০০
হোমেন বৰগোহাঞিৰ *কিতাপ জীৱনৰ সঞ্জীৱনী সুধা*
ৰুবী বৰা ।। ১১২
হোমেন বৰগোহাঞিৰ *মই যেতিয়া ক্লান্ত হওঁ*
প্ৰাৰ্থনা দত্ত ।। ১১৬
বৰগোহাঞিৰ সাহিত্যত *সাহিত্যৰ* প্ৰসংগ
ৰূপম গগৈ ।। ১১৯
সুস্থ দেহত সুস্থ মন আৰু স্বাস্থ্য চিন্তা
বিদ্যুৎ দত্ত ।। ১২৬
হোমেন বৰগোহাঞিৰ *ভাৰতবৰ্ষ ১৯৪৭-৬৫*
পুৰন্দ গগৈ ।। ১৩০
পিতা-পুত্ৰ উপন্যাসত প্ৰজন্মৰ সংঘাত
শোভাকৃষ্ণা ফুকন ।। ১৩৫
অনুবাদক হোমেন বৰগোহাঞি
পূবালী বৰা ।। ১৩৮
হোমেন বৰগোহাঞিৰ গল্প ঃ পাঠকৰ দৃষ্টিৰে
সঞ্জয় আচাৰ্য ।। ১৪১
হোমেন বৰগোহাঞিৰ উপন্যাসত প্ৰতিফলিত গ্ৰাম্য জীৱনৰ চিত্ৰণ
ঝৰ্ণা হাজৰিকা ।। ১৪৪
কবি হোমেন বৰগোহাঞি
ময়ূৰী দত্ত ।। ১৪৭
হোমেন বৰগোহাঞিৰ উপন্যাসৰ ভাষাশৈলী
পবিত্ৰ তাঁতী ।। ১৪৯
হোমেন বৰগোহাঞিৰ *সাউদৰ পুতেকে নাও মেলি যায়*
অভিজিৎ দাস ।। ১৫২

হোমেন বৰগোহাঞিৰ গল্প ঃ পাঠকৰ দৃষ্টিৰে

সঞ্জয় আচাৰ্য

সাহিত্যৰ বিভিন্ন বিধাবোৰৰ দৰেই আধুনিক অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনতো হোমেন বৰগোহাঞি এটা চিৰপৰিচিত নাম। যুদ্ধোত্তৰ যুগৰপৰাই গল্প লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰা বৰগোহাঞিয়ে গল্পৰ বিষয়বস্তু আৰু আংগিকৰ ক্ষেত্ৰত নতুনত্ব আনিবলৈ যত্ন কৰিছিল। সেয়ে ৰাজআলিৰ পৰা আঁতৰৰ অন্ধ গলিৰ মাজত সংঘটিত কিছুমান ঘটনাক অতি সাৱলীলভাৱে প্ৰকাশ কৰি পাঠকক সামাজিক নীতি-শৃংখলাৰ জ্ঞান দিয়াত বৰগোহাঞি সিদ্ধহস্ত।

বৰগোহাঞিৰ প্ৰকাশিত কেইখনমান গল্প সংকলন হৈছে— 'বিভিন্ন কোৰাছ', 'প্ৰেম আৰু মৃত্যুৰ কাৰণে', 'স্বপ্ন, স্মৃতি, বিষাদ', 'গল্প আৰু নক্সা', 'অস্তিত্বৰ জ্যোতিৰ্ময় চেতনা' (সম্পা. তীৰ্থ ফুকন)। শক্তিশালী গদ্যৰ সাধক হোমেন বৰগোহাঞিৰ গল্পবোৰত দেখা যায় প্ৰজন্মৰ ব্যৱধান, আধুনিক আৰু প্ৰাচীনত্বৰ দ্বন্দ্ব, সমাজত নাৰীৰ ভূমিকা, চৰিত্ৰৰ মনোবৃত্তি ইত্যাদি। প্ৰজন্মৰ ব্যৱধানৰ ক্ষেত্ৰত বৰগোহাঞিৰ 'হাতী' গল্পটো বিশেষভাৱে চৰ্চিত। য'ত পুৰণি সমাজৰ প্ৰতিনিধি বলোৰাম মেধি ধনে-ধানে মৌজাখনত জাকত-জিলিকা অৱস্থাতে সেই সময়ৰ আভিজাত্যৰ প্ৰতীক হাতী ক্ৰয় কৰি নিজৰ

নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজৰ অসমীয়া বিভাগ

স্নাতকোত্তৰ শ্ৰেণীৰ
প্ৰাক্তন শিক্ষাৰ্থী সমাৰোহ

নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজৰ অসমীয়া বিভাগ

North Lakhimpur College'r Asomiya Bibhag

A collection of historical essays about Dept. of Assamese, North Lakhimpur College [Autonomous]; Published by PALKI Publication on behalf of Ex-Students (M.A.) of Dept. of Assamese, North Lakhimpur College [Autonomous] and Printed at Saraighat Offset Press., Guwahati, PIN-781021, Price Rupees Two Hundred Fifty Only ; First Edition : 2021.

অসমীয়া বিভাগ
নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজ (স্বায়ত্তশাসিত)
প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ ২৪ ডিচেম্বৰ, ২০২১

ISBN: 978-81-9498-389-7

সম্পাদনা সমিতি

উপদেষ্টা ঃ অৰবিন্দ ৰাজখোৱা

সভাপতি ঃ কল্পজিৎ সোনোৱাল

সম্পাদক ঃ ভাস্কৰ ভূঞা

সদস্য ঃ পৰেশ খনিকৰ, বিশ্বজিৎ দত্ত, অনিতা বিশ্ব শৰ্মা, হৰিপ্ৰভা চাংমাই, বাস্তৱ বড়া, সঞ্জয় আচাৰ্য, পূবালী বৰা, সুৰেশ দেৱনাথ, বিকাশ নেওগ

Cover Design : Arup Konwar
Printed at : Saraighat Offset Press, Guwahati, PIN- 781021

The book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent resold, hired out, or otherwise circulated in any form or by any means electronics, mechanical, photocopying, recording or otherwise, or stored on any retrieval system of any nature without the publisher's writing consent in form of binding cover. This right is asserted by the publisher in accordance with the Copyright Act, 1957 (as amended).

Price: ₹250.00

সূচীপত্র

অংশ— ১

প্ৰবন্ধ

অসমীয়া বিভাগৰ স্নাতকোত্তৰ শ্ৰেণী ঃ প্ৰস্তাৱনা কালৰ অনুভৱ
ড° অৰবিন্দ ৰাজখোৱা ।। ১৫
অসমীয়া বিভাগৰপৰা প্ৰকাশিত আলোচনী ঃ এক সংক্ষিপ্ত পৰিচয়
সঞ্চয় আচাৰ্য ।। ২০
নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজ আৰু সাহিত্য-চৰ্চা
ভাস্কৰ ভূএগ্ৰা।। ৩২
নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজৰ 'গ্ৰন্থাগাৰ' আৰু গ্ৰন্থমেলা ঃ এক অনন্য যাত্ৰা
পূবালী বৰা।। ৪৫

অংশ— ২

অভিজ্ঞতা / অনুভৱ / বিশ্লেষণ

ৰোমন্থন
পূজা বৰুৱা।। ৫৭
প্ৰসংগ ঃ বিজ্ঞান মানসিকতা আৰু এন. এল. কলেজৰ অসমীয়া বিভাগ
বিতু বড়া।। ৫৯
অনাগত দিনত অসমীয়া বিভাগৰপৰা কি আশা কৰোঁ ঃ এটি অনুভৱ
দিপাঙ্কৰ বৰুৱা।। ৬২
কলিকতাত অনুষ্ঠিত হোৱা ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ৰ চেমিনাৰ ঃ এটি মনোৰম অভিজ্ঞতা
জ্যোতি বড়া।। ৬৫
সোঁৱৰণীৰ এখিলা পাত
সংগীতা গগৈ।। ৬৮
নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজৰ গ্ৰন্থমেলাৰ অনুভৱ
অভিজিৎ দাস।। ৭১

অসমীয়া বিভাগৰপৰা প্ৰকাশিত আলোচনী ঃ এক সংক্ষিপ্ত পৰিচয়

সঞ্জয় আচাৰ্য

নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজ (স্বাঃ)ৰ অসমীয়া বিভাগৰপৰা প্ৰকাশিত মূল আলোচনীখনৰ নাম 'স্মৃতিৰ সঁফুৰা'। কৰুণাকান্ত হাজৰিকাৰ সম্পাদনাত ২০০৫-০৬ চনত প্ৰথম 'স্মৃতিৰ সঁফুৰা' নামৰ আলোচনীখন (স্মৰণিকা) প্ৰথমবাৰৰ বাবে প্ৰকাশিত হয়। মূলতঃ দ্বিতীয় বৰ্ষৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে অগ্ৰজসকলৰ বিদায়ক্ষণত তেওঁলোকৰ স্মৃতিক সজীৱ ৰখাৰ উদ্দেশ্যে আলোচনীখন প্ৰকাশৰ দিহা কৰিছিল। সেয়ে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু শিক্ষাগুৰুৰ আলোচনা মৰ্মে প্ৰথম প্ৰকাশিত আলোচনীখনত বিভাগীয় প্ৰধান লিলি চেলেঙক মুখ্য উপদেষ্টা দিয়াৰ লগতে বিভাগৰ শিক্ষাগুৰু ক্ৰমে মৌচুমী চেতীয়া, ধনৰঞ্জন কলিতা, অৰবিন্দ ৰাজখোৱা, হেমন্ত শৰ্মাক উপদেষ্টা মণ্ডলী হিচাপে ৰখা হয়। ক্ষুদ্ৰ কলেৱৰৰ আলোচনীখনত বিদায়ী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ আশা-আকাংক্ষা আৰু অনুভৱৰ লগতে শুভাকাংক্ষীসকলৰ চিন্তাধাৰাই বিশেষভাৱে ঠাই পাইছিল। কৰুণাকান্ত হাজৰিকাই 'বিদায়ী অগ্ৰজসকললৈ সম্পাদকৰ বিদায় সম্ভাষণ' শীৰ্ষক শিৰোনামেৰে সম্পাদকীয় লিখিছিল। য'ত হাজৰিকাই অগ্ৰজসকলক বিদায় সম্ভাষণ দিয়াৰ লগতে প্ৰথম 'স্মৃতিৰ সঁফুৰা' প্ৰকাশ কৰোঁতে সহায় কৰা সকলো ব্যক্তিকে ধন্যবাদসূচক মন্তব্য আগবঢ়াই কৈছে— 'অশ্ৰুসিক্ত নয়নেৰে আপোনালোকক বিদায় দিবলৈ আমি এই বুলিয়েই সান্ত্বনা লভিছোঁ যে 'বিদায়' এক চিৰন্তন সত্য আৰু এই বিদায় আপোনালোকৰ প্ৰগতিৰ বাবেহে।' ইয়াৰ পিছত ক্ৰমে তদানীন্তন বিভাগীয় মুৰব্বী লিলি চেলেঙে 'তৃতীয়বৰ্ষৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকললৈ একাষাৰ' লেখাত শিক্ষাৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কত

2021-22

09

Baudhabikhyan

Locating Reality in Knowledge Discourse

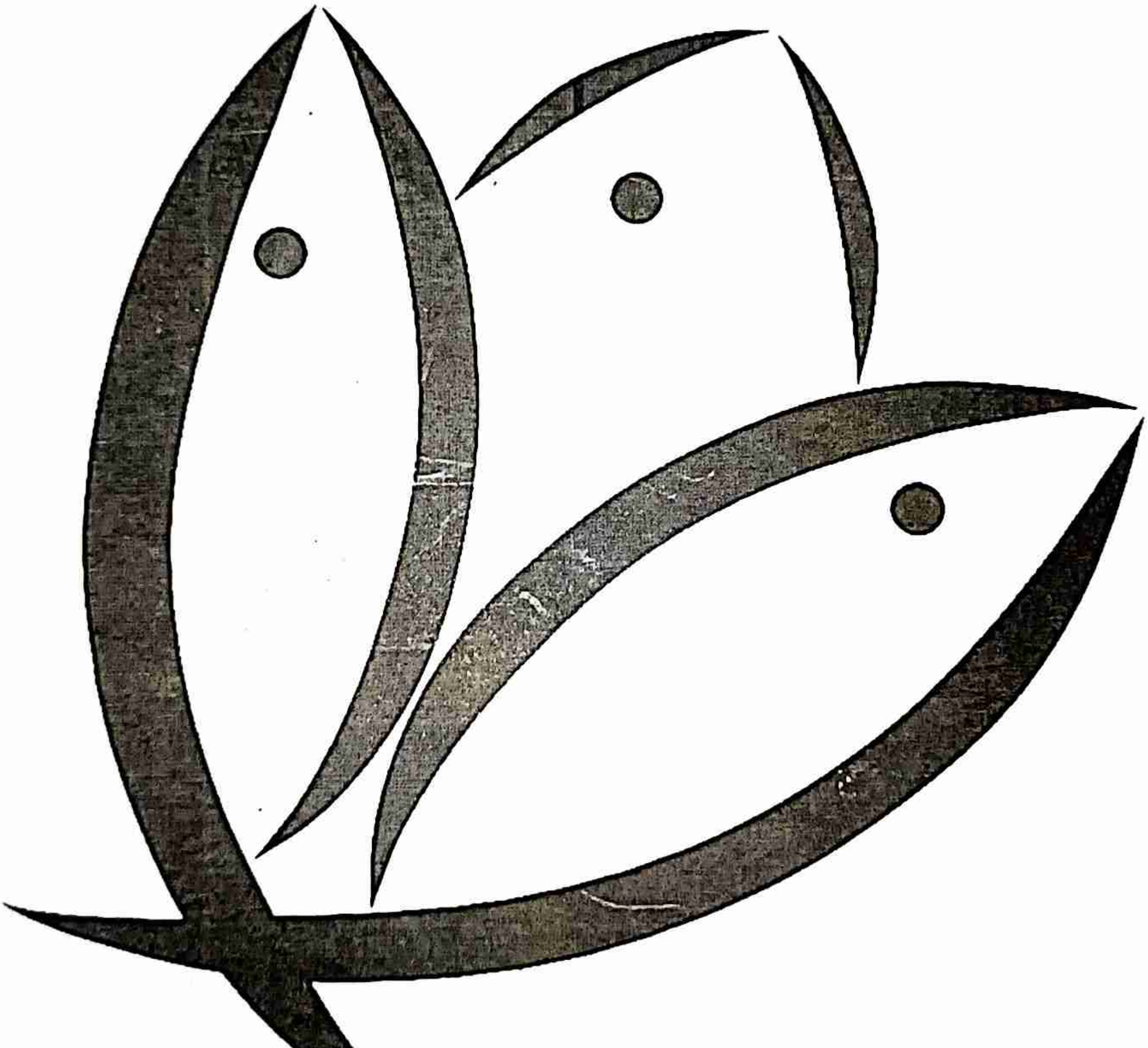

Editors

Dr. Gitamoni Hazarika
Nabanita Das
Malini Rongpharpi
Dipu Sarmah

BAUDHABIKHYAN
Locating Reality in Knowledge Discourse
A collection of research based articles, edited by Dr. Gitamoni Hazarika, Nabanita Das, Malini Rongpharpi & Dipu Sarmah and Published by Purbayon Publication, Panbazar, Guwahati-1

First Edition : March, 2022 Price : 280/-

ISBN : 978-93-93881-83-0

Baudhabikhyan

Locating Reality in Knowledge Discourse

First Edition:
March, 2022

© editors

Price: 280/-

Cover : Chitralekha

Published by:
Purbayon Publication
Jaswanta Road
Near Panbazar Aadarsha Prathamik Vidyalaya
Panbazar, Guwahati- 1, Assam, India
Email-purbayonindia21@gmail.com
website: purbayonpublication.com
Contact No. +91- 9864422157, 0361-2700969

All right reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means. electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior permission of the copyright owner.

19. **Bishnu Prasad Rabha as a Revolutionary Artist /161**
Priti L. Baruah
20. **Bishnu Prasad Rabha as a Pioneer of Assam /164**
Sanjukta Choudhury
21. শিশুৰ সোণালী শৈশৱ গঠনত সাধুকথাৰ গুৰুত্ব /166
কৰবী দত্ত
22. একবিংশ শতিকাৰ 'আংকুশ' উপন্যাসত প্ৰতিফলিত চাহ-জনগোষ্ঠীৰ সমাজ জীৱন ঃ এক আলোচনা /173
অঞ্জলি গগৈ
23. ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতৰ বিষয় বৈচিত্ৰ্য /187
সঞ্জয় আচাৰ্য
24. মিচিংসকলৰ যুৱগৃহৰ সামাজিক - সাংস্কৃতিক প্ৰকাৰ্য ঃ এক প্ৰকাৰ্যত্মক অধ্যয়ন /197
শিখা দেৱী নাথ
25. ৰঘুনাথ চৌধাৰীৰ 'গিৰিমল্লিকা' কবিতাঃ এক বিশ্লেষণ /209
জ্যোতিস্মৃতা দত্ত
26. সাম্প্ৰতিক অসমীয়া উপন্যাসত উত্তৰ আধুনিক প্ৰৱণতা (দেৱব্ৰত দাসৰ 'ধূসৰতাৰ কাব্য'ৰ বিশেষ উল্লিখনসহ) /218
ৰবি চাহু
27. নৱপ্ৰজন্মৰ মানসপটত কলাগুৰু বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা /226
ডলি দেৱী
28. নৱ প্ৰজন্মৰ মানস পটত বিষ্ণুৰাভা /228
জ্যোতিময়ী শইকীয়া
29. বিপ্লৱী শিল্পীৰূপে বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা /231
সমুজ্জ্বল শৰ্মা

ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতৰ বিষয় বৈচিত্ৰ্য

সঞ্জয় আচার্য*

০.০০ অৱতৰণিকা

০.০১ বিষয়ৰ পৰিচয়

ভূপেন হাজৰিকা হৈছে অসাধাৰণ ব্যক্তিত্বৰে ভৰপূৰ এজন শিল্পী। তেওঁ কথাৰে, গীতেৰে, সুৰেৰে কেৱল অসম আৰু অসমীয়াৰ হৃদয় জিনিছে এনে নহয়, তেওঁ বিশ্ববিজয় সুধাকণ্ঠ। ভূপেন হাজৰিকাই কলা-সংগীতৰ মাজেৰে এখন সুস্থ সমাজ গঢ়িছে। হাজৰিকাই জীৱন আৰু জগতৰ লগত জড়িত নানা দিশসমূহক সূক্ষ্মৰূপে অধ্যয়ন আৰু নিৰীক্ষণ কৰিছিল। সেয়ে তেওঁৰ গীতত কৃষ্টি-সংস্কৃতি, সংগ্ৰাম, আশাবাদ, আবেগ-অনুভূতি, দেশ প্ৰেম, মানৱ প্ৰেম, প্ৰকৃতি, জাতীয় প্ৰেম তথা হাঁহি কান্দোনৰ নানা ছবিৰ প্ৰতিফলন ঘটাৰ লগতে লোকজীৱনৰ চিত্ৰ ইমান নিখুঁট আৰু স্পষ্টকৈ প্ৰকাশ ঘটাইছে যে ই অতি উচ্চখাপৰ। সেয়া লাগিলে ট্ৰেফিক ড্ৰাইভাৰ হওঁক অথবা বস্ত্ৰহীন কোনো খেতিয়ক। সকলোকে তেওঁ উপস্থাপন কৰিছে মাৰ্জিত আৰু স্পষ্ট ৰূপত।

০.০২ অধ্যয়নৰ উদ্দেশ্য

ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতৰ বিষয় বৈচিত্ৰ্য এই সম্পৰ্কে অধ্যয়ন কৰাৰ মূল উদ্দেশ্যসমূহ হৈছে—

১) ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত প্ৰকাশিত কৃষি জীৱনৰ ছবি আলোচনা কৰা।

২) ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত প্ৰতিফলিত গ্ৰাম্য সমাজৰ নাৰী চিত্ৰণ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

৩) ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত প্ৰতিফলিত বিপ্লৱ চিত্ৰণ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

---

*গৱেষক, অসমীয়া বিভাগ, নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজ (স্বা.)

Ethnic Culture & Literature

(Part-III)

Edited by
Naqui Ahmad John
Abul Foyes Md Malik

Ethnic Culture and Society

(Part-III)

Editors
Naqui Ahmad John
Abul Foyes Md Malik

Sarvbhasha Prakashan, New Delhi
www.sarvbhasha.in

Ethnic Culture and Literature (Part-III)

Editors : Naqui Ahmad John, Abul Foyes Md Malik

ISBN : 978-93-95291-44-6

Price : 1200.00/-

First Edition : 2023

© Naqui Ahmad John, Abul Foyes Md Malik

Publisher

Sarvbhasha Prakashan

J-49, Street No. 38, Rajapuri, Main Road,

Uttam Nagar, New Delhi-110059

E-mail : sbtpublication@gmail.com

Website : www.sarvbhasha.in

Mob. : 011-3501-3521, +91 81786 95606

Printer : R.K. Offset Process, Delhi

এক অধ্যয়ন/হিৰেন দাস/৩৫৯
মিচিং জনগোষ্ঠীৰ পৰম্পৰাগত খাদ্যাভ্যাস আৰু ইয়াৰ পৰিবৰ্তনঃ এক বিশ্লেষণাত্মক অধ্যয়ন/কাব্যশ্ৰী দাস/৩৬৯
মিচিং জনগোষ্ঠীৰ লোক-উৎসৱ/মমী মৰাং/৩৭৭
বিশ্বায়ন, সংস্কৃতিৰ বৈচিত্ৰ আৰু সংখ্যালঘু/পবিত্ৰ দাস/৩৮২
অদ্বৈত মল্লবর্মণের "তিতাস একটি নদীর নাম" উপন্যাসে লোকজীবন/প্রসেন নাথ/৩৯১
ঔপনিবেশিক অসমত ঐতিহ্য আৰু ইতিহাস চৰ্চাঃ এটি পৰ্য্যালোচনা/অংকিতা কলিতা/৪০১
বড়ো জনগোষ্ঠীৰ পৰম্পৰাগত উৎসৱ-পাৰ্বণ/জুৰি কাগয়ুং/৪১১
অসমীয়া লোকসাহিত্য আৰু অসমীয়া মানুহৰ পৰম্পৰাগত খাদ্যাভাস : বিশ্লেষণাত্মক অধ্যয়ন/সনাতন হাজৰিকা/৪১৯
राभा जनजाति तथा उनके लोक-गीत/रूबी मणि दास/৪৩২
कृषि से जुड़े असमिया गोवालपरीया लोकगीत/सुदर्क्षीणा दुवरी/৪৪১

ঔপনিবেশিক অসমত ঐতিহ্য আৰু ইতিহাস চৰ্চাঃ এটি পৰ্য্যালোচনা

অংকিতা কলিতা

আৰম্ভণি ঃ

ইতিহাসৰ জ্ঞান তথা ইতিহাস চৰ্চা এটা জাতি সবলভাৱে জীয়াই থকাৰ প্ৰাথমিক স্বত্ব। ভাৰতবৰ্ষত আধুনিক অৰ্থত ইতিহাস চৰ্চা বৃটিছসকল অহাৰ পাছতহে আৰম্ভ হৈছিল। অৱশ্যে বৃটিছসকলৰ আগমণৰ পূৰ্বে যে ভাৰতীয় মানুহৰ ইতিহাসৰ জ্ঞান নাছিল অথবা চৰ্চা হোৱা নাছিল এনে নহয়। কিন্তু ইতিহাস পদ্ধতিগতভাবে আৰু বিজ্ঞান সন্মতভাবে লিখা নহৈছিল। একাদশ শতিকাৰ কাশ্মীৰৰ ইতিহাস সম্বলতি কলহনৰ দ্বাৰা ৰচিত 'ৰাজতৰংগিনী'খন ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰথম ইতিহাসৰ গ্ৰন্থ হিচাপে ধৰা হয়। অসমতো মধ্যযুগত আহোম সকলৰ পৃষ্ঠপোষকতাত 'বুৰঞ্জী' নামেৰে ৰাজকাৰ্যাৱলী আৰু অন্যান্য ঘটনা বা দিশৰ বিৱৰণী লিখা হৈছিল। কিন্তু বৃটিছ সকলৰ আগমনৰ পাছত ইতিহাস চৰ্চাৰ এক নতুন দিশ সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ লগতে অসমতো আৰম্ভ হৈছিল। অন্তনিহিত উদ্দেশ্য থাকিলেও এনে ইতিহাস চৰ্চা তথ্য, সমলক ভিত্তি কৰি লিখা হৈছিল।

তথ্যৰ উৎস আৰু গৱেষণা পদ্ধতি ঃ

আলোচ্য গৱেষণা পত্ৰখন প্ৰস্তুত কৰোতে মুখ্য আৰু গৌণ-এই দুই উৎসৰ পৰা সমল সংগ্ৰহ কৰা হৈছে। প্ৰাথমিক তথ্য সমূহ ইউৰোপীয় পণ্ডিতসকলৰ টোকা আৰু গ্ৰন্থৰ লোৱা হৈছে।তদুপৰি সমসাময়িক বুৰঞ্জী আৰু অনুষ্ঠানৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰকাশিত ৰিপৰ্ট বিলাকৰ সহায় লোৱা হৈছে। গৌণ উৎসৰ বাবে বিভিন্ন গ্ৰন্থ, আলোচনী আৰু প্ৰবন্ধৰ সহায় লোৱা হৈছে।

মালঞ্চ

সম্পাদনা ঃ ড° গায়ত্ৰী বৰা কাকতি

MALANCHA is a collection of poems published by Union Body of Kamargaon College and is edited by Dr. Gayatree Bora Kakati.
First edition : *2021*
Price Rs. 150/-

ISBN : 978-81-950346-4-2

প্ৰকাশক ঃ
কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা
কমাৰগাঁও - ৭৮৫৬১৯
সম্পাদনা ঃ
ড° গায়ত্ৰী বৰা কাকতি

© কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভাৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ
ডিচেম্বৰ, ২০২১

মূল্য ঃ
১৫০.০০ টকা মাত্ৰ

প্ৰচ্ছদ ঃ
অভিজিত কলিতা
অলংকৰণ ঃ
বদন দুৱৰা
অক্ষৰবিন্যাস ঃ
পূৰবী হাজৰিকা
জুৰি দুৱৰা
মুদ্ৰণ ঃ
প্ৰজ্ঞান ডিজিটেল
বোকাখাত -৭৮৫ ৬১২ (অসম)

সম্পাদকৰ একাষাৰ

জয়জয়তে 'মালঞ্চ' সম্পাদনাৰ দায়িত্ব আমাৰ ওপৰত অৰ্পণ কৰা বাবে অধ্যক্ষ ড° বিজুলী বৰচেতিয়া, কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয়ৰ অভ্যন্তৰীণ মান নিৰ্ণায়ক কোষ (IQAC) আৰু গৱেষণা আৰু প্ৰকাশন কোষ (Research and publication Cell) ৰ ওচৰত মই কৃতজ্ঞ হৈ ৰ'লো। সুদীৰ্ঘ শিক্ষকতাৰ সময়ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ সাহিত্য আৰু সাংস্কৃতিক দিশটোৰ লগত ওতঃপ্ৰোতভাৱে জড়িত হৈ থাকি নান্দনিক আনন্দ লাভ কৰি আহিছোঁ। আজি মহাবিদ্যালয়ে সোণালী জয়ন্তীত ভৰি দিয়াৰ প্ৰাক্ মূহুৰ্তত 'মালঞ্চ' নামৰ কবিতা পুথিখনক সজাই তোলাৰ দায়িত্ব পালন কৰি অভিভূত হৈ পৰিছোঁ। এই পুথিত সন্নিৱিষ্ট কৰা কবিতাৰ কেইবাজনো লিখক আৰু আলোচনীৰ সম্পাদক বৰ্তমান অসমৰ সাহিত্য জগতৰ চিনাকী নাম। কেইবাজনো প্ৰতিশ্ৰুতি সম্পন্ন কবিৰ কবিতা আছে যদিও ব্যস্ততাৰ বাবে তেওঁলোকে পাতলীয়াকৈ লিখে। এই পুথিখন তেখেতসকলৰ হাতত পৰিলে পুনৰ কলম তুলি ল'লে আমাৰ কষ্ট সাৰ্থক হ'ব।

কবিতা লিখা সহজ নহয়। এই পুথিত সন্নিৱিষ্ট ছয়কুৰিৰো অধিক কবিতা সমূহৰ মানদণ্ড অতি উচ্চখাপৰ বুলি আমি দাবী কৰিব নোৱাৰো। কিন্তু উচ্চতৰ মাধ্যমিক প্ৰথম বৰ্ষৰ পৰা স্নাতক চূড়ান্ত বৰ্ষৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে নিজকে সাহিত্য চৰ্চাত নিয়োজিত কৰি ৰখাটোৱেই বৰ্তমানৰ ভোগবাদী সমাজৰ বাবে ভাল খবৰ।

কবিতা সমূহে বৃহত্তৰ কমাৰগাঁও অঞ্চলৰ বিভিন্ন দিশ প্ৰতিফলিত কৰিছে। বানপানী, ভাঙোনমুখী অৰ্থনীতি, সন্ত্ৰাসবাদ আদিয়ে জৰ্জৰিত কৰা এই অঞ্চলৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে সংকল্প লৈছে দুখৰ মাজতো সততাৰে মূৰ তুলি থিয় হ'বলৈ, দুৰ্নীতিৰ বিৰুদ্ধে যুঁজ দিবলৈ। নদী পথাৰ

আৰু প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্যৰে ভৰপুৰ অঞ্চলটোৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ লিখনিত প্ৰতিফলন ঘটিছে ৰমন্যাসিক বৈশিষ্ট্যৰ। গ্ৰাম্য অঞ্চলৰ এই মহাবিদ্যালয়খনে অসম তথা ভাৰতকে প্ৰতিনিধিত্ব কৰিব। সেয়েহে ১৯৮৭ ৰ পৰা ২০১৭ চনলৈকে এই সময়চোৱাত গ্ৰন্থাগাৰতউপলব্ধ দিলীপ শইকীয়া, হৃদয়ানন্দ গগৈ, মনোজ কুমাৰ নেওগ, মধুসূদন বৰপাত্ৰ গোঁহাই, ভাস্কৰজ্যোতি দাস, বিতোপন দাৰ, চন্দ্ৰমা বৰুৱা, পোনাকন লইং, সৌৰভজ্যোতি কাকতি আদিৰ সম্পাদনাত প্ৰকাশিত কেজিয়ান আলোচনীৰ কবিতা সমূহে সামাজিক দলিলৰূপে প্ৰতিস্থা লাভ কৰাৰ লগতে এই সময়ৰ যুৱক-যুৱতীৰ মনস্তত্বও প্ৰকাশ কৰিছে। এই আপাহতে কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয়ৰ গ্ৰন্থগাৰিক জিতেন্দ্ৰ বড়া, অধ্যাপিকা ড° দীপশিখা কলিতা আৰু মোৰ স্বামী অলকানন্দ কাকতিলৈ আন্তৰিকতাৰে কৃতজ্ঞতাৰ শৰাই আগবঢ়ালোঁ।

আশা কৰোঁ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে, বিশেষকৈ প্ৰাক্তন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে 'মালঞ্চ'ক আদৰি ল'ব।

ড° গায়ত্ৰী বৰা কাকতি

সূচীপত্ৰ ঃ

■ ৰঞ্জু গগৈ /৯ ■ অজিত কুমাৰ শইকীয়া/১১ ■ ৰুবুল ফুকন/১৩ ■ গোপাল ৰাজবংশী/১৪ ■ বৰ্ষা গগৈ/১৫ ■ ৰণি ঠাকুৰ/১৬ ■ দীননাথ লইং/১৭ ■ দেৱৰঞ্জন বৰুৱা/১৮ ■ অজিত বৰা/১৯ ■ কৰবী বৰা/২০ ■ জ্যোৎস্না হাজৰিকা/২১ ■ দীপাঞ্জলী ফুকন/২২ ■ পাৰুল বৰদলৈ/২৩ ■ তপোব্ৰত কোঁৱৰ/২৪ ■ ডিম্পল ঢেকীয়াল ফুকন/২৫ ■ জোনটি বৰা/২৬ ■ দেৱজিৎ বৰা/২৭ ■ কিৰণ কুৰ্মী/২৮ ■ অনুসূয়া বৰুৱা/২৯ ■ স্মৃতি বৰুৱা/৩০ ■ অসীম বাৰুকিয়াল/৩১ ■ সন্ধানী ৰাজখোৱা/৩২ ■ পলাশজ্যোতি গোৱালা/৩৩ ■ জিনু বৰা/৩৪ ■ জিতু কলিতা/৩৬ ■ ধ্ৰুৱজ্যোতি দত্ত/৩৭ ■ নিপন লইং/৩৮ ■ প্ৰশান্ত যুগল শইকীয়া/৩৯ ■ বিতোপন দাস/৪১ ■ অংকুৰ অজয় তামুলী /৪৩ ■ ৰিতু বৰা/৪৪ ■ চুকলেন গগৈ/৪৫ ■ ভাৰতী হাজৰিকা/৪৭ ■ পাপৰী গগৈ /৪৮ ■ ভবানী তামুলী/৪৯ ■ পৰশমণি লইং/৫০ ■ মাধুৰ্য্য শইকীয়া/৫১ ■ ৰীতাশ্ৰী সন্দিকৈ/৫২ ■ তৃষ্ণা দত্ত /৫৪ ■ গৌতম শইকীয়া/৫৫ ■ ভবানী লইং/৫৬ ■ প্ৰণীতা ৰায় চৌধুৰী/৫৭ ■ সঞ্জীৱ বৰুৱা/৫৮ ■ কবিতা ফুকন /৬০ ■ উৎপল বড়ি/৬১ ■ ধনটি হাজৰিকা/৬২ ■ পংকল কাকতি/৬৩ ■ দুলদুল ফুকন/৬৪ ■ জগত নেওগ/৬৫ ■ গুণাভিৰাম লইং /৬৬ ■ শশাংক তামুলী/৬৮ ■ পিংকী দেৱী/৬৯ ■ বিপ্লৱ মৰাং/৭০ ■ ৰূপাঞ্জলি মৰাং/৭২ ■ হিমাদ্ৰী কাকতি /৭৩ ■ জোনালী বড়ি /৭৪ ■ নয়নমণি বৰগোহাঁই/৭৫ ■ নিতুল কুমাৰ বৰা/৭৬ ■ চন্দ্ৰমা বৰুৱা/৭৭ ■ লাবি দাস/৭৮ ■ হিমাশ্ৰী ফুকন /৭৯ ■ গোবিন শইকীয়া/৮১ ■ বিতোপন দাৱ/৮২ ■ জ্যোতিষ্মান লইং/৮৩ ■ ৰূপশ্ৰী শইকীয়া/৮৫ ■ বিপ্লৱ মৰাং/৮৬ ■ শিল্পীকা

North-East India
Marching Ahead

Dr. Biswajit Das
Dr. Kabita Choudhury

NORTH-EAST INDIA
MARCHING AHEAD

Edited by
Dr. Biswajit Das
Dr. Kabita Choudhury

B.D. Prakash
Panbazar, Guwahati-1

North-East India : Marching Ahead – A book of collected research papers/articles on different aspects of North East India, as a part of publication of the department of Economics and Education, Kamrup College, Chamata, edited by Dr. Biswajit Das and Dr. Kabita Choudhury and published by B.D. Prakash, Panbazar, Guwahati-1.

First Edition : 2021

© Editors

ISBN : 978-81-95028-1-2

Editors

Dr. Biswajit Das

Dr. Kabita Choudhury

All rights including the reproduce of this work or parts thereof except for brief quotations are reserved by the editors.

Disclaimer

The opinions expressed in the articles in this book are opinions of the authors. The editors or publisher are in no way responsible for it.

B.D. Prakash

Panbazar, Guwahati-1

Price : ₹ 1000/-

EFFECTIVENESS OF E-LEARNING AMONG COLLEGE STUDENTS: A STUDY IN GOLAGHAT DISTRICT, ASSAM

Mridula Hazarika

Rinky Sahu

ABSTRACT

At present, E-Learning is the only way to get students connected with their academics as the education sector is adversely harmed and affected due to the infectious and deadly 'Covid-19' virus. This pandemic demands students and teachers to get involved with various means of E-Learning. In this view, the paper seeks to examine the effectiveness of E-Learning among college students of Golaghat District of Assam. This paper also tries to identify the problems of online teaching faced by the college students as well as to provide sultable measures for solving the problems of E-Learning. Descriptive survey method is used

লিংগ আৰু শিক্ষা

GENDER & EDUCATION

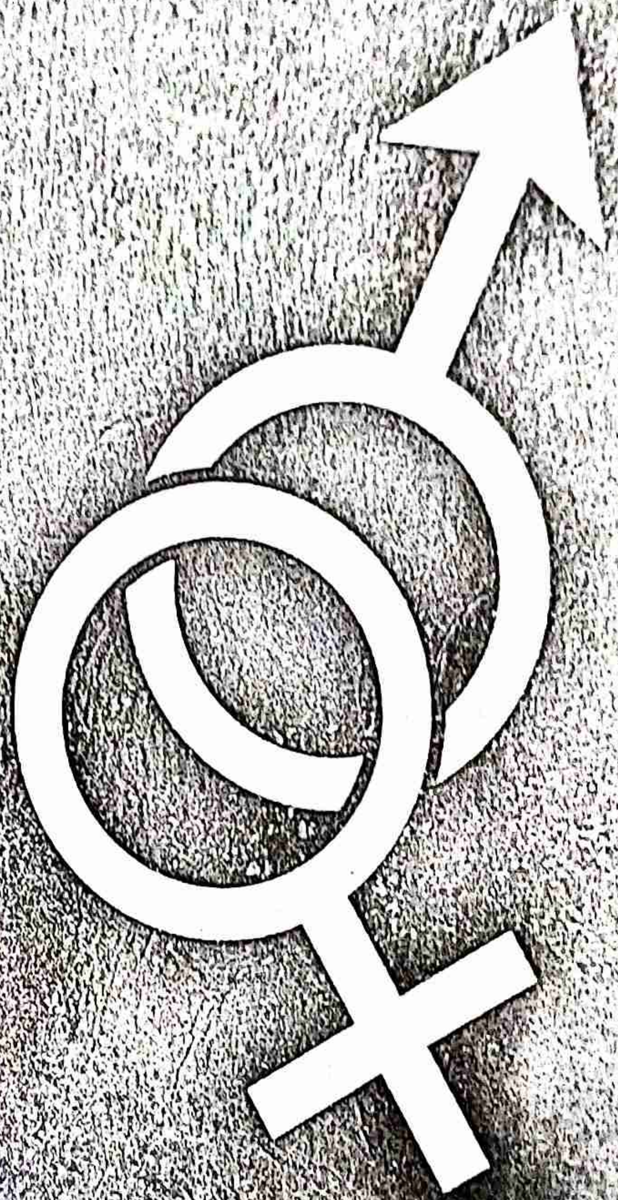

ড° দেইজী ৰাণী চুতীয়া
মৃদুলা হাজৰিকা
বিদিশা বৰচেতিয়া
গীতাঞ্জলি ভৰালী

MAHAVEER PUBLICATIONS

www.mahaveerpublications.com

Scanned with OKEN Scanner

ডিব্রুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ পছন্দভিত্তিক মূল্যায়ন পদ্ধতি (CBCS) অনুসৰি শিক্ষাতত্ত্ব (Education) বিষয়ৰ দ্বিতীয় যাণ্মাসিকৰ Generic Elective GEED-202, ষষ্ঠ যাণ্মাসিকৰ সন্মান (Honours) DSEED-603 আৰু ষষ্ঠ যাণ্মাসিকৰ সাধাৰণ (Non-Honours) পাঠ্যক্ৰমৰ EDDSEN-607 কাকতৰ আধাৰত যুগুত কৰা পাঠ্যপুথি

লিংগ আৰু শিক্ষা

GENDER and EDUCATION

ড° দেইজী ৰাণী চুতীয়া, এম এ, (শিক্ষাতত্ত্ব) পি.এইচ.ডি, এম এ (সমাজতত্ত্ব)
সহকাৰী অধ্যাপিকা, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, মৰঙি মহাবিদ্যালয়(স্নাতক), গোলাঘাট
মৃদুলা হাজৰিকা, এম. এ. (শিক্ষাতত্ত্ব), এম. ফিল., ইউ.জি.চি নেট, শ্লেট
সহকাৰী অধ্যাপিকা (বিভাগীয় মুৰব্বী), শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয়, গোলাঘাট
বিদিশা বৰচেতিয়া, এম এ, (শিক্ষাতত্ত্ব) এম.ফিল., শ্লেট
সহকাৰী অধ্যাপিকা, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, শ্বহীদ মণিৰাম দেৱান মহাবিদ্যালয়, চাৰিং, শিৱসাগৰ
গীতাঞ্জলি ভৰালী, এম এ, এম ফিল,
সহকাৰীঅধ্যাপিকা (বিভাগীয় মুৰব্বী), শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, মৰঙি মহাবিদ্যালয় (স্নাতক) গোলাঘাট

MAHAVEER PUBLICATIONS
www.mahaveerpublications.com

Scanned with OKEN Scanner

- *No part of this book may be reproduced in any form or by any means without prior written permission of the editors & the publisher.*
- *The Editors & the Publisher have made every effort to provide authentic, accurate & up-to-date matter in this book. However, they do not take any legal responsibility for any misrepresentation or errors inadvertently overlooked.*

Published by:

Mahaveer Publications
Jain Mandir Road, Graham Bazar
Dibrugarh - 786 001
E-mail: kanganbooks@gmail.com
Mobile: 98644-30084
www.mahaveerpublications.com

Exclusively Marketed & Distributed by

Kangan Stationery Stores
(Book Seller & Distributors)
New Market, Dibrugarh - 786 001
(9401106920 (M) E-mail : kanganbooks@gmail.com
Website: www.mahaveerpublications.com

Stockiest:

Adhunik Pustak Bhawan
Babulal Poddar Path, Dibrugarh - 786 001

Copyright : *All rights reserved*

First Edition: *2021*

Price: ₹ 200.00 (Rupees Two Hundred Only)

ISBN: 987-81-951594-7-5

Setting : Jeet Print-Soft, Dibrugarh

DISCLAIMER: While the editors of this book have made every effort to avoid any mistakes or omissions and have used their skill, expertise and knowledge to the best of their capacity to provide accurate and updated information, the editors and Mahaveer Publications do not give any representation or warranty with respect to the accuracy or completeness of the contents of this publication and are selling this publication on the condition and understanding that they shall not be made liable in any manner whatsoever. Mahaveer Publications and the editors expressly disclaim all and any liability/ responsibility to any person, whether a purchaser or reader of this publication or not, in respect of anything and everything forming out of the contents of this publication. Mahaveer Publications shall not be responsible for any errors, omissions or damages arising out of the use of the information contained in this publication.

Further, the appearance of the personal name, location, place and incidents, if any, in the illustrations used herein is purely coincidental and work of imagination. Thus the same should in no manner be termed as defamatory to any individual.

Scanned with OKEN Scanner

সূচীপত্ৰ

প্ৰথম অধ্যায়
UNIT-I

Gender and Education ১৭ - ৭৯

⇨ লিংগৰ চমু আভাস ২১
(Brief introduction about 'Gender')

⇨ লিংগৰ অৰ্থ **(Meaning of Gender)** ২২

⇨ লিংগৰ ধাৰণাৰ ঐতিহাসিক পটভূমি ২২
(Historical background of Gender Concept)

⇨ সামাজিক লিংগৰ ধাৰণা ২৩
(Concept of Gender)

⇨ সামাজিক লিংগ ২৪
(Definition of Gender)

⇨ লিংগৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ ২৬
(Characteristics of Gender)

⇨ লিংগ অধ্যয়নৰ তিনিটা দিশ ২৬
(Three aspects of Gender study)

⇨ জৈবিক লিংগৰ অৰ্থ আৰু ধাৰণা ২৭
(Meaning and Concept of Sex)

⇨ জৈবিক লিংগৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ ২৯
(Characteristics of Sex)

⇨ জৈবিক লিংগ আৰু সামাজিক লিংগৰ পাৰ্থক্য ৩০
(Difference between Sex and Gender)

⇨ লিংগৰ ভূমিকাঃ ধাৰণা আৰু প্ৰকৃতি ৩১
(Gender Role: Concept and Nature)

⇨ লিংগৰ ভূমিকাৰ বিভিন্ন সংজ্ঞাসমূহ ৩৩
(Definitions on Gender Role)

⇨ লিংগ ভূমিকাৰ প্ৰকৃতি ৩৪
(Nature of Gender Role)

⇨ লিংগৰ ভূমিকাৰ প্ৰকাৰ ৩৫
(Types of Gender Roles)

⇨ পিতৃতান্ত্ৰিক আৰু মাতৃতান্ত্ৰিকঃ ধাৰণা আৰু প্ৰকৃতি ৩৮
(Patriarchal and Matriarchal: Concept and Nature)

⇨ পিতৃতন্ত্ৰৰ সংজ্ঞাসমূহ ৩৯
(Definitions of Patriarchy)

১৭-৭৯ ⇨ পিতৃতান্ত্ৰিক সমাজৰ প্ৰকৃতি আৰু বৈশিষ্ট্যসমূহ ৪০
২১ (Nature and Characteristics of Patriarchial Society)

⇨ মাতৃপ্ৰধান বা মাতৃতান্ত্ৰিক ধাৰণা ৪২
২২ (Concept o Matriarchal)

২২ ⇨ মাতৃতান্ত্ৰিকতাৰ সংজ্ঞাসমূহ ৪৩
(Definations of Matriarchal)

২৩ ⇨ মাতৃতান্ত্ৰিকতাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ /প্ৰকৃতিসমূহ ৪৪
(Characteristics of Matriarchaly)

২৪ ⇨ পিতৃতান্ত্ৰিক আৰু মাতৃতান্ত্ৰিক সমাজৰ পাৰ্থক্য ৪৬
(Distinction between patriarchal and Matriarchal Society)

২৬ ⇨ পিতৃতান্ত্ৰিক আৰু মাতৃতান্ত্ৰিক সমাজত লিংগৰ ভূমিকা ৪৭
(Role of Gender in Patriarchal and Matriarchal Society)

২৬ ⇨ পিতৃতান্ত্ৰিক সমাজত লিংগৰ ভূমিকা ৪৭
(Role of Gender in Patriarchal Society)

২৭ ⇨ মাতৃতান্ত্ৰিক সমাজত লিংগ ভূমিকা ৪৮
(Role of Gender in Matriarchal Society)

২৯ ⇨ সামাজিক লিংগ পৃথকীকৰণৰ ধাৰণা ৫০
(Concept of Gender Sagregation)

৩০ ⇨ সামাজিক লিংগ পৃথকীকৰণৰ প্ৰকৃতি/বৈশিষ্ট্যসমূহ ৫২
(Characteristics / Nature of Gender Sagregation)

৩১ ⇨ সামাজিক লিংগ বিভাজনৰ প্ৰকাৰ ৫৩
(Types of Gender Sagregation)

৩৩ ⇨ লিংগ পৃথকীকৰণ আৰু শিক্ষা ৫৬
(Gender Seregation and education)

Scanned w

প্ৰথম অধ্যায়
UNIT-I

GENDER AND EDUCATION

1.00 লিংগৰ চমু আভাস ঃ
(Brief introduction about 'Gender')

পৃথিৱীৰ সকলোবোৰ সমাজতে লিংগ বৈষম্য দেখা যায়। বৰ্তমান গোলকীকৰণ, উদাৰীকৰণ আৰু ব্যক্তিগতকৰণৰ প্ৰভাৱেও সমাজৰ লিংগ বৈষম্যতাক দূৰ কৰিব পৰা নাই। একে বিভাগত, একে বৃত্তিত অথবা একেধৰণৰ কাম-কাজত নিয়োজিত থাকিলেও লিংগ পাৰ্থক্যক কোনেও নুই কৰিব নোৱাৰে। বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ দ্ৰুত উন্নয়নে বিশ্বখনক এখন ক্ষুদ্ৰ গাঁৱলৈ ৰূপান্তৰিত কৰিছে কিন্তু বৰ্তমানো শিক্ষিত আৰু বৌদ্ধিক মহলতো পুৰুষ আৰু নাৰীৰ মাজৰ দূৰত্ব নিঃশেষ হোৱা নাই। দিনক দিনে লিংগ বৈষম্যৰ ধাৰণাই লিংগ ৰাজনীতিৰ জন্ম দিছে যি বৰ্তমান পুৰুষ আৰু মহিলাৰ মাজত ব্যাপক দূৰত্ব আৰু ব্যৱধানৰ সৃষ্টি কৰিছে। গতিকে, বৰ্তমান সময়ত লিংগ সম্পৰ্কীয় ধাৰণা, বৈষম্যতাৰ দিশসমূহৰ ওপৰত গৱেষণা, বিশ্লেষণ আৰু শৈক্ষিক অনুসন্ধানৰ যথেষ্ট প্ৰয়োজনীয়তা আহি পৰিছে।

1.01 লিংগৰ অৰ্থ (Meaning of Gender) ঃ

লিংগ শব্দটোৱে মানুহক পুলিংগ-স্ত্ৰীলিংগ আৰু ক্লীৱলিংগ বুজাবলৈ ব্যাকৰণত ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। লিংগক ইংৰাজী ভাষাত Gender বা Sex বুলি কোৱা হয়। Gender শব্দটো প্ৰাচীন ফৰাচী ভাষাৰ পৰা অনা হৈছে। বহুতে প্ৰাচীন লেটিন 'Genus' শব্দৰ পৰা আহিছে বুলি ক'ব খোজে। দুয়োটা শব্দই 'Kind' বা 'Sort' এই দুয়োটা অৰ্থক প্ৰকাশ কৰে। যাৰ অসমীয়া প্ৰতিশব্দ হ'ল 'প্ৰকাৰ'। ইন্দো-ইউৰোপীয়ান ভাষাৰ পৰা অহা Gender শব্দই জন্ম বা প্ৰাকৃতিক গুণক বুজাই বুলিও ধাৰণা কৰা হয়। বহুতে আধুনিক ফৰাচী ভাষা 'Gener' বা প্ৰকাৰৰ পৰা আহিছে

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ২০১৯-২০ শিক্ষাবৰ্ষৰ পৰা প্ৰচলিত স্নাতক মহলাৰ পছন্দভিত্তিক মূল্যাংকন পদ্ধতি(CBCS) পাঠ্যক্ৰমৰ 'শিক্ষাতত্ত্ব' বিষয়ৰ তৃতীয় ষাম্মাসিকৰ Generic Elective GEED 302, পঞ্চম ষাম্মাসিকৰ সন্মান (Honours)ৰ DSEED-504 আৰু সাধাৰণ (Non-Honours)ৰ EDDSEN-508 কাকতৰ আধাৰত প্ৰস্তুত পাঠ্যপুথি

মানসিক স্বাস্থ্যৰ বিচাৰ্য্য বিষয়সমূহ
MENTAL HEALTH ISSUES

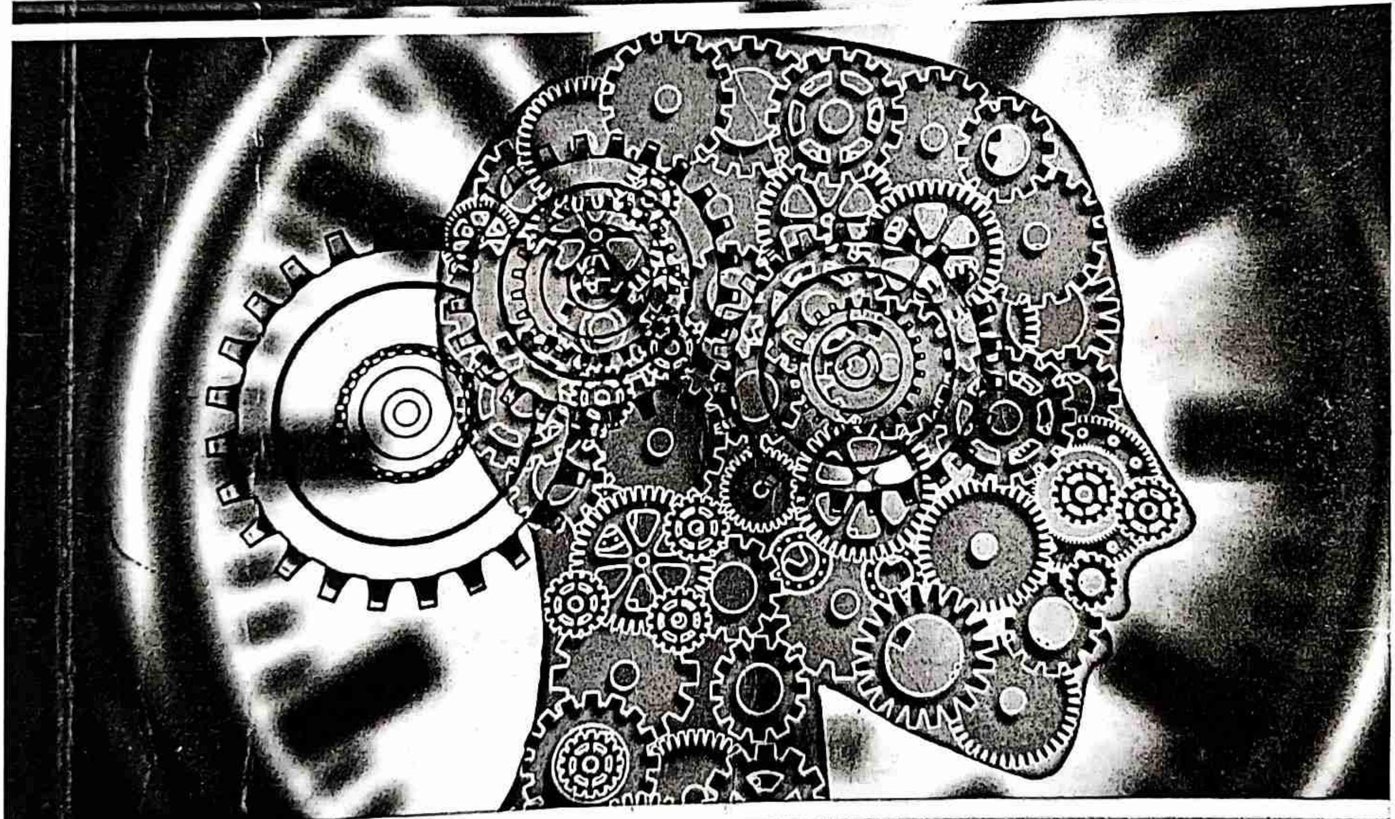

ড° দেইজী ৰাণী চুতীয়া
মৃদুলা হাজৰিকা

MAHAVEER PUBLICATIONS

Scanned with OKEN Scanner

(ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ২০১৯-২০ শিক্ষাবৰ্ষৰ পৰা প্ৰৱৰ্তন হোৱা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ পছন্দভিত্তিক মূল্যাংকন পদ্ধতি (CBCS) পাঠ্যক্ৰম 'শিক্ষাতত্ত্ব' বিষয়ৰ তৃতীয় ষান্মাষিকৰ Generic Elective GEED302, পঞ্চম যান্মাসিকৰ সন্মান (Honours) ৰ DSEED-504 আৰু সাধাৰণ (Non-Honours) ৰ EDDSEN-508 কাকতৰ আধাৰত প্ৰস্তুত পাঠ্যপুথি)

মানসিক স্বাস্থ্যৰ বিচাৰ্য্য বিষয়সমূহ

MENTAL HEALTH ISSUES

ড° দেইজী ৰাণী চুতীয়া, এম এ, (শিক্ষাতত্ত্ব) পি.এইচ.ডি, এম এ (সমাজতত্ত্ব)
সহকাৰী অধ্যাপিকা, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, মৰঙি মহাবিদ্যালয়(স্নাতক), গোলাঘাট

মৃদুলা হাজৰিকা, এম এ, এম ফিল, ইউ.জি.চি নেট, শ্লেট
সহকাৰী অধ্যাপিকা (বিভাগীয় মূৰব্বী), শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, কুমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয়, গোলাঘাট

MAHAVEER PUBLICATIONS

www.mahaveerpublications.com

- *No part of this book may be reproduced in any form or by any means without prior written permission of the editors & the publisher.*
- *The Editors & the Publisher have made every effort to provide authentic, accurate & up-to-date matter in this book. However, they do not take any legal responsibility for any misrepresentation or errors inadvertently overlooked.*

Published by:

Mahaveer Publications
Jain Mandir Road, Graham Bazar
Dibrugarh - 786 001
E-mail: kanganbooks@gmail.com
Mobile: 98644-30084
www.mahaveerpublications.com

Exclusively Marketed & Distributed by

Kangan Stationery Stores
(Book Seller & Distributors)
New Market, Dibrugarh - 786 001
(9401106920 (M) E-mail : kanganbooks@gmail.com
Website: www.mahaveerpublications.com

Stockiest:

Adhunik Pustak Bhawan
Babulal Poddar Path, Dibrugarh - 786 001

Copyright : *All rights reserved*

First Edition: *2021*

Price: ₹ 225.00 (Rupees Two Hundred Twenty Five Only)

ISBN: 978-93-91064-73-0

Setting : Jeet Print-Soft, Dibrugarh

DISCLAIMER: While the editors of this book have made every effort to avoid any mistakes or omissions and have used their skill, expertise and knowledge to the best of their capacity to provide accurate and updated information, the editors and Mahaveer Publications do not give any representation or warranty with respect to the accuracy or completeness of the contents of this publication and are selling this publication on the condition and understanding that they shall not be made liable in any manner whatsoever. Mahaveer Publications and the editors expressly disclaim all and any liability/ responsibility to any person, whether a purchaser or reader of this publication or not, in respect of anything and everything forming out of the contents of this publication. Mahaveer Publications shall not be responsible for any errors, omissions or damages arising out of the use of the information contained in this publication.

Further, the appearance of the personal name, location, place and incidents, if any, in the illustrations used herein is purely coincidental and work of imagination. Thus the same should in no manner be termed as defamatory to any individual.

চতুৰ্থ অধ্যায় (UNIT-IV)

ইতিবাচক মনোবিজ্ঞান (Positive Psychology) ১২১ - ১৭৬

4.00 ইতিবাচকতা কি ? (What is Positivity)? ১২১

4.01 ইতিবাচক মনোবিজ্ঞান কি ? (What is Positive Psychology) ১২২

4.02 ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ প্ৰকৃতি (Nature of Positive Psychology) ১২৪

4.03 ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ উদ্দেশ্যসমূহ (Objectives of Positive Psychology) ঃ ১২৫

4.04 ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ পৰিসৰ (Scope of Positive Psychology) ১২৫

4.05 অংশগ্ৰহণকাৰীসকলৰ মাজত স্থিতপ্ৰজ্ঞতা, সহানুভূতিশীলতা, কৃতজ্ঞতা, ক্ষমাশীলতা, কুশলতা আৰু সুখৰ সন্ধানৰ ধাৰণাৰ বিকাশ সাধন ১২৭
Developing in stakeholders the concept of resilience, empathy, gratitude, forgiveness, well being and pursuit of happiness

4.05.01 স্থিতপ্ৰজ্ঞতা (Resilience) ১২৭

4.05.02 সহানুভূতি/সহমৰ্মিতা (Empathy) ১৩৬

4.05.03 কৃতজ্ঞতা (Gratitude) ১৪২

4.05.04 ক্ষমাশীলতা (Forgiveness) ১৪৭

4.05.05 কুশলতা (Well-being) ১৫২

4.05.06 সুখৰ সন্ধান (Pursuit of Happiness) ১৬০

4.06 ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ গুৰুত্ব Importance of Positive Psychology ১৬৭

4.07 চাপ নিয়ন্ত্ৰণ (Stress Management) ১৭০

সম্ভাব্য প্ৰশ্নসমূহ (Probable Questions) ১৭৪

চতুৰ্থ অধ্যায়

UNIT - IV

ইতিবাচক মনোবিজ্ঞান
(Positive Psychology)

4.00 ইতিবাচকতা কি? (What is Positivity?)

ইতিবাচকতা হ'ল এক মানসিক অৱস্থা যি আমাৰ মনৰ সকলো ভাৱ, অনুভৱ, আৱেগ আদিক সুস্থিৰ ভাৱে গ্ৰহণ কৰিব পাৰে। ইতিবাচক মানসিকতাই জীৱনত আশানুৰূপ তথা সন্তোষজনক ফলাফল লাভ কৰাটো সক্ষম কৰি তোলে। জীৱনৰ বাটত আহি পৰা সকলো ধৰণৰ জটিলতা, প্ৰত্যাহ্বান আৰু সমস্যাবিলাক সাহসেৰে মোকাবিলা কৰি ইতিবাচক দৃষ্টিভংগীৰে আশাবাদী আৰু সহৃদয়তাৰ মনোভাৱেৰে আগবাঢ়ি যাব পৰাতেই লুকাই থাকে জীৱনৰ সাৰ্থকতা। দৈনন্দিন জীৱনৰ কৰ্মক্ষেত্ৰত অগ্ৰসৰ হওঁতে বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন ব্যক্তিৰ লগত সুস্থিৰ আৰু সন্তোষজনক ভাৱে সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিবলৈ আমাক ইতিবাচক মানসিকতাৰ অতি প্ৰয়োজন, যাৰ জৰিয়তে জীৱনটোক আশানুৰূপভাৱে গঢ়ি তুলিব পাৰি। এইখিনিতে প্ৰশ্ন হয় যে আমি আমাৰ মানসিক জগতৰ সকলোধৰণৰ সংঘাত, নিৰাশা, জটিলতা, শংকা আদি নেতিবাচক দিশসমূহৰ পৰা মুক্ত হৈ কেনেদৰে এক সুখময় আৰু সমৃদ্ধ জীৱন-যাপন কৰিব পাৰো? এক সমৃদ্ধ জীৱনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় গুণ, অভিজ্ঞতা, আদৰ্শ আদিসমূহক সঁচা অৰ্থত হৃদয়ংগম কৰিবলৈ আমি কেনেদৰে সক্ষম হ'ম? এই প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ আমি তেতিয়াহে পাম, যেতিয়া এই আশাবাদ, ভালপোৱা, কৃতজ্ঞতা, ক্ষমাশীলতা, সক্ষমতা, সহানুভূতি, স্থিতপ্ৰজ্ঞতা, পৰোপকাৰিতা, আত্মবিশ্বাস আদি ইতিবাচক দিশসমূহৰ অৰ্থ বুজিবলৈ চেষ্টা কৰিম। ইতিবাচক মানসিকতা আৰু দৃষ্টিভংগীৰে সৈতে জড়িত এই দিশবিলাকৰ বিষয়ে বিজ্ঞানসন্মত আৰু প্ৰণালীবদ্ধভাৱে অধ্যয়ন

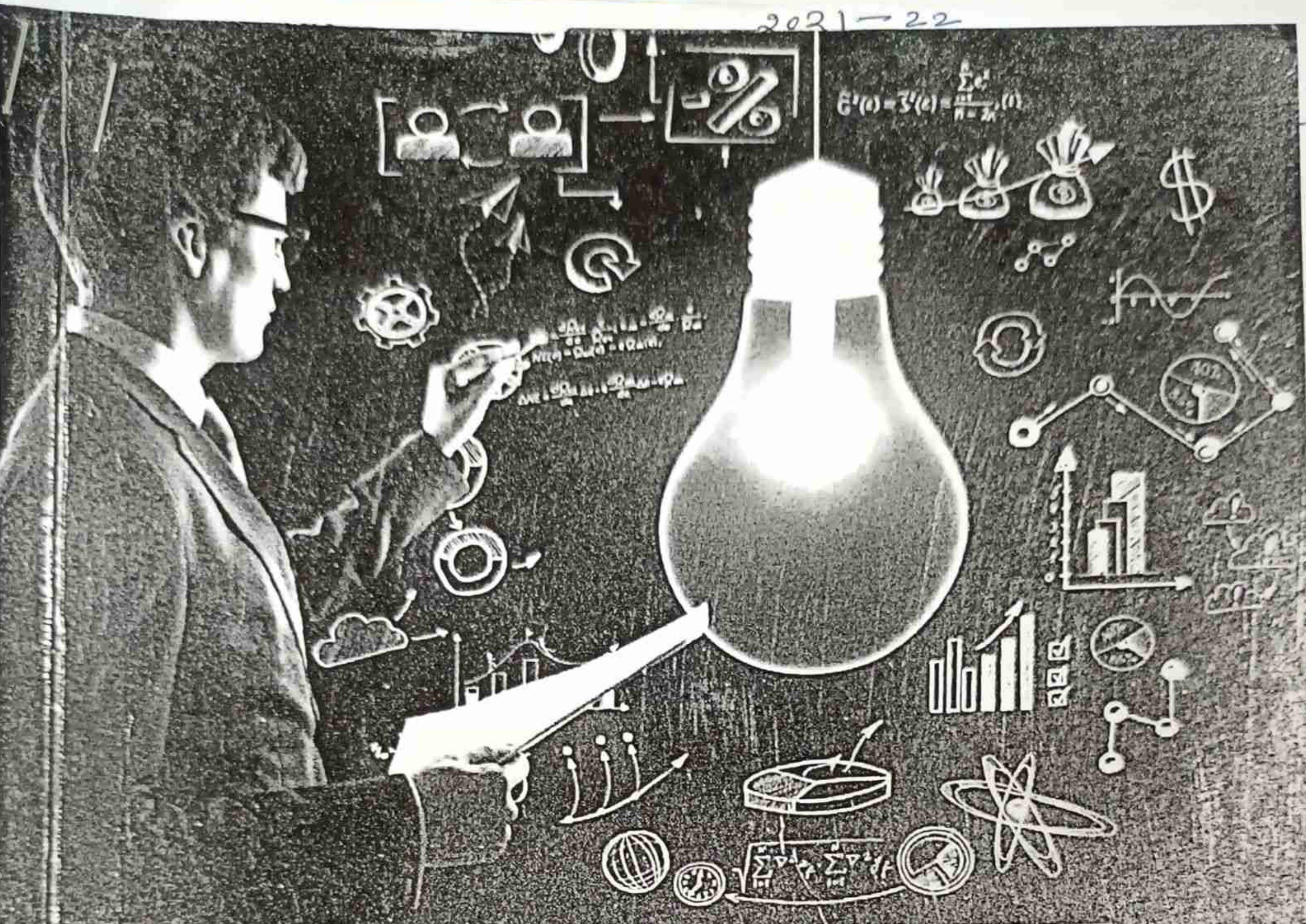

EDUCATIONAL TECHNOLOGY

শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যা

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ পছন্দভিত্তিক মূল্যায়ন পদ্ধতি (CBCS) অনুসৰি শিক্ষাতত্ত্ব (Education) বিষয়ৰ চতুৰ্থ ষান্মাষিকৰ সন্মান (Honours) EDNH-403 আৰু ষষ্ঠ ষান্মাষিকৰ সাধাৰণ (Non-Honours) পাঠ্যক্ৰমৰ EDDSEN-603 কাকতৰ আধাৰত যুগুত কৰা পাঠ্যপুথি

ড° দেইজী ৰাণী চুতীয়া
মৃদুলা হাজৰিকা
অংকিতা লাহন
মেৰীণা বৰশইকীয়া

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ পছন্দভিত্তিক মূল্যায়ন পদ্ধতি (CBCS)
অনুসৰি শিক্ষাতত্ত্ব (Education) বিষয়ৰ চতুৰ্থ ষাণ্মাসিকৰ সন্মান (Honours)
EDNH-403 আৰু ষষ্ঠ ষাণ্মাসিকৰ সাধাৰণ
(Non-Honours) পাঠ্যক্ৰমৰ EDDSEN-603
কাকতৰ আধাৰত যুগুত কৰা পাঠ্যপুথি

শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যা

Educational Technology

ড° দেইজী ৰাণী চুতীয়া, এম এ, (শিক্ষাতত্ত্ব) পি.এইচ.ডি, এম এ (সমাজতত্ত্ব)
সহকাৰী অধ্যাপিকা, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, মৰঙি মহাবিদ্যালয়(স্নাতক), গোলাঘাট

মৃদুলা হাজৰিকা, এম. এ. (শিক্ষাতত্ত্ব), এম. ফিল., ইউ.জি.চি নেট, শ্লেট
সহকাৰী অধ্যাপিকা (বিভাগীয় মুৰব্বী), শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, কমাৰবাঁও মহাবিদ্যালয়, গোলাঘাট

অংকিতা লাহন, এম. এ. (শিক্ষাতত্ত্ব), ইউ.জি.চি নেট.
সহকাৰী অধ্যাপিকা (অস্থায়ী), শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, কাকজান মহাবিদ্যালয়, যোৰহাট

মেৰীণা বৰশইকীয়া, এম. এ. (শিক্ষাতত্ত্ব), বি.এড., শ্লেট
সহকাৰী অধ্যাপিকা, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, ধেমাজি বালিকা মহাবিদ্যালয়, ধেমাজি

www.mahaveerpublications.com

- *No part of this book may be reproduced in any form or by any means without prior written permission of the editors & the publisher.*
- *The Editors & the Publisher have made every effort to provide authentic, accurate & up-to-date matter in this book. However, they do not take any legal responsibility for any misrepresentation or errors inadvertently overlooked.*

Published by:

Mahaveer Publications
Jain Mandir Road, Graham Bazar
Dibrugarh - 786 001
E-mail: kanganbooks@gmail.com
Mobile: 98644-30084
www.mahaveerpublications.com

Exclusively Marketed & Distributed by

Kangan Stationery Stores
(Book Seller & Distributors)
New Market, Dibrugarh - 786 001
(9401106920 (M) E-mail : kanganbooks@gmail.com
Website: www.mahaveerpublications.com

Stockiest:

Adhunik Pustak Bhawan
Babulal Poddar Path, Dibrugarh - 786 001

Copyright : *All rights reserved*

First Edition: 2021

Price: ₹ 260.00 (Rupees Two Hundred Sixty Only)

ISBN: 987-81-951594-5-1

Setting : Jeet Print-Soft, Dibrugarh

DISCLAIMER: While the editors of this book have made every effort to avoid any mistakes or omissions and have used their skill, expertise and knowledge to the best of their capacity to provide accurate and updated information, the editors and Mahaveer Publications do not give any representation or warranty with respect to the accuracy or completeness of the contents of this publication and are selling this publication on the condition and understanding that they shall not be made liable in any manner whatsoever. Mahaveer Publications and the editors expressly disclaim all and any liability/ responsibility to any person, whether a purchaser or reader of this publication or not, in respect of anything and everything forming out of the contents of this publication. Mahaveer Publications shall not be responsible for any errors, omissions or damages arising out of the use of the information contained in this publication.

Further, the appearance of the personal name, location, place and incidents, if any, in the illustrations used herein is purely coincidental and work of imagination. Thus the same should in no manner be termed as defamatory to any individual.

প্ৰথম অধ্যায়

UNIT- I

Educational Technology

২৩-৭৫

1.00 আৰম্ভণি (Introduction) ঃ

1.01 শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ধাৰণা ঃ
(Concept of Educational Technology) :
1.01.02 প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ অৰ্থ (Meaning of Technology)

1.02 শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ অৰ্থ ঃ
(Meaning of Educational Technology) :

1.03 শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ প্ৰকৃতি আৰু বৈশিষ্ট্য ঃ
(Nature and characteristics of Educational Technology) :

1.04 শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ পৰিসৰ ঃ
(Scope of Educational Technology) :

1.05 শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ উদ্দেশ্য ঃ
(Objectives of Educational Technology) :

1.06 শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ কাৰ্যসমূহ ঃ
(Functions of Educational Technology) :

1.07 শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ বিকাশ ঃ
(Development of Educational Technology) :

1.08 ভাৰতবৰ্ষত শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ বিকাশ ঃ
(Development of Educational Technology in India):

1.09 শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ দিশসমূহ ঃ
(Aspect of Educational Technology) :

1.10 শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ উপাদানসমূহ ঃ
(Components of Educational Technology) :

1.11 হাৰ্ডৱেৰ অভিগমন (Hardware Approach) ঃ

1.12 ছফ্‌ট্‌ৱেৰ অভিগমন (Software Approach) ঃ

1.13 হাৰ্ডৱেৰ আৰু ছফ্‌টৱেৰ অভিগমনৰ মাজৰ পাৰ্থক্য ঃ
(Difference between Hardware and Softwa
Approach.)

1.14 হাৰ্ডৱেৰ আৰু ছফ্‌টৱেৰ অভিগমনৰ ব্যৱহাৰৰ নীতি ঃ
(Principles of using Hardware and Software) :

1.15 শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ হাৰ্ডৱেৰ আৰু ছফ্‌টৱেৰ অভিগমনৰ শৈক্ষি
প্ৰায়োগিকতা।
(Educational Implication of Hardware and Softwa
approach of Educational Technology) :

1.16 প্ৰণালীগত অভিগমন (System Approach) ঃ

1.16.01 প্ৰণালীৰ অৰ্থ (Meaning of system) ঃ

1.16.02 প্ৰণালীৰ বৈশিষ্ট্য (Characteristics of system)

1.16.03 প্ৰণালীৰ উপাদানসমূহ (Elements of a system) ঃ

1.16.04 প্ৰণালীগত অভিগমনৰ অৰ্থ (Meaning of syste
approach)ঃ

1.16.05 প্ৰণালীগত অভিগমনৰ বৈশিষ্ট্য (Characteristics o
system approach) ঃ

1.16.06 প্ৰণালীগত অভিগমনৰ উপকৌশলসমূহ আৰ
শ্ৰেণীকোঠাৰ শিক্ষাদানত ইয়াৰ প্ৰায়োগিকত
(Components of system approach and its
application in classroom instruction) :

1.16.07 প্ৰণালীগত অভিগমনত শিক্ষকৰ ভূমিকা (Role of
teacher in system approach) ঃ

1.16.08 প্ৰণালীগত অভিগমনৰ সুবিধাসমূহ (Advantages of
system approach)ঃ

1.17 নিৰ্দেশনাত্মক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ধাৰণা (Concept of instructional
technology) ঃ

1.18 নিৰ্দেশনাত্মক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ স্বীকাৰ্যসমূহ ঃ
(Assumptions of instructional technology) :

প্ৰথম অধ্যায়

UNIT- I

EDUCATIONAL TECHNOLOGY

1.00 আৰম্ভণি (Introduction)ঃ

সাধাৰণ অৰ্থত দৈনন্দিন জীৱন সহজ আৰু আৰামদায়ক কৰি তুলিবৰ কাৰণে বৈজ্ঞানিক সূত্ৰ আৰু নীতিসমূহৰ প্ৰয়োগেই হ'ল প্ৰযুক্তিবিদ্যা। এই সমূহ প্ৰয়োগৰ জৰিয়তে আমি এনেকুৱা কৌশল তথা যন্ত্ৰৰ বিকাশ কৰো, যিবোৰে আমাৰ দৈনন্দিন জীৱন দ্ৰুততৰ আৰু প্ৰণালীবদ্ধ কৰি তোলে। গতিকে প্ৰযুক্তিবিদ্যাই দুটা দিশক বুজায়- ধাৰণাৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত তাত্ত্বিক দিশ আৰু ধাৰণাসমূহ ব্যৱহাৰৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত প্ৰয়োগিক দিশ। যেতিয়া নিৰ্ধাৰিত উদ্দেশ্যৰ ভিত্তিত প্ৰযুক্তিবিদ্যাক শৈক্ষিক প্ৰক্ৰিয়াৰ প্ৰণালীবদ্ধ বিকাশৰ কাৰণে ব্যৱহাৰ কৰা হয়, তেতিয়া ইয়াক শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যা বুলি কোৱা হয়।

বৰ্তমানৰ জীৱন শৈলী অধিক জটিল হৈ পৰিছে প্ৰধানতঃ দুটা সমস্যাৰ কাৰণে - তথ্যৰ বিস্ফোৰণ আৰু জনসংখ্যাৰ বিস্ফোৰণ। তথ্যৰ বিস্ফোৰণ মানে হ'ল জ্ঞানৰ বিস্ফোৰণ। বৰ্তমান আধুনিক বিশ্বত জ্ঞানৰ নতুন নতুন দিশৰ উন্মেষ ঘটিছে আৰু মানৱ অভিজ্ঞতাৰ পৰিসৰ বিস্তৃত হৈ পৰিছে। দ্বিতীয় সমস্যাটো হ'ল জনসংখ্যাৰ বিস্ফোৰণ যি দ্ৰুতগতিত জনসংখ্যা বৃদ্ধি হোৱাক বুজায়। এই বিস্ফোৰণে শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত জটিল সমস্যাৰ উদ্ভৱ কৰে, যিবোৰ শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ সহায়ৰ অবিহনে সমাধান কৰাটো সম্ভৱ নহয়। গতিকে শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ বিষয়ে সম্যক জ্ঞান আহৰণ কৰাটো অতি প্ৰয়োজন।

1.01 শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ধাৰণা (Concept of Educational Technology):

শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ধাৰণা বুজিবৰ কাৰণে আমি ইয়াৰ লগত সংযুক্ত হৈ

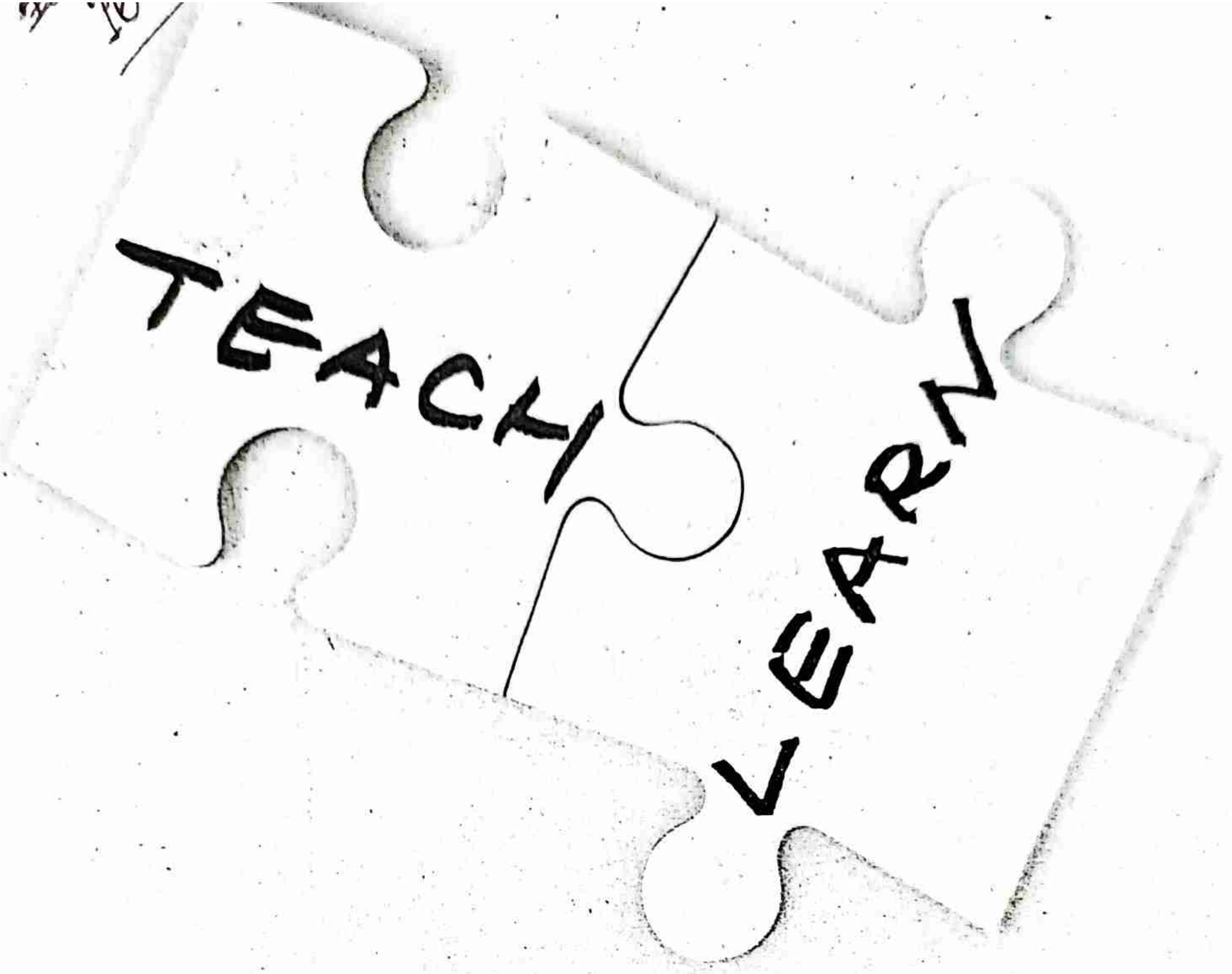

শিক্ষাদান-শিক্ষাগ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াৰ দিশসমূহ

Aspects of Teaching Learning Process

MAHAVEER PUBLICATIONS

ডিব্রুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ২০১৯-২০ শিক্ষাবৰ্ষৰ পৰা প্ৰবৰ্তন হোৱা পছন্দভিত্তিক মূল্যায়ন ব্যৱস্থা (CBCS)ৰ তিনিবছৰীয়া স্নাতক মহলাৰ পাঠ্যক্ৰমৰ চতুৰ্থ যান্মাসিকৰ 'যোগ্যতা বিকাশ বিষয়সূচী'ৰ (Skill Enhancement Course) SEC1.2ৰ অনুমোদিত পাঠ্যক্ৰমৰ ভিত্তিত যুগুত

শিক্ষাদান-শিক্ষাগ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াৰ দিশসমূহ

ASPECTS OF TEACHING LEARNING PROCESS

(For Honours and Non-honours Students' of B.A. 4th Semester)

ড° দেইজী ৰাণী চুতীয়া, এম এ, (শিক্ষাতত্ত্ব) পি.এইচ.ডি, এম এ (সমাজতত্ত্ব)

সহকাৰী অধ্যাপিকা, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, মৰঙি মহাবিদ্যালয়(স্নাতক), গোলাঘাট

মৃদুলা হাজৰিকা, এম এ, এম ফিল, ইউ.জি.চি নেট, শ্লেট

সহকাৰী অধ্যাপিকা (বিভাগীয় মুৰব্বী), শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয়, গোলাঘাট

বিতুৰাজ গোহাঁই, এম এ, বি.এড. নেট

সহকাৰী অধ্যাপক, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, পদ্মনাথ গোহাঞিবৰুৱা চৰকাৰী আদৰ্শ মহাবিদ্যালয়, কাকপথাৰ, তিনিচুকীয়া

MAHAVEER PUBLICATIONS

www.mahaveerpublications.com

Scanned with OKEN Scanner

- *No part of this book may be reproduced in any form or by any means without prior written permission of the editors & the publisher.*
- *The Editors & the Publisher have made every effort to provide authentic, accurate & up-to-date matter in this book. However, they do not take any legal responsibility for any misrepresentation or errors inadvertently overlooked.*

Published by:

Mahaveer Publications
Jain Mandir Road, Graham Bazar
Dibrugarh - 786 001
E-mail: kanganbooks@gmail.com
Mobile: 98644-30084
www.mahaveerpublications.com

Exclusively Marketed & Distributed by

Kangan Stationery Stores
(Book Seller & Distributors)
New Market, Dibrugarh - 786 001
(9401106920 (M) E-mail : kanganbooks@gmail.com
Website: www.mahaveerpublications.com

Stockiest:

Adhunik Pustak Bhawan
Babulal Poddar Path, Dibrugarh - 786 001

Copyright : *All rights reserved*

First Edition: *2021*

Price: ₹ 180.00 (Rupees One Hundred Eighty Only)

ISBN: 978-93-91064-64-8

Setting : Jeet Print-Soft, Dibrugarh

DISCLAIMER: While the editors of this book have made every effort to avoid any mistakes or omissions and have used their skill, expertise and knowledge to the best of their capacity to provide accurate and updated information, the editors and Mahaveer Publications do not give any representation or warranty with respect to the accuracy or completeness of the contents of this publication and are selling this publication on the condition and understanding that they shall not be made liable in any manner whatsoever. Mahaveer Publications and the editors expressly disclaim all and any liability/ responsibility to any person, whether a purchaser or reader of this publication or not, in respect of anything and everything forming out of the contents of this publication. Mahaveer Publications shall not be responsible for any errors, omissions or damages arising out of the use of the information contained in this publication.

Further, the appearance of the personal name, location, place and incidents, if any, in the illustrations used herein is purely coincidental and work of imagination. Thus the same should in no manner be termed as defamatory to any individual.

প্ৰথম অধ্যায় (UNIT - I)

1.00 শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়া (The Teaching Learning Process) ১৭

1.02 শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়াৰ প্ৰকৃতি (Nature of Teaching Learning Process) : ১৯

1.03 শিক্ষাদানৰ অৰ্থ (Meaning of Teaching) : ১৯

1.04 শিক্ষাদানৰ প্ৰকৃতি আৰু বৈশিষ্ট্য : (Nature and Characteristics of Teaching) ২১

1.05 শিক্ষাদানৰ নীতিসমূহ : (Principles of Teaching) ২৩

1.06 প্ৰশস্ত শিক্ষাদানৰ লক্ষণসমূহ : (Marks of Quality Teaching) ২৮

1.07 শিক্ষাদানৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ উপাদানসমূহ : (Important Elements of Teaching) ২৯

1.08 শিক্ষণৰ ধাৰণা আৰু অৰ্থ (Concept and meaning of Learning) : ৩১

1.09 শিকনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ (Characteristics of Learning) : ৩২

1.10 শিকনৰ নীতিসমূহ (Principles of Learning) : ৩৩

1.11 শিকনৰ লগত সম্পৰ্কিত উপাদানসমূহ : (Elements Related to Learning) : ৩৯

1.12 শিক্ষাদানৰ সাধাৰণ বিধিসমূহ (General Maxims of Teaching) : ৪০

1.13 শিক্ষাদানৰ পদ্ধতি আৰু পন্থা বা অভিগমন : (Methods and Approaches of Teaching) ৪৭

3.13.01 পদ্ধতি মানে কি ? What is method? ৪৮

3.13.02 অভিগমন মানে কি ? What is approach? ৪৮

1.14 শিক্ষাদান পদ্ধতিৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ : Aims and Objectives of methods of teaching : ৪৯

1.15 শিক্ষাৰ্থীকেন্দ্ৰিক পদ্ধতি : Learner Centered apprach : ৫০

1.15.01 শিক্ষাৰ্থীকেন্দ্ৰিক/শিশুকেন্দ্ৰিক শিক্ষাৰ মূল অবধাৰণা

সমূহ (Key concepts of child centred/learner entred Approach) ৫৩

1.15.02 শিক্ষাৰ্থীকেন্দ্ৰিক/শিশুকেন্দ্ৰিক শিক্ষাৰ অৰ্থ আৰু সংজ্ঞাসমূহ (Meaning/definition of child centred /learner centred approach) ৫৩

1.15.03 শিক্ষাৰ্থীকেন্দ্ৰিক পদ্ধতিত শিক্ষকৰ ভূমিকা (The role of teacher in the child centred approach) ৫৪

1.15.04 শিক্ষাৰ্থীকেন্দ্ৰিক পদ্ধতিৰ উদ্দেশ্য ঃ (Purpose of the learner centered approach) ৫৫

1.15.05 শিক্ষাৰ্থীকেন্দ্ৰিক পদ্ধতিৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ ঃ (Main Characteristics of student centred approach) ৫৫

1.15.06 শিক্ষাৰ্থীকেন্দ্ৰিক পদ্ধতিৰ মূল নীতিসমূহ ঃ (Principle of learner centered approach) ৫৭

1.15.07 শিক্ষাৰ্থীকেন্দ্ৰিক শিক্ষণ পদ্ধতিৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ (Merits and demerits of learner centred approach) ৫৮

1.16 কৰ্মৰ যোগেদি শিকন /কৰ্মকেন্দ্ৰিক পদ্ধতি ঃ (Learning by Doing /Activity centred method) ৬০

1.16.01 কৰ্মৰ অৰ্থ (Meaning of activity) ঃ ৬০

1.16.02 কৰ্মকেন্দ্ৰিক শিক্ষাদান পদ্ধতিৰ অৰ্থ (Meaning of activity centred method of teaching) ৬১

1.16.03 কৰ্মকেন্দ্ৰিক শিক্ষাদান পদ্ধতিৰ ঐতিহাসিক পটভূমিঃ (Historical background of activity centred teaching) ৬২

1.16.04 কৰ্মকেন্দ্ৰিক পদ্ধতিৰ মূল বৈশিষ্ট্য সমূহ ঃ (Characteristics of activity centred method) ৬৩

1.16.05 কৰ্মকেন্দ্ৰিক পদ্ধতিৰ মূল উদ্দেশ্যসমূহ ঃ (Main objectives of activity centred method) ৬৪

1.16.06 শিক্ষাদান প্ৰক্ৰিয়াত কৰ্মকেন্দ্ৰিক পদ্ধতিৰ গুৰুত্ব ঃ (Importance of activity centred method in

Scanned with OKEN Scanner

প্ৰথম অধ্যায়

UNIT - I

1.00 শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়া (The Teaching Learning Process) :

শিক্ষণ-শিকন এক অবিৰত প্ৰক্ৰিয়া যাৰ জৰিয়তে শিক্ষক তথা শিক্ষাৰ্থীৰ শিক্ষণীয় দক্ষতা তথা কৌশলৰ বিকাশ সাধন হয় আৰু নতুন নতুন জ্ঞান আহৰণৰ সুবিধা পায়। যেতিয়া শিক্ষকসকল শ্ৰেণীকোঠা পৰিচালনাৰ ক্ষেত্ৰত সফল হয়, তেওঁলোকৰ শিক্ষাৰ্থীসকলে অধিক উন্নতমানৰ শিকন অভিজ্ঞতা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব পাৰে। শিক্ষাৰ লক্ষ্যত উপনীত হ'বৰ কাৰণে শিক্ষণ আৰু শিকন প্ৰয়োজনীয় কাৰ্য। শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়া এক পৰিকল্পিত আন্তঃক্ৰিয়া। ই শিক্ষাৰ্থীসকলৰ আচৰণৰ বাঞ্ছিত পৰিৱৰ্তন সাধন কৰাত সহায় কৰে।

অভিধানিক অৰ্থত শিক্ষণ (Teaching) মানে হ'ল শিক্ষাদান কাৰ্য আৰু শিকন (Learning) ৰ অৰ্থ হ'ল শিক্ষা আহৰণ কাৰ্য। শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়া বা শিক্ষাদান শিক্ষা গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়া হ'ল এক উপায় যাৰ জৰিয়তে নিৰ্ধাৰিত লক্ষ্য উদ্দেশ্যসমূহত উপনীত হ'বৰ কাৰণে শিক্ষক, শিক্ষাৰ্থী, পাঠ্যক্ৰম তথা আন চলক সমূহক এক সুনিৰ্দিষ্ট ৰূপত সংগঠিত কৰা হয়।

শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়া হ'ল এক উপায় যাৰ জৰিয়তে পূৰ্ব নিৰ্ধাৰিত লক্ষ্য-উদ্দেশ্যসমূহত উপনীত হ'বৰ কাৰণে শিক্ষক, শিক্ষাৰ্থী, পাঠ্যক্ৰম তথা আন চলকসমূহক এক সুনিৰ্দিষ্ট ৰূপত সংগঠিত কৰা হয়।

শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়াৰ প্ৰয়োজনীয় দিশসমূহক তলৰ চিত্ৰৰ সহায়ত দেখুৱাব পাৰি—

2021 — 22

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ পছন্দভিত্তিক মূল্যায়ন পদ্ধতি (CBCS) অনুসৰি শিক্ষাতত্ত্ব (Education) বিষয়ৰ চতুৰ্থ ষাণ্মাষিকৰ Generic Elective GEED-401, ষষ্ঠ ষাণ্মাষিকৰ সন্মান (Honours) DSEED-603 আৰু ষষ্ঠ ষাণ্মাষিকৰ সাধাৰণ (Non-Honours) পাঠ্যক্ৰমৰ EDDSEN-606 কাকতৰ আধাৰত যুগুত কৰা পাঠ্যপুথি

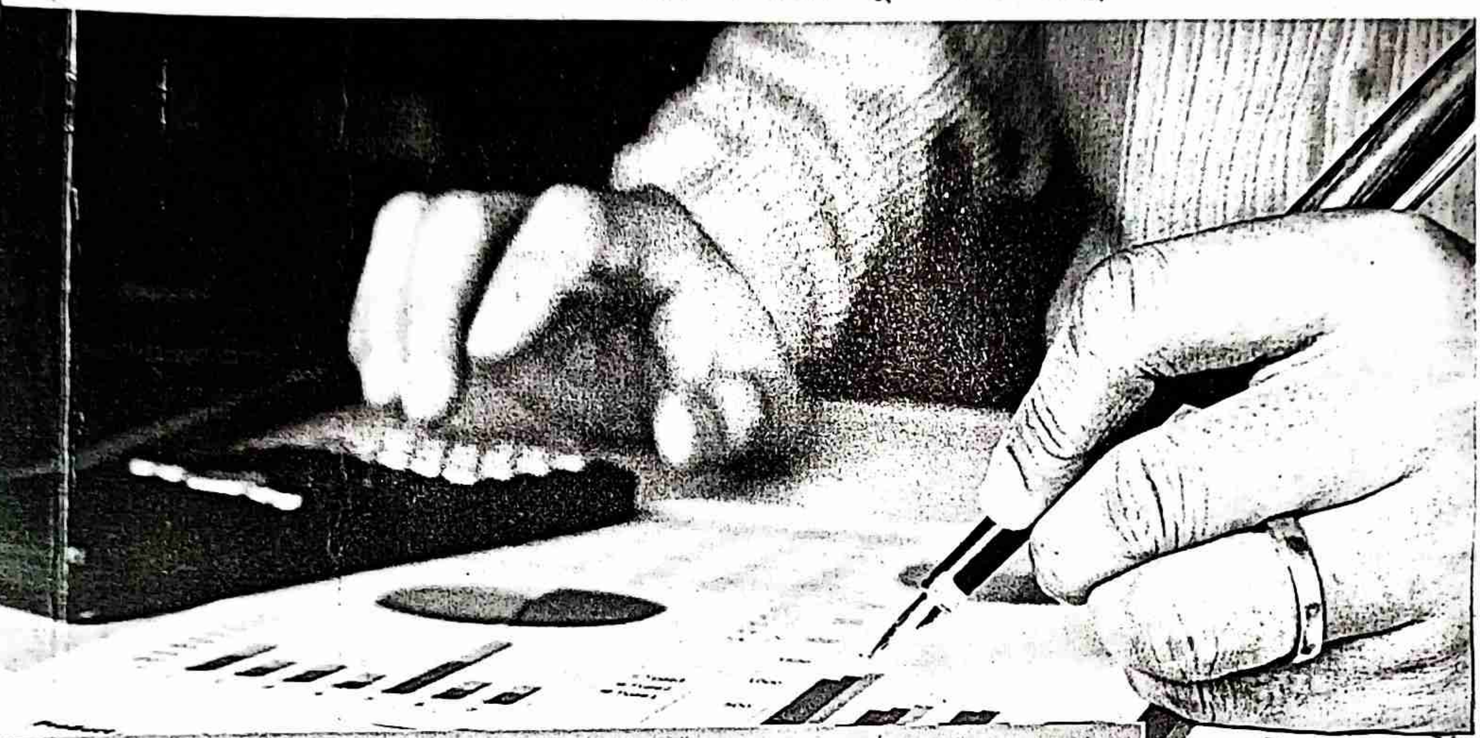

ECONOMICS OF EDUCATION

শিক্ষাৰ অৰ্থনীতি

ড° দেইজী ৰাণী চুতীয়া
মৃদুলা হাজৰিকা
অংকিতা বৰুৱা
গীতাঞ্জলি ভৰালী

www.mahaveerpublications.com

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ পছন্দভিত্তিক মূল্যায়ন পদ্ধতি (CBCS) অনুসৰি শিক্ষাতত্ত্ব (Education) বিষয়ৰ চতুৰ্থ ষাণ্মাসিকৰ Generic Elective GEED-401, ষষ্ঠ ষাণ্মাসিকৰ সন্মান (Honours) DSEED-603 আৰু ষষ্ঠ ষাণ্মাসিৰ সাধাৰণ (Non-Honours) পাঠ্যক্ৰমৰ EDDSEN-606 কাকতৰ আধাৰত যুগুত কৰা পাঠ্যপুথি

শিক্ষাৰ অৰ্থনীতি

ECONOMICS OF EDUCATION

ড° দেইজী ৰাণী চুতীয়া

এম এ, (শিক্ষাতত্ত্ব) পি.এইচ.ডি, এম এ (সমাজতত্ত্ব)

সহকাৰী অধ্যাপিকা, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, মৰঙি মহাবিদ্যালয় (স্নাতক), গোলাঘাট

মৃদুলা হাজৰিকা

এম. এ. (শিক্ষাতত্ত্ব), এম. ফিল., ইউ.জি.চি নেট, শ্লেট

সহকাৰী অধ্যাপিকা (বিভাগীয় মুৰব্বী),

শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয়, গোলাঘাট

অংকিতা বৰুৱা

এম এ, এম ফিল (শিক্ষাতত্ত্ব) সহকাৰী অধ্যাপিকা,

শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, দুলীয়াজান মহাবিদ্যালয়, দুলীয়াজান

গীতাঞ্জলি ভৰালী

এম এ, এম ফিল, সহকাৰী অধ্যাপিকা (বিভাগীয় মুৰব্বী),

শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, মৰঙি মহাবিদ্যালয় (স্নাতক) গোলাঘাট

Complimentary Copy :
NOT FOR SALE
With the best compliments-
MAHAVEER PUBLICATION
9864430084

MAHAVEER PUBLICATIONS

www.mahaveerpublications.com

2021 — 22

- *No part of this book may be reproduced in any form or by any means without prior written permission of the editors & the publisher.*
- *The Editors & the Publisher have made every effort to provide authentic, accurate & up-to-date matter in this book. However, they do not take any legal responsibility for any misrepresentation or errors inadvertently overlooked.*

Published by:

Mahaveer Publications
Jain Mandir Road, Graham Bazar
Dibrugarh - 786 001
E-mail: kanganbooks@gmail.com
Mobile: 98644-30084
www.mahaveerpublications.com

Exclusively Marketed & Distributed by

Kangan Stationery Stores
(Book Seller & Distributors)
New Market, Dibrugarh - 786 001
(9401106920 (M) E-mail : kanganbooks@gmail.com
Website: www.mahaveerpublications.com

Stockiest:

Adhunik Pustak Bhawan
Babulal Poddar Path, Dibrugarh - 786 001

Copyright : *All rights reserved*

First Edition: *2021*

Price: ₹ 250.00 (Rupees Two Hundred Fifty Only)

ISBN: 978-81-951594-4-4

Setting : Jeet Print-Soft, Dibrugarh

DISCLAIMER: While the editors of this book have made every effort to avoid any mistakes or omissions and have used their skill, expertise and knowledge to the best of their capacity to provide accurate and updated information, the editors and Mahaveer Publications do not give any representation or warranty with respect to the accuracy or completeness of the contents of this publication and are selling this publication on the condition and understanding that they shall not be made liable in any manner whatsoever. Mahaveer Publications and the editors expressly disclaim all and any liability/ responsibility to any person, whether a purchaser or reader of this publication or not, in respect of anything and everything forming out of the contents of this publication. Mahaveer Publications shall not be responsible for any errors, omissions or damages arising out of the use of the information contained in this publication.

Further, the appearance of the personal name, location, place and incidents, if any, in the illustrations used herein is purely coincidental and work of imagination. Thus the same should in no manner be termed as defamatory to any individual.

দ্বিতীয় অধ্যায়

UNIT- II

Human Capital Formation and Investment in Education 85 - 124

2.00 মূলধন আৰু মূলধন গঠনৰ ধাৰণা ঃ
(Concept of Capital and Capital Formation) :

2.01 মানৱ মূলধন আৰু মানৱ মূলধন গঠনৰ ধাৰণা ঃ
(Concept of Human Capital and Human Capital Formation) :

2.02 মানৱ মূলধন গঠনৰ প্ৰকৃতি আৰু বৈশিষ্ট্য ঃ
(Nature and Characteristics of Human Capital Formation) :

2.03 মানৱ মূলধন গঠনৰ উৎসসমূহ ঃ
(Sources of Human Capital Formation) :

2.04 অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ ধাৰণা ঃ
(Concept of Economic Development) ঃ

2.05 অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ সূচক সমূহ ঃ
(Indicator of Economic Development) :
2.06 মানৱ মূলধন গঠন আৰু অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ মাজৰ সম্পৰ্ক ঃ
(Relationship between Human Capital Formation and Economic Development) :
2.07 মানৱ মূলধন গঠন প্ৰক্ৰিয়াত শিক্ষাৰ ভূমিকা ঃ
(Role of Education in the Process of Human Capital Formation) :
2.08 অৰ্থনৈতিক বিকাশত শিক্ষাৰ ভূমিকা ঃ
(Role of Education in Economic Development) :
2.09 মানৱ শক্তি পৰিকল্পনাৰ ধাৰণা আৰু অৰ্থ
(Concept and Meaning of Manpower Planning) :
2.10 মানৱ শক্তি পৰিকল্পনাৰ প্ৰকৃতি আৰু বৈশিষ্ট্য ঃ
Nature and Characteristics of Manpower Planning):
2.11 মানৱশক্তি পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য ঃ
(Objectives of Manpower Planning) :
2.12 মানৱ শক্তি পৰিকল্পনাৰ গুৰুত্ব আৰু প্ৰয়োজনীয়তা ঃ
(Need and Importance of Manpower Planning):
2.13 মানৱশক্তি পৰিকল্পনাৰ কৌশল ঃ
(Strategy for Manpower Planning) :
2.14 মানৱশক্তি পৰিকল্পনাৰ সুবিধাসমূহ ঃ
(Advantages of Mapower Planning) :
2.15 মানৱশক্তি পৰিকল্পনাৰ অসুবিধাসমূহ ঃ
(Disadvantages of Manpower Planning) :
2.16 বিনিয়োগৰ ধাৰণা
(Concept of investment) :
2.17 বিনিয়োগৰ বৈশিষ্ট্য ঃ
(Characteristics of Investment) :
2.18 শিক্ষাত বিনিয়োগৰ ধাৰণা ঃ
(Concept of Investment in Education) :

দ্বিতীয় অধ্যায়
UNIT-II

HUMAN CAPITAL FORMATION AND INVESTMENT IN EDUCATION

2.00 মূলধন আৰু মূলধন গঠনৰ ধাৰণা ঃ
(Concept of Capital and Capital Formation) :

মূলধনক সম্পদৰ এটা অংশ বুলিব পাৰি যাক ভৱিষ্যতে অধিক সম্পদ উৎপাদনৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। মূলধন মানে হৈছে উৎপাদন প্ৰক্ৰিয়াত ব্যৱহৃত কিছুমান সামগ্ৰী যেনে- মেচিন, সঁজুলি, উদ্যোগ আদি। অৰ্থাৎ মানুহৰ দ্বাৰা উৎপাদিত যিবিলাকৰ সম্পদক উৎপাদন কাৰ্যত পুনঃপুনঃ ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা যায়, সেই সম্পদবোৰকে মূলধন বুলি অভিহিত কৰিব পাৰি।

মূলধন গঠনে বৰ্তমান সংগৃহীত পুঁজিত অধিক যোগদান দিয়াক বুজায় যিয়ে ভৱিষ্যতে আৰু অধিক উৎপাদন কৰিব পাৰে। অৰ্থাৎ মূলধন গঠন হৈছে এনে এক প্ৰক্ৰিয়া যি এখন দেশৰ মূলধন সংগ্ৰহৰ ভেটিক অধিক সুদৃঢ় কৰি বিভিন্ন ধৰণৰ উৎপাদনমূলক কাৰখানা, সামগ্ৰী আদিক ক্ৰয় কৰাত সহায় কৰে। ই মানৱ সম্পদ আৰু বৈষায়িক সম্পদৰ যথোপযুক্ত উপযোগীকৰণ ব্যৱস্থা।

অৰ্থনীতিত মূলধন সংগ্ৰহৰ পৰিমাণ বৃদ্ধিকেই মূলধন গঠন বুলি ক'ব পাৰি। ই এনে এক অৱস্থিতি য'ত সমাজে আয়ৰ সমগ্ৰ অংশ উপভোগ নকৰি ইয়াৰ এটা অংশক বিভিন্ন ধৰণৰ মূলধন সামগ্ৰী যেনে- যন্ত্ৰপাতি, সা-সঁজুলি, যাতায়াত অৱস্থা আদিত ব্যয় কৰে।

মুঠৰ ওপৰত মূলধন গঠন হৈছে এনে এক প্ৰক্ৰিয়া য'ত উৎপাদনত এটা অংশ মূলধন সামগ্ৰীত বিনিয়োগ কৰা হয় যাতে ভৱিষ্যতে ইয়াৰ পৰা অধিক উৎপাদন পাব পাৰি।

Scanned with OKEN Scanner

মানৱ অধিকাৰ সমূহৰ শিক্ষা

HUMAN RIGHTS EDUCATION

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ পছন্দভিত্তিক মূল্যায়ন পদ্ধতি (CBCS) অনুসৰি শিক্ষাতত্ত্ব (Education) বিষয়ৰ দ্বিতীয় ষাণ্মাষিকৰ Generic Elective GEED-201, ষষ্ঠ ষাণ্মাষিকৰ সন্মান (Honours) DSEED-601 আৰু ষষ্ঠ ষাণ্মাষিকৰ সাধাৰণ (Non-Honours) পাঠ্যক্ৰমৰ EDDSEN-605 কাকতৰ আধাৰত যুগুত কৰা পাঠ্যপুথি

ড° দৈইজী ৰাণী চুতীয়া
মৃদুলা হাজৰিকা
অংকিতা বৰুৱা
ড° মানসী গগৈ বৰগোহাঁই
কুঞ্জমুকুল গগৈ

MAHAVEER PUBLICATIONS

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ পছন্দভিত্তিক মূল্যায়ন পদ্ধতি (CBCS) অনুসৰি শিক্ষাতত্ত্ব (Education) বিষয়ৰ দ্বিতীয় যাণ্মাসিকৰ Generic Elective GEED-201, ষষ্ঠ যাণ্মাসিকৰ সন্মান (Honours) DSEED-601 আৰু ষষ্ঠ যাণ্মাসিৰ সাধাৰণ (Non-Honours) পাঠ্যক্ৰমৰ EDDSEN-605 কাকতৰ আধাৰত যুগুত কৰা পাঠ্যপুথি

মানৱ অধিকাৰ সমূহৰ শিক্ষা
Human Rights Education

ড° দেইজী ৰাণী চুতীয়া, এম এ, (শিক্ষাতত্ত্ব) পি.এইচ.ডি, এম এ (সমাজতত্ত্ব)
সহকাৰী অধ্যাপিকা, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, মৰঙি মহাবিদ্যালয়(স্নাতক), গোলাঘাট

মৃদুলা হাজৰিকা, এম এ, এম ফিল, ইউ.জি.চি নেট, শ্লেট
সহকাৰী অধ্যাপিকা (বিভাগীয় মুৰব্বী), শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয়, গোলাঘাট

অংকিতা বৰুৱা, এম এ, এম ফিল (শিক্ষাতত্ত্ব)
সহকাৰী অধ্যাপিকা, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, দুলীয়াজান মহাবিদ্যালয়, দুলীয়াজান

ড° মানসী গগৈ বৰগোহাঁই, এম এ, এম ফিল, পি.এইচ.ডি.,
মুৰব্বী অধ্যাপিকা, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, নন্দলাল বৰগোহাঁই চিটি মহাবিদ্যালয়, ডিব্ৰুগড়

কুঞ্জমুকুল গগৈ, এম.এ., শ্লেট
সহকাৰী অধ্যাপক, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, নাহৰকটীয়া মহাবিদ্যালয়, নাহৰকটীয়া

MAHAVEER PUBLICATIONS

www.mahaveerpublications.com

- *No part of this book may be reproduced in any form or by any means without prior written permission of the editors & the publisher.*
- *The Editors & the Publisher have made every effort to provide authentic, accurate & up-to-date matter in this book. However, they do not take any legal responsibility for any misrepresentation or errors inadvertently overlooked.*

Published by:

Mahaveer Publications
Jain Mandir Road, Graham Bazar
Dibrugarh - 786 001
E-mail: kanganbooks@gmail.com
Mobile: 98644-30084
www.mahaveerpublications.com

Exclusively Marketed & Distributed by

Kangan Stationery Stores
(Book Seller & Distributors)
New Market, Dibrugarh - 786 001
(9401106920 (M) E-mail : kanganbooks@gmail.com
Website: www.mahaveerpublications.com

Stockiest:

Adhunik Pustak Bhawan
Babulal Poddar Path, Dibrugarh - 786 001

Copyright : *All rights reserved*

First Edition: 2021

Price: ₹ 240.00 (Rupees Two Hundred Forty Only)

ISBN: 978-81-951594-8-2

Setting : Jeet Print-Soft, Dibrugarh

DISCLAIMER: While the editors of this book have made every effort to avoid any mistakes or omissions and have used their skill, expertise and knowledge to the best of their capacity to provide accurate and updated information, the editors and Mahaveer Publications do not give any representation or warranty with respect to the accuracy or completeness of the contents of this publication and are selling this publication on the condition and understanding that they shall not be made liable in any manner whatsoever. Mahaveer Publications and the editors expressly disclaim all and any liability/ responsibility to any person, whether a purchaser or reader of this publication or not, in respect of anything and everything forming out of the contents of this publication. Mahaveer Publications shall not be responsible for any errors, omissions or damages arising out of the use of the information contained in this publication.

Further, the appearance of the personal name, location, place and incidents, if any, in the illustrations used herein is purely coincidental and work of imagination. Thus the same should in no manner be termed as defamatory to any individual.

UNIT-III

তৃতীয় অধ্যায়

Introduction of Human Rights Education ১১৯-১৬৯

- পাতনি (Introduction)ঃ
- মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ ধাৰণা আৰু অৰ্থঃ (Concept and Meanng of Human Rights Education)
- মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ চমু ইতিহাসঃ (Brief History of Human Rights Education)
- মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ উদ্দেশ্যঃ (Objectives of Human Rights Education)
- মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ নীতিসমূহঃ (Principle of Human Rights Education)
- মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ পৰিসৰঃ (Scope of Human Rights Education)
- ভাৰতবৰ্ষত মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাঃ (Human Rights Education in India)

⇨ ভাৰতবৰ্ষত মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা ঃ (Need for Human Rights Education in India)

⇨ মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাক উন্নত কৰাৰ উপাদানসমূহ ঃ (Factors promoting to Human Rights Education)

⇨ ইতিবাচক মনোভাৱ (Positive attitude) ঃ

⇨ সামাজিক পন্থী আচৰণ (Pro-social behaviour) ঃ

⇨ কু-সংস্কাৰ দূৰীকৰণ (Elimination of Prejudice) ঃ

⇨ শান্তিৰ প্ৰসাৰ (Promation of Peace) ঃ

⇨ মানৱ অধিকাৰসমূহৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত বিশ্বজোৰা কাৰ্যসূচী (The World Programme for Human Rights Education)

⇨ মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ বিভিন্ন পৰ্যায়সমূহ ঃ Human Rights Education in different levels of Education

⇨ প্ৰাথমিক পৰ্যায়ত মানৱ অধিকাৰ শিক্ষা (Human Rights Education at Elementary level)

⇨ মাধ্যমিক পৰ্যায়ত মানৱ অধিকাৰ শিক্ষা (Human Rights Education at Secondary Level)

⇨ মাধ্যমিক পৰ্যায়ত মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ উদ্দেশ্যসমূহ ঃ (Objectives of Human Rights Education at Secondary Level)

⇨ বিদ্যালয়ত মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ প্ৰাথমিক পন্থাসমূহ ঃ (Basic approaches to Human Right Education in Schools)

⇨ মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ পাঠ্যক্ৰম ঃ (Human Rights Education Curriculum)

⇨ বিদ্যালয় পৰ্যায়ত মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ সামগ্ৰিক উদ্দেশ্যসমূহ ঃ (Overall objectives of Human Right Education at School Stage)

⇨ মানৱ অধিকাৰসমূহৰ শিক্ষাদান বিভিন্ন কাৰ্যসূচী আৰু পদ্ধতিসমূহ ঃ Methods and Activities of Teaching Human Rights Education)

⇨ পদ্ধতি, পন্থা আৰু কৌশলসমূহ (Methodology, Approaches and Strategies)

(ক) আনুষ্ঠানিক শিক্ষাদান প্ৰণালী ঃ

(খ) অনানুষ্ঠানিক প্ৰশিক্ষণ (Non-formal training) ঃ

UNIT-III
তৃতীয় অধ্যায়

INTRODUCTION OF HUMAN RIGHTS EDUCATION

3.00 পাতনি (Introduction) ঃ

শিক্ষা হ'ল মানৱ সম্পদ বিকাশৰ প্ৰধান আহিলা। জ্ঞান আহৰণ তথা সমাজ মূল্যবোধ, ৰীতি-নীতি, কৃষ্টি-সংস্কৃতি আদি সংৰক্ষণ আৰু হস্তান্তৰকৰণৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষাই প্ৰধান ভূমিকা পালন কৰে। এক প্ৰধান দিশ হিচাপে শিক্ষাই আমাক শান্তি সম্প্ৰীতি, মিলাপ্ৰীতি আৰু একতাৰ এনাজৰীৰে বান্ধ খাই কাৰ্য সম্পাদনৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰে। লগতে আত্ম পৰিচয়ক সুদৃঢ় তথা শক্তিশালীৰূপত গঢ়ি তুলি আত্ম বিশ্বাসী কৰি তোলে।

মানুহে স্বাভাৱিক জীৱন-যাপন কৰিবৰ কাৰণে অধিকাৰৰ প্ৰয়োজন। অধিকাৰৰ অবিহনে কোনো মানুহেই বিকাশ তথা সামাজিক জীৱনৰ উৎকৰ্ষ সাধন কৰাটো সম্ভৱ নহয়। গণতান্ত্ৰিক ভাৱধাৰাৰ বিকাশৰ লগে লগে ব্যক্তিৰ অধিকাৰ সমূহে যথেষ্ট গুৰুত্ব লাভ কৰিছে। আধুনিক গণতান্ত্ৰিক দেশসমূহে ব্যক্তিক আইনগত ভাৱে প্ৰদান কৰা অধিকাৰসমূহ বাস্তৱ জীৱনত পৰিৱেশ পৰিস্থিতি অনুসৰি প্ৰয়োগ আৰু উপভোগৰ কাৰণে প্ৰয়োজনীয় সুবিধা দিছে। ইয়াৰ সহায়ত ব্যক্তিৰ বিকাশক সুনিশ্চিত কৰি তুলিব বিচৰা হৈছে।

মানুহ হিচাপে সমাজত জীয়াই থাকিবৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় অধিকাৰসমূহকে মানৱ অধিকাৰ বুলি কোৱা হয়। মানুহে মৰ্যাদা আৰু অধিকাৰৰ ক্ষেত্ৰত সমান হৈয়ে জন্ম লাভ কৰে। জাতি, বৰ্ণ, ধৰ্ম, লিংগ, জন্মৰ ঠাই, মত, সাংস্কৃতিক বৈষম্য নিৰ্বিশেষে মানৱ অধিকাৰ ব্যক্তিৰ জন্মগত আৰু অবিচ্ছেদ্য দাবী। মানৱ অধিকাৰক মৌলিক অধিকাৰ, জন্মগত অধিকাৰ, প্ৰকৃতিগত অধিকাৰ ইত্যাদিও বুলিব পাৰি।

3.01 মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ ধাৰণা আৰু অৰ্থ ঃ

(Concept and Meanng of Human Rights Education)

সাধাৰণ অৰ্থত ক'বলৈ গ'লে মানৱ অধিকাৰৰ জ্ঞান, কৌশল আৰু মূল্যসমূহৰ বিকাশৰ কাৰণে প্ৰদান কৰা সকলো ধৰণৰ শিক্ষণেই হ'ল মানৱ অধিকাৰ শিক্ষা। অৰ্থাৎ মানৱ অধিকাৰ শিক্ষা হ'ল এনে ধৰণৰ শিক্ষা যি মানৱ ব্যক্তিত্বৰ সামগ্ৰিক বিকাশৰ কাৰণে প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ে। সকলো মানুহৰে অধিকাৰৰ প্ৰতি সন্মান প্ৰদৰ্শন, মৌলিক প্ৰয়োজনীয়সমূহ পূৰণ আৰু মৌলিক স্বাধীনতাক নিশ্চিতকৰণ আদিক অন্তৰ্ভুক্ত কৰে।

মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ অন্তৰ্নিহিত ধাৰণাটো হ'ল যে শিক্ষাৰ লক্ষ্য কেৱল দক্ষ, প্ৰশিক্ষণপ্ৰাপ্ত ব্যক্তি গঢ়ি তোলাটোৱেই হ'ব নালাগে। ব্যক্তিৰ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত অহিংসা যোগোৱাৰ ওপৰতো গুৰুত্ব দিব লাগে, যি এখন সমাজত আন্তঃক্ৰিয়াৰ ক্ষেত্ৰত দৰকাৰী কৌশলসমূহৰো অধিকাৰী কৰি তোলে।

According to General Assembly of UNO, "Human Rights Education is a life long process by which people at all levels of development and in all starta of Society, learn Respect for dignity of others and the means and methods of ensuring that respect in all societies."

According to the Council of European's HRE Youth Programme, "Human Rights Education means the educational programmes and activities that focus on promating equality in human dignity, in conjuction with programmes such as those prompting intercultural learning, participation and empowerment of minorities."

According to UNESCO Director General Koichiro Matsura, "Human Rights Education is indispensable for every individual to fully enjoy and claim a life of security and dignity."

মানৱ অধিকাৰৰ এক সাৰ্বজনীন সংস্কৃতি গঢ়ি তোলাৰ উদ্দেশ্যৰে প্ৰদান কৰা শিক্ষা, প্ৰশিক্ষণ আৰু তথ্যকে মানৱ অধিকাৰ শিক্ষা বুলি ক'ব পাৰি। মানৱ অধিকাৰ সম্পৰ্কীয় বহুমুখী শিক্ষাই প্ৰধানকৈ দুটা উপাদানক সামৰি লয়- (ক) মানৱ অধিকাৰ

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ পছন্দভিত্তিক মূল্যায়ন পদ্ধতি (CBCS) অনুসৰি শিক্ষাতত্ত্ব (Education) বিষয়ৰ চতুৰ্থ ষাণ্মাসিকৰ সন্মান (Honours) পাঠ্যক্ৰমৰ EDNH-402 আৰু EDNH-4020 কাকতৰ আধাৰত প্ৰস্তুত কৰা পাঠ্যপুথি

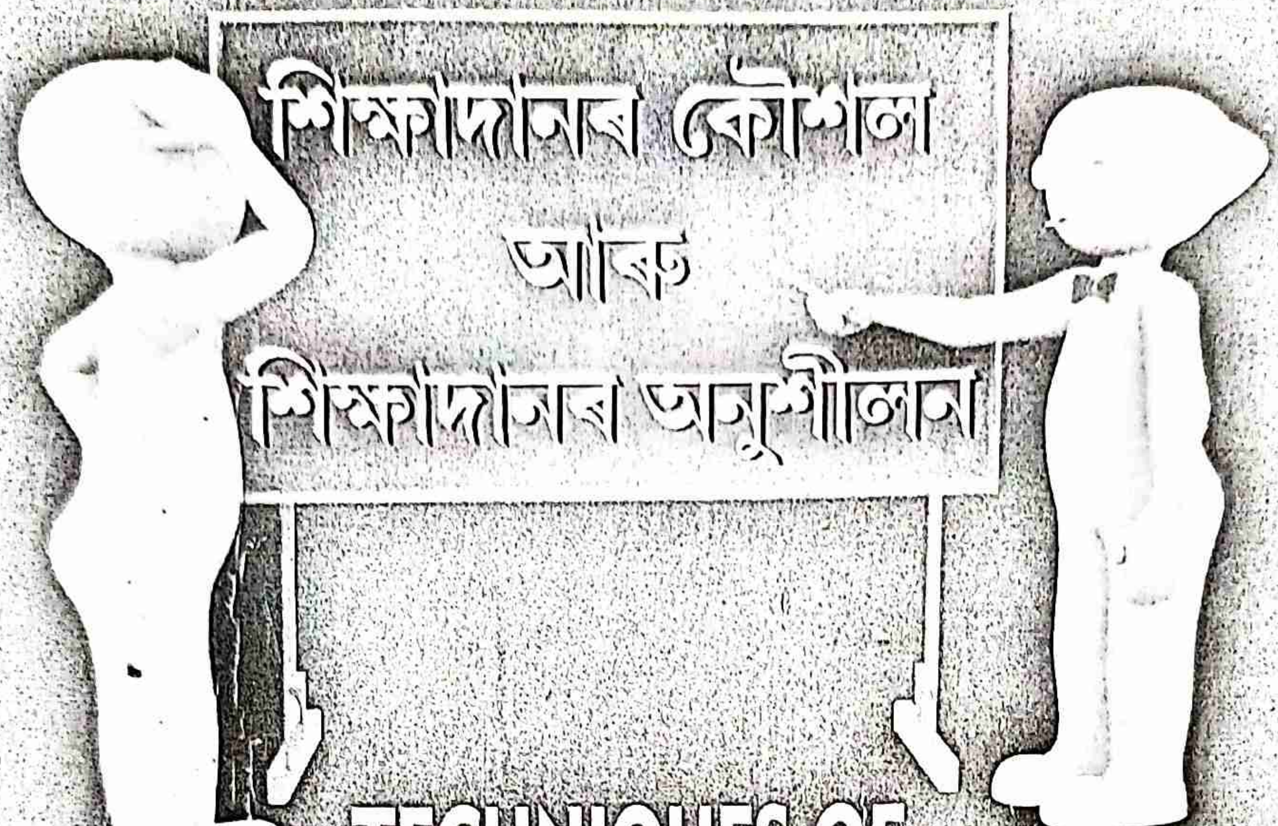

শিক্ষাদানৰ কৌশল আৰু শিক্ষাদানৰ অনুশীলন

TECHNIQUES OF TEACHING AND TEACHING PRACTICE

ড° দেইজী ৰাণী চুতীয়া

মৃদুলা হাজৰিকা

MAHAVEER PUBLICATIONS

www.mahaveerpublications.com

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ পছন্দভিত্তিক মূল্যায়ন পদ্ধতি (CBCS)
অনুসৰি 'শিক্ষাতত্ত্ব' (Education) বিষয়ৰ চতুৰ্থ যান্মাসিকৰ সন্মান (Honours)
পাঠ্যক্ৰমৰ EDNH-402 আৰু EDNH-4020 কাকতকাকতৰ
আধাৰত প্ৰস্তুত পাঠ্যপুথি

শিক্ষাদানৰ কৌশল
আৰু
শিক্ষাদানৰ অনুশীলন

TECHNIQUES OF TEACHING
AND
TEACHING PRACTICE

ড° দেইজী ৰাণী চুতীয়া, এম. এ. (শিক্ষাতত্ত্ব), পি.এইচ.ডি, এম এ(সমাজতত্ত্ব)
সহকাৰী অধ্যাপিকা, শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, মৰঙি মহাবিদ্যালয়(স্নাতক), গোলাঘাট

মৃদুলা হাজৰিকা, এম. এ. (শিক্ষাতত্ত্ব), এম. ফিল., ইউ.জি.চি নেট, শ্লেট
সহকাৰী অধ্যাপিকা (বিভাগীয় মুৰব্বী), শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ, কমাৰগাঁও মহাবিদ্যালয়, গোলাঘাট

MAHAVEER PUBLICATIONS

www.mahaveerpublications.com

- *No part of this book may be reproduced in any form or by any means without prior written permission of the editors & the publisher.*
- *The Editors & the Publisher have made every effort to provide authentic, accurate & up-to-date matter in this book. However, they do not take any legal responsibility for any misrepresentation or errors inadvertently overlooked.*

Published by:

Mahaveer Publications
Jain Mandir Road, Graham Bazar
Dibrugarh - 786 001
E-mail: kanganbooks@gmail.com
Mobile: 98644-30084
www.mahaveerpublications.com

Exclusively Marketed & Distributed by

Kangan Stationery Stores
(Book Seller & Distributors)
New Market, Dibrugarh - 786 001
(9401106920 (M) E-mail : kanganbooks@gmail.com
Website: www.mahaveerpublications.com

Stockiest:

Adhunik Pustak Bhawan
Babulal Poddar Path, Dibrugarh - 786 001

Copyright : *All rights reserved*

First Edition: *2021*

Price: ₹ 280.00 (Rupees Two Hundred Eighty Only)

ISBN: 978-81-951594-1-3

Setting : Jeet Print-Soft, Dibrugarh

DISCLAIMER: While the editors of this book have made every effort to avoid any mistakes or omissions and have used their skill, expertise and knowledge to the best of their capacity to provide accurate and updated information, the editors and Mahaveer Publications do not give any representation or warranty with respect to the accuracy or completeness of the contents of this publication and are selling this publication on the condition and understanding that they shall not be made liable in any manner whatsoever. Mahaveer Publications and the editors expressly disclaim all and any liability/ responsibility to any person, whether a purchaser or reader of this publication or not, in respect of anything and everything forming out of the contents of this publication. Mahaveer Publications shall not be responsible for any errors, omissions or damages arising out of the use of the information contained in this publication.

Further, the appearance of the personal name, location, place and incidents, if any, in the illustrations used herein is purely coincidental and work of imagination. Thus the same should in no manner be termed as defamatory to any individual.

Scanned with OKEN Scanner

সূচীপত্ৰ

প্ৰথম অধ্যায়
UNIT-I

1.00 শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়া ২৭-৮৫
(The Teaching Learning Process)
1.01 শিক্ষাদানৰ অৰ্থ
(Meaning of Teaching)
1.02 শিক্ষাদানৰ প্ৰকৃতি আৰু বৈশিষ্ট্য ঃ
(Nature and Characteristics of Teaching)
1.03 শিক্ষাদানৰ ক্ৰমবিকাশশীল ধাৰণা ঃ
(Evolving Concept of Teaching)
1.04 শিক্ষদানৰ নীতিসমূহ ঃ
(Principles of Teaching)
1.05 প্ৰশস্ত শিক্ষাদানৰ লক্ষণসমূহ ঃ
(Marks of Quality Teaching) :
1.06 শিক্ষাদানৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ উপাদানসমূহ ঃ
(Important Elements of Teaching) :
1.07 শিক্ষণৰ ধাৰণা আৰু অৰ্থ ঃ
(Concept and meaning of Learning) :
1.08 শিক্ষণৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ ঃ
(Characteristics of Learning) :
1.09 শিক্ষণৰ নীতিসমূহ ঃ
(Principles of Learning) :
1.10 শিক্ষণৰ লগত সম্পৰ্কিত উপাদানসমূহ ঃ
(Elements Related to Learning) :
1.11 শিক্ষাদানৰ সাধাৰণ বিধিসমূহ ঃ
(General Maxims of Teaching) :
1.12 শিক্ষাদানৰ পৰ্যায়সমূহ আৰু শিক্ষকৰ ভূমিকা ঃ
(Phase of Teaching and Role of the Teacher):
1.12.1 শিক্ষাদানৰ পূৰ্ব কাৰ্যকৰী পৰ্যায়
(Pre-active Phaseof Teaching)

1.12.2 শিক্ষাদানৰ কাৰ্যকৰী পৰ্যায় ঃ
(Interactive Phase of Teaching) :
1.12.3 শিক্ষাদানৰ উত্তৰ কাৰ্যকৰী পৰ্যায় ঃ
(Post active Phase of Teaching) :
1.13 শিক্ষণ আচৰণ ঃ
(Teaching Behaviour) :
1.14 শিক্ষণ আচৰণৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ ঃ
(Characteristics of Teaching Behaviour) :
1.15 শিক্ষণ আচৰণৰ প্ৰকাৰসমূহ ঃ
(Classification of Teaching Behaviour) :
1.15.1 স্বৈৰতন্ত্ৰমূলক শিক্ষণ আচৰণ ঃ
(Authoritative Teaching Behaviour) :
1.15.2 গণতন্ত্ৰমূলক শিক্ষণ আচৰণ ঃ
(Democratic Teaching Behaviour) :
1.15.3 স্বতন্ত্ৰ বা হস্তক্ষেপবিহীন শিক্ষণ আচৰণ ঃ
(Laisses Fair Teaching Behaviour) :
1.16 শ্ৰেণীকোঠাত প্ৰাৰম্ভিক শিক্ষকৰ সমস্যাসমূহ ঃ
1.17 প্ৰাৰম্ভিক শিক্ষকৰ সমস্যাসমূহ সমাধান কৰাৰ উপায় ঃ
(Ways for Solving the Problems of Beginner Teacher
সম্ভাব্য প্ৰশ্নসমূহ ঃ

দ্বিতীয় অধ্যায়
UNIT-II

2.00 পৰিকল্পনাৰ ধাৰণা (Concept of Plan) ঃ
2.01 পাঠ পৰিকল্পনাৰ ধাৰণা আৰু অৰ্থ
(Concept and meaning of lesson plan) ঃ
2.02 এটা ভাল পাঠ পৰিকল্পনাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ
(Characteristics of a good lesson plan)
2.03 পাঠ পৰিকল্পনাৰ নীতিসমূহ
(Principles of lesson planning)ঃ
2.04 পাঠ পৰিকল্পনাৰ গুৰুত্ব /সুবিধা/গুণসমূহ
(Importance / Merits / Advantages of Lesson Plan) ঃ
2.05 পাঠ পৰিকল্পনাৰ হাৰ্বিচিয়ান স্তৰসমূহ
(Herbertian steps of lesson planning) ঃ

Scanned with OK

UNIT-V

5.00 Demo Lesson plans for Micro Teaching Practice ২৯৮-৩২৫

5.01 Knowledge Lesson
- Lesson Plan (I)
- Lesson Plan (II)

5.02 Skill Lesson
- Lesson Plan (I)
- Lesson Plan (II)

5.03 Appreciation Lesson
- Lesson Plan (I)
- Lesson Plan (II)

■ প্রশ্নকাকত ৩২৬-৩৩২

■ গ্রন্থপঞ্জী ৩৩৩-৩৩৪

প্ৰথম অধ্যায়

UNIT - I

1.00 শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়া

(The Teaching Learning Process)

শিক্ষণ-শিকন এক অবিৰত প্ৰক্ৰিয়া যাৰ জৰিয়তে শিক্ষক তথা শিক্ষাৰ্থীৰ শিক্ষণীয় দক্ষতা তথা কৌশলৰ বিকাশ সাধন হয় আৰু নতুন নতুন জ্ঞান আহৰণৰ সুবিধা পায়। যেতিয়া শিক্ষকসকল শ্ৰেণীকোঠা পৰিচালনাৰ ক্ষেত্ৰত সফল হয়, তেওঁলোকৰ শিক্ষাৰ্থীসকলে অধিক উন্নতমানৰ শিকন অভিজ্ঞতা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব পাৰে। শিক্ষাৰ লক্ষ্যত উপনীত হ'বৰ কাৰণে শিক্ষণ আৰু শিকন প্ৰয়োজনীয় কাৰ্য। শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়া এক পৰিকল্পিত আন্তঃক্ৰিয়া। ই শিক্ষাৰ্থীসকলৰ আচৰণৰ বাঞ্ছিত পৰিৱৰ্তন সাধন কৰাত সহায় কৰে।

শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়া হ'ল এক উপায় যাৰ জৰিয়তে পূৰ্ব নিৰ্ধাৰিত লক্ষ্য-উদ্দেশ্যসমূহত উপনীত হ'বৰ কাৰণে শিক্ষক, শিক্ষাৰ্থী, পাঠ্যক্ৰম তথা আন চলকসমূহক এক সুনিৰ্দিষ্ট ৰূপত সংগঠিত কৰা হয়।

শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়াৰ প্ৰয়োজনীয় দিশসমূহক তলৰ চিত্ৰৰ সহায়ত দেখুৱাব পাৰি—

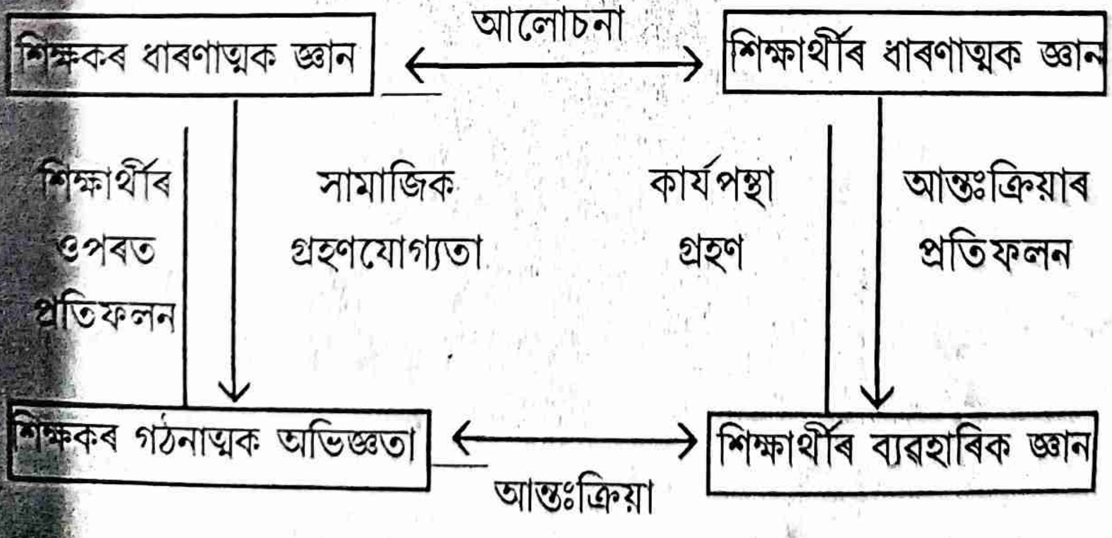

চিত্ৰ নং-১ ঃ শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়াৰ প্ৰয়োজনীয় দিশসমূহ

দ্বিতীয় অধ্যায়

UNIT-II

2.00 পৰিকল্পনাৰ ধাৰণা (Concept of Plan) ঃ

নিৰ্দিষ্ট লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যত উপনীত হ'বৰ বাবে কৰিব লগা কৰ্মপন্থাৰ সম্প... কৰা চিন্তা-চৰ্চাৰ সাংগঠনিক ৰূপটোৱেই হ'ল পৰিকল্পনা। অৰ্থাৎ পৰিকল্পনা হৈ... কোনো এক আকাংক্ষিত কাৰ্যত উপনীত হ'বৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা আটাইতকৈ... গুৰুত্বপূৰ্ণ ক্ৰিয়া। ই হৈছে বুদ্ধিমূলক আচৰণৰ প্ৰথম ধৰ্ম। পৰিকল্পনাই এক প্ৰকা... পূৰ্বানুমানৰ দৰে কাম কৰে। ভৱিষ্যত কেনেধৰণৰ হ'ব, সেয়া পৰিকল্পনাই অনুমান কৰিব পাৰে। লগতে ভৱিষ্যতে সন্মুখীন হ'বলগীয়া সমস্যাবোৰ প্ৰতিৰোধ কৰিবৰ বাবে কেনেধৰণৰ ব্যৱস্থা হাতত ল'ব লাগে, সেই সম্পৰ্কে ই আগতেই নিৰ্ধাৰণ কৰে। পৰিকল্পনা হৈছে প্ৰকল্প আৰু সময় পৰিচালনাৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ পদ্ধতি। ই হৈছে কিছুমান ক্ৰমিক পৰ্যায়যুক্ত প্ৰক্ৰিয়া যাক কিছুমান নিৰ্দিষ্ট লক্ষ্যত উপনীত হ'বলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

2.01 পাঠ পৰিকল্পনাৰ ধাৰণা আৰু অৰ্থ (Concept and meaning of lesson plan) ঃ

পাঠ পৰিকল্পনা হ'ল ফলপ্ৰসূ শিক্ষাদানৰ এক অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ উপাদান। নিৰ্দেশাত্মক কাৰ্যসমূহ সম্পাদন কৰিবৰ কাৰণে শিক্ষকে দৈনিক হিচাপত কৰি লোৱা পৰিকল্পনাই হ'ল পাঠ পৰিকল্পনা। অৰ্থাৎ কিছুমান পূৰ্ব নিৰ্ধাৰিত নিৰ্দেশনাত্মক উদ্দেশ্যত উপনীত হ'বৰ কাৰণে এক নিৰ্দিষ্ট সময়সীমাৰ ভিতৰত শিক্ষকে শিক্ষাদান কৰিব লগা পাঠৰ লগত সম্পৰ্কিত দিশসমূহৰ ওপৰত প্ৰস্তুত কৰি লোৱা পৰিকল্পনাই হ'ল পাঠ পৰিকল্পনা।

প্ৰতিজন শিক্ষকেই পাঠ পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা দৰকাৰ, কাৰণ ইয়াক প্ৰতিটো পাঠৰ নিৰ্দেশক বুলি বিবেচনা কৰা হয়।

শিক্ষাবিদ N.L. Bossing ৰ মতে "Lesson plan is the little given to a

Scanned with OKEN

পঞ্চম অধ্যায়
UNIT - V

.00 **Demo Lesson plans for Teaching Practice**

.01 **Skill Lesson (কৌশল মূলক পাঠ)**

Lesson Plan No. 1

শ্ৰেণী সম্পৰ্কীয় বিৱৰণ	পাঠ সম্পৰ্কীয় বিৱৰণ
a. বিদ্যালয়ৰ নাম ঃ b. শ্ৰেণী ঃ c. উপস্থিত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা- 18 জনাকী d. সময় ঃ 2:00 - 2:30 e. তাৰিখ ঃ	a. বিষয় ঃ বিজ্ঞান b. পাঠৰ নাম ঃ বায়ু c. লেখকৰ নাম ঃ d. শিক্ষয়িত্ৰীৰ নাম ঃ

শিক্ষণীয় সঁজুলি ঃ চক, দাস্তাৰ, কলম আৰু শ্ৰেণীৰ অন্যান্য যাৱতীয় সঁজুলি।